परमार्थमंदिर

संकलनकार

गुरुदेव रा. द. रानडे

संपादक

प्रा. नरहर गणेश दामले, एम्. ए.

वामन त्र्यंबक आपटे, एम्. ए, एलएल. बी.

परमार्थ मंदिर

संकलनकार

गुरुदेव रा. द. रानडे

संपादक

प्रा. नरहर गणेश दामले, एम्. ए.

वामन त्र्यंबक आपटे, एम्. ए.; एल्.एल्.बी.

प्रकाशक :

वामन त्र्यंबक आपटे
कार्याध्यक्ष,
श्रीगुरुदेव परमार्थ मंदिर
जमखंडी

✦ ✦ ✦

आवृत्ति पहिली

✦ ✦ ✦

कागदी बांधणी मूल्य रु. ५
कापडी बांधणी मूल्य रु. ६

✦ ✦ ✦

मुद्रक :

शंकर रामचंद्र दाते
यशवंत मुद्रणालय
१८३५ सदाशिव, पुणें २

अनुक्रमणिका

परमार्थ मंदिर

अर्पणपत्रिका

नरवृंदवेंब काननदल्लि ।
श्रीहरिनामवेंबंथ कल्पवृक्ष हुट्टितय्या ।
नेरळु सेरलुंटु, फलवु मेललुंटु ।
ओरेव नालिगे रुचिगे नाममंत्रगळुंटु ।
इदे मुनिजनर मनद कोनेय ठावो ।
इदे ब्रह्मादिगळ सदमल हृदयपीठ ।
इदे द्वारावति इदे क्षीरांबुधि ।
इदे पुरंदरविठ्ठलन वैकुंठमंदिर ।।

गुरुदेव रामभाऊ रानडे यांच्या

पु ण्य स्मृ ती स

सादर समर्पण

निवेदन

भगवंताच्या कृपेनें व गुरुदेवांच्या आशीर्वादानें 'परमार्थमंदिर' हा ग्रंथ हातावेगळा करतांना आम्हांला मनःपूर्वक आनंद वाटत आहे. वस्तुतः हा ग्रंथ यापूर्वींच प्रकाशित व्हावयास पाहिजे होता; कारण या ग्रंथाचें कच्चें हस्त-लिखित गुरुदेव रानडे यांच्या इच्छेला अनुसरून त्यांच्या हयातीतच आम्हीं तयार केलें होतें व तें त्यांना त्यांच्या पुणें येथील शेवटच्या भेटींत दाख-वितांच त्यांना अतिशय आनंद होऊन या ग्रंथाला त्यांनी आपला शुभाशीर्वादहि दिला होता व 'पुढें चला' असे उद्‌गार काढले होते. पण पुढें अवघ्या दोन महिन्यांच्या अवधींतच त्यांचें निर्याण झाल्यानें निरुत्साह निर्माण होऊन व इतर कांहीं अपरिहार्य कारणांमुळें हा ग्रंथ प्रकाशित करण्याचें कार्य जें मंदावलें तें इतकें कीं पुढें तीनचार वर्षें तें अंगावर घेण्यास जमलेंच नाही. तथापि गुरुदेवांच्या आदेशानुसार हातीं घेतलेलें कार्य किती काळ अपुरें ठेवावयाचें हीहि रुखरूख मनाला लागली व त्यामुळें या कार्याला आम्ही पुनश्च नेटानें सुरवात केली व अशा रीतीनें हें प्रकाशनाचें काम बऱ्याच विलंबानें कां होईना, पुरें होण्याचा सुयोग प्राप्त झाला हें पाहून मनाला आनंद वाटणें साहजिकच होय.

गुरुदेव रानडे हे ज्या निंबरगी संप्रदायांतील एक थोर अधिकारी पुरुष होते त्या संप्रदायाच्या पारमार्थिक व तात्त्विक शिकवणीचे सारभूत असलेल्या भारतांतील आत्मानुभवी साधुसंताच्या हिंदी, मराठी, कानडी, व संस्कृत भाषांतील निवडक अशा पांचशे पदांचा संग्रह म्हणजे हा 'परमार्थ-मंदिर' ग्रंथ होय. या पदांचें संकलन गुरुदेवांनींच आपल्या संप्रदायाचा विशिष्ट नैतिक व आध्यात्मिक दृष्टिकोन डोळ्यांपुढें ठेवूनच केलें होतें. यांपैकीं सुमारें चारशें पदें पूर्वींच वेगवेगळीं प्रसिद्धही झालेलीं होतीं. व त्यांतच त्यांनीं पुढें आणखी शंभर अनुभविक पदांचीं भर घालून ही संख्या पांचशे केली. पांचशे पदें एकत्र ग्रंथरूपाने प्रसिद्ध व्हावी अशी त्यांची उत्कट इच्छा होती. ती त्यांची इच्छा पुरी करण्याचा आमचा मानस

त्यांना कळवितांच त्यांना अतिशय आनंद वाटला व तें कार्य त्वरेनें करण्यास त्यांनीं आम्हांस प्रोत्साहनही दिलें. या ग्रंथाचें त्यांना अनेक दृष्टींनीं महत्त्व वाटत होतें. एक तर या पदांपैकीं कांहीं पदें त्यांचे परमगुरु निंबरगी महाराज हे वारंवार म्हणवून घेत असत. तसेंच या पदांपैकीं बरीचशीं पदें त्यांचे सद्‌गुरु श्री भाऊसाहेब महाराज यांनी स्वतः 'ऐकलेलीं व पाहिलेलीं' होतीं. त्यामुळें या पदांचें महत्त्व व पावित्र्य गुरुदेवांच्या दृष्टीनें विशेषच होतें. त्यांचे गुरुबंधु श्री अंबुराव महाराज हेही हीं पदें वारंवार म्हणवून घेत असत. पण याहीपेक्षा आणखी एक विशेष महत्त्वाचें कारण म्हणजे गुरुदेव हे एकदा ध्यानमग्न स्थितींत असतांना त्यांना कांहीं पारमार्थिक पदांचे तंबोऱ्यावर सुस्वर गायन ऐकू आलें, त्यामुळे त्यांनीं अनुभवपदांची निवड करण्याचें निश्चित करून या ग्रंथांतील पदें निवडलीं आहेत. आपल्या संप्रदायाच्या पारमार्थिक शिकवणीचें यथार्थ स्वरूप समजून येण्यास या पदांचा बहुमोल उपयोग होईल हीही एक दृष्टि या ग्रंथांतील पदांची निवड करतांना त्यांनीं आपल्या डोळ्यांपुढे ठेवली होती. स्वतः त्यांनींही आपल्या ग्रंथामध्यें या पदांचा भरपूर आधार घेतला एवढेंच नव्हे तर त्या पदांचें अधिकारवाणीनें विवेचन करून त्यावर महत्त्वपूर्ण प्रकाशही पाडलेला आहे.

या ग्रंथाचा आणखी एक विशेष म्हणजे या ग्रंथाचें नामकरणही गुरुदेवांनीं स्वतःच केलें होतें. एक दिवस निंवाळ येथील ध्यानमंदिरांत दुपारच्या भजनाचा व पोथीचा कार्यक्रम चालू असतां सुप्रसिद्ध कानडी संत पुरंदरदास यांचें या ग्रंथाच्या अर्पण-पत्रिकेंत छापलेलें पद म्हणण्यांत आलें. त्या पदाचे शेवटचे दोन चरण '**इदे द्वारावति, इदे क्षीरांबुधि । इदे पुरंदर विठ्ठलन वैकुंठ मंदिर**' असे आहेत. ते ऐकतांच गुरुदेव आनंदित होऊन एकदम त्यांच्या तोंडून स्वयंस्फूर्तीनें उद्‌गार बाहेर पडले की 'बस, बस, बस. आपल्या ग्रंथाचें नांव 'परमार्थ-मंदिर' ठेवावयाचें. पुरंदर विठ्ठलाचे वैकुंठमंदिर तसेंच आपलें परमार्थ-मंदिर. आपलीं पांचशे पदें म्हणजे या परमार्थमंदिराचे पांचशे खांबच होत. 'परमार्थ सोपाना'नंतर 'परमार्थमंदिरा' ची रचना व्हावयासच हवी.'

सारांश, या ग्रंथांतील पदाचें संकलन व ग्रंथाचें नामकरणही गुरुदेवांनीं केलेलें असल्याने या ग्रंथाचें सर्व कर्तृत्व परमार्थतः त्यांचेंच आहे व त्या

दृष्टीनें तेच या ग्रंथाचे संकलनकार होत. आमच्याकडे फक्त संपादकाचें व प्रकाशकाचें कार्य उरलें होतें व तें आम्हीं यथामति पुरें केलें आहे. या ग्रंथाचें सर्व श्रेय त्यांचेंच असल्यानें 'गंगेचें पाणी गंगेसच अर्पण' या न्यायानें आम्हीं त्यांचाच हा ग्रंथ त्यांचे चरणीं विनम्र भावाने अर्पण केला आहे.

या पांचशे पदांबरोबरच, आमच्या संप्रदायांतील संतश्रेष्ठ श्री सद्‌गुरु निंबरगी महाराज यांनीं केलेलीं १३ पदें तसेंच त्यांच्या समाधीचें छायाचित्र, सद्‌गुरु भाऊसाहेब उमदीकर महाराज, सद्‌गुरु अंबुराव महाराज व गुरुदेव रानडे यांचीं छायाचित्रें व त्यालगत या सर्वांचीं बोधवचनें घालण्यांत आलीं आहेत व भाऊसाहेब उमदीकर महाराज यांचीं आणखी कांहीं बोधवचनें स्वतंत्रपणें दिलीं आहेत. त्याबरोबरच संप्रदायांतील कांहीं भूपाळ्या आरत्या, व प्रार्थना यांचाही या ग्रंथांत समावेश करण्यांत आला आहे. हा ग्रंथ पुरा होण्यापूर्वींच गुरुदेवांचें निर्याण झाल्याने त्यांच्यावरील दोन आरत्या या ग्रंथांत घालणें आम्हांस भाग पडलें आहे.

या ग्रंथाची मुद्रणयोग्य अशी हस्तलिखित प्रत तयार करणें, त्यांतील पदांना राग व ताल देऊन तीं गेय करणें व ग्रंथांतील कवींची व त्यांच्या पदांची सूचि तयार करणें इत्यादि कष्टाचीं कामें अतिशय परिश्रमपूर्वक व मोठ्या काळजीने व आत्मीयतेने, गुरुदेवांचे एक निष्ठावंत भक्त व आमचे सन्मित्र श्री. प्रल्हादराव कुलकर्णी व चिदंबरराव देशपांडे बंगलोर यांनीं केल्या-बद्दल त्यांना जितके धन्यवाद द्यावे तितके थोडेच आहेत. आपल्या नांवाचा उल्लेखही करूं नये असे त्यांनीं आम्हांस कळविलें होतें. तथापि त्यांचीं नांवें अप्रकाशित ठेवणें हें आम्हांला उचित न वाटल्यानें, त्यांच्या विनंतीकडे कानाडोळा करून आम्हीं आमचें कर्तव्य म्हणून त्याचे हृत्पूर्वक प्रकट आभार मानले आहेत.

जमखंडी ही गुरुदेवांची जन्मभूमि व सद्‌गुरूंकडून अनुग्रहप्राप्तीचीही भूमि; त्याचप्रमाणें त्यांचे सद्‌गुरु श्रीभाऊसाहेब उमदीकर महाराज यांच्या परमार्थाचें माहेर. १९५६ सालीं जमखंडीच्या नागरिकांनीं गुरुदेव सत्कार समितीच्या द्वारां गुरुदेवांच्या सत्तरीचा अत्यंत थाटानें साजरा केलेला अमृतमहोत्सव-समारंभ ज्यांनी पाहिला असेल त्यांना जमखंडीचे व गुरुदेवांचे किती आत्मीयतेचे संबंध होते हें दिसून आल्याशिवाय राहिलें

नसेल. त्यांच्या निर्याणानंतर त्यांच्याच पूर्वीच्या राहत्या घरीं त्यांच्या पुण्य-स्मृतीनिमित्त जमखंडीच्या त्यांच्या भक्तमंडळींनी 'श्री गुरुदेव परमार्थ मंदिर' स्थापन केलें आहे. या परमार्थ मंदिरातर्फे हा 'परमार्थ-मंदिर' ग्रंथ प्रकाशित होणें हाही एक अपूर्व सुयोगच होय असें म्हणावयास हरकत नाही.

या ग्रंथाच्या मुद्रणाचें काम अत्यंत आपुलकीनें, त्वरित व उत्कृष्ट करून दिल्यावद्दल यशवंत मुद्रणालयाचे चालक व आमचे स्नेही श्री. शंकर रामचंद्र तथा मामाराव दाते यांचे आम्ही अत्यंत आभारी आहों. तसेंच ग्रंथप्रकाशनाचे कामीं ज्या ज्या आमच्या साधक बंधूंनीं व विशेपतः मुंबईचे श्री. वाय. पी. पंडित यांनीं जी सक्रिय सहानुभूति दाखविली व वेळोवेळीं उपयुक्त सूचना दिल्या त्यावद्दल त्यांचेही आम्ही फार ऋणी आहों.

या ग्रंथांतील पदांची मांडणी गुरुदेवांच्या इच्छेप्रमाणें पदांच्या आद्याक्षरांनुसार केली आहे.

ग्रंथात मुद्रणदोप राहू नयेत म्हणून शक्य तों दक्षता घेतली आहे. तथापि ग्रंथ अगदी अल्पावधींत छापणें भाग पडल्यानें कांहीं अशुद्धें राहिलीं असल्यास त्यावद्दल वाचकांनीं क्षमा करावी.

हीं आमची अल्पस्वल्प सेवा सद्‌गुरुचरणीं नम्रपणें आम्ही समर्पण करितों.

'सूर्योदय' पुणें ४
रामनवमी शक १८८५
दि. २।४।१९६३

न. ग. दामले
वा. त्र्यं. आपटे

प्रस्तावना

जेणें परमार्थ वोळखिला । तेणें जन्म सार्थक केला ॥

वैदिक काळापासून आजपावेतो ज्या थोर साधुसंतांनीं स्वतः परमार्थमार्ग चोखाळून आत्मलाभ करून घेतला व साधकांना योग्य मार्गदर्शन करून उपकृत केलें त्यांच्या मालिकेंत सिद्धगिरीचे श्रीकाडसिद्ध, निंबरगीचे श्रीगुरुलिंगजंगममहाराज(शके १७१२ ते शके १८०७ चैत्र शु. १२/१३),उमदीचे श्रीभाऊसाहेब महाराज(शके १७६५ रामनवमी ते शके १८३५ माघ शु. ३). इंचगेरीचे श्रीअंबुराव महाराज (शके १७७९ ते १८५५ पौष शु. ६) व निंबाळचे गुरुदेव रामभाऊ(सन ३–७–१८८६ ते ६–६–१९५७) यांना स्थान लाभलेलें आहे. श्रीकाडसिद्ध यांच्यासंबंधीं ऐतिहासिक दृष्टचा विश्वसनीय अशी फार थोडी माहिती उपलब्ध आहे. ते नाथ संप्रदायांतील एक थोर सत्पुरुष असून, त्यांचें स्थान कोल्हापूरनजीक सिद्धगिरि नांवाच्या डोंगरावर आहे. त्यांनीं निंबरगी येथील श्रीनारायणराव (श्रीगुरुलिंगजंगममहाराज) यांच्यावर, दूरदृष्टीनें त्यांची योग्यता जाणून, अनुग्रह केला. श्रीनिंबरगी महाराजांनी सतत ३६ वर्षें उत्कट भावानें, अविश्रांत साधन केलें. गुरुकृपेनें व साधनबलानें त्यांनीं आत्मज्ञानांत पारंगत होऊन परमार्थाचें शिखर गांठलें व सिद्धावस्थेचा आनंद लुटला. पुढील २८ वर्षें म्हणजे वयाच्या ९५ वर्षापर्यंत गुर्वाज्ञेनें लोकोद्धाराचें काम केलें. त्यांचे एक प्रमुख शिष्य श्रीरघुनाथप्रिय, आपल्या उमदीच्या वास्तव्यांत, श्रीभाऊसाहेब महाराजांना, वयानें फार लहान असतांनाही भेटत असत. त्यांच्यामुळें, त्यांच्यामार्फत श्रीभाऊसाहेब महाराजांना श्रीनिंबरगी महाराजांच्याकडून अनुग्रह (नाम) मिळण्याचें भाग्य लाभलें. सद्‌गुरूवरील अचल निष्ठा, निरहंकार वृत्ति, प्रखर वैराग्य, दृढ निश्चय व खडतर साधन यांच्या जोरावर प्रपंचत्याग न करतां पण लौकिकाची चाड न बाळगतां व अतिशय शरीरकष्ट सोसून त्यांनीं परमार्थाचें ध्येय म्हणजे आत्मसाक्षात्कार याचा लाभ करून घेतला. आपलें हें साधन म्हणजे नामस्मरण त्यांनीं अत्यंत निग्रहानें व निष्ठेनें सुमारें २८ वर्षें दररोज

कमींत कमी ८ – १० तास अव्याहतपणें केलें. सद्गुरूंच्या निर्याणानंतर (१८८६) आपल्या साधनांत खंड पडू न देतां त्यांच्या आदेशानुसार तितकींच वर्षे गांवोगांवीं जाऊन 'सेवितो हा रस वांटितो आणिका' या उदार बुद्धीनें शुद्ध परमार्थाच्या प्रसाराचें काम केलें. हें करतांना त्यांनीं जातगोत, स्त्री, पुरुष, धर्म, पंथ, विद्या, वय, धन अशा प्रकारचा कोणताही भेदभाव मनांत आणला नाहीं. आलेल्या लोकांना त्यांचा भाव पाहून नाम देत. शिष्यांच्याकडून नामस्मरण व सद्वर्तन यांखेरीज कशाचीही अपेक्षा न करतां त्यांच्या अडचणी निवारण करून त्यांच्या कल्याणाची सदैव काळजी वाहात. सच्छिष्यांना सद्गुरूंचा हा केवढा आधार!

श्रीभाऊसाहेब महाराजांचे दोन श्रेष्ठ शिष्य म्हणजे श्रीअंबुरावमहाराज व गुरुदेव रामभाऊ हे होत. या दोघांनींही आपल्या सद्गुरूंच्या आज्ञेप्रमाणें आजन्म व कडकडीतपणें परधन, परस्त्री विषयक पथ्य सांभाळून वर्षानुवर्षें एकही दिवस वायां जाऊ न देतां पराकाष्ठेच्या निष्ठेनें, एकांतांत, बरेच दिवस खनाळांत जाऊन साधन केलें. अखंड नामस्मरणाचा ध्यास घेतला. परमार्थाचें रहस्य ओळखलें. स्वरूप-साक्षात्काराच्या आनंदाचा अनुभव घेतला. जीवन सार्थक केलें. 'शिष्यप्रबोधनीं समर्थ होऊन' त्यांनीं आपल्या सद्गुरूंच्या पावलावर पाऊल टाकून परमार्थ प्रसाराचें काम उत्कृष्टपणें पार पाडलें. शिष्यसमुदाय वाढला. त्यांनीं शिष्यांना सोपा, सरळ, सुरक्षित असा नामस्मरणाचा सन्मार्ग दाखवून दिला.

श्रीभाऊसाहेबांनीं इंचगेरी येथे इ. स. १९०३ सालीं मठाची स्थापना केली. मठाधिपति म्हणून श्रीअंबुरावांनीं शेवटपर्यंत म्हणजे ३० वर्षे मठाची अनन्यभावें, निरलसपणें, निःस्पृहतेनें सेवा केली. व श्रीभाऊसाहेबांच्या निर्याणानंतर सुमारें २० वर्षे भक्तीचा प्रसार केला. स्वतःचा परमार्थ वाढविला व साधकांच्या प्रगतीला मदत केली. इंचगेरी येथे वर्षानुवर्षें साजऱ्या होणाऱ्या नामसप्ताहामुळें अनेक साधकांचें कल्याण झालें. श्रीअंबुराव हे शिष्यांचे प्रिय 'बाबा' झाले.

गुरुदेव रामभाऊंच्यावर अनेक दुर्धर आपत्ति ओढवल्या. शारीरिक, कौटुंबिक व कांही काळ आर्थिक सुद्धां. त्या सर्वांतून ते तावून सुलाखून बाहेर पडले. त्यांची पारमार्थिक निष्ठा अभंग राहिली, अधिकच दृढमूल झाली.

अलाहाबाद विद्यापीठांतून इ. स. १९४६ सालीं सेवानिवृत्त झाल्यापासून त्यांनीं आपल्या निंबाळ येथील आश्रमांत कायमचें वास्तव्य केलें. तेव्हांपासून कर्नाटक, महाराष्ट्र व इतर प्रांतांतील लोकही मोठ्या संख्येनें त्यांची विद्वत्ता व पारमार्थिक योग्यता यांबद्दल आदर वाटून त्यांच्याकडे येत असत. ते जरी औपचारिक व्याख्यानें व प्रवचनें देत नसले तरी त्यांचें सहज बोलणें लोकांना हितोपदेशाचें वाटून त्यांच्या शंकांचें निरसन होऊन त्यांना योग्य मार्गदर्शन मिळत असे.

त्यांच्या शिष्यवर्गांत सर्वधर्मांच्या, सर्व जातींच्या, समाजांतील सर्व थरांतील श्रीमंत, गरीब, अशिक्षित, विद्वान् लोकांचा समावेश असे. अशा रीतीनें श्रीनिंबरगी महाराज, श्रीभाऊसाहेब महाराज व श्रीअंबुराव महाराज यांच्याकडून परंपरागत आलेल्या परमार्थाचा प्रसार त्यांच्याकडून शेवटचीं २४ वर्षें वाढत्या प्रमाणावर होत गेला. प्रा. रानडे गुरुदेव रामभाऊ झाले.

विशुद्ध परमार्थ प्रसाराचे कामीं गुरुदेवांनीं लिहिलेल्या ग्रंथांची (विशेषत: 'औपनिषदीय तत्त्वज्ञानाची विधायक समीक्षा' 'भगवद्गीता : ईश्वरसाक्षात्कारमीमांसा', तसेंच 'महाराष्ट्रीय, हिंदी, व कर्नाटकांतील संतांचा साक्षात्कारमार्ग' यांवरील तीन ग्रंथ) बहुमोल मदत झाली.

माझे सर्व ग्रंथ श्रीभाऊसाहेब महाराजांनीं दिलेली दृष्टि व त्यांच्या संगतींत जें 'ऐकिलें, पाहिलें, अनुभवास आलें' त्याचा परिपाक होय; माझें लेखन म्हणजे प्राचीन तत्त्वज्ञांची व संतांची, विशेषत: निंबरगी संप्रदायांत रूढ असलेल्या प्रस्तुत पुस्तकांतील ५०० पद्यांतून व्यक्त व सूचित केलेल्या सद्विचारांची, सद्भावनांची, परानुभूतीची आधुनिक पद्धतीनें गुंफून ईश्वरचरणीं अर्पण केलेली मालाच होय असें ते म्हणत. इतकें महत्त्व या परमार्थमंदिरांत संगृहीत केलेल्या पद्यांना ते देत असत. त्यांतील तत्त्वज्ञान, नीतिमीमांसा, सद्गुरूचीं लक्षणें, साधनचिकित्सा, नाममाहात्म्य, देवाभक्तांचा संबंध, राजयोग व भक्ति यांचें मीलन, विविध प्रकारच्या अनुभवांचें व आत्मसाक्षात्काराचें स्वरूप व त्यामुळें जीवनावर होणारा परिणाम या सर्वांचा सर्वसाधारण परिचय होण्याचे कामीं गुरुदेवांच्या पारमार्थिक शिकवणीचें विहंगमदृष्टीनें अवलोकन उपयुक्त ठरेल या बुद्धीनें या प्रस्तावनेंत त्यांच्या शिकवणीचें सार देण्याचा प्रयत्न केला आहे.

'लोकमान्य टिळकांनीं ज्याप्रमाणें गीतेचें तात्पर्य 'ज्ञानमूलक भक्तिप्रधान निष्काम कर्मयोग' असल्याचें एका सूत्रमय वाक्यांत सांगितलें आहे, तद्वतच गुरुदेवांच्या पारमार्थिक शिकवणीचें सार एका सूत्रांत सांगावयाचें झाल्यास तें 'विवेक (ज्ञान) मूलक, नीतिप्रधान, आत्मसाक्षात्कारपर्यवसायी नामस्मरणात्मक भक्तियोग' आहे असें मी त्याचें वर्णन करीन. याचा उगम त्यांच्या गुरुपरंपरागत शिकवणींत आढळून येतो. त्यांची गुरुपरंपरा सिद्धगिरीचे श्रीकाडसिद्धेश्वर, श्रीनिंबरगीमहाराज व उमदीचे श्री भाऊसाहेब महाराज व श्रीअंबुराव महाराज अशा आत्मानुभवी संतश्रेष्ठांची होती. आत्मसाक्षात्कार हें ध्येय व नामस्मरण हा मार्ग हें या पंथाचें वैशिष्टय असू त्यांत गीतेंत सांगितलेला राजयोग व भक्तियोग यांचें सुंदर मीलन झालेलें आढळून येतें. हीच शिकवण गुरुदेवांनीं अधिक विस्तारानें व आधुनिक तत्त्वज्ञानाच्या परिभाषेंत लोकांना विशद करून सांगितली.

ज्ञानमूलक, नीतिप्रधान अनन्य भक्ति

भक्तियोग हा जरी त्यांच्या तत्त्वज्ञानाचा गाभा असला तरी त्या भक्तियोगाला त्यांनीं अंधश्रद्धेचा, भोळसटपणाचा स्पर्शहि होऊं न देण्याची दक्षता घेतली. त्यांचा भक्तियोग सम्यक् विवेकज्ञानावर आधारला होता. सत्-असत्, नित्य-अनित्य, सार-असार यांचा निर्णय करणारी बुद्धि म्हणजेच विवेक होय. व्यावहारिक कर्तव्येंही पारमार्थिक दृष्टीने कशीं करावीं हें या विवेकामुळें आपणांस समजतें. ज्ञानाच्या म्हणजे शास्त्रीय ज्ञानाच्या व तत्त्वज्ञानाच्या निकषावर पारमार्थिक श्रद्धा व अनुभव यांचें महत्त्व व खरेपण तपासून घेण्याच्या कामीं या विवेकाचा उपयोग होतो.

विवेकज्ञानाइतकेंच किंबहुना थोडेसें अधिकच महत्त्व नीतीला आहे. विवेकज्ञानामुळें विचारांतील गोंधळ व अस्पष्टता नाहींशी होते, तर नीतीमुळे चित्तशुद्धि होऊन अंतःकरण पवित्र होतें. ही चित्तशुद्धि होण्याचीं प्रमुख साधनें म्हणजे दुर्गुणांचा त्याग व सद्‌गुणांचें संवर्धन हीं होत. दुर्गुणांच्या कक्षेंत कामक्रोधादि षड्रिपूंचाच तेवढा समावेश होत नसून परमार्थ साधनाच्या आड येणाऱ्या निद्रा, आळस, चिंता, लज्जा इत्यादिकांच्या आहारीं न जातां, अंगीं वैराग्य बाणण्याचा साधकानें निर्धारानें प्रयत्न केला पाहिजे.

शिरसंगीचे वलभीम योगी यांनीं एका कानडी पदांत म्हटल्याप्रमाणें आपलें शरीर हें नवछिद्रांचें वारूळ असून त्यांत विषयवासनांचा सर्प यांपैकी कोणत्या द्वारानें चोरून प्रवेश करील याचा नेम नसतो व तो एकदां शिरला कीं, परमार्थाची हानि झालीच म्हणून समजावें. त्याच्या उलट जर या वारुळांत 'गोरलि'(वलभीम महायोगी)अगर 'विंदुलें' (ज्ञानेश्वरमहाराज) अथवा (गुरुदेवांचा शब्द वापरावयाचा तर) Spiriton शिरलें व स्थिरपद झालें की, तें विषयवासनेच्या सर्पाला वारुळातून हाकलून लावतें. तेव्हां या पदांत सांगितल्याप्रमाणें साधकानें या परमार्थविघातक विषयवासनांचा मनावर पगडा वसूं न देण्याची दक्षता घेतली पाहिजे. त्याचवरोबर साधकानें शम-दम, समता-सहिष्णुता, भूतदया-भगवद्भक्ति इत्यादि सद्गुणांची जोपासना व संवर्धन करण्याचा आटोकाट प्रयत्न केला पाहिजे.

गुरुदेवांच्या मतें भक्ति हा सर्व सद्गुणांचा राजा अगर मुकुटमणि असून भक्तीच्या मध्यबिंदूभोंवतीच इतर सर्व सद्गुण त्याच्या आश्रयानें वावरत असतात. ही भक्ति 'अन्याश्रयाणां त्यागोऽनन्यता' या नारदभक्तिसूत्रांत सांगितल्याप्रमाणें अगर श्रीवसवेश्वरांनीं 'चकोरंगे चंद्रमन वेळगिन चिंते' या शब्दांत वर्णन केल्याप्रमाणें अनन्य स्वरूपाची असली पाहिजे. आपलीं सर्व कर्में निरहंकारवुद्धीनें, फलासक्ति सोडून, सर्वभावानें ईश्वराला समर्पण करणें यांतच भक्तीचें (त्याचप्रमाणें नैष्कर्म्यसिद्धीचें सुद्धां) रहस्य सामावलेलें आहे.

सबीज नामाचें अखंड स्मरण

विवेक, वैराग्य व भक्ति यांचें महत्त्व वर्णन केल्यावर भक्तीचें प्रमुख अंग असलेल्या नामस्मरणाचा आतां विचार करूं. नामाचें महत्त्व अनेक पौर्वात्य व पाश्चात्य साधुसंतांनीं प्रतिपादिलें आहे. तुळसीदासाचें नाम हें सगुण व निर्गुण यांमधील दुवा असून त्याचें 'उभयप्रवोधक, सुसाखी व दुभाखी' या शब्दांत वर्णन केलें आहे. ज्या नामाचें स्मरण करावयाचें तें सद्गुरूकडून म्हणजे आत्मानुभवी अधिकारी पुरुषांकडून मिळालें पाहिजे. सद्गुरूची महती ज्ञानेश्वरादि संतांनीं मुक्तकंठानें गाइली आहे. सद्गुरु हा ज्ञानाचा चित्सूर्य होय; तो शिष्याच्या डोळ्यांत ज्ञानांजन घालून त्याला

आत्मरूप दाखवितो असें ज्ञानेश्वरांनीं म्हटलें असून सद्‌गुरु हा सच्छिष्याचें तारु सुरक्षितपणें परतीरावर नेणारा 'केवटिया' म्हणजे कुशल नावाडी आहे असें मीराबाईंनीं म्हटलें आहे. अशा सद्‌गुरूंकडून मिळालेल्या 'सबीज' अगर 'दिव्य' नामाचा प्रभाव फार मोठा आहे. त्यांतील अलौकिक सामर्थ्यानें नामधारकास साक्षात्काराची फलप्राप्ति होऊं शकते. सद्‌गुरूकडून असें 'सबीज' नाम मिळालें तरी तेवढयानेंच फलप्राप्ति होत नाहीं. नामधारकाला एकविध भावानें नामस्मरणाचा सतत अभ्यास करावा लागतो व तो करीत असतांना कामिनी, कांचन यासंबंधीचें पथ्य फार कसोशीनें पाळण्याची आवश्यकता असते. हें नामस्मरण अगर ध्यान कसें करावयाचें हें गीतेच्या सहाव्या अध्यायांत व 'स तु दीर्घकालनैरंतर्यसत्कारासेवितो दृढभूमिः।' या पतंजलीच्या सूत्रांत सांगितलें आहे. त्यांतील मथितार्थ असा आहे कीं, साधकानें नामस्मरण 'एकांतस्थळीं, स्थिरसुख आसनावर वसून, नासिकाग्रदृष्टि ठेवून, एकाग्रचित्तानें व सर्वभावानें करावयाचें असून तेंही आमरण व अखंड करावयाचें आहे.' गुरुदेवांच्या संप्रदायांत आणखी एक वैशिष्टच सांगितलें आहे व तें म्हणजे हें नामस्मरण 'तोंड न उघडतां, जीभ न हालवतां आंतल्या आंत, म्हणजे वैखरी वाणीनें न करतां श्वासोच्छ्वासानें करावयाचें.' हें सांगण्याचा उद्देश असा कीं, श्वासांत नाम गुंफिल्यानें प्राण व भगवत्प्रेम यांचें सामरस्य होऊन नाम फलद्रूप होण्यास उत्तम मदत होते.

यावरोबरच साधकानें सत्संगतींत राहून साधन करावें. त्याला फार महत्त्व आहे. मधून मधून निष्ठावंत साधक एकत्र जमल्यानें त्यांच्या सद्विचारांना चालना मिळते. त्यांचा भक्तिभाव उद्दीपित होतो व त्यांचें साधनहि अधिक तत्परतेनें होण्याला मदत होते. असें जरी असलें तरी परमार्थाचा मार्ग हा प्रत्येकानें स्वतःच पावलापावलानें आक्रमावयाचा असतो. सीतादेवीनें बिभीषणाला सांगितल्याप्रमाणें 'परपायीं रघुपति। न भेटे निश्चिती कोणाही। हेंच खरें.

आत्मानुभव : स्वरूप व कसोटी

अशा रीतीनें नामस्मरणाचा अभ्यास केल्यास साधकाला परमार्थप्राप्तीच्या मार्गांतील विविध प्रकारचे अनुभव येऊं लागतात. अशा प्रकारचे अनुभव

जगांतील वेगवेगळ्या देशांतील व कालांतील व भिन्नधर्मीय साधुसंतांना आले आहेत. ते व्यक्त करण्याची त्यांची भाषा, पद्धत व संकेत जरी भिन्न असले तरी ते वास्तविक एकरूपच असल्याचें दिसून येतें. हे अनुभव प्रकाश, रंग, रूप, नाद, रस इत्यादि स्वरूपाचे असतात. उदाहरणार्थ, चंद्रावाचून चांदणें व सूर्यावाचून तेज; रक्त, पीत, नील, कृष्ण; त्रिदु, मोतीं, शेष, विश्वतश्चक्षु, समचरण; घंटा, मेघ, भृंग, मुरली; अमृतरस इत्यादि. या ओघानेंच गु. रामभाऊंच्या बाबतींत कांही विशेष प्रसंगीं पाहावयास मिळणाऱ्या स्थितीचें चित्र मला खालील शब्दांत काढतां येण्याजोगें आहे. 'ज्या गुरुमाउलीच्या कृपेनें अनन्य भक्तांना 'मोत्यांच्या जलधारांनीं' स्नान घडलें, हळूहळू स्रवणारा 'अमृतरस' चाखण्याचें भाग्य लाधलें, 'रंगपंचमी' चा आल्हाददायक सोहळा पाहतां आला, 'मांडीवर खेळत' असतांना अगर 'हिंदोळ्यांतून झोके' खातांना 'अनाहत नादाच्या' स्वर्गीय संगीतानें मनाचा लय होऊन 'योगनिद्रे'चा अनुभव येऊन 'आत्मसाक्षात्कारा'च्या परमानंदाची सहज स्थिति प्राप्त झाली, त्या आत्मदेवरूपी गुरुमाउलीच्या स्मरणानें त्यांचें अंतःकरण सद्गदित होऊन, सर्व देह पुलकित व्हावा व कृतज्ञतेनें नयनांवाटे अश्रुधारा वाहाव्या व मुखांतून धन्योद्गार निघावे यांत आश्चर्य तें काय ?'

हे अनुभव अतींद्रिय, अंतःस्फूर्त, आंतबाहेर एक व सतत टिकणारे, तसेंच वाढता आनंद देणारे व साधुसंतांच्या अनुभवांशी जुळणारे, अथवा थोडक्यांत भगवद्गीतेंत सांगितल्याप्रमाणें 'प्रत्यक्षावगमं, सुसुखं, अव्ययं' असले तर त्याबद्दल संशय घेण्याचें कारण नाही. साधकानें वर उल्लेखिलेल्या कसोटीवर आपले अनुभव तपासून पाहावे व आपली खात्री करून घ्यावी. येथें अंधश्रद्धा अगर परप्रत्ययनेयबुद्धि कामाची नाहीं. खऱ्याखुऱ्या अनुभवांचें फार महत्त्व आहे. तरी पण आपल्या अनुभवांची 'आळकेपणें' वाच्यता न करण्याबद्दल समर्थ रामदासांनीं साधकांना सावधानतेचा इशारा दिला आहे. परिपक्व होईपर्यंत फळ पानाआड दडलेलें असावें. तसेंच साधकानेंहि परमार्थ पक्का अंगीं मुरेपर्यंत प्रकट न होण्याची खबरदारी घ्यावी. हे अनुभव म्हणजे परमार्थपथावरील 'निशाणें'च होत. त्यामुळे परमार्थावरील श्रद्धा दृढमूल होऊन परमार्थाचा 'उफराटा व बिकट पंथ' आक्रमण करण्याच्या कामीं

साधकांचा उल्हास व उत्साह वाढूं लागतो. 'पैल लाविलें निशाण ! ...... पांडुरंग भेटे भरंवशानें' या श्रीतुकाराममहाराजांच्या उक्तीप्रमाणें आत्म-देवदर्शन लवकरच होईल असा भरंवसा निर्माण होतो. उदाहरणार्थ म्हणून वर निर्देश केलेले अनुभव, त्यांत अचूक क्रम लावतां आला नाही तरी, साधकाला थोडयाफार फरकानें पायरी पायरीनेंच येतात. या संदर्भात 'अवतार' व 'तत्त्वमसि' यांचा अनुभवदृष्टया खालीलप्रमाणेंही अर्थ लावतां येण्याजोगा आहे. ज्या रूपांत त्याच्यापुढें देव 'अवतार' घेऊन उभा राहतो त्यावरून त्याला दिसणाऱ्या स्वरूपाच्या प्रमाणांत त्याची आध्यात्मिक प्रगति किती झाली हें दिसून येतें. एका दृष्टीनें 'तत्त्वमसि' या महावाक्यांतही तोच गर्भितार्थ आहे. 'तत्' म्हणजे तुला दिसत असलेलें स्वरूप जें व जितकें आहे तितकाच 'त्वम्' म्हणजे तूं आहेस असा त्याचा साधकांना परमार्थ-निदर्शक अर्थही करता येतो.

फलश्रुति : आत्मदर्शन व विश्वकल्याण

अशा प्रकारें निरंतर भावयुक्त नामस्मरणाचा अभ्यास चालूं ठेविला असतां देव व भक्त यांतील अंतर कमी होत जाऊन ते एकरूप होतात. आत्मा व ब्रह्म यांच्या ऐक्याचा अनुभव येतो. याचेंच नांव आत्मज्ञान अगर स्वरूप-साक्षात्कार; हाच खरा मोक्ष; हीच पराभक्ति; यामध्यें सर्व वृत्तींचा निरास होऊन परंज्योतिरूप आत्मदर्शनाबरोबर येणाऱ्या आत्मानंदमग्नतेची सहजस्थिति प्राप्त होते. '**अस्मात् शरीरात् समुत्थाय परं ज्योतिः उपसंपद्य स्वेन रूपेण अभिनिष्पद्यते सोऽयमात्मा**' (**मैत्रायण्युपनिषत्**) ; **यत्र चैवा-त्मनाऽत्मानं पश्यन्नात्मनि तुष्यति**' (**गीता**) ; '**तदा द्रष्टु: स्वरूपेऽवस्था-नम्** (**पातंजल योगसूत्रें**) ; व '**ज्ञान म्हणिजे आत्मज्ञान । पहावें आपणांसि आपण ।**' (**दासबोध**) या वचनांतून, गुरुदेवांच्या मतें पारमार्थिक जीवनाचें परमोच्च ध्येय म्हणजे आत्मदर्शन, याचें यथार्थ स्वरूप स्पष्टपणें पहावयास मिळतें. मात्र हें आत्मदर्शन म्हणजे आपलें 'नुसधें' मुख आपण आरशांत पहाणें नव्हे असा स्पष्ट इशारा ज्ञानदेवांनीं दिला आहे. अनेक भारतीय व पाश्चात्त्य तत्त्वज्ञांना अद्वैत व भक्ति यांच्यामध्यें विरोध दिसून येतो अगर त्यांचा संयोग म्हणजे न उलगडणारें कोडें तरी वाटतें. पण वर उल्लेखिलेल्या

खऱ्याखुऱ्या साक्षात्कारामध्यें या दोहोंचा 'एकवटपणाच' प्रत्ययास येतो. हेंचि ज्ञान हेंचि सीमा। भक्तीचीहि। या परमार्थाच्या गौरीशंकराला पोहोंचावयाचें असेल तर साधकानें स्वतः कितीहि पराकाष्ठेचे प्रयत्न केले तरी सुद्धा अखेरीस 'यमेवैष वृणुते तेनैव लभ्यः' या उपनिषद्-वचनांत म्हटल्याप्रमाणें भगवत्कृपेशिवाय तें शक्य होत नाहीं. ही ईश्वरी कृपा त्रिविध रूप धारण करून भक्ताची 'आळी पुरविते.' प्रथम जिज्ञासु भक्ताला 'सद्बुद्धि' देऊन, नंतर त्याच्या असहाय, भावाकुल स्थितींत 'अनुकंपा' करिते व अखेरीस त्याच्या प्रखर तपस्येनें आकृष्ट होऊन त्याच्यावर आपल्या 'प्रसादा'चा वर्षाव करिते. त्यामुळेच भक्ताचा विभक्तपणा नाहींसा होऊन तो अक्षय शांतिसुखांत निमग्न होतो.

भिद्यते हृदयग्रंथिः छिद्यन्ते सर्वसंशयाः।
क्षीयन्ते चास्य कर्माणि तस्मिन् दृष्टे परावरे ॥

मुंडकोपनिषदांतील वरील श्लोकांत वर्णन केल्याप्रमाणें साक्षात्कारी पुरुषाचे सर्व मोह नष्ट होतात; सर्व संशयांचा निरास होतो; ईश्वरार्पण बुद्धीनें सर्व कर्में त्याच्या हातून घडत असल्यानें नैष्कर्म्य अंगीं बाणतें. आत्मदर्शनामुळें त्याला नित्य, निरतिशय व अवीट अशा आत्मानंदाची प्राप्ति होते. सर्वाभूतीं समताभाव उत्पन्न होऊन त्याच्या अंगीं भूतदया व विश्वबंधुत्व इत्यादि गुण आपोआप निर्माण होतात. स्वतःचें जीवन कृतार्थ झाल्यानें, समाजाला व अखिल मानवजातीला परमार्थाचा मार्ग दाखवून सुखशांति प्राप्त करून देण्याचें कार्य त्याच्या हातून सहजच घडत असतें. 'जगाच्या कल्याणा' हाच संतांचा स्वभावधर्म होतो. जगांत आजकाल आढळून येणारी अशांतता, वर्गकलह, राष्ट्रांराष्ट्रांमधील स्वार्थमूलक स्पर्धा यांचे दुष्परिणाम टाळावयाचे असल्यास व खरीखुरी समता, विश्वबंधुत्व व 'पंचशीले' वर आधारलेलें शांततामय सहजीवन नांदावयाचें असल्यास तें परमार्थाच्या अढळ व भक्कम पायावरच घडून येईल.'

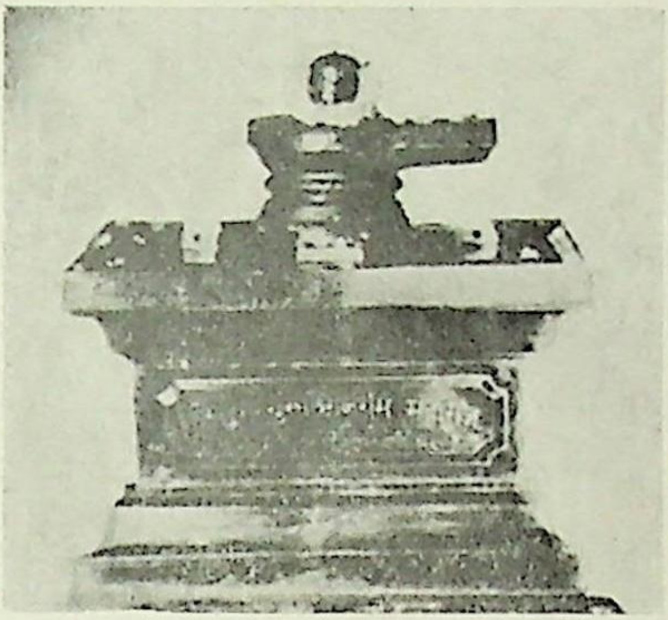
तो स्वयें झाला आत्माराम।
विश्राम धाम जगाचें ॥

'सूर्योदय' पुणें ४
रामनवमी शके १८८५

न. ग. दामले

श्रीसद्गुरु निंबरगी महाराजांची समाधि

नामसुधा सेवुनिया ध्यानीं सदा सुखें डोलावें

दिव्य चक्षुनें आत्मप्रभा सतत पाहुनी

सद्गुरुच्या चरणकमळीं भृंग होउनी

परमार्थमंदिरीं आत्मानंदीं रंगुनी धन्य व्हावें

सद्गुरु:– गुप्तरूपाशीं, आतमदेवाशीं, ऐक्य पावलेला महातमा.

सतसंग:– सज्जनांचा संग. सद्गुरूंनीं दिलेल्या नामाचें स्मरण, सद्वस्तूचें अनुसंधान हाहि सतसंगच.

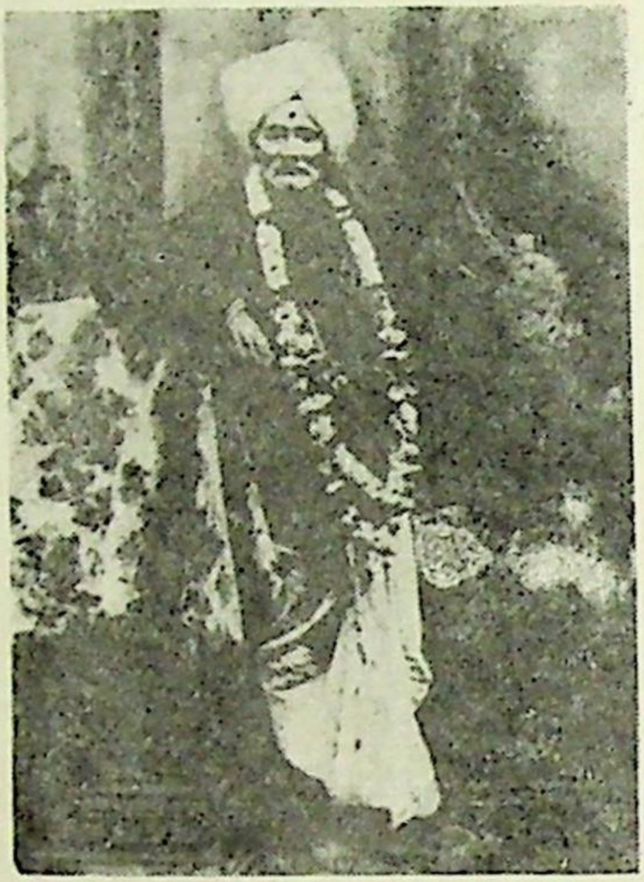
स्वराज्य:– आत्म्याचें राज्य. तेथेंच खरें स्वातंत्र्य व शाश्वतसुख.

स्वस्थ:– 'स्व' रूपीं 'स्थिर' होणें. स्वरूपीं स्थिर झाल्यावर सर्वत्र स्वस्थताच स्वस्थता.

श्रीसद्‌गुरु भाऊसाहेब महाराज

नाम विसरूं नये

दृष्टि चुकूं नये

पुढें काय दिसतें तें

प्रेमानें वरचेवर पहात जावें

गुरुकृपेनें मनांत रुजली विशुद्ध निर्गुण भक्ति
विरक्ति जडली निर्धारानें नामस्मरणी अपार प्रीति
अनंत रूपें परमेशाचीं, भाग्यें आली दिव्य प्रतीति
प्रगट जाहली आत्मज्योति, लाधली परम शांति.
देखिला कळस सोनियाचा परमार्थ मंदिराचा
हाचि मार्ग संतांचा, स्वात्मसुखाचा, लोकोद्धाराचा.
देवा, गुरुदेवा, आत्मदेवा, भावें स्मरुनी करी तुझी सेवा
'अभेद-भक्तिचा हर्ष लुटावा' प्रसन्न होउनी ऐसा वर द्यावा.

श्रीसद्‌गुरु अंबुराव महाराज

विरक्त प्रपंचीं श्वासोच्छ्वासीं घेई नाम सदैव

गुरु तोचि देव, धरी अंतरीं ऐसा दृढ भाव

सुस्वर ऐकुनी दिव्य मुरलीचा प्रकाश पाहुनी चित्सूर्याचा

तन्मय होई निजानंदीं, पाही सोहळा मुक्तीचा

समाधि – देवाचें समदर्शन होणें.

सहजकर्म – सतत नामाची आठवण ठेवून कर्म करणें.

नेमास बसल्यावेळीं कल्पना आल्या तरी त्यांच्याकडे दुर्लक्ष करून नामाकडे लक्ष ठेवावें म्हणजे कल्पना नाहींशा होतात.

योग्य पदवी प्राप्त होईपर्यंत साधकानें गुप्तपणें साधन करावें. प्रगट करू नये.

एक ‘बिंदु’ जरी दिसला तरी तें देवाचेंच दर्शन समजावें. देव अनंत आहे. त्याचें पूर्ण ज्ञान कसें होईल ?

‘चिदानंदरूप: शिवोऽहं शिवोऽहं’ सारखे म्हणत राहिल्यानें ती स्थिति प्राप्त होत नाहीं. त्याकरतां नि:शब्द नामस्मरणानें ईश्वर-साक्षात्कार व्हावा लागतो.

गुरुदेव रामभाऊ रानडे

आत्मसाक्षात्कार–पर्यवसायी

ज्ञान-मूलक, नीति-प्रधान

नामस्मरणात्मक भक्तियोग

कृपा सद्गुरुची प्राप्ति सबीज नामाची

प्रेमभरे अखंड नामस्मरणें नाद-बिंदु-कला अनुभवणें
आत्मदर्शनें अद्वय-भजनें परमानंदीं विलीन होणें
परोपकारी देह झिजवुनी जीवन सार्थक करणें.

सत्संगः– पारमार्थिक सहजीवन. या सहजीवनास साधक आपल्या योग्यतेप्रमाणें हातभार लावतो व गरजेप्रमाणें त्यापासून लाभ करून घेतो.

साधकाची कसोटीः– परमार्थाची ओढ, सद्गुरूवरील निष्ठा, नामस्मरणाकडे दिलेला काळ व त्यांत वाटणाऱ्या आनंदाचें प्रमाण.

मुक्तिः–परमेश्वराच्या वैभवांत, सामर्थ्यांत, ज्ञानांत व आनंदांत सहभागी होणें.

श्रीसद्‌गुरु भाऊसाहेब महाराज यांचें बोधवचनामृत

१. गुरु हा घाली ज्ञानांजन । गुरु हा दाखवी निजधन ।।
२. ज्ञान म्हणजे आत्मज्ञान । पाहावें आपणांसी आपण ।।
३. ज्ञानास मूळ अग्नि । भक्तीस मूळ विरक्ति ।।
४. आठव तो ब्रह्म । नाठव तो भवभ्रम ।।
५. नाम पावन पावन । याहुनि पवित्र आहे कोण ।।
६. नामाच्या चिंतनें । बारा वाटां पळतीं विघ्नें ।।
७. हाकारोनी सांगे तुका । नाम घेतां राहो नका ।।
८. तिळाएवढें बांधुनि घर । आंत राहे विश्वंभर ।।
९. नामरूप जडलें चित्तीं । दे मज तयांची संगति ।।
१०. सकळ धर्मांमध्ये धर्म । स्वरूपीं राहणें हा स्वधर्म ।।

कोणी सूर्य उभा केला किंवा भूतभविष्य सांगितलें तरी त्या ठिकाणीं खरें ज्ञान आहे असें म्हणूं नका. तो ठकमार्ग. समर्थांच्या कृपेनें आजवर चाललेला आत्मज्ञानाचा मार्ग हाच खरा.

शब्दज्ञान शिकून 'ज्ञानी जाहलों' अशा अंहकारानें परमार्थाचा घात होतो.

आंत विषयांचें चिंतन, बाहेर मात्र आत्मध्यानाचा देखावा. कूटस्थांत आळस, वीट, कंटाळा असून वरकरणीं भक्तीचें सोंग. या दंभामुळें, कृत्रिमपणानें प्राणी करंटपणा भोगतो. आपला आपणच वैरी होतो.

परद्रव्य व परस्त्री यांपासून निष्ठुरतेनें दूर असावें. हीं दोन दु:खभोग आणतात.

उपाधि मुळीं नासकी. परंतु त्यावीण भक्ति वाढत नाहीं. भक्ति वाढण्यासाठीं उपाधि, पोट भरण्याकरतां, जीवभाव मिरविण्याकरतां नव्हे. उपाधीस कंटाळूं नये पण उपाधींत सांपडूं नये. भक्तीचा थाट वाढावा या एकाच हेतूनें नामसप्ताह, उत्सव वगैरे करावेत.

निष्काम भक्तीची प्रीति असावी. अपरोक्ष ज्ञानाचा निदिध्यास लागावा. म्हणजे देव भक्ताच्या सर्व इच्छा पुरवितो.

कोणापुढेंहि आपण हात खालीं करूं नये.

अपरोक्ष ज्ञान म्हणजे आपोआप जिकडे पहावें तिकडे अवघें ब्रह्मरूप अक्षापुढें.

मन बलवत्तर करून, सर्व इंद्रियें नेमाकडे लावून, गुरुकृपेनें मिळालेल्या नामाचा कट्टानें अभ्यास करावा.

मनाच्या ओढीनें प्राणी विषयासक्त होतो. मुळीं मनच हातीं आलें नाहीं तर सद्गुरु काय करील ? 'आधीं मन मुंडा मन मुंडा। मग परब्रह्म धुंडा ॥' विषयदास झाला तो भक्तराज केवि होई ?

जीवास कांहीं तरी अटक घातली पाहिजे म्हणजे आठवण राहते. दररोज तीन वेळां कट्टानें, नेमानें मागील उजळणी, पुढें पाठ असें स्मरण करावें.

जोंपर्यंत दुःखसंपर्क झाला नाहीं तोंपर्यंत आनंदानें, नेमानें नामस्मरण करावें म्हणजे दुःख आल्यास, मनास दुःख होत नाहीं.

प्रपंचांत कोणी एकदम श्रीमंत होत नाहीं किंवा विद्वान् होत नाहीं; त्याकरतां ध्यास व अभ्यास पाहिजे. तसेंच परमार्थांतहि आत्मज्ञान होण्यास गुरुप्रज्ञेवर माया ठेवून, दीर्घकाल, कष्ट सोसून अभ्यास करायला हवा. येथे तांतडी चालत नाहीं.

डोळ्यांत झोपेची गुंगी नसावी. अंतःकरणांत हर्ष असावा निष्ठेनें, निश्चयानें स्मरणाचा अभ्यास करावा म्हणजे तूक कळूं लागते. नंतर उत्सुकता व प्रेम वाढून, देहभाव जाऊन, भक्तीमध्यें मन रंगून जातें. तें आत्मसुख सांगतां, लिहितां येत नाहीं.

जितकें होईल तितकें, ज्या वेळीं फावेल त्या वेळीं स्मरण करीत जावें. जातां येतां, खातां पितां, बसतां लिहितां, दृष्टि, नाम आठवणींत आणून उद्योग करीत जावा. आठवण असली म्हणजे झालें. समर्थ-कृपेनें सर्व शुभ होतें.

जे जे प्रसंगीं कांहीं अडचण पडेल त्या प्रसंगीं देवाचें नामस्मरण करून कार्य करावें; पण मी कर्ता हा भ्रम नसावा.

" दिवसेंदिवस अधिकच प्रीति " या नांव चढती वाढती भक्ति. निद्रा किंचित् न लागे रात्रीं, करितों एकांतीं हरिभजन-स्मरण.

भक्ताला देव सर्वथा साहाय्यभूत आहे हें समजून तोच देव आपल्याहि अंतःकरणांत आहे याचें स्मरण ठेवून आनंद मानावा.

✓ कूटस्थांत देहभाव न बाळगतां खऱ्या निष्ठेनें देवावर सर्व भार घालून जे निरंतर भक्ति करितात त्यांना देव कधींहि अंतर देत नाहीं. अशा भक्तांना देवपदवीच प्राप्त होते.

गुरुकृपा होऊनहि जो आळसानें विषयांच्या ओढीमुळें साधन टाळतो व डोळ्यांपुढे प्रकाश करून घेत नाही तो धृतराष्ट्र म्हणजे अंधळा.

अंतःकरणांतील ' वि ' कार दूर करून नीतिन्यायानें वागतो तो विदुर.

' मी, माझें ' ही आठवण ज्याच्या अंतःकरणांतून पार नाहींशी झाली आहे तो संन्यासी. संन्यासी म्हणजे षडन्यासी. ज्यानें षड्-रिपूंचा त्याग केला आहे तो.

प्रवृत्तींत अगर निवृत्तींत 'मी, माझें' सर्व अंतःकरणापासून विसरून गेलें पाहिजे म्हणजे निजवस्तूची भेट होते.

चिरंजीव म्हणजे चिरकाल जो जीवभाव आहे तो शिवभाव होऊन गेला म्हणजे झालें. 'बिंदु तीर्थरूप' झाला म्हणजे झालें. याप्रमाणें होण्यास नामदृष्टि खिळून गेली पाहिजे. दृष्टींत दृष्टि जडून गेली पाहिजे.

परद्रव्य, परस्त्री यांचा अभिलाष न करतां जो 'परवस्तूचें' ठिकाणीं निर्धारानें लक्ष ठेवून भगवत्स्वरूपांत मिळून जातो तो विष्णुदास.

निर्गुणाचा सगुणांत अवतार होतो. सगुण भजनानें निर्गुण वस्तूची भेट होते. दर्शन, स्पर्शन, संभाषणाचा अनुभव येतो. रुक्मांगद, महिपती, ज्ञानदेव, तुकाराम, रामदास वगैरे अनेक पुण्यवंतांना पूर्वीच्या काळीं असा अनुभव आला होता. आजहि असे अनुभवी संत आहेत.

गुरुशिष्ययांची गोष्ट अशी आहे कीं, शिष्याला गुरूचा सदा निदिध्यास लागला म्हणजे गुरु सदा आपल्याजवळ आहे हें शिष्याला समजतें. सद्‌गुरुस्मरणानें असलें म्हणजे तीच पदवी मिळते.

सद्‌गुरूच्या आज्ञेप्रमाणें नामस्मरण केलें असतां प्रारब्धाचा नाश होतो. विधात्याची रेखा पुसली जाते व दुःख नष्ट होऊन आनंद होतो. त्या आनंदामुळें लोभ व क्षोभ दोन्हीं नष्ट होतात.

सारांश, नामस्मरण निष्ठेनें, कट्टानें चालवावें म्हणजे पुण्याचा ठेवा, ठेवा होत जातो .... डोळ्यांपुढें ज्ञानप्रकाश होतो ... वस्तु दिसूं लागते ... सर्व निर्विघ्न होतें ... प्रपंचांत व परमार्थांत आनंद आनंद होतो.

श्रीसद्गुरुनाथ निंबरगी महाराज यांचीं पदें

१

(राग जयजयवंती, ताल त्रिताल)

गुरुचरणकमलदल्लि भृंगनागो नी ॥ प. ॥
स्थिरविल्ल संसार नरजन्मदोळु बंदु ॥
परतत्व तिळिदु साधुर संगियागो नी ॥ १
मौन हिडिदु मुद्रे बलिदु ज्ञानज्योतियोळगे नलिदु ॥
स्वानुभवामृतव सविदु निस्संगनागो नी ॥ २
मुप्पिन मुनिय पिडिदु वचन कप्पुगोरळ काडसिद्ध ॥
निट्टेडेगे होगि साष्टांगनागो नी ॥ ३

२

(राग दरबारी, ताल दीपचंदी)

ॐ नाम कायुवदु नामद बलवु ॥ प. ॥
प्रल्हादन काय्दंथ पावन नाम ।
अजामिळगे बल अच्युत नाम ॥
सुररन्नु संतोषबडिसिद नाम ।
द्रौपदियभिमान काय्दंथ नाम ॥ १

पक्षिय पुत्रन रक्षिसिद दाम ।
पार्थन पंथव गेलिसिद नाम ॥
पराशरादिगळिगे ओदगिद नाम ।
पन्नगशयनन परिपूर्ण नाम ॥ २

करिराजन काय्दंथ करुणद नाम ।
कंदन ककुलाति केळिद नाम ॥
भवद बंधन बिडिसिद नाम ।
गुरुलिंगजंगम घन पुण्य नाम ॥ ३

३

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

नेयिसि नुडिदन्याके । श्री बलभीमा ॥ प. ॥

नोयिसि नुडिदनु दोष माडिदेनेनु ।
क्लेश हरिसो एन्न भासि पालिप देवा ॥ अ. प. ॥

दासन दास नानु । केशव स्वामी ।
करुणदि कायो एन्न ॥
एनू इल्लदे याके एन्न शब्दशस्त्रदिंद होडेद ।
सोसि न्यायव माडो वासुदेवा नीनु ॥ १

कल्लनु मरेगोंडेया । करुणाकरा ।
जीवद एल्लिटेया ॥
अल्लमप्रभु निथ्म सन्निधविरुवेनु ।
कल्लु ओडेदु नरसिंह कडेगे बारो ॥ २

धरेयोळु धन्यवाद । निंबरगि ग्राम ।
वासुळ्ळ भीमा नीनु ॥
गुरुलिंगजंगम चिन्मय रूपने ।
तनु मन धत निम्म चरणकोप्पितो देवा ॥ ३

४

लावणी

केळु चातुरा हक्की भेद केळतिद्दि नमग ।
हक्की ब्याटगार हेसर हेळतेनु तिळियो मनसिन्याग॥प.॥
मोदलु नारद फाशि ओगेदनो हक्किय तलि म्याग ।
शुक महाराज नुंगि कूतनो धीर एष्टु अवग ॥
गुरु दत्तात्रय ओत्ति हिडिदनो तन्न कै ओळग ।
एंटु आरु बरदले इब्बर तुळिदरो हक्कीगे ॥
भीष्माचार्यनु मुजर इट्टनो धनु बाण कैयाग ।
वीर मारुति दूर ओगेदनो ब्रह्मांडाचीके ॥ १

हक्कि हस्तु ब्रह्मांड नुंगितो ओणगि अठरा वनस्पतीदु ।
पाखंडल्ल परमेश्वर साक्षि हाव ई मातिदु ॥
नन्न नुंगितो निन्न नुंगितो ह्यांग हेळु ईग ।
उप्प नुंगितो तूंतुणि नुंगितो तुराइ घळिग्याग ॥
गुरुलिंगजंगम दयासागर हार बेन्न म्याग ।
एंदेंदू परनिंदेयाडबेड पाप पदराग ॥ २

५

लावणी

केळु शायिरा हिंडियो खून ई यिक अद नोडु एंथादु ।
एंटु मारि एळु कोडु नम्म निम्म पैलिसदाचीदु ॥ प. ॥
केळु शायिरा मातिन तर्क नेनय बंदित्तो मत्तोंदु ।
साविर भेद सास्वि काळद वेंड ओडदितो गोदीदु ॥
सप्त धातुगळु मूरु मूरिंद्रिय मत्तोंदिद्रिय हेंच्चिदु ।
ऐवत्तारु पक्क बिच्चि कुगुतद बल गर्दोदु ॥
टोंकिन ओळग उडदार होळूतद एणिसिकोरो एळ एळीदु ।
उडदारदोळग ओब्ब ऋषि कूतानो खून हेळतेनु अवंदु ॥ १
मिकद ब्याटिगे मुंद होंटरो नाकु मंदि वालीकार ।
नाकु मंदिगे कुमकनादरो हदिनेंटु मंदि वीर जोर ॥
काळजदोळग गाण नट्टितो अठरा पद्मद आकार ।
तलि हारि भूमिगे बिद्दितो भूमि नडगितो थरथर ॥
धन्य निंबरगी दोड्ड क्षेत्र आदिनारायण अवतार ।
गुरुलिंगजंगम सर्वेशा ता निर्बैलादो आकार ॥ २

६

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

ईसु दिन ई नाल्कु वेद ।
ब्यारे ब्यारे भाविसुतद्दे ॥ प. ॥
सद्गुरुवरदरिंद तिळिदु ।
सकल शास्त्रगळु ओंदेंबुतिद्दे ॥ १

गिरिजे गंगा रुद्र हरिगळ ।
    व्रतगळ ब्यारे माडुतलिद्दे ॥
सार्वभौमरिंदे तिळिदु ।
    सकल व्रतगळु नानागिद्दे ॥ २
सप्त स्वर्ग उर्वि पाताळ ।
    सुरचरगण ब्यारे तोरुतलिद्दे ॥
सर्वशांतरिंद्रे तिळिदु ।
    गुरुलिंगजंगम नानागिद्दे ॥ ३

७

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

मनसिन मुरगिय तिद्दिसो देवा ॥ प. ॥
प्रातःकालके एद्दु परद्रव्य अपहार ।
    साधुर निंदेयनाडुवदु ॥
साधिसि यमनवरु एळेदोय्युवाग ।
    सत्ते सत्तेनंत मरगुतल्याद ॥ १
यतिवेषव ताळि देशभ्रष्टनागि ।
    काशिय क्षेत्रक्के होंटितु मनसु ॥
काशिय दारियोळु वेशिगे मेच्चिच ।
    केशव निम्मनु मरेयितु मनसु ॥ २
बल्लवगे आर्जव माडुतल्याद ।
    बडवरिगे नोयिसि नुडियुतल्याद ॥
गुरुलिंगजंगमचरणव नंबदे ।
    अडवियल्लि चरिस्याडुतल्याद ॥ ३

८

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

एनु माडिदि केळेन्न ! देवा ! ॥ प. ॥

एनु माडिदि एंतेंत हेळलि ।
हितवु एल्ल निन्नल्लिरलु ॥
घन घातकतर्नांददलि ।
एन्न नी केडिसिदि, सांबा ॥ १

एन्नोळु नीनु कूडि आडिदि ।
आडुत बंदु फ़ासि हाकिदि ॥
फासिय जरिदु जारि निंतिदि ।
इदु अल्ला रीति, सांबा ॥ २

खुळ्ळ देहदोळु गुळ्ळागि मेरेदि ।
दुःख के एन्न गुरि माडिदि ॥
भिन्नविल्लदलि भिन्न माडिदि ।
भुलविगे मरुळादि, सांबा ॥ ३

फासियोळगे एन्न घासि माडुवदे ?
ईसु काल निन्न दयदल्लिद्दे ॥
हरुषदिद शिव सद्गुरु एंदे ।
भवद फासि नी हारिसिदि, सांबा ॥ ४

जीव शिव एंब भेद निन्नल्ले ।
ई संबंधव नडिदु नोडले ॥
ठकवाठकवि हुच्च ब्याडेले ।
हुच्चा नी केळो, सांबा ॥ ५

जीवद इच्छिले आगुवदिल्ल ।
शिवन इच्छे नडिसुवदेल्ले ॥
गुरुलिंगजंगमन पादक होंदि ।
दोषव कळकोळ्ळो, सांबा ॥ ६

९

(राग काफी, ताल केरवा)

चित्याक माडती शिवने इट्टानेळु प्राणी ॥ प. ॥
उदकदलि उत्पत्ति माडुवऱ्यारु ।
होट्यान शिशुवनु सलहुवऱ्यारु ।
साकि निन्न जोके माडिदवने इट्टानेळु प्राणी ॥ १
हिंदे निन्न सलहिदऱ्यारु ।
मुंदे निन्न कोलुवऱ्यारु ।
अंदिगिंदिगेंदिगादरू शिवने इट्टानेळु प्राणी ॥ २
अंतरदि अंबर इट्टुवऱ्यारु ।
रवि शशि मार्गव नडिसुवऱ्यारु ।
गुरुलिंगजंगम सर्वेशा ता शिवने इट्टानेळु प्राणी ॥ ३

१०

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

कल्लु मेत्तगे माडिकोळ्ळण्णा । बल्लवन केळि ॥ प. ॥
कल्लु मेत्तगे माडिकोळ्ळो । कल्लु सक्करेगित सवियो ।
सार अमृत सुरिदु नीनु । ज्ञानज्योति तुंबिकोळ्ळो ॥अ. प. ॥
कल्लिनोळगे परुष काणण्ण । परब्रह्म नरियदे ।
कैय ओळगे बंदीतु ह्यांगण्णा ॥
कल्लुकुट्टिग अल्लमप्रभु । शिलेय ओडेदु सेलेय तेगेद ।
नीरु नीरु कूडिद बळिक । भेदभाव गळचाक बेकु ॥ १

कल्लु कल्पवृक्ष काणण्ण । बेडिद फलगळ ।
ಕೊಡುವ ब्रीद उंटु नोडण्ण ।।
गुरुलिंगजंगमचरण । होंदिगुडो एंदिगगलदे ।
बेल्ल सवियु कूडिदंते । कूडिकोळ्ळो नीनु इल्ले ।। २

११

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

ना ह्यांग बडव ना ह्यांग परदेशि ।
नी एन्न सरियविरलु ।। प. ।।
निनगे क्षयविल्ल एनगे भयविल्ल ।
भप्परे एन्नोडेय निजरूप नीनु ।। अ. प. ।।
ओडहुट्टिदव नीनु ओडलिगे हाकुवे नीनु ।
हडेद तायि तंदे वळग नीनु ।।
इंतप्प दोरे नीनु एनगे इरुतिरलागि ।
बेडिद्दु दोरकुवदु आश्चर्यवेनु ।। १
मुंदे नोडलु नीनु हिंदे नोडलु नीनु ।
एडबल काय्वंथ कर्ता नीनु ।।
गुरुलिंगजंगमन गुरुतु कंडवरिगे।
गुणवंतरिवरेल्ल माडुवरेनु ।। २

१२

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

नेल्लु कुट्टुणु बारम्मा । इब्बरु कूडि ॥ प. ॥

नेल्लु फुट्टुणु वारे निल्लदे बेन्नु हत्ति ।
हन्नेरडु हदिनारु नल्लेयरु कूडिकोंडु ॥ अ. प. ॥

तनुवेंब ओळ्ळ माडि । प्रणववेंब ।
ओतकीले हेरि हाकि ॥
विवेकवेंब अविक हसन माडि ।
हळ्ळ तगियम्मा ज्ञानदृष्टिले नोडि ॥ १

वासनत्रयगळेंब । ओलेगुंडु माडि ।
प्रारब्ध गडिगे हेरि ॥
काम क्रोधवेंब कट्टिगे उरि मांडि ।
प्रपंच परमार्थ ओळहोरगे नोडि ॥ २

कुदियुवे समयदल्लि । मदद उक्कु ।
मीरि बरुतलदम्मा ॥
सत्य धीर एंब हुट्टिले होडेदु ।
नेट्टगे अडिगेय धिट्टागि माडम्मा ॥ ३

परमान्न पायसवु । प्रारब्धदि ।
प्राप्तवादीतु एळम्मा ॥
गुरुलिंगजंगम बीगर कूडिकोंडु ।
स्वानंद एडि माडि सविय नोडम्मा ॥ ४

१३

(राग भैरव, ताल दीपचंदीं)

अंदिल्ल स्वामि इंदिल्ल ।। प. ।।
एंदिगादरू निम्मनगलि ना इल्ल ।। अ. प. ।।
निर्बैल नीनु निर्विकारनु नानु ।
सगुण रूप नीनु शरणु माडुवे नानु ।। १
पंचवदन नीनु पाद नंबिदे नानु !
जगभरित नीनु जगद ओळगे नानु ।। २
प्रणमस्वरूप नीनु पडिसि नोडुवे नानु ।
गुरुलिंगजंगम नीने नानू नीने ।। ३

अनुभव-पदें

भूपाळ्या

आरत्या

प्रार्थना

भारुडें

परमार्थमंदिर

अनुभव-पदें

१

अ एंब वर्ण ऐश्वर्यवं वर्धिपुदु ।
ल एंब वर्ण लकुलेश घनपदमक्कु ।
म एंब वर्ण मायाब्धियनु दाटिपुदु प्र एंब वर्ण सतत ॥
कायद गुणंगळं कत्तरिसि विसुटिपुदु ।
भु एंब वर्ण भूतेश्वरन काणिपुदु ।
ओय्यारदिं नंबि अल्लमप्रभु एंब मंत्रवनु जपिसुतिहुदु ॥१

२

(राग पहाडी, ताल केरवा)

अवक्तंगेरु नावु, अक्करतीले होगि,
होक्कु नोडुनु रामतीर्थ ।
हुट्टि बंददक इदु ओंदु सार्थ ॥ प. ॥
मूरु गुंडु हूडि, नीरु हंडेक हाकि,
सर्वरु माडूणु जळक ।
दुर्गुण कटिगिय, मुरिदु ओल्याग हाकि,
उरिदु माडूणु एल्ल पाक ।
नरदेह तोळकोंडु, निर्मलरागूणु,
जरद सेल्लेयनुट्टु, चोक्क ॥

परमध्यानद कंचुकव तोट्टु,
हरन विभूति फणियल्लि कुंकमवट्टु।
पूर्ण नासिक कोनेयलि मूगुतिट्टु,
मिक्काद डागिन, लेक्किल्लदे इट्टुकोंडु ।
कूडि होगूणु इब्बरु जत्त ।। १
हेच्चिन सखियरु, अच्चमुत्तैदेयरु,
पंचतत्त्वदारुति ।
स्वच्छागि तुंबूणु, संचितेण्णिय हाकि,
चाचि इडापिंगळ बत्ति ।
हच्चूणु एडबल, बिच्चि बेळगुवंथ,
कच्च सूर्यचंद्रज्योति ।।
उच्च रत्न कळस नडुमध्यदल्लि, सुचित्त सखियर हस्तदल्लि।
निश्चित्यागि होगूणु सालिमेलि ।
दिक्कु देशवनेल्ल, होक्कु नोडूणव्वा,
आरु नेलियनेरि िंगतु ।। २
ओंबत्तु बागिल, तोंभत्तारु अंगुल,
कोंबु कोणेयोळु बेळग ।
इंबाद गुडियोळु, तुंबि सूसलाडू,
संबळ ताळ मृदंग ।
अंबरदोळु निरालंबन सेवेगे,
बिबिसि आगुणु बेरग ।।
नबि सर्वरु आरुतियन्नु पिडिदु,
शंभु कर्पुर बेळगि नम्म कायि ओडेदु ।
रंभेरेल जीवन्मुक्तियन्नु पडेदु,
देशदोळगधिक रामेश्वर कूडि होगूण बारदत्त ।।३

३

(राग पहाडी, ताल केरवा)

अगडबंबं बंबं बाजे डमरू बाजे डमरू ।
नाजे सदाशिव आदिगुरु ॥ टे. ॥
नाचे ब्रह्मा नाचे विष्णु नाचे महादेव ।
जागे पार्वती नाचे सब देव ॥ १
भांग खाए जहर खाए कालिया धतूर ।
जोगिनी के पीछे पीछे नंगे अवधूत ॥ २
काशी विश्वनाथ जाको नाम विराजे ।
आगे भैरव पाछे हनुमान साजे ॥ ३

४

(राग भैरवी, ताल केरवा)

अगर है शौक मिलनेका,
तो हर दम लौ लगाता जा ॥ टे. ॥
जला कर खुद नुमाई को
भसम तन पर लगाता जा ॥ १
मुसल्लह फाड़ तसबी तोड़
किताबें डाल पानी में ।
पकड दस्त तू फ़िरिश्तों का
गुलाम उनका कहाता जा ॥ २
न मर भूखा न रख रोज़ा
न जा मसजिद न कर सिजदा ।
हुकुम है शाह कलन्दरका
अनलहक़ तू कहाता जा ॥ ३

कहै मन्सूर मस्ताना
हक़ मैंने दिल में पहचाना।
वही मस्तों का मैखाना
उसी के बीच आता जा ॥ ४

५

(राग भीमपलास, ताल त्रिताल)

अजर अमर इक नाम है
सुमिरन जो आवै ॥ टे. ॥
बिन ही मुख के जप करो
नहिं जीभ डुलावो।
उलटि सुरत ऊपर करो
नैनन दरसावो ॥ १
जाय हंस पच्छिम दिसा,
खिरकी खुलवावो
तिरबेनी के घाट पर
हंसा नहवावो ॥ २
पानी पवनकी गम नहीं
वो ही लोक मँजावो।
ताही बिच इक रूप है
वो ही ध्यान लगावो ॥ ३
जिमी असमान वहाँ नहीं
वो अजर कहाव।
कहै कबीर सोइ साध जन
वा लोक मँझावै ॥ ४

६

(राग पुरिया धनाश्री, ताल दीपचंदी)

अनुगालवु चिंतेयु मनुजरिगे ।
मन होगि माधवन ओडगूडु तनक ॥ प. ॥
सतियु इद्दरु चिंते इल्लदिद्दरु चिंते ।
मतिहीने सतियादरे चिंतेयु ॥
पृथिवियोळगे सति अति चलुवे आदरू ।
मिति मीरि नडेदरे अवळोंदु चिंते ॥ १
मक्कळिद्दरु चिंते हल्लदिद्दरु चिंते ।
अत्तु अन्नके काडुव चिंतेयु ॥
तुत्तिगे सालदेंब बडतनद ।
कक्कुलते देशदोळिल्लद चिंते ॥ २
बळगविल्लद चिंते बळगवादरु चिंते ।
मेले संबळ बारद चिंतेयु ॥
साल कोडो चिंते साल तगेयो चिंते ।
भूलोकदोळगेल्ल चिंते काणण्णा ॥ ३
मनेय इल्लद चिंते मनेयादरू चिंते ।
मनेयु वार्तेयु नडेयद चिंतेयु ॥
तोंडनागि पोत्तु तिरुगुव चिंते भू- ।
मंडलदोळगेल्ल चिंते काणण्णा ॥ ४
बडवनादरु चिंते बल्लिदनादरु चिंते ।
कोड होन्नु मनेयोळिद्दरु चिंतेयु ॥
पोडवियोळगे नम्मन पुरंदरविठ्ठल ।
बिडदे चिंतिसिदरे चिंते निश्चिंते ॥ ५

७

(राग पहाडी, ताल केरवा

अनंत जुगाचा देव्हारा । निजबोधाचा घुमारा ।
अवचिता भरला वारा । या मल्लारीदेवाचा ॥ १
शुद्ध सत्वाचा कवडा मोठा । बोधबिरडें बांधला गांठा ।
गळां वैराग्याचा पट्टा । वाटा दावूं भक्तीच्या ॥ २
हृदयकोटंबा सांगातें । घोळ वाजवूं अनुहातें ।
ज्ञानभंडाऱ्याचें पोतें । रितें नव्हें कल्पांतीं ॥ ३
लक्षचौऱ्याशीं घरें चारीं । या जन्माची केली वारी ॥
प्रसन्न झाला देव मल्लारी । सोहंभावीं राहिलों ॥ ४
या देवाचें भरतां वारें । अगी प्रेमाचें फेंपरें ।
गुरुगुरु करी वेडे चारें । पाहा तुकें भुंकविलें ॥ ५

८

(राग तिलंग, ताल त्रिताल)

अपने घट दियना बारु रे ॥ टे. ॥
नाम कै तेल सुरत कै बाती,
ब्रह्म अगिन उदगारु रे ॥ १
जगमग जोत निहार मन्दिरमें
तन मन धन सब वारु रे ॥ २
झूठी जान जगतकी आसा,
बारंबार बिसारु रे ॥ ३ ॥
कहै कबीर सुनो भाइ साधो
आपन काज सँवारु रे ॥ ४

९

(राग मालकंस, ताल त्रिताल)

अब की राखि लेहु भगवान ॥ टे. ॥
हम अनाथ बैठी द्रुम डरिया
पारधि साध्यौ बान ॥ १
ताके डर निकसन चाहत हौं
ऊपर रह्यो सचान ॥
दोउ भाँति दुख भयो कृपानिधि
कौन उबारै प्रान ॥ २
सुमिरत ही अहि डस्यो पारधी
लाग्यौ तीर सचान ॥
सूरदास गुन कहँ लग बरनौं
जै जै कृपानिधान ॥ ३

१०

(राग जयजयवंती, ताल त्रिताल)

अब कैसे छूटे नाम रट लागी ॥ टे. ॥
प्रभुजी तुम चन्दन हम पानी
जाके अँग अँग बास समानी ॥ १
प्रभुजी तुम घन हम बन मोरा
जैसे चितवत चन्द चकोरा ॥ २
प्रभुजी तुम दीपक हम बाती
जाकी जोति बरै दिन राती ॥ ३

प्रभुजी तुम मोती हम धागा
जैसे सोनहि मिलत सुहागा ॥ ४
प्रभुजी तुम स्वामी हम दासा
ऐसीभ गति करै रैदासा ॥ ५

११

(राग पिलू, ताल केरवा)

अब तुम कब सुमिरोगे राम ॥ टे. ॥
गर्भवास में जप तप साधन, बाहर निकले बेइमान॥ १
बालकपन में खेल गवाँया, तरुणपन में काम ॥ २
बूढ़े होकर काँपन लागे, निकल गया अवसान ॥ ३
झूठी काया झूठी माया, आखिर मौत निदान ॥ ४
कहत कबीरा सुनो भाइ साधो यही घोड़ा मैदान ॥ ५

१२

(राग काफी, ताल त्रिताल)

अब तो प्रगट भई जग जानी ॥ टे, ॥
वा मोहन से प्रीति निरन्तर
क्यों हि रहेगी छानी ॥ १
कहा करूँ सुन्दर मूरति इन
नयनन माँझ समानी ॥ २
निकसत नाहिं बहुत पचिहारी
रोम रोम उरझानी ॥ ३
अब कैसे कहूँ रि जात है
मिलो दुधसे पानी ॥ ४

सूरदास प्रभु अन्तर्यामी
सब के मन के स्वामी ।। ५

१३

(राग पहाडी, ताल केरवा)

अब मैं नाच्यों बहुत गुपाल ।। टे. ।।
कामक्रोध को पहिरि चोलना । कण्ठ विषय की माल ।। १
महामोह के नूपुर बाजत । निन्दाशब्द रसाल ।
भरम भऱ्यो मन भयो पखावज । चलत कुसंगत चाल ।। २
तृस्नानाद करत घट भीतर । नाना विधि दै ताल ।
माया को कटि फेंटा बाँध्यो । लोभ तिलक दै भाल ।। ३
कोटि कला काँछि देखराई । जल थल सुधि नहिं काल ।
सूरदास की सबै अविद्या । दूर करौ नँदलाल ।। ४

१४

अब रहीम मुश्किल पडी
गाढे दोऊ काम ।
साँचे से तो जग नहीं
झूटे मिलै न राम ।। १
चींटी चावल ले चली
बीच में मिल गई दाल ।
कह कबीर दोना मिले
इक ले दूजी डाल ।। २

कदली सीप भुजङ्ग मुख
 स्वाति एक गुण तीन ।
जैसी सङ्गति होयगी
 तैसोई फल दीन ॥ ३

जो रहीम उत्तम प्रकृति
 का करि सकति कुसंग ।
चन्दन विष व्यापत नहीं
 लपटे रहत भुजंग ॥ ४

कबिरा तेरी झोंपडी
 गलकट्टन के पास ।
जो करता सो पावता
 तू क्या करै उदास ॥ ५

बुरा जो देखन कु चला
 बुरा न देखा कोय ।
जो दिल देखूँ आपना
 हम अस बुरा न होय ॥ ६

विधिने यह हिय जानि के
 होष न दीन्हो कान ।
धरा मेरु सब डोलते
 तानसेन की तान ॥ ७

गाया है बूझा नहीं
 गया न मनका मोह ।
पारस तक पहुँचा नहीं
 रहा लोह का लोह ॥ ८

जो रहीम मन हाथ है
तो तन कहुँ कित जाहि ।
जल में जो छाया परै
काया भीजति नाहिं ॥ ९
मन गया तो जाने दो
मत जाने दो सरीर ।
ना खेंचे कमान तो
कहँ जायेगा तीर ॥ १०

१५

(राग पहाडी, ताल केरवा)

अमोलिक रत्न जोडलें रे तुज ।
कां रे ब्रह्मबीज नोळखसो ॥ १
न बुडे न कळे न भिये चोरा ।
ते वस्तु चतुरा सेविजेसु ॥ २
ज्ञानदेवो म्हणे अविनाश जोडलें ।
आणूनि ठेविलें गुरुमुखीं ॥ ३

१६

वचन

अय्या, पाताळवित्तित्त श्रीपादवत्तत्त
ब्रह्मांडवित्तित्त मणिमुकुटवत्तत्त
अय्या दश दिक्कु इत्तित्त दश भुजगळत्तत्त .
चन्नमल्लिकार्जुनय्य नीनेन्न करस्थलवके बंदु चुळुकादिरय्य

१७

(राग पुरिया धनाश्री, ताल दीपचंदी)

अरविंनिद स्त्रोत्र माडुवे । गुरुमूळपीठ ।
अरविंनिद स्तोत्र माडुवे ॥ प० ॥
अरविंनिद स्तोत्र माडुवे । शिरव बागि वरव बेडुवे ।
कुरुहु कोट्टनो गुरुराय । ब्रह्मादि लोल्याडु एंदु ॥ अ. प. ॥
मोदलु रेवणसिद्ध जनिसिद । आडलिक्के ।
रेणागिरियनेरि क्रीडे माडिद ॥
एरि क्रीडेयन्नु माडि । पोक्कु मुक्तिमंदिरदोळु ।
मरुळसिद्धरूप ताळि । मोगलायिंद बंद प्रभु ॥ १
तृतिय काडसिद्धरायनु । अति वेगदिंद ।
सिद्धगिरियनेरि निंतनु ॥
सिद्धगिरिय कोळ्ळदल्लि । साधिसि ता ऐक्यनागि ।
नारायणरूप ताळि । निंबरगियल्लि प्रगटनाद ॥ २
अवर कंद बंद तिरुगुत । रघुनाथप्रिय ।
साधु एंदु बिरुद सारुत ॥
चिम्मड पवित्र स्थान नोडि । अल्लि वस्ति माडिद राम ।
तत्तनिरंजनदि बंदु दास नागि मेरदेनल्ले ॥ ३

१८

(राग आनंदभैरवि ताल केरवा)

अरितु गुरुविन पाद हुडुकि होंदु मुक्तियिंदु ।
मरेत गुरुविन संग केडु इंदु नरक मुंदु ॥ प. ॥
ओळ्ळे नाविनोळु कल्लु हाकिसुवदु अदु दाटिसुवदु ।
कल्लिगे कल्लु कट्टिदरल्ले मुळुगुवदु अदु मुंदके होगदु ॥ १

जास्ववन कैय हिडिदरे तानु जास्व मेले जारि बीळुव ।
पोर गुरुविन संग हिडिदु भ्रष्टनागुव मुंदे केट्टु होगुव ॥२
तानु मूर्ख अवनु मूर्ख कूडलोंदु मत्तु केडु इंदु ।
ज्ञानि चिदानंदन पाद हुडुकि होंदु मुक्ति इंदु ॥ ३

१९

(गझल, ताल केरवा)

अरे नर आँख पर तेरे, धुन्ध अज्ञान छायी है ॥ टे. ॥
तिसी से रूप भी अपना, नहीं देता दिखाई है ॥ १
यदि निज रूप निरखन की, है अभिलाषा तो ऐ गाफिल ।
दवाई क्यों नहीं ढूँढी, उमर सारी बिताई है ॥ २
बिना गुरुज्ञान सतगुरुके, नहीं अंजन सराई हैं ।
ज्ञानके नैन माँजन की, युक्ति बिरले ने पाई है ॥ ३
उसीका देखना सच है, नज़र सूक्षम जमाई है ।
जिन्होंने आपको देखा, छुटाई कर्म काई है ॥ ४
कृष्णानन्द आनन्द सुरति, जिसकी समाई है ।
वही आनन्द दुनियाँ में, वस्तु सतगुरु लखाई है ॥ ५

२०

(राग देस, ताल केरवा)

अरे मन राम नाम कह तोता ।
नहिं तो खावेगा भजन बिन गोता ॥ १
यह तो रबकी है सब ख्याली ।
तरें कबीर और कमाली ॥ २ ॥

राम राम कह तरी जो मीराबाई ।
उसी नाम से वो तरैं चातुर सजन कसाई ॥३
हर हर कहकर वो तरै सेना भक्त नाई ।
तार दियो रैदास गंगा घट भीतर आई ॥ ४
सुवा पढ़ावत वो तरी जो पातुर गणिका ।
राम भजन मत भूलो बन्दे जीवन दो दिनका ॥५
तू तो किस गफ़लत में सोता ।
मन भजन करे फल होता ॥ ६ ॥
नाथ मछिंदर जोगी गोरख जोडी भरथरि की ।
तुलसीदास भई रामानन्द बानी नानक की ॥ ७
हरनामी हरको जपैं दसनासी दसनाम ।
छह दरसन के बीचमें भज ले सीताराम ॥ ८

२१

(गझस, ताल दीयचंदी)

अरे मन होशियार होजा, अब बुढाई आ गयी ।
शरीर जर्जर होगया, दिल में थकाई आगई ॥ १
पूछनेवाला तेरा, दुनियाँ में कोई, अब नहीं ।
सारे जनम की अब कमाई, खात में पर आ गयी ॥ २
संसार के सुख भोग में, अब जिन्द गानी कट गयी ।
मौत अब नज़दीक है, सबसे जुदाई आ गयी ॥ ३
अब भी नहीं बिगड़ा है कुछ, थोडा समय बाकी रहा ।
कस कमर मन बस में कर, देखो खोदाई आ गयी ॥ ४
भगवान का तू कर भजन, और प्राणियों पर कर दया ।
दीन दुनियाँ की इसी में, सब भलाई आ गयी ॥ ५

२२

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

अर्थियागि बन्नि अरितु नोडुव गुरुमूर्तियिद ।
निरुतवागि पूर्ण बेरेतु कूडुव बन्नि गुर्तिदिद ॥ प. ॥
सूर्यनिल्लदे सुप्रकाशवु तुंबिदे हेळलेना ।
तुर्यावस्थेयल्लि बेरेतु कूडुव ज्ञानि बल्ल खून ॥
बरिय मातनाडि होरेय हेळुवदल्ल अरवुस्थान ।
परियार्यिदलि परिणमिसि नोडिरि परम प्राण ॥ १
चंद्रनिल्लदे बेळदिंगळु बिद्ददे बलु बहळ ।
इंद्रियादिगळेल्ल हरुषागि नोडुववु सर्व काल ॥
सुंदरवाद सुवस्तु ओंदोळगदे बलु मेल ।
सांद्रवाद सुख तुंबि तुळुकुतदे थळथळ ॥ २ ॥
मनद कोनेयल्लिद घन सुख नोडिरि नेनेदु बेग ।
अनुभविगळिगिदु अनुकूलवागिदे ब्रह्मभोग ॥
नानीनेंबुव मातु एनु ताळुवदल्ल राजयोग ।
अनुदिन महिपति ताने तानादनु सद्गुरुवीग ॥ ३

२३

(राग भीमपलास, ताल केरवा)

अलख निरंजन दत्त गुरु श्री, आदि अनादि विश्वेश्वर हैं ।
दत्त दिगम्बर सब का मालिक, एक हि दूजा कोई नहि है ॥
राम रहीम और करीम केशव, इलाहि अल्ला ईश्वर हैं ।
विष्णु बिस्मिल्ला परमेश्वर, परवरदिगार कहते हैं ॥

नबी महम्मद नारायण वह, महादेव सर्वेश्वर है ।
दत्तगुरु यहि दस्तगीर, पैगम्बर वो हि दिगंबर है ॥
दत्तगुरु यहि बुद्ध जिनेश्वर, झोरास्तर और येसू है ।
सब हि धरम के साधु संत के, राजा दत्त दिगंबर हैं ॥
नाम रूप से अतीत है पर, नाना नाम पुकारे हैं ।
विश्वव्यापी दत्त दिगम्बर, विश्वम्भर सर्वेश्वर है ॥
परब्रह्म तेजोमय वो ही, निराकार साकारी है ।
दत्तराज अवधूत दिगम्बर, तीन लोक में फिरते हैं ॥
दत्तगुरु के नाम भजन से, कलि काल हट जाता है ।
गुप्त प्रगट ही होके श्रीगुरु, नाम भजन में रमते हैं ॥
श्रीपाद श्रीवल्लभ नरहरि, दत्त दिगम्बर सद्गुरु है ।
शाश्वत अविनाशी श्रीसद्गुरु, गानगपुर में रहते हैं ॥

२४

(राग भैरवी, ताल दादरा)

अल्ला के वास्ते होगया मेरा दिल दिवाना ।
इस तन का नहीं भरोसा बारबार नहीं आना ॥ टे. ॥
दुनिया में कुछ मजा नहीं किस की बात नहीं सुनना ।
नयन को लगी प्यास अब तो साहेब देखना ॥ १
मुरशद का मुरीद दास, कहे मूसे मत कहना ।
मन का मन का फेर, उसमें जान दवडना ॥ २

२५

(राग विहाग, ताल त्रिताल)

अवधूत सो जोगी मतवाला
जाके अन्त भया उजियाला ॥ टे ॥
अजाप जाप जपे निसि बासर,
दुबिधा चित नहिं धारै ॥
सब से न्यारा सब के माही
ऐसा ब्रह्म विचारै ॥ १
आशा परखे तृष्णा परखे
परख परख सब लेवै ॥
गुरु के ग्यान अगम के परचे
ब्रह्म अग्नि में देवै ॥ २
मेली सुरति नाद घर माँहि
तन से रहे निरासा ॥
प्रेम पियाला उलट के पीवे
सहज होय परकासा ॥ ३
सुरति निरति और पाँचो पवना
एक हि संग चलावै ॥
रहे समाय प्रेम सागर में,
मन के मङ्गल गावै ॥ ४
कलह कलपना निकट न आवै
निसि दिन नाम उचारै ॥
कहै कबीर अपनो क्या संशय,
सो जन औरहिं तारै ॥ ५

२६

अविचल मंत्र अमर मंत्र अखै मंत्र ।
अभय मंत्र राम मंत्र निज सार ॥
संजीवन मंत्र सबीज मंत्र सुन्दर मंत्र ।
शिरोमणि मंत्र निर्मल मंत्र निराकार ॥ २
अलख मंत्र अकल मंत्र अगाध मंत्र ।
अपार मंत्र अनन्त मंत्र राया ॥ ३
नूर मंत्र तेज मंत्र ज्योति मंत्र ।
प्रकाश मंत्र परम मंत्र पाया ॥ ४

२७

(राग देस, ताल दीपचंदी)

अहुदहुदनाथबंधु । अनुपम्य- ।
महिम कारुण्यसिंधु ॥ प. ॥
एनेंदु पेळलम्मा । ई दयके ।
तानुपमे इल्लवम्मा ॥
न्यूनारिसदे ओंदनू । क्षमेयिंद ।
तानागि सलहुतिहनु ॥
ज्ञानविल्लद तरळनेंदुपेक्षिसदेन्न ।
तन्नंघ्रि नेनविनलि मन निलिसिद ॥ १
पतितरोळु पतिताधम । आ मेले ।
मतिहीन मूढ परम ॥
गतिगेंदरोंदोंदु व्रतदि मोदलादवरु ।
क्षितियोळगे एन्नंते शून्यरारम्मा ॥ २

नेलिगे मुय्यके मुय्यवु । ई तेरदि ।
सले नडते उंटु केलवु ।।
ओलिदु महिपतिसुतन करहिडिदु तन्न
दासर दासनेनिसिद बिरुदिगिंबु ।। ३

२८

(राग भैरवव ताल दीपचंडी)

अळतद कूसु अळतद ।। प ।।
ई भवभयदोळु बिद्दु बरलारेनेंदु ।। अ. प.
अंबेगालूरुत कुंबिणि तिरुगुत ।
डोंबनंथ होट्टि एळेयलारनेंदु ।। १
कंदनागि बंदु हिंदु मुंदरियदे ।
इंदुधरन रूप कण्णोळगिट्टुकोंड्ड ।।
जनन मरण हुट्टु मुरिदु मूल्यागिट्टु ।
चिदानंद स्वामिन्न कूडिकोंडेनेंदु ।। २

२९

(राग भैरव, ताल दीपचंदी)

अळुतिद्या कंदा अळुतिद्या । नानु ।
तिळियदे मर्त्यक्के मरेतु बंदेनेंदु ।। प. ।।
मायद तोट्टिलोळु मलगि मै ओत्तुत ।
मोहद सिंबियोळु होरळाडुत ।।
जीव मनसु एंब तगणि उंगुष्टक्के हत्ति ।
देहक्के सुखविल्लेंदु ।। १

तंदे तायि एंब बंधनदोळु बिद्दु
मुंदेनु गतियेंदु केडुवेनेंदु ॥
अंदछंददि बंदु मलि कोट्टु हालेरेदु ।
बंदंथ विषयक्के बलिय हाकुवरेंदु ॥ २
तावु बिद्द कुणियल्लि एन्न नूकुवरेंदु ।
तावु मर्गनिगे मदुवे माडुवेवेंदु ॥
जाव जावके ओम्मे नोडि हिग्गुतलि (नगुतलि) ।
देव कूडलूरेश कूडिको एनुतलि ॥ ३

३०

(राग तिलक कामोद, ताल त्रिताल)

आज दिवस जाऊँ वलिहारे ।
मेरे घर आये राम के प्यारे ॥ १
आँगन बँगला भवन भयो पावन ।
हरिजन बैठे हरि जस गावन ॥ २
करूँ दंडवत चरन पखारूँ ।
तन मन धन उन ऊपरि वारूँ ॥ ३
कथा कहैं अरु अर्थ विचारैं ।
आप तरैं औरन को तारैं ॥ ४
कह रैदास मिले निजदास
जनम जनमके काटैं फास ॥ ५

३१

(राग पहाडी, ताल केरवा)

आणीक दुसरें मज नाहीं आतां ।
नेमिलें या चित्तापासूनिया ॥ १

पांडुरंग ध्यानीं पाडुरंग मनीं ।
जागृति स्वप्नीं पांडुरंग ।। ध्रु० ।।
पडिलें वळण इंद्रियां सकळां ।
भाव तो निराळा नाहीं दुजा ।। २
तुका म्हणे नेत्रीं केली ओळखण ।
तटस्थ तें ध्यान विटेवरी ।। ३

३२

(राग मांड, ताल केरवा)

आतां कशिरे विझवूं पाहा ती । लागली बत्ती ।। ध्रु० ।।
बत्ति लागली दारूला । दारूसगट बुधला गेला ।।
धूर अस्मानीं दाटला । नये मागुती ।। १
बत्ति लागली तोफेला । पुढें धणीच उभा केला ।।
काय भीड त्या तोफेला । उडवुनि दे ती ।। २
बत्ति लाविली कापुरा । ज्योति स्वरूप झाला सारा ।।
आला मुळिचिया घरां । न राहे रती ।। ३
सद्‌गुरु रामदास माउली । बत्ति कल्याणीं लाविली ।।
निजवस्तूते दाविली । स्वयं ज्योति ।। ४

३३

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

आतां तरी जाय जाय जाय । धरी सद्‌गुरूचे पाय ।।
संकल्प विकल्प सोडोनी द्यावे । दृढ धरावे पाय ।।
सहस्र अन्याय जरी त्वां केले । क्षमा करील गुरुमाय ।।

ज्या मुखीं नाहीं नामस्मरण । तो नर वांचुनि काय ॥
रामदास म्हणे नामस्मरणें । भिक्षा मागुनी खाय ॥

३४

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

आनंदवाद चिद्घन वस्तु ना कंडे ।
भानुविल्लद बिसलेनम्मा ॥ प. ॥
तानु अल्लदे तन्न तवरूर मनेयोळु ।
तानु माडिद पुण्य तनगम्मा ॥ अ. प. ॥
कुंडलदोळगोंदु नीलगन्नडि इट्टु ।
मंडलदोळगाडुवदेनम्मा ॥
सेरि उन्मनियोळु गुरुविन पुण्यदि ।
घन वस्तु दोरकितु एनगम्मा ॥ १
नडुनीर मध्यदि गिडवृक्ष ना कंडे ।
हूविल्ल मिडिगायि हण्णम्मा ॥
अखंड वनदोळु अमृतकोड उक्कि ।
उंडुंडु सुखिसि बाळुवेनम्मा ॥ २
कैलास भूमियल्ल कनकभूषणवल्ल ।
बयलोळगाडुवदेनम्मा ॥ ॥
वर कवि नागलिंग गुरुविन पुण्यदि ।
स्थिर मुक्ति दोरकितु एनगम्मा ॥ ३

३५

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

आम्हांसी काय बा उणें रे बापांनो ।
स्वामी सद्गुरुकृपानुसंधान रे बापांनो ।। ध्रु० ।।
ज्ञान-विवेक-बोध-परिवार । या वैभवासि नाहीं पारावार ।
कोण आहे दृष्टीसमोर । सर्व आहे निधान निरंतर रे बापांनो।। १
मातापिता श्रीदेव भगवंत । बंधुवर्ग समस्त साधुसंत ।
उपजतांचि गर्भश्रीमंत । पूर्ण आम्हीच सभाग्यवंत रे बापांनो ।। २
कोणे काळीं नाहीं हळहळ । आम्हां सदोदित सुकाळ ।
महिपतीचें पुण्य सबळ । दत्त दिगंबर सानुकूल रे बापांनो ।। ३

३६

(राग भूप, ताल केरवा)

आर गोडविन्नेनु मगळे मुन्नोडि हंजी नूलम्मा ।। प. ।।
दारिकाररु निन्न मारिय नोडलु ।
मारि एत्ति नोडबेडम्मा ।। अ. प. ।।
आसन दोड्डु मणिगळ माडि ।
आ शशिरविगळ कंबगळ हूडि ।।
सूसुव चक्रद एलिगळ मेले ।
दशवायुगळेंब नुलिगळ बिगिदु ।। १
ककुलते एंबो कसरने कळेदु ।
सुखदुःखेंबो कळेगळ तेगेदु ।।
भ्रुकुतियेंबो कोळविय हिडिदु ।
कुकडि सुम्मने नूलम्मा ।। २

इप्पत्तोंदु साविर मेले ।
आरु नूरु, एळेगळ होय्दु ॥
तप्पदे एणिकेय माडि नीनु ।
जप्पिसि पट्टि सुत्तम्मा ॥ ३
प्रत्यक्ष परमात्मनेंबुव ।
उत्तम पीतांबर नेय्दु ॥
कृत्तिवास शिशुनाळधीशनिगे ।
मुट्टिसि मुक्ति पडयम्मा ॥ ४

३७

(राग विलावल, ताल दीपचंदी)

आरिगे काणदी मुत्तु ।
गुरुविन करुणागदे तिळियदु गोत्तु ॥ प० ॥
काष्टदोळग्नियंतिहुदु । अदु । कोटिसूर्यर प्रभे मीटागिहुदु ॥
नोटक्के अदु कांबुवदु । निज । निष्ठेयुळ्ळवरिगें घट्टिगोंडिहुदु ॥ १
कत्तलेयोळु कांबुवदु । इदु । एत्त नोडलु प्रभे एत्ति तोरुवदु ॥
नेत्तियोळु गोत्तु माडिहुदु । अदु । उत्तर-उन्मनि सेरिकोंडिहुदु ॥ २
सूत्रद बल इरबेकु । आ । सूत्रव हिडिदु ता बंदिरबेकु ॥
तापत्रिगुण अळियबेकु । सु-। पात्र सुज्ञानद नेले तिळियबेकु ॥ ३
उदयास्तवेरडदकिल्ल । वेद -। श्रुतिशास्त्र आगमक्कदु निलकिल्ल ॥
तन्नोळु ता तिळियलिल्ल । इदु । कल्लु मेत्तगे माडुववने ता बल्ल ॥४
रेवगिपुरके होगबेकु । दोड्ड । महामेरु पर्वतवनु हत्तबेकु ॥
अभिमान गर्व होगबेकु । दोड्ड । रेवणसिद्ध लिंगन नोडबेकु ॥५

३८

(राग विलावल, ताल दीपचंदी)

आरु अक्षर भेद हरि केळलु बंद ।
सुरमुनिगळे केळिरण्ण ॥ प. ॥
मूरू लोकद वरमंत्र तंदनु ।
सिद्धरामेशनु तिळियरण्ण ॥ अ. प. ॥

ॐ एंबुव अक्षर बल्लवनादरे ।
ॐकारबीज नोडुवरण्ण ॥
न एंबुव अक्षर निहतवेंदरे ।
निरहंकारबीज काणुवरण्ण ॥ १

म एंबुव अक्षर बीजव तिळिदरे ।
ईरेळु, लोकद मर्म नोडिरण्ण ॥
शि एंबुव अक्षर आकाश आकार ।
बीजव काणण्ण ॥ २

वा एंबुव अक्षर वाय्वादिगळ ।
गुरुत हेळुवदण्ण ॥
य एंबुव अक्षर यारिगे निलुकिल्ल ।
तानु तन्ननु बल्लनण्ण ॥ ३

षडक्षर मुनिगळु होस मंत्र हेळिदरु ।
मरुळ काडसिद्ध ॥
षण्मुख सिद्धराम नवलादियल्लि ।
इरुतारण्ण ॥ ४

३९

(राग आनंदभैरवी, ताल आदिताळ)

आरु ओलिदरेनु नमगिन्नारु मुनिदरेनु ॥ प. ॥
क्षीरसागरशायियादवन सेरिदंथ हरिदासरिगे ॥ अ. प. ॥

ऊरनाळुव दोरेगळु नम्मनु दूर अट्टिदरेनु ।
घोरारण्यदि तिरुगुव मृगगळु अड्डगट्टिदरेनु ॥
मारिय हिंडु मसणद दंडु मैगे मुत्तिदरेनु ।
वारिजनाभन वसुदेवसुतन सेरिदंथ हरिदासरिगे ॥१

हडेद तायि तंदेयु नम्मोळु अहितव बयसिदरेनु ।
मडदि मक्कळु मनेय नेंटरु मुनिसुगोंडरेनु ॥
ओडनाडुव गेळेयरु नम्मोळु वैरव बेळिसिदरेनु ।
कडलशयन करुणानिधि नामवु ओडलोळगिह हरिदासरिगे ॥२

कानुनदोळु सुळिदाडुव सर्पवु कालिगे सुत्तिदरेनु ।
जेनिनंददि कृमिकीटंगळु चर्मके मुत्तिदरेनु ॥
भानुनंदनन बुधमंगळर ओलवु तप्पिदरेनु ।
दीननाथ श्रीपुरंदरविठ्ठलन ध्यानवुळ्ळ हरिदासरिगे ॥३

४०

(राग देस, ताल दीपचंदी)

आरेनु माडुवरो माडिद कर्मक्के ॥
माडिबंदद्दन्नु उण्णलु बेको ॥ प. ॥
रूढियोळगे बंदु बेडिद्दु सिगलेंदु ।
अडिगडिगे चिंतिसि बळलुवद्याको ॥ अ. प. ॥

हिंदिन ज़न्मदोळु मुंदिन सुद्दियरियदे ।
मन वंदंते नीच कृत्यगळ माडि ॥
इंदेनगे सुखवु ईल्लवेंदु ।
कुंदिट्टु देवगे बैयुवरे मुर्खा ॥ १
सृष्टियोळु हुट्टि बंद एष्टो जनरु ।
अष्ट ऐश्वर्यंव भोगिसुद्याके ॥
'हाग्याक हीग्याक' इदर इंगित तिळियदे ।
मंगनोलु मनदल्लि मरगुवरे मूर्खा ॥ २
हिंदे माडदे इंवु बेडिद्दु सिक्करे ।
लोकवु कष्टबडुवद्याके ॥
परशिवरायगे पक्षपातगळुंटे ।
परिपर्रियिंदलि संरक्षिसुवनु ॥३
इन्नादरू पुण्यकार्यगळन्नु माडु ।
अन्यकार्यगळन्नु माडबेड ॥
अनुमानवेतके दिनमान सने बंतु ।
घन गुरुभाउरायर सेवे माडि मोक्ष होंदो ॥४

४१

(राग झिंझोटी, ताल दादरा)

आला हो आला आला गणराज माझा आला ॥
मनिं आनंदु सकळां झाला ॥ ध्रु. ॥
चरणकमल हाचि अकार । विशाल उदर दीर्घ उकार ।
नासा चमकतो मकार । पिंड ब्रह्मांड ॐकार ।
प्रत्यक्ष नयनीं देखियेला ॥ १

षड्दर्शनें ह्या भुजा साही । विवेक शुंडा लोंबते बाही ।
संवादाचा दंत.तोही । न्याय मीमांसा सदा ही ।
कुंडलीं देव विराजिला ।।२
लक्ष अलक्ष ज्याचे डोळे । द्वैताद्वैत गंडस्थळें ।
वेद उपनिषद दूर्वादळें । जीव शिव केशर टिळे ।
आत्मा गणेश पूजियेला ।। ३
नरहरीनाथ सद्गुरु भला । महिपति त्यांचा सेवक पुरा ।
गुरुभक्तीचा लावुनि तुरा । प्रसन्न होउनि आला घरा ।
आतां भय नाहीं मजला ।। ४

४२

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

आव कुलवाद रेनु । आत्मदनु–।
भाव तिळिदव मुक्त मरुळे ।। प. ।।
अस डोंक कब्बिरलु । ओळगिन् ।
रस ब्यारे अस डोंकवे मरुळे ।।
विषय बवणियनळिसि । गुरुभक्ति ।
हसनागि माडु कंडचा मरुळे ।। १
नाना वर्णद आकळु । क्षीरदोळु ।
नाना वर्णगळुंटे मरुळे ।।
नाना सायसव बट्ट । नी होगि ।
ज्ञानिगळ कूडु कंडचा मरुळे ।। २
कुलद मेले होगबेड । कुलविल्ल ।
छलविल्ल ज्ञानिगळिगे मरुळे ।।
तिळिदु निन्नोळु नोडिको । सुलभदलि ।
हेळिदनु ज्ञानबोध मरुळे ।। ३

४३

(राग कांबोधि, ताल दादरा)

आव रोगवु एनगे देव धन्वंत्रि ।
सावधानदि एन्न कै हिडिदु नोडय्या ॥ प. ॥
हरिमूर्ति एन्न कण्णिगे काणिसदु ।
हरिय कीर्तने केळिसदेन्न किविगे ॥
हरिमंत्रस्तोत्र बारदेन्न नालिगेगे ।
हरिप्रसाद जिव्हेगे सवियागदय्य ॥ १
हरिपादसेवेगेन्न हस्तगळु चलिसवु ।
गुरुहिरियरंघ्रिगे शिर बागदु ॥
हरिय निर्माल्यवाघ्राणिसदु नासिकवु ।
हरियात्रेगळिगेन्न कालेळवय्य ॥ २
अनाथबंधु गोपालविठ्ठलरेय ।
एन्न भागद वैद्य नीनेयादि ॥
अनादि कालद भवरोग कळेयय्य ।
नावेंदिगू मरेये नी माडिदुपकार ॥ ३

४४

(राग दुर्गा, ताल दीपचंदी)

आवाग शिवमंत्र नेनवागि । गुरु देव तोरिद गोत्तु गुरियागि ॥प.॥
आसन बलिदूर्ध्वमुखवागि । तुदि-। नासिकदलि अनिमिषनागि ।
सूसुव मन ओब्बुळियागि । शिव-। घोषदोळगे पोक्कु लयवागि ।॥१
चंद्रसूर्यरोंदेरूपागि । ना-। गेंद्रन फणि एत्ति मेलागि ॥
रत्नमाणिकमुत्तु ब्रलेयागि । दे-। वेंद्रन सभेयेल्ला बेळकागि॥२

ब्रह्मनाळ विष्णुवरूपागि । पर-। ब्रह्म ज्योतिर्मय लिगागि ॥
निर्मल निजसुख घनवागि । चिद्-। ब्रह्मांड बेरटूरपतियागी ॥ ३

४५

(राग जंगला, ताल केरवा)

इको नम्म स्वामि । सर्वांतर्यामि ॥
प्रकटसहस्रनामि । भक्तजनप्रेमि ॥ प. ॥
ओळगे नोडि निम्म । होळेव परब्रह्म ॥
तिळियलिक्के नोडि वर्म । अळियबेकु हम्म ॥१
स्वस्थ मन माडि । वस्तु इदे नोडि ॥
अस्तव्यस्त बेडि । समस्त मनगूडि ॥ २
बिट्टु निज खून । केट्टु होगुदेन ॥
गुट्टु महिपति गिदे मुट्टो गुरुध्यान ॥ ३

४६

(राग भैरवी, ताल केरवा)

इतनी कृपा हो स्वामी ।
जब प्राण तन से निकले ॥
श्रीकृष्ण कृष्ण कह कर ।
मेरि जान तन से निकले ॥ १
श्रीगंगजी का तट हो ।
श्रीजमनजी का बट हो ॥
जब साँवरो निकट हो ॥
तब प्राण तन से निकले ॥ २

सन्मुख साँवरा खड़ा हो।
मुरली का स्वर भरा हो ॥
चित में जो तू अड़ा हो।
तब प्राण तन से निकले ॥ ३
जब प्राण कण्ठ आवै।
कोई रोग ना सतावै ॥
आपहि दरस दिखावै।
तब प्राण तन से निकले ॥ ४
दुनिया है अपनी गर्जी।
बहिरो की यही है अर्जी।
जब हो तुम्हारी मर्जी।
तब प्राण तनसे निकले ॥ ५

४७

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

इदरोळारय्या नीनु । आत्मा।
तानेंदंहकरिसि ओ एंदेंबो ॥ प. ॥
नोडुववनोब्ब ता केळलरियनु नुडिय।
नोडलरियनु केळुवव रूपव।
आडुवव नुडियोब्ब परिमळंगळ तिळिय।
आडलरिविल्ल घ्राणेंद्रियक्के ॥ १
कोडुववगे नडेयिल्ल नडेववगे करविल्ल।
बिडदे चेष्टिसुववगे रूपविल्ल ॥
ओडनारु मूरु इप्पत्तैदु कूटदलिह।
गडणर्दिदिह मनेगे क्षेत्रज्ञनोब्बनिह ॥ २

तन्न निज तानरियदन्य तानेंदेंब ।
निन्न बल्लविके इदु नोडुचितवे ।।
इन्नारे तंदे महिपति बोधवनु सविदु ।
कण्णु तेरेदच्युतन नेनेदु तिळियो ।। ३

४८

(राग भैरवी–कर्नाटकी, ताल त्रिताल)

इदीग भकुतियु म-। त्तिदीग मुकुतियु ।। प. ।।
मधुद्विषन पदकमलके । मधुपनंते मुददि वंदिप ।। अ. प. ।।
श्रीकांतमूरुति बाह्यांतरदि ।
एकांतदि निनगानंद तुळक्याडि ।।
सुखविकासदि तनुव मरेतु ।
विकळ भावदि बुद्धिलि कुणिव ।। १
डंभव सारुवदत्तत्त जरिदु ।
कुंभक पूरक रेचक नीनदु ।।
अंबुधीशपदांबुजवीक्षिसि ।
बिंबव काणुव हंबल हिडिव ।। २
कंडवर कालिगे कुमनुजरिगे ।
मंडेय बागदे परेश कोट्टष्टु ।।
उंडु सुजनर कंडु सुखिसि पा–।
षंड संभाषण सोंकदे बाळुव ।। ३
तपतारि कंबुलांछन पिडिदु ।
गुपित मंत्रव वर गुरुगळ ।।
उपदेशक्रम मीरदे इतर ।
कपट बिट्टु नलिदु सुखिप ।। ४ ।।

सद्भक्ति सद्धर्म माडुत नोडुत ।
सद्गोष्ठि सच्छास्त्र हेळुत केळुत ।।
दुग्धसमुद्रेश पुरंदरविठ्ठलगे ।
इद्द संपदव तप्पदे ओप्पिप ।। ५

४९

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

इदु एननुभावमंटपवो । शिव ।
आत्मनिरुवदिदु ऐश्वर्यठावो ।। प. ।।
आसन हाकुव मंटपवो । गुरु ।
घोषदोळगे श्वास आडु मंटपवो ।।
तिळियलिल्ली मनि कीलो । इदु ।
तिळियदिद्दरदु दोरकद पूरो ।। १
ओंबत्तु बागिल माडि मोहर । अल्लि ।
तुंबि तुळुकतानो गुरु महा धीर ।।
मंटपद मनि भार । सांब ।
इरुवदु कैलासपूर ।। २
मंटपद मनि मुंदे । अल्लि ।
आगुवदेनेनु गुरुरायनिंदे ।।
मै मरेदु मन सेरितल्ले । देव -।
सुलभवाद पाद कंडु शरणेंदे ।। ३
अंतर तूगु मंटपवो । गुरु ।
मंत्रद बलदिंद मेलक्केरुवदो ।।
एनु हेळलि अल्लिय सोबगो । तिरुगि ।
बारदंते एनगे तोरिदासरवो ।। ४

गंगाद्वारवु तुंबि नडेद - । रंबि - ।
हृदयदोळिरुवंथ लिंगपूजेयिदु ॥
सम्भ्रम सांबगे बेरेदु । ई ।
बंगार गुडि मेले घंटि घळलेंदु ॥ ५
एळेय सण्ण सुळि बेळको । अदर ।
ओळगे कंडेनो संभ्रम रूपो ॥
मल्लिगे हूविन मळेगरितु । तंदे ।
तिळियलिल्ल यारिगे निन्न मगनाटो ॥ ६
देशदोळधिकवाद । वास उमदि ।
गुरुविन मंटप मोज ॥
तिळिदवने गळिसिकोंडु होद । नम्म ।
सत्य साधुरिगे तिळिवुदी भेद ॥ ७

५०

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

इदु भाग्यविदु भाग्यविदु भाग्यवय्य । प ॥
पदुमनाभन पाद भजने सुखवय्य ॥ अ. प. ॥
कल्लागि इरबेकु कठिण भव तोरेयोळगे ।
बिल्लागि इरबेकु बल्लवरोळु ॥
मेल्लने माधवन मनव मेच्चिसबेकु ।
बेल्लागि इरबेकु बंधुजन रोळगे ॥ १
बुद्धियिंदलि मनव तिद्दुत्तलिरबेकु ।
मुद्दागि इरबेकु मुनियोगिगळिगे ॥
मध्वमताब्धियोळु मीननागिरबेकु ।
शुद्धवागिरबेकु करणत्रयंगळलि ॥ २

विषद भोगद तृणके उरियागि इरबेकु ।
वसतियोळु दिनदिनहि हरियेनलिबेकु ।।
वसुधेयोळगे नम्म पुरंदर विठ्ठलन ।
अनुदिन नेनेनेनेदु सुखियागबेकु ।। ३

५१

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

इदे अनुभवमंटपवु ।। प. ।।
इदु घनतर मोक्षदुन्मनिय साधनवु ।। अ. प. ।।
इदे गुरु चरलिंग स्तोत्र ।
इदे करस्थल-इष्ट-प्रणम ।।
इदे षट्स्थल-ब्रह्मघोष ।
इदे प्रांजळ ब्रह्मज्ञान ।। १

गुरुतर शरणरने करेसि ।
परमात्मननुभवमंटपव विस्तरिसि ।
उरुजकन्नडिय शृंगरिसि ।
गुरुमूर्तिजंगमरंघ्रिपूजि विस्तरिसि ।।
करडि कंसाळ रुद्रवीणेयु ।
मेरेव झांगटि ताळ मद्दलि ।
सुररु घनरु आडु पाडुत ।
नेरेव धुमुधुमु घडने आगुत ।। २

वडवाग्नि मंटपदोळगे । आ ।
मृडनु ओलिदु अनुभावदुज्वलिगे ।
पोडवियोळु शरणसंततिगे ।।

कडलु उक्कितु गिरियु करगितु ।
षट्स्थलदोळु तुंबि तुळुकितु ।
गुड्गु होडेदितु सिडिलु मिंचितु ।
बिडदे जलदोळु ज्योति उरियितु ।। ३
शशि भानु वक्रदोळिरलु, नाल्कु ।
देशद भदतरु लयदोळिरलु ।
भसित रुद्राक्षि मालेयोळु ।।
ऐसेव जंगम बंद मार्गदि ।
हृषितदाडुव शिशुविनंददि ।
बसवसंततियाद प्रमथरु ।
पडेदरागतिहर्ष मनदोळु ।। ४
मुन्न कल्याण पट्टणदि ।
चन्नबसवदेशिकननुभवमंटपदि ।
रन्न केच्चिद सिंहासनदि ।।
बण्ण हरियितु चिन्नवायितु ।
होन्न कळसव शून्य नुंगितु ।
तानु तन्नोळु आद मेले ।
चन्नबसवन ज्योति नुंगितु ।। ५
बैलु आदरवेल्ल बैलु ।
निर्बैल मट्टिय कट्टि हिडिदरेंबुवरु ।
सहाय संपत्तु उळ्ळवरु, होगे ।
न्याय माडुतलवरु सत्तिल्लिद्दवरु ।।
काय कळस जीवरहित ।
मोहरहित बेरटुरेश ।
छायरूप षडक्षरि मन - ।
वायितदनुभावमंटप ।। ६

५२

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

इदे ब्रम्हज्ञान नोडिको ।। प. ।।
सदानंद परमात्म बोधमय ।
इदे ब्रम्हज्ञान ।। अ. प. ।।
निदानदोळु निज हृदय कमलदोळु ।
सुधाकिरण गुरुपादव काणलु ।। १
योगियागि संभोगवनळिदु ।
रोगवळिदु निजरागव नुडियलु ।। २
वसुधेयोळगे शिशुनाळधीशन ।
हेसर पोगळि ऐदक्षर नुडियलु ।। ३

५३

(राग पिलू, ताल केरवा)

इदे समय हरिये । दोरेय ।। प. ।।
इदे समय निन्न । पदाब्ज तोरुते ।
सदा एन्ननु नोडि । मुददि सलहुवरे ।। अ. प. ।।
नाना जन्मदि बंदु । ज्ञानविहीननागि ।
हीननादवगे । सु-। ज्ञान पालिसुवरे ।। १
आशापाशदि सिलुकि । श्रीशा मरेते निन्न ।
लेसु दारिय तोरि । दासन कायवरे ।। २
संतत संगव । संतत पालिसि ।
अंतरंगद ए । कांतभजनेगागि ।। ३
हिंदिन सुकृतदि । बंदे मानवनागि ।
मुंदिन पदवनु । होदिसि पोरेयलु ।। ४

श्रीपति विजय विठ्ठल श्रीवेंकट ।
तापत्रयदिं । कापाडुवदके ।। ५

५४

(राग दरबारी, ताल केरवा)

इद्दरिरली देह । होदरे होगली ।। प. ।।
पंचतत्त्व भावनळिदु । परम आसन मुद्रे बलिदु ।।
संचितार्थ कर्म हरिदु । सर्वसाक्षियाद मेले ।। अ. प. ।।
हेण्णु होन्नु मण्णु बिट्टु । कण्णिनोळगे कण्णु कंडु ।
कन्नडि हिडिदु नोडिदंते । तन्न निजव तिळिद मेले ।।१
सुत्तु सुळिव मनव निलिसि । चित्त पूर्ण कळेय तुंबि ।।
मत्ते गंगे यमुने स्नान । नित्य नेम माडिद मेले ।।२
मूलतंत्र जपवु बलिदु । स्थूल सूक्ष्म कारण तिळिदु ।।
कालत्रयद समयवळिदु । मूल ब्रह्मनाद मेले ।।३
गुरुज्ञान कंडु कंडु । परके परन नेनिसिकोंडु ।।
गिरिमल्लेशन कंडु । परम पावननाद मेले ।।४

५५

(राग सारंग, ताल केरवा)

इंथादेल्लिदे ता नोडी । सत्संगद सुख ।। प. ।।
ओंदोंदु परि केळिसुव । हन्नोंदर मेलिन्नोंदर घोष ।।
धिमि धिमि धिमि धिमि । धिमि धिमि धिमि धिमि ।।
धिमिगुडुतदे आनंदद घोष ।। १

उदयास्तिल्लद बेळगिन प्रभेयु । तुदिमोदलिल्लदे तुंबित पूर्ण ॥
बुधजनरनुदिन सेविसुतिरुव ।
सदमलवाद सदा सवि सुख ॥ २
विहित विवेकद अनुभवगूडि । बाह्यांतरदलि घन तोरुतलिह ॥
स्वहितसुखद सुधारसगरेव ।
महिपतिगुरुकरुणप कौतुक ॥ ३

५६

(राग भैरवी (कर्नाटकी), ताल दीपचंदी)

इंदु एनगे गोविंद ! निन्न पादार ।
विंदव तोरो मुकुंद इंदिरेरमण ॥ प. ॥
नोंदेनय्य भव बंधनदोळु सिलुकि ।
मुंदे काणदे दारि कुंदिदे जगदोळु ॥
कंदनेंतेंदेन्न कुंदुगळेणिसदे ।
तंदे कायो कृष्ण कंदर्पपितने ॥ १
मूढतनदि बलु हेडि जीवननागि ।
दृढ भकुतियनु माडलिल्लवो हरिये ॥
नोडलिल्लवो निन्न पाडलिल्लवो महिमे ।
गाडिकार कृष्ण बेडिकोंबेनो निन्न ॥ २
धारुणियोळु भूभार जीवननागि ।
दारि तप्पि नडेदे सेरिजे कुजनर ॥
आरु कायुवरिल्ल सारिदे निनगय्य ।
धीर वेणुगोपाल पारगाणिसो भव ॥ ३

५७

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

इदु कोळ्ळि भवरोगकौषधवनु ॥ प. ॥
इंद्रियव जयिसुवदु इदके इच्छापथ्य ॥ अ. प. ॥
वासुदेवन नाम वातविध्वंसिनी ।
जनार्दनन नाम ज्वरांकुश ॥
माधवन नामवे मनगंड मंडूर ।
मंगळात्मन नाम माल्यवसंत ॥ १
चिंतायकन नामु त्रैलोक्यचिंतामणि ।
भुजगशयनन नाम भूपतिमात्रे ॥
राजीवलोचनन नाम रसकर्पूर ।
सीतापतिय नाम दिव्यसिंदूर ॥ २
नारायणन नाम दिव्य ताम्रभस्म ।
लोकदोडेयन नाम लोहभस्म ॥
वैकुंठपतियेंब वंगभस्मन कोळ्ळि ।
श्रीनिवासन नाम स्वर्णभस्म ॥ ३
रामचंद्रनेंब पूर्णचंद्रोदयवु ।
कृष्णकृष्णनेंब श्लेष्मकुठार ॥
वारिजांबकनेंब वसंतकुसुमाकर ।
कमलनाभनेंब कर्णचूर्णविदको ॥ ४
इदनु कोंडवर पेसरनु पेळुवेनु केळि ।
मुददि प्रल्हाद मुचकुंद ध्रुवनु ॥
सदमले द्रौपदियु अजमिळनु बदुकिदरु ।
पदुमाक्ष पुरंदरविठ्ठलनेंबौषधवु ॥ ५

५८

(राग कल्याणि, ताल अटताल)

इन्नू दये बारदे दासन मेले ॥ प. ॥
पन्नगशयन पालगडलोडेयने कृष्ण ॥ अ. प. ॥
नाना देशगळल्लि नाना काळगळल्लि ।
नाना योनिगळल्लि अरियदे पुट्टि ॥
नानु नन्नदेंब नरकदोळगे बिद्दु ।
नीने गतियेंदु नंबिद दासन मेले ॥ १
कामादि षड्वर्ग गाढांधकारदि ।
पामरनागिह पातकियु ॥
श्रीमनोहरने चित्तजजनकने ।
नामवे गतियेंदु नंबिद दासन मेले ॥ २
मानस वाक्कार्यदिं माळ्प कर्मव ।
दानवांतक निन्नाधीनवित्ते ॥
एनु माडिदरेनु प्राण निन्नदु स्वामि ।
श्रीनाथ पुरंदरविठ्ठल दासन मेले ॥ ३

५९

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

इन्नेनिन्नेनु एनगिन्नु इन्नेनिन्नेनु ॥
एन्नोळु गुरु ता मर्मव तोरिद इन्नेनिन्नेनु ॥
मुन्निन कर्मवु निर्मूलवायितु इन्नेनिन्नेनु ॥
एन्नोळु घन ब्रह्म वस्तु तानायितु इन्नेनिन्नेनु ॥
एनोंदु तिळियद अनुमान कळेयितु इन्नेनिन्नेनु ॥

एन्नोळात्म खून कुरुहु तिळियितु इन्नेनिन्नेनु ॥
कनसु मनसु एल्ल निन्न सेवे आयितु इन्नेनिन्नेनु ॥
भावद बयलाट निजवागि तोरितु इन्नेनिन्नेनु ॥
जीव शिवद गति सोह्यवु तिळियतु इन्नेनिन्नेनु ॥
संदेह संकल्प सूत्रवु हरियितु इन्नेनिन्नेनु ॥
इम्मनविद्दद्दु ओम्मनवायितु इन्नेनिन्नेनु ॥
महिपति जीवन पावनवायितु इन्नेनिन्नेनु ॥
एन्नोळु भास्कर गुरु ताने आदनु इन्नेनिन्नेनु ॥

६०

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

इवन्यारु नोडु बारम्मा । कण्णु ।
किवि कालु मूगु एनोंदिल्लवम्मा ॥ प. ॥
कोणेमनेयोळु कुळितिरुव । नोडु ।
काणुववन कट्टुवन्यावनिरुव ॥
मान मेयगळ बिट्टिरुव । वारे ।
नानु नीनोंदे एंदेन्न करेयुव ॥ १
तंदेतायिगळिल्लदवनु । ताने ।
हिंदु मुंदिर्दुदरियदे बंदिहनु ॥
मुंदु हिंदिल्लवागिहनु । ताने ।
सुंदागि हिंदुळियदे मिडुकुववनु ॥ २
शरिरविल्लदे काणिसुवनु । तन्न ।
परकिसुवरन्नु तन्नंते माडुवनु ॥
चरणविल्लदे चरिसुवनु । निम्म ।
गुरु शंकरार्य नानेंदु पेळुवनु ॥ ३

६१

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

इष्टु दिन ई वैकुंठ । एष्टु दूरदे एन्नुत्तिद्दें ॥
दृष्टियिंद नोडिकोंडे । सृष्टिगीश श्रीरंगशायी ॥ प.॥
वन उपवनगळिंदे । घन सरोवरगळिंदे ।
कनकगोपुरगळिंदे । घनशोभित श्रीरंगशायी ॥ १
वज्रवैडूर्यतोलेगळ कंडे । प्रज्वलिप महाद्वारव कंडे ।
निर्जरोत्तमर मनेगळ कंडे । दुर्जनांतक श्रीरंगशायी ॥ २
रंभे ऊर्वसि मेळव कंडे । तुंबरनारदर कंडे ।
अंबुजोद्भवप्रमुखर कंडे । शंबरांतकपित श्रीरंगशायी ॥ ३
नागशयनन मूर्तिय कंडे । भोगिभूषण शिवन कंडे ।
भागवतर संमेळव कंडे । कागिनेलेयादि केशव श्रीरंगशायी ॥४

६२

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

इष्टे पापवनु माडिद्दु साको ।.
सृष्टिगीशने एन्ननुद्धरिसबेको ॥ प. ॥
ओडल किच्चिगे परर कडु नोंदिसिदे नानु ।
बिडदे अन्यर हणव अपहरिसिदे ॥
मडदिमातने केळि ओडहुट्टिदवरोडने ॥
हडेद तायिय कूड हगे माडिदे ॥ १
स्नान जप तप नेम माडदले मैगेट्टे ।
ज्ञानमार्गवनंतु मोदले बिट्टे ॥
एनु हेळलि परर मानिनिगे मनसिट्टे ।
श्वानसूकरनंते पोरेदे होट्टे ॥ २

व्रत नेम उपवास ओंदु दिन माडलिल्ल ।
अतिथिगळिगन्नवनु नीडलिल्ल ।।
श्रुतिशास्त्र पुराण कथेगळनु केळलिल्ल ।
व्यर्थवागि बहुकाल गतयायितल्ल ।। ३

शुद्ध वैष्णव जन्मव धरिसिदे नानु ।
मध्वमत सिद्धांत पद्धतियनु ।
बुद्धिपूर्वकवागि पद्मनाभन दिनदि ।
कद्दुंड देहवनु वृद्धिगोळसिदेनु ।। ४

तंदेतायिय सेवे ओंदु दिन माडलिल्ल ।
मंद भाग्यद बवणि तप्पलिल्ल ।
हिंदे माडिद दोष ओंदु दिन कळेलिल्ल ।
तंदे श्रीपुरंदरविठ्ठल बल्ल ।। ५

६३

(राग शंकरा, ताल त्रिताल)

इस तन धन की कौन बड़ाई ।
देखत नैनन मट्टी मिलाई ।। १

अपने खा़तिर महल बनाया ।
आप हि जाकर जङ्गल सोया ।। २

हाड़ जलै जैसी लकड़ी की मोली ।
बाल जलै जैसी घास की पोली ।। ३

कहत कबीर सुन मेरे गुनिया ।
आपु मरे पीछे डुब गई दुनिया ।। ४

६४

(राग कांबोधि ताल झपताल)

उत्तमोत्तम देव नित्य नीनिरलिक्के ।
मत्ते अन्य देवनारिसलेतके ॥ प. ॥
सत्य सनातनवेंदु श्रुति साहतिरलिक्के ।
चित्त चंचलवागो संदेहवेतके ॥
एत्त नोडिदरत्त प्रत्यक्ष नी दोरल्के ।
मत्ते आवाहन विसर्जनवेतके ॥ १
वासवागि एन्न आत्मदोळु नी इरलिक्के ।
देश देशवने शोधिसुवदेतके ॥
वासुदेव नीने एन्न ईशनागिरलिक्के ।
श्रीश नानेक वेष धरिसुदेके ॥ २
भानुकोटितेज एन्नोडेयनागिरलिक्के ।
विनुगु दैवधंगु ता इन्नोंदेतके ॥
मनद मंगळागि नी महिपतिगे भासुतिरलिक्के ।
अनुभवके अनुमान बडुवदेतके ॥ ३

६५

(राग तिलंग, ताल केरवा)

उद्धव कर्मगती है न्यारी ॥ टे ॥
उजला रङग दिये बगलाको,
कोकिल कर दे कारी ॥ १
सुन्दर नीर दिये सरिता को,
सागर कर दे खारी ॥ २

सुन्दर नयन दिये मृगनी को,
बन बन फिरत बिचारी ।। ३
मूर्खन को प्रभु राजा कीन्हो,
पण्डित फिरत भिखारी ।। ४
सुन्दर तेज दिये गोपिन को,
कुब्जा हो गई प्यारी ।। ५
मीरा के प्रभु गिरिधर नागर,
चरण कमल बलिहारी ।। ६

६६

(राग तिलंग, ताल त्रिताल)

ऊधो, धनि तुम्हरो बेवहार ।। टे ।।
धनि वै ठाकुर धनि वै सेवक,
धनि तुम वर्तन-हार ।। १
आम कटावत बबुल लगावत,
चन्दन झोंकत भार ।। २
चोर बसावत साहु भगावत,
चुगलनि का एतबार ।। ३
समुझि न परति तिहारी ऊधो,
हम ब्रजनारि गँवार ।। ४
सूरदास धन तुम्हरि कचेरी,
अंदाधुंध दरबार ।। ५

६७

ऋतु वसन्त याचक भयो,
सब द्रुम दीन्हे पात ।
दीन्हें से फिरि मिलत है,
यही दिए की बात ॥ १
राम नाम के कारन,
सब धन डाला खोय ।
मूरख जाने गिर गया,
दिन दिन दूना होय ॥ २
सहज मिलै सौ दूध सम,
माँगा मिलै सो पानि ।
कह कबीर वह रक्त सम,
जा में खींचाता नि ॥ ३
देनै को अन्न दान,
लेने को हरि नाम ।
तरने को लीनता,
डुबने को अभिमान ॥ ४
तुलसी यह जग आय के,
कर लीजे दो काम ।
देने को टुकडा भला
लेने को हरि नाम ॥ ५
तुलसी कर पर कर करै,
करतल कर न करै ।
जा दिन करतल कर करै
वा दिन मरन करै ॥ ६

हिन्दू कहता राम हमारा,
मुसलमान रहमाना।
दोऊ आपस में लड़े मरत हैं,
कोई मर्म न जाना ॥ ७

मुर्गकी आवाज पर हिन्दु बोले राजा दशरथ हो।
मुसलमान बोले या अल्ला सुभाँ कुदरत हो।
पहलवान बोलता लेजिम मुद्गल कसरत हो।
कुँजड़ा बोले सब झूठे हैं लसून प्याज अदरख हो ॥८

हिन्दु कहो तो है नहीं,
मुसलमान भी नाय।
पांच तत्त्वका पूतला,
खेलत गैबी माय ॥ ९

फिक़र सब को खा गई,
फिक़र सब का पीर।
फिक़र को जो फाकी करै,
उसका नाम फक़ीर ॥ १०

रोडा व्है रहु बाट का,
तजि पाखंड अभिमान।
ऐसा जो नर ह्वै रहै,
तेहि मिले भगवान् ॥ ११

रोडा भया तो क्या भया,
पन्थी को दुख देई।
हरिजन ऐसा चाहिये,
जिमि जिमीं की खेह ॥ १२

खेह भया तो क्या भया,
   उडि उडि लागै अङग ।
हरिजन ऐसा चाहिये,
   पानी जैसा रंग ॥ १३
पानी भया तो क्या भया,
   ताता शीता होय ।
हरिजन ऐसा चाहिये,
   जो हरी ही होय ॥ १४

६८

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

एंथ रत्नव कंडेनेन्नथ ।
   अंतरंगद कोनेयल्लि ॥ प. ॥
शांतमूरति गुरुविनिंदे ।
   चिति परिदु बयकु तोरितु ॥ अ. प. ॥
तनुव द्वारव बलिदु नोडलु ।
   नेनवु घनदोळु बेरेयलु ॥
विनत कुंडलि ऊर्ध्ववागलु ।
   घनद बेळगिन बेळकु तोरितु ॥ १
हसिरु हळदि झिळिदु केंपु ।
   कुशल भंजिट कपिल्ल वर्णद ॥
नासिय केंपु एळेय मिंचु ।
   रविशशिय प्रभे कोटि बेळकिन ॥ २

वयलिनोळु बयलु बेरेयलु ।
बयलिनोळु ज्योति तुंबि तुळुकलु ॥
होयिलु माडिद मुक्त प्रणमनु ।
बयलु प्रणमद घोष तोरितु ॥ ३

६९

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

एंथा हुच्चु हिडिदितिवगे ।
यारु कलिसि बिट्टरव्वा ॥
अंतु अवनु एनेनाद ।
संतानळिदु निःसंतानाद ॥ प. ॥
कट्टिद गोडे केडवुतलिहनु ।
उट्ट अरिवे हरियुतलिहनु ॥
अट्टु गडिगे एल्ल ओडेदु ।
हुट्ट मुरिदु बिट्टिहनव्वा ॥ १
तन्न देहद सुखवनरिय ।
परर सुखवनेनु बल्ल ॥
तन्न मात ताने हेळि
इन्नू एष्टु नगुतिहनव्वा ॥ २
हम्मु बिम्मवेल्ल अळिद ।
ब्रह्मनेंबुद ताने तिळिद ॥
सृष्टियोळु कूडलूरेशन ।
बट्टबयल प्रभेयाद ॥ ३

७०

(राग काफी, ताल केरवा)

एंथा गारुडिगा । सद्गुरु ।
गुरुविन नंबि ना गुणवेल्ल कळकोंडे ।। प. ।।
शरणु माडेंदरे शरणु माडलु पोदे । करदोळु इट्टु निज बूदि ।।
शिरंद मेले एन्न मै मेलेळेयलु ।
शरीरव मरेतु ना साक्षियादेनु ।। १
यारू इल्लद नोडि बेरेन्न करेदोयिदु । मर किवियोळिट्टु मंत्रिसिद ।।
नारि बदुकु मने मक्कळनेल्ला ।
सेरि सेरदंते माडिदने गुरु ।। २
भवगेडि कुलगेडि संगगेडियादे । इवर विश्वासद फलदिंदागले ।।
इवर मेले एन्न व्याकुल हत्तलु ।
व्यवहारवेंबुवदु एडवट्टायितु ।। ३
मंत्रसिद क्रिय मरळे अन्नुतलि । मंत्रतंत्रके बग्गलिल्ल ।।
मंत्रद महिमेयु महा मायी मन कै ।
मांत्रिकरोळु बलु दोड्डवने गुरु ।। ४
इवर नंबिद मेले इवरंते आगदे । भुवनक्के बंदद्दु फलवेनु ।।
विवरिसि हुरुळिल्ल हेळु केळुवदेनु ।
भुवन रक्षक चिदानंद तानादनु ।। ५

७१

(राग भूप, ताल केरवा)

एंदु मैय मरेसी इदरंते ।
ई जगवेल्ल शिवमयवागुवंते ।। प. ।।

हुलि करडि नोडिदरे आकळंते ।
विषद हावु चेळु कंडरे कूसिनंते ॥ अ. प. ॥

सूळि गेळेयरु कूडि बंदरे हिग्गुवंते ।
नम्म तायितंदे एंदु पादकेरगुवंते ॥
रात्रि तुड्डुगरु बंदरे सद्गुरुविनंते ।
इद्द्देल्ल कोट्टु कालहिडियुवंते ॥ १

वैरि होडेयलिक्के बंदरे नगुवंते ।
ना बडिसिकोंडु काल हिडिदुकोळुवंते ॥
गुरु आशीर्वाद पूर्ण आयितंते ।
नन्न कैमुट्टि देह कडिदु कोडुवंते ॥ २

जगळेल्ल वेदार्थ आगुवंते ।
ना अर्थ माडि हाडचाडि नगुवंते ॥
षड्रुचि बेविन कायि तिंदंते ।
निम्म नामद रसवु जेनतुप्प सुरिदंते ॥ ३

ई दृश्यवेल शिवमयवागुवंते ।
ई दृश्यविल्लदागि अडिगि होगुवंते ॥
शब्ददोळु शब्द होगि कूडुवंते ।
निःशब्ददोळु ॐकार पाडुवंते ॥ ४

कत्तलि गित्तलि गोत्तु इल्लदंते ।
ना अल्लि इल्लि एनु एंबुवंते ॥
तार कडिदु सूर्य केळगे बंदंते ।
गुरु नंद्याळ संगन दयपूर्णवागुवंते ॥ ५

७२

वचन

एन्न कायव दंडिगे माडय्य ।
एन्न शिरव सोरेय माडय्य ।
एन्न नरव तंतिय माडय्य ।
एन्न बेरळ कड्डिय माडय्य ।
बत्तीस रागव हाडय्य ।
एन्न उरदलोत्ति निन्न निज गानवं बारिसु, कूडलसंगमदेव ।।

७३

(राग जोनपुरी, ताल दीपचंदी)

एन्न बिन्नप केळो धन्वंत्रि दय माडो
सण्णवनु इव केवल ।। प. ।।
बन्न बडिसुव रोगवन्नु मोचन माडि
चन्नागि पालिसुवदो विभुवे ।। अ. प. ।।
आरोग्य आयुष्य ऐश्वर्यवेंबविवु
मूरु विध वस्तुगळु ।
नारायणन भजकरादवर साधनके
पूरणवागिप्पवु ।।
घोर व्यभिचार परनिंदे वित्ताप
हार माडिद दोषदि ।
दरिद्र रागुवरो मूरु विधदिंदलि
कारणने नीनु दुष्कर्म परिहरिसुवदो ।। १

वसुमतिय मेलिन्नु असुर जनरे बहळ
वशवल्ल कलिय बाधे ।
बिसिलिंद पीडितवाद ससिगळंते
शिशुगळु नाविप्पेवो ॥
असुरारि निन्न करुणामृतद मळेगरेदु
कुशलदलि पालिसुवदो ।
केसरिंद केसर तोळेदंते कर्मद पथवु
असुनाथ हरिये पोरेयो स्वामि ॥ २

आधिव्याधिगळु उन्माद विभ्रम नाना
बाधेगौषधनु नीने ।
हे देव, निन्न करकलशसुधेयनु एरेदु
साधुगळ संतैसुवि ॥
मोद वडिसुवि निन्न साधिसुवरिगे शु-
भोदयंगळनु माडि ।
आदरिसि इवगे तवपादध्यानवनित्तु
साधुगळोळगिट्टु मोद कोडु सर्वदा ॥ ३

अन्यरनु भजिसदले निन्नने नुतिसुत्त
निन्न चिन्हगळ धरिसि ।
निन्न वरव नेनिसि निन्न नामोच्चरिसि
निन्निंदे उपजीविसि ॥
अन्न आरोग्यक्के अल्पजीविगळिगे
इन्नु अल्परियबेके ।
निन्न संकल्प भक्तरनु पोषिपेनेंब
घन्न बिरुदिन्नु उळुहो सलहो ॥४

निन्नवरलि इवगे इन्न रतियनु कंडु
निन्नवनेंदु अरिदु ।
निन्न ना प्रार्थिसिदे अन्यरिगे अल्परिये
एन्न पालिसुव दोरेये ।।
एन्न मातल्लविदु एन्न पिरियर मातु
मन्निसबेको करुणि ।
अनंत गुणपूर्ण गोपालविठ्ठलने
इन्निदनु लालिसय्या जीया ।। ५

७४

वचन

एनल्लि निन्न मेलण भकुति
सासिवेय षड्भागदिनितिल्ल
एन्न भक्तनेंबरु. नानाव पापव माडिदेनो ?
बेळेयद मुन्नमे कोय्युवरे अय्य !
एन्नवरेन्न होन्नशूलदलिक्किहरु एन्न होगळि होगळि ।
कूडलसंगमदेवा नीनेनगोळ्ळदनादरे
एन्न होगळिकेगे अड्डवारा ।।

७५

एमगे सरि इत्तंडदल्लिय ।
ममते बेरोब्बरोळु पक्ष–।
भ्रमेय माडेंवु हितव बयसुवेवेरडु संततिगे ।।

कमलमुखि सुलिवडेदु लक्ष्मी –।
रमण लक्ष्मीरमण लक्ष्मी –।
रमण एंदोरलिदोडे संजया नोंदे नानेंद ।। १
बंटरां भक्तर्गे नेनेवरु ।
नेंटरेमगोलिदंते होगळिदो –।
डेंटु मडि मेच्चुवेवु मेच्चेवु तर्कसाधकर।।
उंटु पांडवरैवरोळु बलु –।
नटेंतन मरेयेके अवरिगे ।
कंटकरु नमगाद कंटकरेंदनसुरारि ।। २

७६

(राग भूप, ताल केरवा)

एलऱ्यो एलऱ्यो केडबेडिरो । निम्म ।
ओडलोळगे शिव हान नोडिरो ।। प. ।।
कुलछलक बडदाडबेडिरो । निम्म ।
नेलेय तिळिसुव गुरुविन हिडिरो ।। अ. प. ।।
मक्कळ मोहक मरुगीरो । नाळे ।
सक्करे हण्णिगे सोरगीरो ।।
राक्के हेच्चागि दिम्मदिरगीरो । नाळे ।
डोक्के मुरियुवंगे एनु हेळतीरो ।। १
ध्यान माडंदर नेळ्ळतीरो । नाळे ।
ब्यानि बंदर नेलक उळ्ळतीरो ।।
ज्ञान मब्बिनोळु कुळितीरो । नाळे ।
यमनवरु केळिदरेनु हेळतीरो ।। २

आशि माडि नीवु कुळितीरो । नाळे ।
फाशियोळगे होगि बीळतीरो ॥
हरुषागि नम्म कूडलूरेशन ।
बेग स्मरिसि मुक्ति पडकोळ्ळिरो ॥ ३

७७

(राग — शंकराभरण ताल दीपचंदी)

एलो दारिकारने मलगिकोंबरे हीगे ।
बलु दूर वैकुंठप्रवासवु ॥ प. ॥
तलेयोळु नितु नगुवळु मृत्युदेवते ।
हलवु हंबलिसलु फलवेनु कनसिनोळु ॥ अ. प. ॥
स्थळव निन्नदु बिट्टु हळव सेरिदरिन्नु ।
तिळुवळिके बरबारदे मानवा ॥
तोळलुवरारवरु खळरु निन्नय बदुक ।
सेळेयदे बिडरय्य उळिसेलो मानव ॥ १
बरुव मुंदे तंद सरकेल्ल तीरितु ।
तिरुगि बरुवदल्ल बरि गंटु ॥
करि, हुलि, तोळ, नायि, नरि, कोण, करडिगळु ।
हरिदु तिबवु तिन्न तेरळगोडवु मुन्न ॥ २
हिंदे हलवु कवचंगळ कळकोंडि ।
इंदी कवचवादरु पोपुदु ॥
मुंदिन्नु साधिसि पुरंदरविठ्ठलन ।
पादक्के पोंदि सुखिसेलो मानवा ॥ ३

७८

(राग भैरव, ताल दीपचंदी)

एल्लिद्यो हरि हेळय्य ।
एल्ल तिळियुत्तदे निम्साटद सेलेय ।। प. ।।
नाल्कारु हदिनेंटु मंदिय केळिदे ।
सिलुकनेंदवाराडुते ।।
मलकु एंभत्तुनाल्कुलक्षनू सोसिदे ।
निलुकि निन्न निज नेलेयु तोरदे ।। १
नानामत नानामार्ग शोधिसिदे ।
खून निन्नदु तिळियदे ।।
नानु नानेंबवरिगनुसरिसिदे ।
नीनिरुव स्थळद गाळियु बीसदे ।। २
बीळदवर कालु बिद्दु ना केळिदे ।
सुळुहु निन्नदु तोरदे ।।
तले केळगे माडि तपसव माडिदे ।
ओलवु निम्मुदु एंदिगू आगदे ।। ३
पडद तवणि बट्टु हुडुकद हुडुकिदे ।
तोडकु निम्मदु तिळियदे ।।
ओडने एन्नोळु बंदु अडकव हरिसिदि ।
बडवनाधारेंदु कैय बिडदे ।। ४
मनोन्मनवागि कंगळ तेरेसिदि ।
स्वानुभवसुख नोडिदि ।।
हीन महीपति मनोहरन माडिदि ।
अनुदिन घन सुखदोळु इरिसिदि ।। ५

७२

(राग भीमतलास ताल केरवा)

एक प्रेम पुजारी आया है।
चरणो में ध्यान लगाने को।
भगवान तुम्हारी मूरति पर।
श्रद्धा के पुष्प चढाने को ॥
तुम हो करुणासागर स्वामी।
घट घट वासी अन्तरयामी।
यह हृदय आपके सम्मुख है।
हर समय तुम्हें दिखलाने को ॥ १

कितने जन्मोंसे भटका हूँ।
अब भी बीच हो में लटका हूँ।
सब भूल माफ कर दो अब तो।
भव सागर पार कराने को ॥ २

माया के फंदो में फस कर।
विषयों के धंधो में रम कर।
मैं तडफ तडफ कर हार गया।
सुख सागर मध्य नहाने को ॥ ३

जितने ये रिश्ते नाते हैं।
प्रभुवर से दूर कराते हैं।
सब ने मिलकर है ठान लिया।
सत्पथ से हमे गिराने को ॥ ४

भ्रम का आवरण हटाकर अब।
  संदेह का भूत भगाकर अब।
हे प्रभो हमरी सुधी ले लो।
  चरणोंका दास बनाने को ॥ ५
तू मेरा है मैं तेरा हूँ।
  चरणारविन्द का चेरा हूँ।
भर प्रेम पियाला अब दे दो।
  मुझ को उन्मत्त बनाने को ॥ ६
हर क्षण मस्ती में झूमूं में।
  चरणों को तेरे चूमूं मैं।
मत हटो सदा ही मिले रहो।
  मुझ को उन्मत्त बनाने को ॥ ७
विरहानल बढ़ती जाती है।
  एक नयी कसक उपजाती है।
दो छोड़ दुई को अब प्यारे।
  निजरूप मे हमे मिलाने को ॥ ८

८०

(राग पिलू, ताल केरवा)

एकांतीचें सुख देई मज देवा।
  आघात या जीवा चुकवोनी ॥
ध्यानीं रूप वाचें नाम निरंतर।
  आपुला विसर पडो नेदी ॥
मायबाळा भेटी सुखाची आवडी।
  तैसी मज गोडी देई देवा ॥

कीर्ति ऐकोनियां आलो शरणागत ।
दासाचें तूं हित करीतोसी ।।
तुका म्हणे मी तो दीन पापराशी ।
घालावें पाठीशीं मायबापा ।।

८१

एतस्मात्किमिवेन्द्रजालमपरं यद्गर्भवासस्थितम् ।
रेतश्चेतसि हस्तमस्तकपदप्रोद्भूतनानाङ्कुरम् ।।
पर्यायेण शिशुत्वयौवनजरावेषैरनेकैर्वृतम् ।
पश्यत्यत्ति श्रृणोति जिघ्रति तथा गच्छत्यथागच्छति ।। १

शब्दादिभिः पञ्चभिरेव पञ्च ।
पञ्चत्वमापुः स्वगुणेन बद्धाः ।
कुरङ्गमातङ्गपतङ्गभृङ्ग - ।
मीना नरः पञ्चभिरञ्चितः किम् ।। २

एकस्य दुःखस्य न यावदन्तम् ।
गच्छाम्यहं पारमिवार्णवस्य ।।
तावद्द्वितीयं समुपस्थितं मे ।
छिद्रेष्वनर्था बहुलीभवन्ति ।। ३

पत्रं नैव यदा करीरविटपे दोषो वसन्तस्य किम् ।
नोलूकेन विलोक्यते यदि दिवा सूर्यस्य किं दूषणम् ।
धारा नैव पतन्ति चातकमुखे मेघस्य किं दूषणम् ।
यत्पूर्वं विधिना ललाटलिखितं तन्मार्जितुं कः क्षमः ।। ४

छित्वा पाशमपास्य कूटरचनां भङ्क्त्वा बलाद्वागुराम् ।
पर्यन्ताग्निशिखा कलापजटिलान्निर्गत्य दूरं वनात् ।
व्याधानां शरगोचरादपि जवेनोत्पत्य धावन्मृगः ।
कूपान्तः पतितः करोतु विधुरे किंवा विधौ पौरुषम् ॥ ५
कान्तं वक्ति कपोतिकाकुलतया नाथान्तकालोऽधुना ।
व्याधोऽधोधृतचापसज्जितशरः श्येनः परिभ्राम्यति ।
एवं सत्यहिना स दष्ट इषुणा श्येनोऽप्यधः पातितः ।
तावेवात्र यमालयं प्रति गतौ दैवी विचित्रा गतिः ॥ ६
मान्धाता च महीपतिः कृतयुगालङ्कारभूतो गतः ।
सेतुर्येन महोदधौ विरचितः क्वासौ दशास्यान्तकः ॥
अन्ये चापि युधिष्ठिरप्रभृतयो याता दिवं भूपते ।
नैकेनापि समं गता वसुमती नूनं त्वया यास्यति ॥ ७
सा रम्या नगरी महान्स नृपतिः सामन्तचक्रं च तत् ।
पार्श्वे तस्य च सा विदग्धपरिषत्ताश्चन्द्रबिम्बाननाः ।
उद्वृत्तः स च राजहंसविवहस्ते बन्दिनस्ताः कथाः ।
सर्वं यस्य वशादगात्स्मृतिपथं कालाय तस्मै नमः ॥ ८
क्षान्तं न क्षमया गृहोचितसुखं त्यक्तं न सन्तोषतः ।
सोढा दुःसहवातशीततपनाः क्लेशान्न तप्तं तपः ।
ध्यातं वित्तमहर्निशं नियमितप्राणैर्न शम्भोः पदम् ।
तत्तत्कर्म कृतं यदेव मुनिभिस्तैस्तैः फलैर्वञ्चितः ॥ ९

८२

(राग भूप, ताल केरवा)

एन भरा नट्टीतप्पा एनगे मुळ्ळा ।
ब्यानि ताळहेळलारेनप्पा इदर घोळा ॥ प. ॥
हड्डि नोडिदर सिगवल्लदंथा मायाद मुळ्ळा ।
इदु बहाळ मंदिगे मुरिदु साडेतेप्पा मळ्ळा ॥ अ. प. ॥

मानाभिमान एरडु जोडमुळ्ळा ।
एन्न किव्याग बडिदु कंडितप्पा जिव्हाळा ।।
सर्रारारा विषवेरी अंगाला ।
तल्याग जुम्म हिडिदु अळकीतप्पा नाभिस्थला ।। १
स्वादुरुचियेंबेरडु जोडमुळ्ळा ।
इवु बहाळ संदिगे मुरिदु माड्यावप्पा घोळा ।।
नालगीयोळग मुरदीतप्पा ब्यलद मुळ्ळा ।
एन्न होट्टियोळग उरुप बिट्टादे यंथा काळा ।। २
हेण्णु होन्नु मण्णु इवु मूरु मुळ्ळा ।
एन्न कण्णोळु चुच्यावप्पा यंथा काळा ।।
एल्लाकिंता दोड्डुयिवु डोण्णिमुळा ।
भूरुलोककेल्ला मुरिदु माड्यावप्पा खुळ्ळा ।। ३
बेकागि मुरसीकोंडीरप्पा मुळ्ळा ।
निम्म काल तावे बेल्याग होगि हाय्लिल्ला ।।
ता माडि ननग तंदु इट्टु काळा ।
नानु यारमुंदे हेळलेप्पा नन्न घोळा ।।
लैन दारिलि नायिद्दु नंद्याळा
गुरु संगतीले सुट्टीनप्पा इष्टुमुळ्ळा ।। ४

८३

(राग जंगला, ताल केरवा)

एन सवि एन सवि हरिनामा । मनसु तृप्ति आगदु प्रेम ।
ई जनरिगे तिळियलिल्ल इदर वर्म ।
घनमहिम सासिर विष्णुनाम ।। प. ।।
नामद सवियुंड वाल्मीक । नाम स्मरसिद नरहरि कनक ।।

प्रेमद हरिभक्त पुंडलीक ।
राम राम राम राम सार्व जनक ॥ १
आत्मन सवियनु नोडिदवरु । तुंबरनारदपुरंदरदासरु ॥
अंबरीषऋषिगळु दूर्वासरु ।
तुंबिकोंडरु तावु व्यासरायरु ॥ २
हरि हरि हरि स्मरणे माडबेकु । मूरु गुणगळळिदिरबेकु ॥
विरुद सारुतिवे वेद नाल्कु ।
परमभक्त भीमदास सार्व जनक ॥ ३

८४

(राग पहाडी, ताल केरवा)

एनिदेनिदु हरिय खेळिदु । ई श्रेष्ठ गुरुगळु कोट्टनामद ॥
इष्ट फल इदु ॥ प. ॥
श्रावणमासिदु । शुक्ल पक्षिदु ।
ई सकल साधुरु कूडिकोंडु सभा माड्यारु ॥ १
सुमुहूर्तिदु । सुखद फल इदु ।
ई सकल साधुरु कूडिकोंडु पुस्तक हच्यारु ॥ २
उदयल्लि एळुवरु । स्नानव माडुवरु ।
मूरु मरेतु आरु अरितु आसन हाक्यारु ॥ ३
बाल गोपालरु । वृद्ध तरुणरु ।
ई सकल भक्तरिगे कट्ट हाकि निष्ठा नडिस्यारु ॥ ४
ज्ञानेश्वरी ओदवरु । गर्जने हेळुवरु ।
भक्तिविजयदल्लि अवरु गंटु हाक्यारु ॥ ५
दासबोधिदु । साक्षात्कारिदु ।
नाम दृष्टियन्नु इट्टु स्मरणि माड्यारु ॥ ६

हरन भक्तरिगे । हरियेंदु नुडिसुवरु ।
 हरिदासरिगे हरनंते नुडिसुवरु ।। ७
आरु तासिगे । वेद मुगिसुवरु ।
 नाना शास्त्रद आधार हच्चि अर्थ हेळुवरु ।। ८
अक्षय पात्रिदु । आरति तुंबुवरु ।
 सहस्रदळदल्लि कर्पूरदारति तुंबुवरु ।। ९
द्वारावती देव । डाकुरक बंदरु ।
 रामदासन भक्तिगागि वस्ति नितरु ।। १०
हिंचगेरि स्थानविदु । अंबुरायर भाविदु ।
 तक्त सिंहासनदि गुरुगळु वस्ति माडिदरु ।। ११
श्रावण वद्य इदु । गुरुवार इदु ।
 जयजयकार माडि गुरुगळु पुस्तक मुगिसुवरु ।।१२
स्मरणि भूमि इदु । स्वर्गभुवन इदु ।
 उमर्दि अपरोक्ष ज्ञानिगळु माडुव कृत्य इदु ।। १३

८५

(राग भैरव, ताल दीपचंदी)

एनु अन्याय तिळियदु देवाधिदेवा ।
ऐनु अन्याय क्षमिसदे एन्न ओप्पिसिकोट्टि ।
 न्यायान्यायवु निमगे कूडितु देवा ।। प. ।।
निम्म बोधव केळि सारासार विचारदोळगे आगि ।
निम्म पुण्यदिंद अन्याय ना माडिल्ल ।
 न्यायान्यायवु निमगे ओप्पितु देवा ।। १

एन्न माया एनगे शस्त्रवनेत्ति एन होडेद ।
समयक्के साक्षात्कारदले स्वामि ताने नितु ।
अवन ध्यान माडेंदु तिळिसि हेळिदि देवा ॥ २
उमदि प्रभु निम्म सुळुवु सूक्ष्मवनु कूडि ।
निम्म होरतु नान्यारिगे उसुरलि ।
क्लेशव लेसागि परिहरिसि निम्म दासन
माडिको देवा ॥ ३

८६

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

एनु हेळलम्मा श्रीगुरुदय । एनु हेळलम्मा ॥ प. ॥
एनु हेळलम्मा ब्रह्मानंदद महिमे ।
ना नन्न अरितु निजानंदवादद्दु ॥ अ. प. ॥
शरणु माडिदेने पिडिदु ।
शिरव मेलक्केत्तिदने ॥
ओरेदनु किवियोळु एनेनु काणेनु ।
शरीर मरेतु मन परवशवादद्दु ॥ १
करदि कांतेय करेदु ।
कण्णु किवि मुच्चिदने ॥
भोरेंदु ओदरितु आव मृगवु काणे ।
सुरिदाव नक्षत्र आकाश हरिदंते ॥ २
आसन बळिसि ।
सुषुम्निय मेलक्केरिसि ॥
गासियागदे तलेगूडिनोळु केरेदोयद्दु ।
सासिरदळपीठवास माडिसिद ॥ ३

अल्लि निल्लिसद ।
मलमय ज्वालेयळिसिद ॥
लीलामंटपदोळु लोलाडितरु एंदु ।
मूल मंत्रव तोरि मुद्द माडिट्टिद्दु ॥ ४
बयलिगे करेद ।
आतनु तन्न दर्यादद बेरेद ॥
आयासवेके नानेंबुदेनिल्ल ।
बयलु माडिद शंभुलिंगनु तानाद ॥ ५

८७

(राग देस, ताल दीपचंदी)

एनु हेळलि एन्न अज्ञानवशदिंद । नानु नन्ननु मरेते ॥ प. ॥
नाना जन्मव तिरुगि तिरुगि । हीन मनि संसारकागि ।
श्वानसूकरनंते मनि मनि । खूनविल्लदे तिरुगि केट्टे ॥ अ. प. ॥
आत्मनरियदे नानु यातके बरधोदे ।
भूतपंचतत्त्व देहवनु मेच्चि ।
यातरिंदलि बंदितेनगिदु । जीवशिवरेंतेंब भेदवु ।
मातु मातिगे शब्दसूतक । पातकत्वदि मुळुगि पोदे ॥ १
भानुकोटिप्रकाश ब्रह्मांड तुंबि । तानागि होळेवुतदे ॥
एनु कारण काळकत्तलि । माय मुसुकु तोरगोडदिदु ॥
नानु निनेंतेंब भेदवु । एनु कारण तिळियगोडदिदु ॥ २
पुरुषवु तन्नलि परिपूर्णविरलिक्के । सेरगोड्डि बेडुवदे बडतनव ॥
हरनु तानोंदाद मेले । नरर बाधेगे सिलुकुवदेके ॥
गुरु कूडलूरेशन करुणविल्लदे चरण काणवु ॥ ३

८८

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

एरबारद भारिय गुट्टु एरिसिदनो गुरुवे ।
आराररियद मीरिद गुरुतिदु तोरिसिदनो अरुवे ।। प. ।।
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तियोळगे गुप्त तोरिद गुरुवे ।
एप्पत्तेरडु साविर नाडि जप्पिसिदनु जपवे ।। १
बयलिगे बयलु बयल निराकार बयल तोरिद गुरुवे ।
बयलिनोळगे लयवादितु होयिल तोरिद गुरुवे ।। २
एल्लनु बिडिसिद बल्लिद गुरुवु कुलवगेडिसिदनु ।
इल्लद नडि नुडि गुरु महंतेशन बोधव हिडिसिदनु ।।३

८९

(राग भीमपलास, ताल त्रिताल)

ऐसा देस दिवाना रे लोगो,
जाय सो माता होय ।
बिन मदिरा मतवारे झूमै,
जनन मरन दुख खोय ।। १
बिना सीप अनमोलक,
बिन दामिनि दमकाहीं ।
बिन ऋतु फूले फूल रहत हैं,
अमरत रस फल पागै ।। २
अनहत शब्द भँवर गुँजरै,
संख पखावज गाजै ।
ताल घण्ट मुरली घन घोरा,
भेरि दमामै गाजै ।। ३

रम्भा नृत्य करे बिन पग सूँ,
बिन पायल ठनकारै।
सिद्धि गर्जना अति ही भारी,
घुंघरूँगति झनकारै ॥ ४
गुरु सुकदेव करै जब किरपा,
ऐसा नगर दिखावै।
चरनदास वा पग के परसे,
आवागमन नसावै ॥ ५

९०

(राग वागेश्री, ताल त्रिताल)

ऐसा सन्त सिपाही साधो ॥ टे. ॥
केतिक हाकिम लूटि लिया है,
ऐसा गढ़मढ़ आसा है ॥ १
अब की चोट हमारी पारी,
हुकुमी बन्दा खासा है ॥ २
ज्ञान ध्यान की मौज बनाया,
मारा फते लड़ाई है ॥ ३
छुटिगा पाँच पचीसो मोरचा,
गढ़ में आगि लगाई है ॥ ४
सीस उठाय कोउ ना बाँचा,
नौबत जीत बजाई है ॥ ५
रैयत हाजिर फिरा ढिंढोरा,
सतगुरु तेरी दोहाई है ॥ ६

काया गढ़ में ख़ास जगीरी,
भाग बड़ो जिन पाई है ।। ७
पलटू दफ्तर उमदी खिज़मत,
साहेब कमर बँधाई है ।। ८

९१

(राग अलैया विलावल, ताल त्रिताल)

ऐसी नगरिया में किहि बिध रहना ।
नित उठ कलंक लगावै सहना ।। १
एकै कुवाँ पाँच पनिहारी ।
एकै लेजुर भरे नौ नारी ।। २
फट गया कुवाँ बिनस गई बारी ।
बिलग भई पांचो पनिहारी ।। ३
कहे कबीर नाम बिनु बेरा ।
उठ गया हाकीम लुट गया डेरा ।। ४

९२

(राग मालकंस, ताल त्रिताल)

ऐसो को उदार जग माहीं ।। टे. ।।
विनु सेवा जो द्रवै दीन पर, राम सरिस कोउ नाहीं ।।१
जो गति योग विराग जतन करि नहिं पावत मुनि ग्यानी ।
सो गति देत गीध सबरी कहँ, प्रभु न बहुत जिय जानी ।। २
जो सम्पति दस सीस अरपि कर, रावन सिव ते लीन्ही ।
सो सम्पदा विभीषन कहँ अति, सकुच सहित हरि दीन्ही ।।३
तुलसिदास सब भाँति सकल सुख, जो चाहसि मन मेरो ।
तौ भजु राम काम सब पूरन, करैं कृपानिधि तेरो ।। ४

९३

(राग तिलंग, ताल त्रिताल)

ऐसो है रे हरि-रस,
ऐसो है रे भाई ।
जाके पिये अमर ह्वै जाई ।। टे. ।।
ध्रुव पिया प्रह्लादहुँ पीया,
पीया मीराबाई ।। १
हरि-रस महँगा मोल का रे,
पीवै बिरला कोय ।।
हरि-रस महँगा सो पियै,
धड़ पै सीस न होय ।। २
आगे आगे दावा जलै रे,
पीछे हरिया होय ।।
कहत कबीर सुनो भाइ साधो,
हरि भज निर्मल होय ।। ३

९४

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

ओ एन्नबारदे हरिये । ना करेदरे ।। प. ।।
हालनु बेडुत मोरयिडलुपमन्यु ।
बालगे धनिदोरिदंते ।।
चालवरिदु सरोवरदलि करेद शुं —।
डालगे धनिदोरिदंते ।। १

देव नी मरेयागे हुंकरिसोदरलु ।
  आविगे धनिदोरिदंते ।।
व्याळचक्के ओदगेंदु रात्रिले करेद पां–।
  चालिगे धनिदोरिदंते ।। २
वंदूळिगके निन्न पांडवनोदरलु ।
  निंदु नी धनिदोरिदंते ।।
कालकालके बंदु मोरेपिडे सुरमुनि ।
  जनके मंदोरि धनिदोरिदंते ।। ३
इंदाद कलियुग दासर मातिगे ।
  बंदु नी धनिदोरिदंते ।।
तंदे महिपतिनंदन प्रभु गोविंद मु –।
  कुंदेन्न सलहेंब मूढगे ।। ४

९५

(राग जोनपुरि, ताल झपताल)

ओदु वेड निनगे शास्त्र वेड ।
  सुशिल बुद्धिलि दृष्टि निलिसिदरे साको ।। प. ।।
वेद एंबलि वेड यमुने धुमुकलि बेड ।
  कप्पेयंते नीरोळु मुळुगबेड ।।
बायि बिगियलि बेड मूगु हिडियलि बेड ।
  आ जागदलिल दृष्टि निलिसिदरे साको ।। १
आयासबडबेड अडवि सेरलि बेड ।
  कावि कमंडलव धरिसबेड ।।
जपव एणिसलि बेड उपवासविरबेड ।
  साशिवकाळष्टु दृष्टि निलिसिदरे साको ।। २

एरडु कण्णिनिंद नोडि निंतिरलागि।
शरीर बयालादरू अरवु तप्पदु ॥
अरविगे अरवागि अरविगे कुरुहागि।
गुरु चिदानंदन गुरुतु इल्लेन्नबेड ॥ ३

९६

(राग खमाज, ताल केरवा)

ॐ नमो शिवायेनु मन ॐ नमो शिवाय ॥ प. ॥
हे मन माया प्रपंच अलक्षिसि ॥ अ. प. ॥

अनादि पुरुषव ध्यानव माडलु।
नाना विकल्पने पोगुवदु।
नीनागि ध्यानद खूनव तिळि कंडचा ॥ १

कंतुपितन ध्यान संतोषदि माडु।
भ्रांतिय दूरागुवदु।
कुंतल्ले नितल्ले संतेलि नेने कंडचा ॥ २

आसेगे बिद्दु बहु धासि आगदिरु।
पाश मायदोळु सिल्कदिरु।
शेषन-भूषणन ध्यासदोळिरु कंडचा ॥ ३

अरिवु हिडिदु दृढ गुरुविन मरिबेड।
मरविगे मैय कोडदिरु।
हेरवर गुरुवदि जरियदिरु कंडचा ॥ ४

धीर निंबरगि वास पुरदोळ गिरुव।
गुरु काडसिद्धरेवणर।
शरणर चरणद स्मरणेय माडु कंडचा ॥ ५

९७

(राग दरबारी, ताल दीपचंदी)

ॐ नमः शिवायन्निरो । ओय्यारदि ।। प. ।।

ॐ नमःशिवायेंदु अजहरिसुररेल्ल ।
मुन्न कैवल्यव पडेदरेंबुद केळि । अ. प. ।।

जपतप व्रतव्यातके । तामसवेंब ।
कपटभ्रांतिगळच्यातके ।।
गुप्तदि गुरुविन चरणगळनु स्मरिसि ।
मतिहीनरागदे हगलिरुळेन्नदे ।। १

मासपक्षगळच्यातके । उपवासदि ।
देहदंडणव्यातके ।।
नाशवागुव देहध्यासव बिडु तम्मा ।
ईशन नेनेदु नी मोसव होंददे ।। २

बिडदे इन्नडिगडिगे । नीरलकेरि ।
मृड पंचाक्षरि नुडिय ।।
हिडिदेळुकोटिमंत्रके तायि ओडलिदु ।
वेडगिन शिवनाम दृढदिंद भजिसिरो ।। ३

९८

(राग सोहनी, ताल दादरा)

औदुंबरवासि प्रभो । तारि तारि हो ।। ध्रु. ।।

श्रीगंगाकृष्णातटीं । संगमि राहो नि वटी ।
दासाचे ताप पाप । वारि वारि हो ।। १

पोटशूळ महाव्याधि । भूतप्रेतसमंधादि ।
आरति समय दंड त्यासि । मारि मारि हो ।। २

९९

(राग मांड, ताल केरवा)

और देवल जहँ धुन्धली पूजा,
देवत दृष्टि न आवै ।
हमारा देवत परगट दीसे,
बोलै, चालै, खावै ।। १

जित देखौं तित ठाकुरद्वारा,
करौं जहां नित सेवा ।
पूजा की विधि नीके जानी,
जासूँ परसन देवा ।। २

करि सम्मान अस्नान कराऊँ,
चन्दन नेह लगाऊँ ।
मीठे बचन पुष्प जोइ जानों,
है करि दीन चढ़ाऊँ ।। ३

परसन करि करि दरसन पाऊँ,
बार बार बलि जाऊँ ।
चरनदास सुकदेव बतावैं,
आठ पहर सुख पाऊँ ।। ४

१००

(राग यमन ताल दीपचंदी)

अंजिकिन्यातकय्य । सज्जनरिगे ।
अंजिकिन्यातकय्य ।। प. ।।
संजीवरायर स्मरणे माडिद मेले ।। अ. प. ।।
कनसु मनसिनोळु कळवळिकेयादरे ।
हनुमन नेनेदरे हारि होदितो तापा ।। १
रोमरोमक कोटि लिंग उदुरिसिद ।
भीमन नेनेदरे बिट्टु होदितो पापा ।। २
पुरंदरविठ्ठलन पादपूजिय माळ्प ।
गुरु मध्वरायर स्मरणे माडिद मेले ।। ३

१०१

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

अंतरंगद कदवु तेरेयितिदु ।
इंतु पुण्यद फलद प्राप्तियायितु ननगे ।। प. ।।
एसु दिनवायितो बीग मुद्रेयमाडि । वासवागिद्दरै दुरुळरल्लि ।।
मोसवायितु इंतु बरिदे इंदिन तनक ।
सूसिदं तमसिनि काणुतिद्दिल्ल ।। १
हरिकरुणवेंबुव कीलिकै दोरेयितु । गुरुकरुणवेंबंथ शक्तियिंदे ।।
वरभागवतर सहवासवनु ना माडि ।
हरिभजनेयिंदली बीगवनु तेगेदे ।। २
सुत्तलिद्दवरेल्ल एत्तलो ओडिदरु । तत्त्वचिंतनेयेंब दीपवन्नु ।।
ओत्तागि हिडकोंडु द्वारवनु पोगलु ।
एत्त नोडिदरत्त शृंगारसदन ।। ३

होरगे द्वारवु नाल्कु ओळगैदु द्वारगळु ।
ओळदारियल्लि प्राणादिप्रियरु ॥
मिरुगुवा मध्य मंटप कोटि रवियंते ।
सरसिजासनपितन अरमनेय सोवगु ॥ ४
स्वमूर्तिगणमध्य सच्चिदानंदैक्य । रमेयोडय नगेसोंगदि मिनुगुतिरुव ॥
कमलजादिर्गाळिदें स्तुतिसिकोळुतिह हृदय-।
कमलदोळगिह विजयविठलननु कंडे ॥ ५

१०२

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

अंदवाद श्रीगंधद गिडदोळु ।
तिंद हण्णुगळु काणदिरुवनु ।
अरियदे होदेवेंदारु ॥
ॐ सुज्ञानिगळिरा, अंदवरिगे अमृतसारवु ॥ १
कण्णु इल्लदवने नोडि ।
कालु इल्लववने एरि ।
कै इल्लदवने हरिय बंदनु ॥
ॐ सुज्ञानिगळिरा, बायि इल्लदवने तिंदनो ॥ २
एळेंटु आरु हत्तु भंदि ।
कळ्ळरु वेळे इदे एंदु नोडि ।
कळ्ळ मतियल्लि कायि हरिय बंदरु ॥
ॐ सुज्ञानिगळिरा, कोळि कूगितष्टरोळगे ॥ ३
गिडव कायुव कावलुगार ।
नोडलु बंदु तड माडदले ।
उडिगे उट्टिद्दु सिडिलिनंते होडेदनो ॥
ॐ सुज्ञानिगळिरा, हिडिदु पाल्मोर जिल्हेगे कळुहिदनो ॥४

जिल्हा दोरेयु अल्लम साहेब ।
कळ्ळरनेल्ल विचार माडि ।
कळ्ळतनके सल्लुवष्टु जुर्मानव ॥
ॐ सुज्ञानिगळिरा, आळिगरवत्तु दंडव माडिदनु ॥ ५

दंडद रूपायि कोडुवदक्के ।
वंदे गुरुविन नुडिगळ पिडिदु ।
दंड कोट्टु धन्यरादरु ॥
ॐ सुज्ञानिगळिरा, कंडेनय्या श्रीगुरुकरुणदि ॥ ६

१०३

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

कडकोळ्ळद ना गुलामा । नीवु ।
करदल्लिगे ना बरावां ॥ प. ॥
हाकि कोट्ट जहागीर इनामा । ना ।
गुरुविगे माडतीनि सलाम सलाम ॥ अ. प. ॥
जगद ओळग ना इरावां । जग -।
क्रीडेयोळगे ना आडावां ॥
जनरिगे सण्णागि नडियावां । ना ।
गुरुविन गूळ्यागि मेरियावां ॥ १
दशेंद्रि गुणगळ अळियावां । ना ।
दशरथरायन्हांग मेरियावां ॥
कसरत कमाइ माडावां । ना ।
कबीर कमालन्हांग कवि हेळावां ॥ २

कैलासदोळग ना इरावां । ना ।
रसराय होळिगि तुप्प जडियावां ।।
गुण बिट्टु गुरुविन कूडावां । गुरु ।
मडिवाळय्यन हाडि हरसावां ।। ३

१०४

(राग शंकराभरण, ताल दीपचंदी)

कण्ण मुच्चिदरु काणबरुतिदे प्रणवस्वरूप ।।
भृकुटि मध्यदलि प्रकटवागिदे उदयवागि रूप ।। प. ।।
नासिकाग्रादलि वासवागिदे बीसुव गाळिगे भिन्नवल्लिदे ।
एसेसु दिन तपव माडिदरू योगेश्वर मुनिगे दुर्लभ ।। १
झेंकरिसुवदा नाद नेत्तियोळु ॐकार शब्दवु शून्यवागदे ।
शंकरस्वरूप तिळिद दत्तना बीजमंत्र अंकुरदिंदे ।। २

१०५

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

कण्णारे कडेवु चिन्मयद रूप ।
कण्णारे कंडेवु मा ।। प. ।।
कण्णोळगिद्दु काणिसि कोळ्ळदु ।
कण्णिगे कण्णागि दोरुदु मा ।।
कण्णिनोळगिन्नु कण्णारे काणुव ।
जाणरिगे पुण्यगैसुवदु मा ।। १

केळिकिलिहुदु केळिसगोडदु ।
केळिकेये तानागिहुदु मा ॥
केळिकेयोळिन्नु केळलु किविगोट्टु ।
घेळेनिसुत घोषगैवुदु मा ॥ २
आडुत मूडुत अडगुतलिहुदु ।
गूढ गुह्यवागिदोरुदु मा ॥
नोडेनेंदरे तन्न गूढिनोळगदे ।
हिडिदेनेंदरे कैगूडदु मा ॥ ३
थळथळगुडुत होळेयुतलिहुदु ।
सुळवु तन्न तिळियगोडदु मा ॥
ओल्लेनेंदरे तन्न नेले निभदोरुत ।
ओळ होरगे तानु भासुदु मा ॥ ४
उत्तमरोळगे अत्यंतवागिन्नु ।
अत्तित्तलागदे इहुदु मा ॥
नित्य निजवाद वस्तु महिपति ।
हृत्कमलदोळु कंडनु मा ॥ ५

१०६

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

कण्णिनोळगे तोडि कैवल्यव नीवु कण्ण तुंबि ।
बण्णिसलळवल्ल सद्गुरुचरणव निज नंबि ॥प.॥
कत्तले मनेयलि रत्नद मणियिदे नोडिकोळ्ळि ॥
चित्तद कोनेयलि श्रीहरि निंतान नोडिकोळ्ळि ॥ १
ओळहोरगोंदागि होळेयुतलिरुवदु नमन माडि ॥
थळथळिसुव सुवर्णद ज्योति तारक नोडि ॥ २

उन्मनियोळगिद्द ओंकार नादव केळिरय्य ।।
सन्मार्नदिंदलि साधुसंतर बलगोंबिरय्य ।। ३

कायत्रु स्थिरवल्ल मायद संसार अळियबेकु ।।
कायवु इरलिल्के कमलनाभनल्लि बेरेयबेकु ।। ४

ज्ञानियाद मेले ताने तानादद्दु तिळियबेकु ।।
सुज्ञानि पुरंदरविठलरायन कूड बरेयेबेकु ।। ५

१०७

(राग अलैया विलावल, ताल दीपचंदी)

कण्णिनोळगे नोडो हरिय । ओळ - ।
गण्णिनोळगे नोडो मूजगदोडेयन ।। प. ।।

आधार मोदलाद आरु । चक्र ।
शोधिसि बिडबेकु ईषण मूरु ।।
साधिसि सुषुम्न एरु । अल्लि ।
भेदिसि नी परब्रह्मन कूडु ।। १

एवे हाकदे मेले नोडि । वेग ।
पवनदिंदलि वायुबंधन माडि ।।
सविदु नादव पान माडि । अल्लि ।
नवभक्तियिंदलि नलिनलिदाडि ।। २

अंडजदोळाडुतिह्ने । भानु ।
मंडल नारायणनेंबुवने ।।
कुंडलतुद्दियोळगिद्दाने । नम्म ।
पुरंदरविठ्ठल पालिसुताने ।। ३

१०८

(राग जंगला, ताल केरवा)

कण्णिनोळु कण्णु कंडे । काणबारदनु कंडे ।।
पन्नंगधरन कंडे । नोडि कण्णिनोळु ।। प. ।।
झगझगिसुवदनु कंडे । ज्योति प्रकाशव कंडे ।।
निगिनिगि किच्च सुरिवुदु कंडे । नोडी कण्णिनोळु ।। १
मुत्तु सुरिवुदु कंडे । मल्लिगि मळेगरेवुदु कंडे ।।
रतनद कांति कंडे । नोडी कण्णिनोळु ।। २
साधुसत्पुरुषर कंडे । साक्षान्निरुपाधिय कंडे ।।
गुरु चिदानंदन कंडे । नोडी कण्णिनोळु ।। ३

१०९

उगाभोग

कण्णिलि कांबुव केळुव स्पर्शिसुव आघ्राणिसुव आस्वादिसुव ।
किवियलि केळुव कांबुव स्पर्शिसुव आघ्राणिसुव आस्वादिसुव ।
नासिकदि आघ्राणिसुव कांबुव केळुव स्पर्शिसुव आस्वादिसुव ।
... लोकविलक्षण ... अप्राकृत विग्रह पुरंदरविठ्ठल ।।

११०

(राग मांड, ताल केरवा)

कत जाइए रे, घर लाग्यो रंगु ।
मेरा चित न चलै, मन भयो पंगु ।। १
एक दिवस, मन उठी उमंग ।
घसि चन्दन, चोआ बहु सुगन्ध ।। २

पूजन चले, ब्रह्म ठाई ।
  सो ब्रह्म बतायो धुरु, मर्नाहि माहीं ।। ३
जहँ जाइए, तहँ जल पखान ।
  तू पूरि रह्यो है सब समान ।।४
वेद पुरान सब देखे जोय ।
  उहाँ तों जाइए, जो इहाँ न होय ।।५
सतगुरु, मैं, बलिहारी तोर ।
  जिन सकल निकल भ्रम काटे मोर ।। ६
रामानन्द स्वामी रमत ब्रह्म ।
  गुरु का सबद काटै कोटि करम ।। ७

१११

(राग पहाडी, ताल केरवा)

कबिराचे विणतो शेले । कौसल्येचा राम ।
  भावड्या या भक्तासाठीं, देव करी काम ।। ध्रु. ।।
एक एकतारी हातीं, भक्त गाई गीत ।
  एक एक धागा जोडी, जानकीचा नाथ, राजा घनश्याम ।।१
दास रामनामीं रंगे, राम होई दास ।
  चालवितो माग प्रेमें, विटेना श्रमास, राजा घनश्याम ।। २
विणुनि सर्व झाला शेला, पूर्ण होई काम ।
  ठाईं ठाईं शेल्यावरती, उठे रामनाम, गुप्त होई राम।।३
हळूं हळूं उघडी डोळे, पाहि जो कबीर ।
  विणुनिया शेला गेला, सखा रघुवीर, कुठें म्हणे राम।।४

११२

कम से कम ढाइ घंटे तक बैठो ।
  शरीर का ख्याल मत करो ।
कमाई करो । अभ्यास बढ़ाओ ।
  सब फ़िकर छोड़ो ।
दुनिया का ख्याल मत करो ।
  दसवें द्वार का परदा खोलो ।
अन्दर चलो । देखते रहो, सुनते रहो ।
  सद्‌गुरु ऊपर खड़े हैं ।
मीठी से मीठी रागिणी सुनो ।
  रोशनी देखो । देखो, कैसा उजाला नज़र आता है ।
उठो । नाम लो ।।

११३

(राग पिलू, ताल केरवा)

करनी बिन कथनी इसी,
  ज्यों ससि बिन रजनी ।
बिन साहस ज्यों सूरमा,
  भूषण बिन सजनी ।। १
बाँझ झुलावै पालना,
  बालक नहि माहीं ।
बस्तु बिहीना जानिए,
  जहँ करनी नाहीं ।। २
बहु डिम्भी करनी बिना,
  कथि कथि कर मूए ।
सन्तो कथि करनी करी,
  हरि के सम हूए ।।३

११४

(राग देस, ताल त्रिताल)

करम गति टारै नाहि टरी ॥ टे. ॥
मुनि बसिष्ठसे पण्डित ग्यानी ।
सोधि के लगन धरी ॥
सीताहरन मरन दशरथ को ।
बन में बिपति परी ॥ १
कहँ वह फन्द कहाँ वह पारधि ।
कहँ वह मिरग चरी ॥
कोटि गाय नित पुन्य करत नृग ।
गिरगिट जोनि परी ॥ २
पाण्डव जिनके आप सारथी ।
तिन पर बिपति परी ॥
कहत कबीर सुनो भाई साधो ।
होनी होके रही ॥ ३

११५

(राग पहाडी, ताल केरवा)

करीं घेता न ये टाकितां न जाये ।
ऐसें रूप आहे । राघोबाचें ॥
राघोबाचें रूप पाहतां न दिसे ।
डोळा भरलें असें । सर्वकाळ ॥
सर्वकाळ भेटी कदा नोहे तुटी ।
रामदासी भेटी । स्वरूपाची ॥

११६

(राग तिलंग, ताल त्रिताल)

करुणिसो गुरु एनगे ।
अरगळिगेन्न हृदयदिंदगलद्हांगे ।। प ।।
कण्णिनोळगे निन्न काणदिद्दरे पूर्ण ।
प्राणनिल्लदो निमिषार्धलि ।।
क्षणक्षणक्कोदगि नी खून तोरदिद्दरे ।
तनु विकळितवागि क्षीण होंदुवदो ।। १
बेडुवदोंदे ना बिडदे निजरूपव ।
पोडवियोळगे दृढनिश्चयदि ।।
एडबल नोडदे कडलु होक्किहेनो ।
कडेगाणिसो एन्नोडेयने पिडिदु कैय ।। २
सुत्त सूसुतलेन्न चित्तदिंदगलदे ।
नित्यवागिरो हृत्कमलदलि ।।
हेत्त तायियोपादि तुत्तुत्तिगे ओम्मे ।
हत्तरिद्दु संतत सलहो महिपतिगे ।। ३

११७

(राग भैरवी, ताल केरवा)

कलियुगीं सन्त झाले ते बहुत ।
त्यांत दांडायीत । पांच जण ।।
रेडा बोलविला धोंडा दूध प्याला ।
मरोनिया झाला । पुष्प तुळसी ।।
स्वर्गीचे पितर जेवविले जेणें ।
जगात भूषणें । मिरविलीं ।।
पांचवा तो तुका तयाचे संगती ।
संताचे पंगति पूज्य झाला ।।

११८

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

कल्लुसक्करे कोळ्ळिरो नीवेल्लरू ।। प ।।
कल्लु सक्करे सविय बल्लवरे बल्लरु ।
फुल्ललोचन श्रीकृष्णनामवेंब ।। अ. प. ।।
एत्तुगोणिगळिंद होत्तु मारुवदल्ल ।
ओत्तोत्ति गोणियोळु तुंबुवदल्ल ।।
एत्त होदरु बाडिगे सुंकविदकिल्ल ।
उत्तम सरकिदु अति बेले बरुवंथ ।। १
नष्टबीळुवदल्ल नात हुट्टुवदल्ल ।
एष्टु ओय्दरू बेले रोक्कविदकिल्ल ।।
कट्टिरुवे तिंदु कडिमेयागुवदल्ल ।
पट्टणदोळगिदु ऋयके सिगदु इंथ ।। २
संते संतेगे होगि श्रम पडिसुवदल्ल ।
संतेयोळगे इदु दोरकुवदल्ल ।।
संतत भक्तर नालिगे सविगोंब ।
कान्त श्रीपुरंदरविठठ्लन नामवेंब ।। ३

११९

(राग पहाडी, ताल केरवा)

कशी मोहिनी घातली गुरुनें । मसी वेडचि गेलें भरून ।।ध्रु०।।
श्रवणांत पेरणी केली । ती नयनिं उजेडा आली ।
मन पवन चित्त एक करून ।। १
ऐकतां गजर भूल पडली । वीज आकाशांत कडकडली ।
मन पवन चित्त दृढ धरून ।। २

नवग्रास घालितां मुखीं । दहाव्यांत झाले मी सुखी ।
अकराव्या घरा जाऊन ।। ३
नरहरिनाथ गुरु भजनीं । दास महिपति लागे चरणीं ।
माझें मीपण गेलें पुसून ।। ४

१२०

(राग वागेश्री, ताल त्रिताल)

कहूँ रे जो कहिबे की होइ ।। टे. ।।
ना कोइ जानैं ना कोइ मानैं,
ताते अचिरज मोइ ।। १
अपने अपने रंग के राजा,
मानत नाहीं कोइ ।
अति अभिमान लोभ के घाले,
चले अपनपौ खोइ ।। २
मैं मेरी करि यह तन खोयो,
समझत नहीं गँवार ।
भौजल अधपर थाकि रहे हैं,
बूड़े बहुत अपार ।। ३
मोही आज्ञा दई दया करि,
काहुँ कूँ समुझाइ ।
कह कबीर मैं कहि कहि हार्‍यो,
अब मोंहि दोस न लाइ ।। ४

१२१

(राग जंगला, ताल केरवा)

काणबारदंथा वस्तु । कंडेनो गुरुराया ।
कंड सुखव केळिदरे । हेळलिक्के बारदय्य ॥ प. ॥
कै इल्ल कालु इल्ल । मै इल्ल मारि इल्ल ॥
भव बंधनद सुखवु । नमगिल्लो गुरुराया ॥ १
हेण्णु अल्ल गंडु अल्ल । पेळलिक्के अळवु इल्ल ॥
कण्णिले कंडद्दु । ताने बल्ल गुरुराया ॥ २
जपविल्ल तपविल्ल । नित्यनेमगळिल्ल ॥
उपवासद साहसवु । नमगिल्लो गुरुराया ॥ ३
मुट्टि कोट्ट गुरुराय । तन्न कृपादयेयिंदे ॥
सृष्टियोळु कूडलूरेश । बट्टबयल प्रभेयाद ॥ ४

१२२

(राग कांवोधि, ताल केरवा)

काणरल्ल शिवन काणरल्ल ॥ प. ॥
क्षोणिय सर्व क्षेत्रव तिरुगि ।
बेंदु वेंडागिह नररु ॥ अ. प. ॥
तनुवे पंपा क्षेत्रवु तन्न ।
मनवे देवस्थानवल्लि ॥
सनुप जीवने विरुपाक्षेश - ।
नेनिप सम्यग्ज्ञानव मरेदु ॥ १

कंगळ मध्यवे काशी स्थळवु ।
शृंगाटकवे पंचक्रोश ॥
तुंग प्रणमवे श्रीविश्वेश ।
लिंगवेंबी मर्मव मरेदु ॥ २
शिरवे श्रीगिरि गुरुसिद्धेश्वर -।
निरुव ब्रह्मरंध्रवे गुडियु ॥
मेरेव ज्योति प्रभेये मल्ले -।
श्वरनेंदेंबुव भावव मरेदु ॥ ३

१२३

(राग दुर्गा, ताल दीपचंदी)

काणुतिदे परबिंदु । शांभवि कोनेयल्लि लक्षविडलाक्षणदि ॥प.॥
स्थिरकायवागि कुळितु । व्यव-हरिप करणेंद्रियगळनु तडेदु ।
बाह्य परिकरवनळिदु । दृष्टि ।
मनपवन बेरसि नासाग्रदलि नोडि ॥ १
एळेयाद मुत्तिनंते । दीप-। दुरियंते । सेळे मिंचिनंते रत्नदंते ।
ताळेप विद्रुम बळ्ळियंते । थळ ।
थळिप शशिसूर्य कोटि प्रभेयंते ॥ २
ओळगिर्प प्राणलिंग । अदु । ताने पळक कोडदोळु दीप तेरदि ।
होळेव नेत्रद्वारदि । होर ।
होम्मि बेळगि गुरुसिद्ध ताने आगि ॥ ३

१२४

(राग, पहाडी ताल केरवा)

कापसाचे गोळे फिरती पोकळीं ।
मोतियांचीं जाळीं विखुरती ॥ १
गरुडाची भरारी चाले दृष्टीपुढें ।
शेषाचे ते वेढे गुंडाळती ॥ २
हिरियाचा चुरा दिसे धुंधुकार ।
मध्यें ज्योतिप्रकाश प्रकटला ॥ ३
ही खूण जो जाणे योगियांचा राव ।
म्हणे ज्ञानदेव निवृत्तीचा ॥ ४

१२५

काममध्यें काम रे, म्हणा राम नाम रे ।
पामर प्राणी तरले कोटी, नका विसरूं राम रे ॥
उठोनि प्रातःकाळीं रे, आठऊ वनमाळी रे ।
प्रपंच धंदा करतां त्यामध्यें, यदुकुळशिरोमणी रे ॥
दिवसा यातायातीरे, शिव शिव नाम गाई रे ।
आयुष्य प्रपंच टाकुनी बापा, गौरीरमणा ध्यायी रे ॥
मधुसूदन मत ध्यायी रे, मधुर भाषा वदनीं रे ।
उदका उदरीं घेता समयीं, यदुकुलशिरोमणी रे ॥
अजामेळ तो पापी रे, गजेन्द्र पशुरूपी रे ।
गजेन्द्रानें पद क्रमिलें, निजपदि त्यासी स्थापियले ॥
सायंकाळीं शयनीं रे, जाया संगे रमणी रे ।
काया वाचा मानसि रमणा, रघुनाथ नाम साधन रे ॥

सुखाचा हा राम रे, फुकाचा विश्राम रे।
रुका कांहीं खर्चत नाहीं, नका विसरूं राम रे ।।
नाम घेतां वदनीं रे, राम येतो सदनीं रे ।
नारायण शिवशंकर गुरुप्रभु, नामस्मरणीं वर्णारे ।।

१२६

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

कायकांतारव होक्कु, बेटेयनाडि ।
मायेय मृगगळ कोल्लिरो ।। प. ।।
कोपवेंब हिरि हुलियुंटु ।
पापवेंब सूकरगळुंटु ।।
चापल्यगुणगळेंब जिंकेगळुंटु :
कापट्यवेंब नरियुंटु ।। १
मेरेवष्टमदगळेंब कोणगळुंटु।
बरिय डंभवेंब करडियुंटु ।।
उरिव मत्सर बुद्धियेंब केसरियुंटु ।
मरवु एंदेंब गजवुंटु ।।२
भरति सद्भक्ति एंदेंब बिल्लने माडि।
विरतियेंदेंब सिंजिनिय हूडि ।।
अरिवेंब बाणदोळवनेच्चु केडहुते ।
गुरुसिद्धनंघ्रिपंकजकेरगि ।। ३

१२७

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

कायलारेनु कृष्ण कंडवर बागिलनु ।
नायि कुन्निगळंते परर पीडिसुत ।। प. ।।

उदयकालदलेद्दु संध्याविधिय बिट्टु ।
पदुमनाभन स्मरणे मोदलिल्लदे ॥
मुददि निन्नर्चिसदे नरर सदनव पोक्कु ।
ओदगि सेवेय माडि अवर बागिलनु ॥ १
कल्लु करगिसबहुदु, हुरिकडलेयोळु अदर ।
तैलवनु तेगेदादरुण्णबहुदु ॥
बल्लिदवर मनसु मेच्चिसलरियेनै ।
हल्लु किरियुते हंबलिसि बाय बिडुत ॥ २
इंतु नाना चिंतेयलि निन्न नेनेयदे ।
भ्रांतियेंदेंब हेब्बलेयोळु सिलुकि ॥
अंतव ना काणे आदरिसुववरिल्ल ।
चिंतेय बिडिसय्य पुरंदर विठ्ठल ॥ ३

१२८

(राग काफी, ताल त्रिताल)

कायो गुरुराया । करुणिसि ।
कायो गुरुराया ॥ प. ॥
कायो भवके उपायवनीयो ।
आयसदि बलु बायारिहेना ॥
जीयनु नी एनगे पारगाणिसदिरे ।
काय्वगे तले होरेयागुवेना ॥ १
ओडलिन तापके मडदिय मोहके ।
पुडिपुडियागुव गतियेनिदु गुरु ॥
ओडेय व्यास प्रभु तड माडदे निन्न ।
अडिदावरेगळ सेवेय कोडु नी ॥ २

रागादिगळ उपभोगिसि परि परि ।
रोगादिगळिगागर ई तनु ॥
आगलु ईगलु बेग ओय्दिवन्नु ।
रागदि नोडै राघवेंद्रने ॥ ३
कोडुग दोरे नी कडु पापियु ना ।
कडेहायिसु भवमडुविनोळेन्ननु ॥
नडनडुगुत बाय्बिडुवेनु नीरोळु ।
कडेहायिसु नी पालगडलोडेयने ॥ ४
शरणागत संतर सुरतरुवे ।
नेरे नेनेयुवरोळु वरदोरेये ॥
हरिविठलेशने शरणाभरण ।
परिपालिसु भवशरधिलि तारिसु ॥ ५

१२९

काल करो सो आज कर,
आज करो तो अब्ब ।
पल मे प्रलय होयगी,
फेर करोगे कब्ब ॥ १
श्वास श्वास पर हर भजो,
वृथा श्वास मत खोय ।
श्वास बिराना पाहुना,
आना होय न होय ॥ २
कबिरा माला काठ की,
बहुत जतन का फेर ।
माला स्वाँस उसास की,
जामे गाँठ न मेर ॥ ३

स्वाँसा की कर सुमिरनी,
अजपा को कर जाप ।
परम तत्त्व को ध्यान धर,
सोऽहं आपै आप ॥ ४

काँकर पाथर जोड़कर,
मस्जिद लई चुनाय ।
ता चढ़ि मुल्ला बाँग दे,
क्या बहिरा हुवा खुदाय ॥ ५

अजाँसे भी कहीं बेदार,
एंजिन की सीटी है ।
जिसको सुनकर सेखने,
छाती अपनी पीटी है ॥ ६

बाह्मन से गदहा भला,
भला देव से कूता ।
मुल्ला से मुरगा भला,
लोक जगावे सोता ॥ ७

ओठ हलै न कण हलै,
मूसे मत कहो राम ।
राम हमारे साथ है,
राम हम का विश्राम ॥ ८

माला तो कर में फिरै,
जीह फिरे मुख माहि ।
मनुवा तो दस दिस फिरे,
यह तो सुमिरन नाहि ॥ ९

माला फेरत जुग गया,
गया न मन का फेर।
कर का मनका छोड़के,
मन का मनका फेर॥ १०

तू रहीम मन आपनो,
कीन्हो चारु चकोर।
निसि बासर लाग्यो रहै,
कृष्णचन्द्र की ओर॥ ११

गुरु मूरति गति चन्द्रमा,
चाहत चन्द्र चकोर।
आठ प्रहर निरखत रहे,
गुरु मूरति की ओर॥ १२

साहब तुम न बिसारिहो,
लाख लोग मिल जाँय।
हम जस तुम को बहुत हैं,
तुम जस हमको नाँय॥ १३

कमलन को रवि एक है,
रवि कहं कमल अनेक।
हमसन तुम कह बहुत हैं,
तुमसन हम कहं एक॥ १४

साहेब तुम्हारी साहेबी,
सदा रहे भरपूर।
हम पर किरपा राखिये,
क्या नियरे क्या दूर॥ १५

कमोदनी जल में बसै,
चन्दा बसै अकास।
जो जाही की भावना,
सो ताही के पास ॥ १६

प्रीतम छबि नैनन बसी,
पर छबि कहाँ समाय।
भरी सराय रहीम लखि,
पथिक आय फिर जाय ॥ १७

जिन खोजा तिन पाइया,
गहिरे पानी पैठ।
हम बौरी बूडन डरी,
रही किनारे बैठ ॥ १८

नीच गुड़ी ज्यों जानिबो,
सुनि लखि तुलसीदास।
ढीलि दिये गिरि परत महि,
खैंचत चढ़त अकास ॥ १९

रकीबोंने लिखायी हैं रपटें,
जा जाके थाने मे।
की अकबर नाम लेता है,
खुदाका इस जमाने मे ॥ २०

औंधा घड़ा न जल में डूबै,
सूधा सूभर भरिया।
जाको यह जग घिन करि चालै,
ता प्रसादि निस्तरिया ॥ २१

तुलसी ऐसे नाम को,
रीझि भजो या खीझि ।
खेत पड़े बीया जमे,
उलटि पडे या सोधि ।। २२
भाव सहित शंकर जप्यौ,
जपि कुभाव मुनि बालि ।
कुम्भकरन सालस जप्यौ,
अनख सहित दसमाथ ।। २३
रहिमन गलि है साँकरी,
दूजौ ना ठहराहि ।
आपु अहै तौ हरि नहीं,
हरि तो आपुन नाहिं ।। २४
पीया चाहे प्रेम-रस,
राखा चाहै मान ।
एक म्यान में दो खड्ग,
देखा सुना न कान ।। २५

१३०

(राग पिलू, ताल केरवा)

कालकर्मव कालिले ओदिदव ।
कत्तलिगंजुवने ।।
आलिय मेले निलिसिद पुरुषन ।
बालेर बयसुवने ।। १

अमृतद तृप्ति आद मनुजनु ।
अंबलि बयसुवने ॥
कुंभक वायु निलिसिद मनुजनु ।
कुंदि कुदियुवने ॥ २
वेद आगमव साधिसिदव भव -।
बाधेगे अंजुवने ॥
नित्यानंद आनंदगोळिद्दव अ -।
नित्य वयसुवने ॥ ३
तत्त्वमसि महावाक्यव केळिदव ।
मृत्युविगंजुवने ॥
आदि मूरुति गुरु भवतारकनु ।
भेदव माडुवने ॥ ४

१३१

(राग बसंत, ताल त्रिताल)

काहे न रसना रामहिं गावहि ॥ टे ॥
निसदिन पर अपवाद बृथा कत ।
रटि रटि राग बढ़ावहि ॥ १
नर मुख सुन्दर मन्दिर पावन ।
बसि जनि ताहि लजावहि ॥
ससि समीप रहि त्यागि सुधा कत ।
रबिकरजल कहँ धावहि ॥ २
काम कथा कलि कैरव चन्दिनि ।
सुनत स्रवन दै भावहि ॥
तिन्हहिं हटकि, भजि हरि कल कीरति ।
करन कलङ्क नसावहि ॥ ३

जातरूप मति, युक्ति रुचिर मनि।
रचि रचि हार बनावहि ॥
सरन सुखद, रविकुलसरोज रबि।
राम नृपहि पहिरावहि ॥ ४
बाद बिबाद स्वाद तजि, भजि हरि।
सरस चरित चित लावहि ॥
तुलसिदास भव तरहि, तिहूँ पुर।
तू पुनीत जस पावहि ॥ ५

१३२

(राग तिलंग, ताल त्रिताल)

काहे रे बन खोजन जाई ॥ टे. ॥
सर्ब निवासी सदा अलेपा,
तोहे संग समाई ॥ १
पुष्प मध्य जिमि बास बसत है,
मुकुरमहँ जैसे छाई ॥ २
तैसे ही हरि बसे निरंतर,
घट ही खोजो भाई ॥ ३
बाहर भीतर एकहि जानो,
यह गुरु ग्यान बताई ॥ ४
कह नानक बिनु आपहि चीन्हे
मिटै न भ्रम की काई ॥ ५

१३३

(राग शंकरा, ताल केरवा)

किमि सहि जात अनख तोहि पाहीं ।
प्रिया बेगि प्रगटसि कस नाहीं ।।
एहि बिधि खोजत बिलपत स्वामी ।
मनहुँ महा बिरही अति कामी ।।
रघुबंसिन्ह कर सहज सुभाउ ।
मनु कुपन्थ पगु धरइ न काऊ ।।
मोहि अतिसय प्रतीति मन केरी ।
जेहि सपनेहुं पर नारि न हेरी ।।

१३४

(राग ललत, ताल त्रिताल)

कीजै प्रभु अपने बिरद की लाज ।। टे. ।।
महापतित कबहूँ नहिं आयौ, नैंकु तिहारैं कान ।।१
माया सबल धाम धन बनिता, बाँध्यौ हौं ईहिं साज ।। २
देखत सुनत सबै जानत हौं, तऊ न आयौं बाज ।। ३
कहियत पतित बहुत तुम तारे, स्त्रवननि सुनी अवाज ।। ४
दई न जाति खेवटउतराई, चाहत चढ़यौ जहाज ।। ५
नई न करन कहत, प्रभु तुम हौ सदा गरीब निवाज ।। ६
लीजै पार उतारि सूर कौ, महाराज ब्रजराज ।। ७

१३५

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

कुरुबरो नावु कुरुबरो ।। प. ।।
हीगे एसोंदु कुरि मरि काय्दुकोंडिरुवंथ ।। अ. प. ।।
आरैदु मूरारु हत्तु टगरुगळु ।
मायागि होग्याव ई ऊर ओळगे ।।
व्यारे इन्नूरदा हदिनारु साविर ।
सून्यागि होदवो कुरिमरिगळु ।। १
ओळहोरगे ओंदे परियलिल नारुवदु ।
बलु जिड्डु नारुवदु इन्नु बेरे ।।
कोळेत मल मूत्र तुंबि सोरुतलिदे ।
हळेय दोषद रगटि एळकोंडु तिरुगुवंथ ।। २
एरु हाळागलि नेरेयु बीळागलि ।
तोळु ओय्यलि नम्म कुरिमरिगळ ।।
भाळाक्षहर नम्म कूडलूरेशन ।
ओळहोरगे हीगेये काटदुकोंडिरुवंथ ।। ३

१३६

(राग आनंद भैरवी, ताल दीपचंदी)

कुल कुल कुलवेन्नुहितरु ।
कुलयावदु सत्यसुखसज्जनरिगे ।। प. ।।
केसरोळु तावरे हुट्टलु अद तंदु ।
बिसजनाभनिगे अर्पिसलिल्लवे ।।
पशुविन माँसदोळुत्पत्ति क्षीरवु ।
वसुधेयोळगे भूसुररुणलिल्लवे ।। १

मृगगळ मैयल्लि हुट्टिद कस्तूरि ।
तगेदु पूसुवरु भूसुररेल्लरु ।।
बगेयिद नारायणन्याव कुलदव ।
अगजेवल्लभन्यातर कुलदवनु ।। २
आत्म याव कुल जीव याव कुल ।
तत्त्व पंचेंद्रिय कुलयावदु ।।
अंतरात्म ज्ञानिगल्लेधादि केशव ।
आतनोलिद मेले यातर कुलवो ।। ३

१३७

(राग काफी, ताल केरवा)

कूसनु कंडीरा ज्ञानिगळेल्ल ।। प. ।।
सासिर नामद शतकोटि तेजद ।
सूसुव सुखमय ज्ञानद कूसु ।। अ. प. ।।
ज्ञान समुद्रदोळाडुव कूसु ।
ज्ञानिगळ हृदयदि मिनुगुव कूसु ।।
दीन दासरिगे काणुव कूसु ।
ताने बल्लुदु तन्न महिमेय कूसु ।। १
लोकत्रयवेल्ल नोडुव कूसु ।
बेकाद भक्तरोळाडुव कूसु ।।
आकारविद्दु निराकार कूसु ।
साकल्य दृष्टिगे सिलुकद कूसु ।। २
तनु मन धनदलि कुळितिह कूसु ।
घनवाद महिमेगे कारण कूसु ।।
बिनुगु बुद्धिगे एंदू निलुकद कूसु ।
चिनुमय पुरंदर विठठ्ल कूसु ।। ३

१३८

(राग देस, ताल केरवा)

कृष्णमूर्ति कण्ण मुंदे निंतिरुत्तदे ।। प. ।।

मस्तकदलि माणिकद किरीट ।
कस्तुरि तिलकदिंददेसेव ललाट ।
हस्तदि कोळलनूदुव ओरे नोट ।
कौस्तुभ एडबलदलि ओडचाट ।। १

मघमघिसुव सोवगिन सुळिगुरुळु ।
चिगुरु तुलसि वनमालेय कोरळु ।
बगेवगे होन्नुंगुरविट्ट बेरळु ।
सोगसिन नाभिय तावरे अरळु ।। २

उडुदार ओडचाण निखिलाभरण ।
बेडगु पीतांबर रविशतकिरण ।
कडग नूपुर गेज्जेगळनिट्ट चरण ।
ओडेय श्रीपुरंदर विठ्ठलन करुण ।। ३

१३९

(राग मांड, ताल केरवा)

केंडक्के गोरलि हत्तुवदुंटे ।
पांडुरंगन दासरिगे भयवुंटे ।। प. ।।

आनि सिंहन कूड अणकवाडुवदुंटे ।
श्वान हेब्बुलि कूड सरसवाडुवदुंटे ।। १

कत्तलु रविगिन्नु कविदु मुत्तलुंटे ।
हुत्तिनोळु कप्पे होगुवदुंटे ।। २

मारुतन गुद्दिदरे अंग नोमुवदुंटे ।
हेमगिरिगे वज्र सीळुवदुंटे ।। ३
अत्तित्त अगलदे चित्तजाणय्यन ।
चिंतनदोळु इद्दवगे चिंते उंटे ।। ४
स्वामी श्री पुरंदर विठठ्लरायन ।
नामधारिगळिगे नरक उंटे ।। ५

१४०

(राग भीमपलास, ताल त्रिताल)

केशव कहि न जाय का कहिए ? ।। टे. ।।
देखत तव रचना विचित्र अति ।
समुझि मनहिं मन रहिए ।। १
सून्य भीति पर चित्र रङः नहिं ।
कर बिनु लिखा चितेरे ।
धोए मिटइ न मरइ भीति।
दुख पाइय यहि तनु हेरे ।। २
रवि-कर-नीर बसइ अति दारुन ।
मकर रूप तेहि मांहीं ।
वदन-हीन सो ग्रसइ चराचर ।
पान करन जे जाहीं ।। ३
कोउ कह सत्य झूठ कह कोऊ ।
जुगल प्रबल करि मानै ।
तुलसिदास परिहरै तीनि भ्रम ।
जो आपहिं पहिचानै ।। ४

१४१

(राग खमाज, ताल केरवा)

केहि समुझावौ सब जग अंधा ॥ टे. ॥
इक दुइ होयँ उन्हैं समुझावैं,
सबहि भुलाना पेटके धन्धा ।
पानी घोड़ पवन असवरवा,
ढरकि परै जस ओसक बुन्दा ॥ १
गहिरी नदी अगम बहै धरवा,
खेवन-हारके पडिगा फन्दा ।
घरकी वस्तु नजर नहिं आवत,
दियना बारि के ढूढ़त अन्धा ॥ २
लागी आगि सबै बन जरिगा,
बिन गुरुज्ञान भटकिगा बन्दा ।
कहै कबीर सुनो भाई साधो,
जाय लिङगोटी झारि के बन्दा ॥ ३

१४२

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

केळनो हरि ताळनो ॥ प. ॥
ताळमेळगळिद्दु प्रेमविल्लद गान ॥ अ. प. ॥
तंबूरि मोदलाद अखिल वाद्यगळिद्दु ।
कोंबु कोळलु ध्वनि स्वरगळिद्दु ॥
तुंबर नारदर गान केळुव हरि ।
नंबलार ई डंभिकर कूगाट ॥१

नाना बगेय राग भाव तिळिदु स्वर–।
ज्ञान मनोधर्म जातियिद्दु ।।
दानवारिय दिव्य नाम रहितवाद ।
हीन संगीत साहित्यक्के मनवित्तु ।। २
अडिगडिगानंद बाष्प पुळकदिंद ।
नाडिनुडिगे श्रीहरि एन्नुत ।।
दृढभक्तरनु कूडि हरिकीर्तने गाडि ।
कडेगे पुरंदरविठ्ठलनेंदरे केळ्व ।। ३

१४३

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी

केळिदागले हेळबारदु । परब्रह्मविद्येय ।
केळिदागले हेळबारदु ।। प ।।
केळिदागले हेळबारदु ।
हेळिदा परियिरदे गुरुविगे ।
हेळुवेनंतिरुववेंबुदु ।
खुळ्ळनादधिकप्रसंगिगे ।। अ. प. ।।
गुरुवरन भक्तियलिंद पूजिसदे । तनु मनव धनवनु ।
गुरुविनडिकमलक्के ओप्पिसदे ।।
निरुत शास्त्रागमगळोदि ।
हिरियरनु निंदिसुत गर्वदि ।
बरेय मातिन बणिवे ओट्टुत ।
अरिवु अरियद नरकद्हुळुविगे ।। १

आरु वर्गदि कुदिदु सायुत्त । हगलिरुळु बोगळुत ।
मूरुतापदि मुळुगि तेलुत्त ॥
नारिमक्कळ मोहवडगदे ।
सेरुवेनु निजभक्तियेनुतलि ।
दूरु अन्यर तन्न गुण वि- ।
स्तारदिदलि होगळिकोंबगे ॥ २

ईशनडियलि भक्तियिल्लदले । दुर्मार्गतनदलि ।
दोष हेच्चुत शांति इल्लदले ॥
दूषिसुत महा साधु नडेगळ ।
मोस हादर कळवु परधन- ।
दासेयलि मन मुळुगि नाना ।
देश अरियद हेसि मूळगे ॥ ३

ज्ञान गुरुवेंतेंदु नंबुत्त । पन्नेरडु वर्षवु ।
न्यूनविल्लदे सेवेगैयुत्त ॥
एनु हेळलु नंबिकिल्लदे ।
हीन विषयदि सिलिक अनुदिन ।
गाणदेत्तिन परिय तिरुगुत ।
ज्ञान होंदद मूर्ख मनुजगे ॥ ४

१४४

(राग पहाडी, ताल केरवा)

कैसें बोटानें दाखवूं तुला । घेई अनुभव गुरुच्या मुला ॥ ध्रु. ॥
ज्या ठायीं चळे ना ढळे । आकळितां कोणा ना कळे ।
विश्व तयाचे सत्तेनें चाले । कैसें बोटानें दाखवूं तुला ॥ १

मागें पुढें सवे आसते । तुझ्या पायाखालीं तुडवितें ।
तुझ्या दृष्टीपुढे दिसतें गा। कैसे बोटानें दाखवूं तुला ।। २
ही खूण त्वां ओळखुनी घ्यावी । गुरुपुत्राला जाउनी पुसावी ।
ही खूण सांगितली ज्ञानदेवें । कैसे बोटानें दाखवूं तुला ।। ३

१४५

(राग सोहनी, ताल त्रिताल)

कोई सुनता है गुरु ज्ञानी,
गगनमें आवाज होती झीनी ।। टे. ।।
पहिले होता नाद बिन्दु से ।
फेर जमाया पानी ।। १
सब घट पूरन पूर रहा है ।
आदि पुरुष निर्वानी ।। २
जो तन पाया पटा लिखाया ।
तृस्ना नहीं बुझानी ।। ३
अमृत छोड़ि विषयरस चाखा ।
उलटी फाँस फँसानी ।। ४
ओहं सोहं बाजा बाजै ।
त्रिकुटी सुरत समानी ।। ५
इडा पिंगला सुषमन सोधे ।
सुन्न धुजा फरुरानी ।। ६
दीद बरदीद हम नजरों देखा ।
अजरा अमर निसानी ।। ७
कह कबीर सुनो भाइ साधो ।
यही आदि की बानी ।। ८

१४६

(राग पिलू, ताल केरवा)

कोई स्याम मनोहर ल्योरी,
सिर धरै मटकिया डोलै।
दधि को नाव बिसर गइ ग्वालनि,
'हरि ल्यो हरि ल्यो' बोलै॥
मीरा के प्रभु गिरिधर नागर,
चेरी भइ बिन मोलै।
कृष्णरूप छकी है ग्वालनि,
और हि औरै बोलै॥

१४७

(राग भैरव, ताल केरवा)

कोरी साल ना छाँड़ै रे।
सब घावर कौं काढ़ै रे॥ टे॥
प्रेम प्राण लगाई धागै।
तत्त तेल निज दीया।
एक मना इस आरम्भ लागा।
ज्ञान राछ भरि लीया॥ १
नाम नली भरि बुण कर लागा।
अंतर गति रंग राता॥
ताणै बाणै जीव जुलाहा।
परम तत्त सों माता॥ २

सकल सिरोमणि बुनै बिचारा ।
सान्हा सूत न तोड़ै ।।
सदा सचेत रहै लौ लागा ।
ज्यों टूटै त्यों जोड़ै ।। ३
ऐसे तनि बुनि गहर गजीना ।
साईं के मन भावै ।।
दादू कोरी कर्ता के संगि ।
बहुरि न इहि जुग आवै ।। ४

१४८

(राग पिलू, ताल केरवा)

कोलु कोलु अन्निरो । श्री गुरुविन ।
कोलु मेलेन्निरो ।। प ।।
इडा पिंगळ मध्य ध्वनिय नादव केळि ।
नररेनु बल्लरु नडिनुडियिल्लदे ।। १
रेक्कि इल्लद हक्कि हारितु गगनके ।
हक्किय हेसरनु हेळलारेवेन्निरो ।। २
हुट्टुबंजेय मग सुट्टनु तवरूर ।
भेट्टि आग्यानु मणिपुरदि अन्निरो ।। ३
गुरु कंडनु लीला गुरुविगे हेसरिल्ल ।
गुरुभक्त आदवगे कुलविल्लवेन्निरो ।। ४

१४९

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

कंडिरेनो महाकारण ब्रह्मन ।
कंडु उंडथ महाज्ञानिगळिरा ॥ प. ॥
मोळिकेयिल्लद बीजव बित्ती । अळतेयिल्लदे राशियने माडि
ओळतंदु मनेतुंबि हेच्चुळिद धान्यव ।
अळतीले मारिरो महाज्ञानिगळिरा ॥ १
कावु इल्लद कोडलिय पिडिदु । मूडल दिक्किनोळु महांबर कडिदु ।
ओंदे होडतक्के मूरु तुणकु ।
माडि चल्लिरो महाज्ञानिगळिरा ॥ २
मूरु बट्टिन अळतिय मेले । आरु बट्टगळु अडगिदवल्ले ।
मीरिद उन्मनि कोनेय बागिलव ।
तेरेदु नोडिरो महाज्ञानिगळिरा ॥ ३
नालिगेयिल्लद घंटिय नुडिसि । नाद शब्दव हिडिदु निल्लिसि
ओडेय श्रीकाडसिद्धन कूडि ।
काणबारदनेल्ल कंडे ॥ ४

१५०

(राग पिलू, ताल केरवा)

क्या तन माँजता रे ।
इक दिन मिट्टी मे मिल जाना.।
छैला बन कर फिरे बाग में,
धर पगडी में फूल ।
लगा झपेटा काल का,
जाय चौकड़ी भूल ॥ १

जब लग तेल दिया में बाती,
जगमग जगमग होय।
चुक गया तेल बिनस गइ बाती,
ले चल ले चल होय ॥ २
घर की तिरिया झिरझिरा रोवै,
बिछुड़ि गई मेरी जोड़ी।
प्रभूदास तब उठि यों बोलै,
जिन जोड़ी तिन तोड़ी ॥ ३

१५१

(राग पिलू, ताल केरवा)

क्या बे किसी से काम, हम तो गुलाम गुरु घर के ॥ टे ॥
बेपरवा मन मौजी राजा, हम अपने दिल के ॥ १
नहीं किसी से दरकार, टुकड़ा माँगकर खाते हैं।
गुरु ग्यानके अमल नशे में, हमेशशा झुलते हैं ॥ २
गगन मण्डलमें दश नादों का, आवाज सुनते हैं।
तीनो ऊपर धुनी लगा कर, बैठे रहते हैं ॥ ३
चाँद सूरज मशाल लेकर आगे चलते हैं।
अर्ध चन्द्रका अमृत प्याला, भर भर पीते हैं ॥ ४
उलटि तुरिया हो गयि उन्मनि, मिल गयि जाकर के।
पलखमें रहना अलख जगाना, कलख जलाकर के ॥ ५
हुवा दिवाना फकीर भोला, भटकत फिरता है।
झूठी माया प्रीति लगाकर, गोते खाते हैं ॥ ६
नहीं रहना काम करो कुछ, डेरा गिरता है।
नरहर मौला जल्दी आकर हुशार करता है ॥ ७

१५२

(राग भैरवी, ताल केरवा)

खूण जरी तुम्हा असेल लाधली।
वामसव्य खालीं पाहूनिया ॥ १
जन्माचें सार्थक झालेसें जाणुनि।
काळातें जिंकुनि सुखी रहा ॥ २
नाहीं तरी येथें येउनिया अर्थ।
पाहुनि स्वहित करा योगी ॥ ३
हेचि तुम्हा असे दासाची विनवणि।
सद्गुरुचरणीं लीन व्हावें ॥ ४

१५३

(राग देस, ताल केरवा)

गया और काशीमें मैंने ढूँढ़ा,
पुरी में जाकर पता लगाया ॥ टे ॥
गयी भटकते उमरें सारी,
मगर वो प्यारा नज़र न आया ॥ १
सब सन्तो का हजूम देखा,
घर धर मैंने अलख जगाया।
गौर कर आत्मा में देखा,
रहा ये मुझ में ही समाया ॥ २
ध्यान किया सचमुच ही पाया।
ये ग्यान सतगुरु ने बताया।
इस जग में आकर वही सक्स जीना है।
जो जीते जी मर जाय ॥ ३

१५४

(राग भैरवी, ताल केरवा)

गाफ़िल तू सोच मन में, हरि नाम क्यों बिसारा।
सुनता नही, बजे रे, सर काल का नगारा ॥ टे ॥
यौवन भरी है नारी, दिल को लगी पियारी।
जब मौत की तयारी, तुझ से करे किनारा ॥ १
घर माल धन ख़ज़ाना, सङ्गमें नहीं है जाना।
क्या देख के लुभाना, सब झूठ है पसारा ॥ २
सुन्दर है देह तेरी, होवै भसम की ढेरी।
पल की लगे न देरी, बिरथा चले बिचारा ॥ ३
माया के जाल माही, मूरख रहे फ़साये।
ब्रह्मानन्द मोक्ष पाये, गुरु चरन का सहारा ॥ ४

१५५

(राग सारंग, ताल केरवा)

गुरिया ओगेदेनो। ब्रह्मके।
गुरिया ओगेदेनो ॥ प० ॥
सर्व काळदलि शरीरव मरेतु।
स्मरणि गुरु नरसिंहन आगि ॥ अ. प. ॥
माताडुव मुच्चैदि बिगिदु।
भूतपंचक तुबाकिले।
ख्यातिय भक्ति ज्ञान वैराग्य।
जाति मद्द मूरु बेरळिगे होयिदु ॥ १

इडापिंगळ गुंडने ह्राकि ।
रूढिगे एनिसुव गजवनु जडिदु ।
गाढानुग्रह रंजकवरिदु ।
हूडि वीरासन ओळितागि कुळितु ॥ २
गुरुकरुणेंबुव जावगियोत्ति ।
एरडू दृष्टि ओंदे माडि ।
ऊर्ध्व मुजुरियनु नेट्टगे निलिसी ।
इरुव नासिकद कोनेयलि मुळुगि ॥ ३
धन रंजक ई तनवु मुच्चदिलि ।
तनु तुबाकिय तूग्याडगोडदे ।
मन मिसुकदे मत्तोंद नेनेयदे ।
विनयदि नित्य एच्चरदिंद ॥ ४
बेदरि ओडलु अष्टमदगजगळु तावु ।
उदुरि बीळलु वैरिषड्वर्गद तलि ।
साधु ज्ञानिगळु हौदु हौदु एन्नलु ।
सच्चिदानंद नरसिंहनु आगि ॥ ५

१५६

(राग पिलू, ताल केरवा)

गुरुकृपाञ्जन पायो मेरे भाई ।
राम बिना कछु जानत नाहीं ॥ ठे ॥
अंदर राम बाहर राम । जहाँ देखे तहँ राम ही राम ॥ १
जागत राम सोवत राम । सपनो में देखुं आत्माराम ॥ २
एकाजनार्दनी अनुभव निका।जहाँ देखे वहाँ राम सरीखा ॥ ३

१५७

(राग दरबारी, ताल केरवा)

गुरुता तोरिद गुरुविन मरेतु ना इरल्ह्यांगे ।
गुरुविनिंद अधिक उंटे ? परके परवाद वस्तु ॥ प० ॥
आधार अग्निय स्थळद भेद अरवीसि कोट्ट ।
नाद बिंदु कळेय हादि तोरीसि बिट्ट ।
साधिसि मूलमंत्र कर्णदोळूदि बिट्ट ॥ १
नासिक कोनेयोळु सूसु वायुगळैदु ।
भास्करकोटिप्रकाशदि मैवदु ।
सासिरदळदोळु सुळिसुळिदाडुवदु ॥
हिंगदिरेंदु एच्चर कोट्टु पोदनु ।
कंगळाग्रदि शिवलिंग तोरिसि बिट्ट ॥ २
कुण्डल मध्यदि ज्योति कुणिकुणिदाडुवदु ।
अणु रेणु तृण काष्ठादि सवनागि निल्लुवदु ।
प्रणवस्वरूप परब्रह्म तानाद मेले ॥ ३
भव तोलगि होयितु बहु पुण्य दोरकितु ।
भुवन कंदरवायितु गव्हरवे तोरितु ।
अविरळात्मक गुरुलिंगजंगमनल्लि ॥ ४

१५८

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

गुरुदेव नानु । नरजन्म ओल्ले ॥ प० ॥
हर मंत्र कलियदे । गुरुमंत्र कलियदे ।
नरनादरेनु । सुरनादरेनु ॥ अ. प. ॥

वासनेयिंद । फासेगे बिद्दे ।
देशक्के देवने । दोष परिहरिसो ।। १
बेसिगेय बिसिलु । सूसुव मंजु ।
बीसुव सुळिगाळि । कूसु ना केडुवे ।। २
अनुतापदिंद । तनु नीगलिल्ल ।
अनुभव तोरिसो । घन गुरु रुद्रा ।। ३

१५९

(राग देस, ताल दीपचंदी)

गुरुदेव नी माडिदुपकृतियनु नानु ।
मरेयेनु एंदिगू इहदोळु ।। प. ।।
पोडवियोळखिल वेदागम शास्त्रगळ ।
बिडदे साधिसिद वादिगळेल्ल ।।
होडदाडि काणदा परतत्त्ववनु नीनु ।
तंदेन्न करके कोट्टुदरिंदे ।। १
कंदमूलगळ सेविसि वायुगळनोत्ति ।
बंधिसि पंचाग्नि मध्यदलि ।।
निंदु योगिगळु नोडदा परब्रह्म ।
तंदेन्न कण्णिगे तोरिदरिंदे ।। २
तरळ एन्नयमेले दय हुट्टि शिवने ।
श्री गुरुसिद्धनेंब नामवनातु ।।
गुरुरूपदिंदेन्न बोधिसि तन्नोळु ।
बेरेसुत्ते मोक्षवित्तुदरिंदे ।। ३

१६०

(राग भूप, ताल केरवा)

गुरुंनीं धरिलें करीं । एकाएकी कान फुंकुनी ।
हात ठेविला शिरीं ॥
झाली एक नवलपरी । नानापरिचे शब्द उमटति ।
ध्वनि उठली अंबरीं ॥
रुणझुण या घागरीं । घण घण घण घण घंटा घोष ।
गर्जतसे अंबरीं ॥
मन हें भुलुनी जाये । स्वरूप वारें अंगीं भरलें ।
वाचे बोलतां नये ॥
कशी गत झाली सये ॥ स्वरूप वारें० ॥ ध्रु०॥
बारा ग सोळा जणीं । भोंवत्या मिळती प्रकाश करिती ।
बहु झाली दाटणी ॥
दशमें द्वारीं जाउनि । सत्रावीचें अमृत प्यालें ।
हर्ष जाहला मनीं ॥
गगनीं लक्ष लावुनी । पाहाणें पाहातां तटस्थ झाले ।
निवांतचि होउनि ॥
मौनचि धरुनी पाहे । स्वरूप वारें० ॥ १
अग्निरूप भासलें । नक्षत्राचा सडा घातला ।
पूर्ण चंद्र उगवले ॥
सूर्यबिंब पाहिलें । अर्धचंद्र शोभत गगनीं ।
ज्योतिरूप पाहुनी वेडावलें ॥
वहु देशा चाललें । राजहंस पाखरूं माझें ।
मजला सांपडलें ॥
विसर पडेना माये । स्वरूप वारें० ॥ २

बसुनी एकांतीं पाहूं । उडूनी जाईल ह्मणुनि सखे बाई ।
डोळचांत सांठउनी ठेऊं ।।
घडोघडीं अनुभव घेऊं । ज्याचें त्यानें सुख भोगावें ।
नाहीं दुसऱ्याला देऊं ।।
नरहरिनाथ गाऊं । महिपतिबाळ कीर्तन करितो ।
चलाहो तेथवरी जाऊं ।।
सुखांत डोलत आहे । स्वरूप वारें० ।। ३

१६१

(राग बागेश्री, ताल त्रिताल)

गुरु ने मोहि दीन्ही अजब जड़ी ।। टे. ।।
सोहि जड़ी मोंहि प्यारि लगतु है,
अमृत रसन भरी ।। १
काया नगर अजब इक बँगला,
तामें गुप्त धरी ।। २
पाँचो नाग पचीसों नागिन,
सूँघत तुरत मरी ।। ३
या कारे ने सब जग खायो,
सतगुरु देख डरी ।। ४
कहत कबीर सुनो भइ साधो,
लै परिवार तरी ।। ५

१६२

(राग हमीर, ताल त्रिताल)

गुरु बिन कौन बतावै बाट ॥ टे. ॥
  बड़ा बिकट यमघाट ॥ १
भ्रान्ति पहाड़ी नदियाँ बीच,
  अहंकार की लाट ॥ २
काम क्रोध दो पर्वत ठाड़े,
  लोभ चोर संघात ॥ ३
मद मत्सर का मेंह बरसता,
  मायापौन बह डाट ॥ ४
कहत कबीर सुनो भइ साधो,
  कस तरना यह घाट ॥ ५

१६३

(राग दरबारी, ताल दीपचंदी)

गुरुरायनंथ करुणाळु ।
  क़ाणे ना ई जगदोळु ॥ प० ॥
एनोंदरियद पामर नानु ।
ज्ञान भकुति वैराग्यरहितनु ।
  तानोलिदीगेन्ननुद्धरिसिदनु ॥ १
माडुव धन तुसु तप्पने हिडिव ।
बेडिसिकोळ्ळदे नीडुत पोरेव ।
  रूढिगादनो इहपरदोडेय ॥ २

तन्नवनेनिसिद मातिगे कूडि ।
मन्नणे इत्तनु अभयव नीडि ।
इन्नेनु हेळलि ई सुख नोडि ॥ ३
तन्ननुभव निज मातिन गुट्टु ।
एन्नोळु सरि घन तोरिसि कोट्टु ।
धन्यन माडिद सेवेयोळिट्टु ॥ ४
तंदे तायि बंधु बळगेनगागि ।
इंदु सद्गुरु महिपति महायोगि ।
कंदन सलहो नी लेसागि ॥ ५

१६४

(राग विलावल, ताल दीपचंदी)

गुरुविन मरेतेल्लो खोडी । इंथा ।
गुरुपाद बिडलिक्के निनगेनु धाडि ॥ प. ॥
माडबारद माडिकोंडि । ई भव -।
मंडलदोळु बंदु सुखवेनो कंडि ॥
केंड सेरगलि कट्टिकोंडि । निनगे ।
ह्यांगादरे बिट्टाळो इदि मायि रंडि ॥ १
इन्नारे तिळकोळ्ळो बाळा । नी ।
मेलक्के मारि माडि केट्टेल्लो खुळ्ळा ।
निन्नोळु नी तिळियलिल्ल । नम्म ।
गुरु कोट्ट मंत्र माडिदि हाळ ॥ २
चन्न साधुरनोलिसो मूढा । हीन ।
विषयगळिगे सिलुकि आगुवि केडा ॥
यमनरु हेळतारो चाड । नम्म ।
उमदी महाराजर पाद बिडबेड ॥ ३

१६५

(राग दरवारी, ताल त्रिताल)

गुरुविन मरेतेल्लो । मनुज नी ॥ प. ॥

परि परि कामन बाधेगे सिलुकि नी ।
मरळे मण्णु मसि आदि नोडो नी ॥ अ. प. ॥

मर्डदि मक्कळिगागि । दुडिदु दुडिदु ।
आदेयो मुदिगूगि । मनुज नी ॥
जडिदेमदूतरु हिडिदेळेदोय्युवाग ।
बिडिसुवराररिल्ल तिळियलो कागि नी ॥ १

काय मेच्चिदेल्ल । कायद ।
माय तिळियलिल्ल । मनुज नी ॥
सायुत हुट्टुत आयास बडुत ।
बायि तेरेदु भ्रष्टादि नोडो नी ॥ २

हम्मवळियलिल्ल । तम्म नी ।
ब्रह्मव तिळिलिल्ल । मनुज नी ॥
सन्मत तिळियदे उन्मत सेविसि ।
मन्मथनासेगे दासनादि नी ॥ ३

कल्पने कळेयल्लिल्ल । मनसिन ।
कपटवु बिडलिल्ल । मनुज नी ॥
कपटरहित श्री पुरंदरविठ्ठलन ।
मुट्टि भजिसि भव नीगलिल्लो नी ॥ ४

१६६

(राग काफी, ताल केरवा)

गुरुविन ह्यांग मरेयले ॥ प. ॥
बोध कोट्टु सुखदल्लिट्टु नीगि बिट्टवन ।
पापगळनु सुट्टवन ज्ञानद मार्ग हेळिदन ॥ अ. प. ॥
मोदल मैलिगि कळेयिसि ओळ्ळे वस्त्र उडिसिदन ।
अदु इदु मनसिन कल्पने बिडिसि निश्चय माडिदन ॥
सदमल महा ज्योतिय बेळकलि इरंत हेळिदन ।
सदरिन मेले कुळ्ळिरिसेनगे सुधेय कुडिसिदन ॥ १
आडबारदंथा आटा आडि तोरिदन ।
तोरबारदंथ सुखव तोरिसि कोट्टवन ॥
मीरिद नाद ब्रह्मदोळगे नलिनलिदाडिदन ।
पूर्णवाद आनंददल्लि सेरिकोळ्ळेंदवन ॥ २
काणबारदंथा वस्तुव काणिसि कोट्टवन ।
हीन मनद संशय बिडिसि निश्चय माडिदन ॥
कोणनागबेड एंदु विवेक हेळिदन ।
ज्ञानपतिप्रिय निरुपाधिसिद्धन काणदे ह्यांगिरले ॥ ३

१६७

(राग दरबारी, ताल केरवा)

गुरुवे इरलारे । निन्ननु । गुरुवे मरेयलारे ॥ प. ॥
तायि तंदे बंधु बळगव मरेतु । हगलु इरुळु ना निन्नोळु वेरेतु ॥अ.प.॥
नानारेंबुदु मरेतव नाने । स्वरूप धरिसिद सुरनु नीने ।
विरूपि पापि कुरूपि नाने । स्वरूप अरूप चिद्घनरूप नीने ॥ १

तेत्तिसकोटि देवतेयरु नित्य । तप्पगोडदे निन्नतोत्तेंबुदु सत्य ।
इंद्र चंद्र सुर सुरेंद्ररादरु । यारादरेनु निन्न सरि ह्यांगायितु ॥ २

होन्नु हेण्णु मण्णु मूरु इवु । छंद छंदर्दिंद छळिसुववु ।
कोटि अन्याय नुंगिदि नीने । नेटागि वरव कोट्टि नीने ॥ ३

कृष्णा गंगा भागीरथि एल्लनू । उळवि गोकर्ण काशीरामेश्वरनु ।
विश्वमूर्तियु वासुदेवनू । नम्म गुरु उमदीशनेल्लानू ॥ ४

१६८

(राग जंगला, ताल केरवा)

गुरुवे निम्म स्मरणेय नानु मरेयलारेनु ॥ प. ॥
मरेयलारे मरेयलारे मरेतिरलारेनु ॥ अ. प. ॥
कालहरणा नीलकंठा । पालिसेन्नन्नु ।
बालकरिगे अभय कोट्टु । सलुहु शंकरने ॥ १
तनुव मनव धनव निमगे । ओप्पिसिरुवेनु ।
मनवु निम्म पाददलि । निल्लिसिरुवेनु ॥ २
बंद दुरित दूर माडो । इंदु शंकर ।
तंदे भजकभक्तहरळ । दोष परिहार ॥ ३
धरेयोळु हिरि हरिदास । पुरंदरवासाने ।
मेरेयुव दोड्डपेटी । बसव गुरुवर्यने ॥ ४

१६९

(राग देस, ताल दीपचंदी)

गुरुवे निम्माज्ञेयनु मीरदे नडेदवनु ।
नरनु एन्नलु बेड परमातमनु ॥ प. ॥
अरियद प्राणिगळु अवरेनु बल्लरु ।
परके परतरवाद परवस्तु अवनु ॥ अ. नु. ॥

हेप्पु हालिगे कोडलु तुप्प अदरोळगागि ।
तुप्प कूडवदेनो हालिनोळु ॥
निष्पत्ति निजरूपनादंथ पुरुषनु ।
अप्पि संसारक्के ओळगागदवनु ॥ १
नदियु ता पुट्टि अदु समुद्रव कूडलु ।
नदियु ता पोगुवदे पुट्टिदेडेगे ॥
सदमल सुज्ञानि प्रपंच माडलु ।
अदरोळु कूडिरुव बगे बेरे अवनु ॥ २
मुत्तु नीरोळु पुट्टि मत्ते नीरागुवदे ।
मुत्तु लक्षांत्तरके बेलेयायितु ॥
तत्त्व ज्ञानियवनु हुट्टुव नरनल्ल ।
अत्यंत आनंदपरिपूर्णनवनु ॥ ३
गरुडन मंत्रव कलितिरुवातगे ।
उरग कच्चिदरे विषवेरुवदे ॥
परि परि विषयदोळु मुळुगाडुवातगे ।
धर्म कर्मगळु आतगेनु ॥ ४
जातियोळु पुट्टि अजातनादवगे ।
जाति धर्मगळु आतगेनु ॥
ज्योति प्रकाश नम्म कूडलूरेशनु ।
दात प्रख्यात अवधूतनवनु ॥ ५

१७०

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

गोल्लरो नावु गोल्लरो ॥ प. ॥
घटवेंब हुत्तिनोळु । दिदवाट हाव हिडिदु ।
कटबायियोळगिन । कडि हल्लु मुरिवंथा ॥ अ. प. ॥

नडु नाडिगे हेडे इट्टिहुदु । सर्पद बाला ।
कडिचक्र मुट्टिहुट्टु ॥
ओडेय श्री गुरुमंत्र अडि अडिगे जपिसुत ।
कडिदीतेंबुव अंजिकल्लदे हिडिवंथ ॥ १
हेडेय मेलक्केरिसि । मेलिन बल ।
केळभागक्किळिसि ॥
ओळगिरु त्रिकोण गळिगेयोळगे पोक्कु ।
कळेनाद सर्पद फणिरत्न पडेवंथ ॥ २
सद्भाववेंब बुट्टियलि । हावनु हिडिदु ।
ओळगे हाकिदेविल्लि ॥
देवदेवरिगेल्ल देवशिखामणि ।
देव बलभीमन मूलव तिळिदंथ ॥ ३

१७१

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

गोपालदासराय । निन्नय पाद ।
ना पोंदिदेनो निश्चय ॥ प. ॥
ई पीडिप त्रय तापगळोडिसि ।
कै पिडिदेन्ननु । नी पालिसनुदिन ॥ अ. प. ॥
घोर व्याधिगळ नोडि । विजयराय ।
भूरि करुणव माडि ।
तोरिदरिवरे उद्धारकरेंदंदि -।
नारभ्य तव पाद सेरिदे सलहेंदु ॥
सूरिजनसंप्रीय सुगुणो -।
दार एन्नय दोषनिचयव ।
दूरगैसि दयांबुधिये नि -।
वारिसिदे करपिडिदु बेगने ॥ १

अपमृत्युवनु तडेदे । एन्नोळगिप्प ।
अपराधगळ मरेदे ।
चपलचित्तनिगोलिदु । विपुळ मतियनित्तु ।
निपुणनेंदेनिसिदे । तपसिगळिंदलि ।
कृपणवत्सल निन्न करुणके ।
उपमेगाणेनो संततवु का -।
श्यपियोळगे बुधरिंद जगदा -।
धिपन किंकरनेनिसि मेरेदे ॥ २
एन्न पालिसिदंददि । सकल प्र -।
पन्नर सलहो मोददि ।
अन्यरिगीपरि । विन्नपगैये ज -।
गन्नाथ विठ्ठलन संस्तुतिसुव धीर ॥
निन्न नंबिद जनरिगीपरि ।
बन्नवे भक्तानुकंपि श -।
रण्य बंदोदगी समयदि अ -।
हर्निसि ध्यानिसुवे निन्न ॥ ३

१७२

(अ)

(राग मांड, ताल केरवा)

गोपी सुनहु हरि-सन्देस ॥ टे. ॥
कह्यो पूरण ब्रह्म ध्यावौ
त्रिगुण मिथ्या भेस ॥ १
मैं कह्यौं सो सत्य मानहु
त्रिगुण डारो नास ॥
पंचत्रय गुण सकल देही
जगत ऐसो भास । २

ग्यान बिनु नर मुक्ति नाहीं
यह बिषै संसार ।।
रूप रेख न नाम कुल गुण
बरण अवर न सार ।। ३
मात पितु कोउ नाहिं नारी
जगत मिथ्या लाइ ।।
सूर सुख दुख नाहिं जाके
भजो ताको जाइ ।। ४

(ब)

(राग मांड, ताल केरवा)

ऊधो हमहिं न जोग सिखे है ।। टे. ।।
जेहि उपदेस मिलैं हरि हम को,
सो व्रत नेम बतैहै ।। १
मुक्ति रहै घर बैठि अपने,
निगुण सुनत दुख पैहै ।
जिहि सिर केस कुसुम भरि गूंदे,
तेहि किमि भसम चढ़ैहै ।। २
जानि जानि सब मगन भए हैं,
आपुन आपु लगै है ।
सूरदास प्रभु सुनहु नवोनिधि,
बहुरि कि या व्रज अइहै ।। ३

१७३

(राग जंगला, ताल केरवा)

घर तजौं, बन तजौं, नागर नगर तजौं,
बंसीबट तट तजौं, काहू पै न लजिहौं ।। १
देह तजौं, गेह तजौं, नेह कहौ कैसे तजौं,
आज राजकाज सब, ऐसो साज सजिहौं ।। २
बावरो भयो है लोक, बावरी कहत मोकों,
बावरी कहे तें नेकु, काहू न बरजिहौं ।। ३
कहैय सुनैया तजौं, बाप और भैया तजौं,
दैया ! तजौं मैया, पै कन्हैया नाहि तजिहौं ।। ४

१७४

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

घूँघट का पट खोल। झूठो पचरङ्ग चोलु री।
तोहे राम मिलेंगे ।। टे० ।।
घट घट रमता राम रमैया। कटुक बचन मत बोलरे ।। १
रंग महलमें दीप बरत है। आसनसे मत डोलरे ।। २
जोग जुगत से प्रेम रसैया। पियू पायो अनमोलरे ।। ३
कहत कबीर सुनो भाइ साधू। अनहत बाजत ढोलरे ।। ४

१७५

(राग खमाज, ताल केरवा)

चरका क्या काते दिल जान,
तो पे काम न घरका होगा ।। १

तेरा चरखा मैने परखा,
ये बना हरि का घरका होगा ।। २
या को कात रहे चतुर सुजान,
तो पे काम न घर का होगा ।। ३

१७६

चिच्छक्तिर्ब्रह्मणो राम शरीरेष्वभिदृश्यते ।
स्पन्दशक्तिर्हि वाचेषु जडशक्तिस्तथोपले ।। १
द्रवशक्तिस्तथाम्भस्तु तेजशक्तिस्तथाऽनले ।
शून्यशक्तिस्तथाकाशे भावशक्तिर्भवस्थितौ ।। २
ब्रह्मणः सर्वशक्तिर्हि दृश्यते दशदिग्गता ।
नाशशक्तिर्विनाशेषु शोकशक्तिश्च शोकिषु ।। ३
आनन्दशक्तिर्मुदिते वीर्यशक्तिस्तथा भटे ।
यथाण्डे च महासर्पस्तथेदं ब्रह्मणि स्थितम् ।। ४
फलपत्रलतागुल्मशाखाविटपमूलवान् ।
वृक्षबीजे यथा वृक्षस्तथेदं ब्रह्मणि स्थितम् ।। ५
—योगवाशिष्ठे

१७७

(राग झिंझोटि, ताल केरवा)

चिंचेच्या पानावर देऊळ रचिलें ।
आधीं कळस मग पाया रे ।।
देवा पूजूं गेलो तव देऊळ उडालें ।
परियेसी सद्‌गुरु राया रे ।। १
खेळिया सद्‌गुरु राया रे ।। ध्रु० ।।

दो तोंडि हरिणी पाणियासी आली ।
ती मुखेंविण पाणी प्याली रे ।।
मृगजळ डोही पाषाणाची सांगड ।
वांझेचा पुत्र पोहोला रे ।। २

आंधळयानें देखिलें बहिऱ्यानें ऐकिलें ।
पांगळयानें पाठलाग केला रे ।।
एका जनार्दनी एकपणें विनवी ।
अखंड राम नाम स्मरा रे ।। ३

१७८

(राग भैरवी, ताल जलदेक्का)

चिंतेयातको बयल भ्रांतियातको ।। प. ।।
कंतुपितन दिव्यनाम ।
मंत्रवन्नु जपिसुववगे ।। अ. प. ।।

कालकालदल्लि बिडदे ।
वेळेयरितु कूगुवंथ ।
कोळि तन्न मरिगे मोलेय ।
हालु कोट्टु सलहिते ? ।। १

सडगरदि नारियरु ।
हडेयुवाग सूलगित्ति ।
अडवियोळगे हेरुव मृगव ।
बिडदे रक्षिसुवरारो ।। २

हेत्त तायि सत्तु होगलु ।
केट्टेवेंबरु लोकजनरु ।
मत्ते गुँगुरियु तानु ।
हत्तरिद्दु सलहुवदे ॥ ३
परदल्लि पदवियुट्टु ।
इहदल्लि सौख्यवुंटु ।
गुरु पुरंदर विठ्ठलन
नाम नेनेदवरिगे ॥ ४

१७९

(राग कल्याणि ताल अटताल)

चित्याक माडतीदि चिनुमयनिद्दाने प्राणी ॥ प. ॥
चिंतारत्नवेंबो अनंतनिद्दाने, भगवंतनिद्दाने,
लक्ष्मीकांतनिद्दाने ॥ अ. प. ॥
एळ्ळ मनेय मुळ्ळ कोनेय पोळ्ळु बिडदंतोळगे होरगे ।
एल्ला ठाविनल्लि लकुमीनल्लनिद्दाने प्राणी ॥ १
हिंदे निन्न सलहिदरारु मुंदे कोल्लुवरारु ।
अंदिगे इंदिगेंदिगू गोविंदनिद्दाने प्राणी ॥ २
नानु नन्नदेंबुदु बिट्टु हीन विषयंगळ जरिदु ।
ज्ञानगम्य कायो एनलु पूर्णनिद्दाने प्राणी ॥ ३
सुत्ति बंद दुरितगळेल्ल कत्तरिसि कडिद हाकुव ।
हेत्त तायि तंदे तवरु हत्तिगनिद्दाने प्राणी ॥ ४
बल्लिद भजकर हृदयदल्लि नितु मुद्दु पुरंदरविठ्ठल ।
सोल्लु सोल्लिगवर बयके सल्लिसुतिद्दाने प्राणी ॥ ५

१८०

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

चिरजीवियागिरेलो चिन्ना नीनु ।
परम भागवतर पदधूळि धरिसुतलि ॥ प. ॥
जरियबेड हरिय मरेयबेडेंदेंदु ।
तिरियबेड खळर मनेगे पोगि ।
ओरेयबेडन्यरिगे रहस्यतत्त्वगळनु ।
बेरेयबेड परर सतिय स्वप्नदलू ॥ १
लोकवार्तेय निन्न किविगे केळिसबेड ।
श्रीकांतचरितेयनु केळदिरबेड ।
पाकवनु एकांगियागि उण्णलु बेड ।
भूकांतरनुसरिसि बेसगोळ्ळबेड ॥ २
साल माडलु बेड सालदेंदेनबेड ।
नाळिगे हेगेंब चिंते बेड ।
खुळ्ळजनरोडगूडि कंगेडलु बेड नी ।
बाळुवर संगदलि बाळेलवो बाला ॥ ३
पंडितरु पामररु आरिगादरु निन्न ।
कंडवरिगेल्ल कौतुक तोरलि ।
हेंडिरु मक्कळु अळिय सोसे मोम्मक्कळु ।
उंडुट्टु द्विजर सह गंडुगलियागो ॥ ४
मंदमतिगळ कूड माताडलि बेड ।
निंदकर कण्णेत्ति नोडबेड ।
इंदिरेयरस श्रीविजयविठ्ठलच्चरण ।
द्वंद्वदलि मस्तकवनिडदिरलुबेड ॥ ५

१८१

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

चुवत अमी रस भरत ताल जहँ,
सब्द उठै असमानी हो ॥ टे ॥
सरिता उमड़ि सिन्धु को सोखै,
नहिं कुछ जाय बखानी हो ॥ १
चांद सुरज तारागन नहिं वहँ,
नहिं वहँ रन बिहानि हो ॥ २
बाजे बजैं सितार बाँसुरी,
ररंकार मृदुबानी हो ॥ ३
कोटि झिलमिलैं जहँ तहँ झलकें,
बिनु जल बरसत पानी हो ॥ ४
दस अवतार एक रत राजैं,
अस्तुति सहज से आनी हो ॥ ५
कहैं कबीर भेद की बातें,
बिरला कोइ पहिचानी हो ॥ ६

१८२

(राग पहाडी, ताल केरवा)

चेतना है तो चेतले,
निसि-दिन में प्रानी ॥ टे. ॥
छिन छिन अवधि बिहात।
फूटे घट ज्यो पानी ॥ १

हरि-गुन काहे न गावहि।
रे मूरख अज्ञाना।
झूठे लालच लागि के।
नाहीं मर्म पिछाना ॥ २
अजहूँ कछु बिगर्‍यो नहीं।
जो प्रभु गुन गावैं।
कहि नानक तेहि भजन तें।
निरभय पद पावै ॥ ३

१८३

चेतश्चञ्चलतां त्यज प्रियसखे व्रीडे न मां पीडय।
चक्षुर्मुञ्च निमेषमत्र भगवन् काम क्षणं क्षम्यताम्।
बर्हं मूर्धनि कर्णयोः कुवलयं वेणुं दधानः करे
सोऽयं लोचनगोचरो भवति मे दामोदरः सुन्दरः ॥ १
रत्नैः कल्पितमासनं हिमजलैः स्नानं च दिव्याम्बरम्।
नानारत्नविभूषितं मृगमदामोदाङ्कितं चन्दनम्।
जातीचम्पकबिल्वपत्ररचितं पुष्पं च धूपं तथा।
दीपं देव दयानिधे पशुपते हृत्कल्पितं गृह्यताम् ॥ २
अपां निधिं वारिभिरर्चयन्ति।
दीपेन सूर्यं परिपूजयन्ति।
ताभ्यां तयोः किं परिपूर्णता स्यात्।
भक्त्या हि तुष्यन्ति महानुभावाः ॥ ३
त्रिभुवनविभवहेतवेऽप्यकुण्ठ-।
स्मृतिरजितात्मसुरादिभिर्विमृग्यात्।
न चलति भगवत्पदारविन्दपल्लव-।
निमिषार्धमपि यः स वैष्णवाग्र्यः ॥ ४

नान्यं ततः पद्मपलाशलोचनाद्–।
दुःखच्छिदं ते मृगयामि कञ्चन।
यो मृग्यते हस्तगृहीतपद्भ्यां।
श्रियेतरैरङग! विमुग्धमानया ।। ५
न कामयेऽहं गतिमीश्वरात्परा -।
मष्टर्धियुक्तामपुनर्भवं वा।
आर्ति प्रपद्येऽखिलदेहभाजा -।
मन्तः स्थितां येन भवन्त्यदुःखाः ।। ६
आपेदिरेऽम्बरपथं परितः पतङ्गाः।
भृङ्गाः रसालकुसुमानि समाश्रयन्ते।
संकोचमञ्चति सरस्त्वयि दीनदीनो।
मीनो नु हन्त कतमां गतिमभ्युपैतु।। ७
यावन्न पश्येदखिलं मदात्मकम्।
तावन्मदाराधनतत्परो भवेत्।
श्रद्धालुरत्यूर्जितभक्तिलक्षणो
यस्तस्य दृश्योऽहमहर्निशं हृदि ।। ८
विष्णोस्तु श्रवणे परीक्षितिरभूद्वैयासकिः कीर्तने।
प्रल्हादः स्मरणे, तदङ्घ्रिभजने लक्ष्मीः पृथुः पूजने।
अक्रूरस्त्वभिवन्दनेऽथ हनुमान् दास्ये च सख्येऽर्जुनः।
सर्वस्वात्मनिवेदने बलिरभूत् कैवल्यमेषां पदम् ।। ९
आत्मनाम गुरोर्नाम नामातिकृपणस्य च।
श्रेयस्कामो न गृह्णीयात् ज्येष्ठापत्यकलत्रयोः।। १०
राम त्वत्ताधिको नाम।
इति मे निश्चला मतिः।
त्वया तु तारिताऽऽयोध्या।
नाम्ना तु भुवनत्रयम् ।। ११

१८४

(राग खवावती, ताल त्रिताल)

छाँड़ि मन, हरि-बिमुखन को संग ॥ टे० ॥

जिनके संग कुबुधि उपजति है,
परत भजन में भंग ॥ १
कहा होत पय पान कराए,
बिष नहि तजत भुजंग ॥ २
कार्गाहि कहा कपूर चुगाए,
स्वान न्हवाए गंग ॥ ३
खर को कहा अरगजालेपन,
मरकट भूषन अंग ॥ ४
गज को कहा न्हवाए सरिता,
बहुरि खेह धरै अंग ॥ ५
पाहन पतित बान नहि बेधत,
रीतो करत निषंग ॥ ६
सूरदास खल कारी कामरी,
चढ़त न दूजो रंग ॥ ७

१८५

वचन

जगव सुत्तिप्पुदु निन्न मायेयय्या ।
निन्न सुत्तिप्पुदु एन्न मन नोडय्या ।
नीनु जगके बल्लिदनु ।
आनु निनगे बल्लिदनु कंडय्या ।
आनु निन्नोळगे, नीनु एन्नोळगे ।
करियु कन्नडियोळडगिदंतय्या ।
एन्नोळगे नीनडगिदे कूडलसंगमदेवा ॥

१८६

जन्तूनां नरजन्म दुर्लभमतः पुंस्त्वं ततो विप्रता ।
तस्माद्वैदिकधर्ममार्गपरता विद्वत्वमस्मात्परम् ।।
आत्मानात्मविवेचनं स्वनुभवो ब्रह्मात्मना संस्थिति-।
र्मुक्तिर्नो शतकोटिजन्मसुकृतैः पुण्यैर्विना लभ्यते ।। १

वाचा निर्मलया सुधा मधुरया या नाथ शिक्षामदाः ।
तां स्वप्नेऽपि न संस्मराम्यहमभावानावृतो निस्त्रपः ।
इत्यागः शतशालिनं पुनरपि स्वीयेषु मां बिभ्रतः ।
त्वत्तो नास्ति दयानिधिर्यदुपते मत्तो न मत्तः परः ।। २

युवैव धर्मशीलः स्यात् ।
अनित्यं खलु जीवितम् ।।
को हि जानाति कस्याद्य
मृत्युकालो भविष्यति ।। ३

क्षारं जलं वारिमुचः पिबन्ति
तदेव कृत्वा मधुरं वमन्ति ।
सन्तस्तथा दुर्जनदुर्वचांसि
पीत्वा च सूक्तानि समुद्गिरन्ति ।। ४

अग्निकुण्डसमा नारी घृतकुम्भसमो नरः ।
संसर्गेण विलीयेत तस्मात्तां परिवर्जयेत् ।। ५

अवश्यं यातारः स्थिरतरमुषित्वापि विषयाः ।
वियोगे को भेदो त्यजति न जनो यत्स्वयममून् ।
व्रजन्तः स्वान्तत्र्यादतुलपरितापाय मनसः ।
स्वयं त्यक्ता ह्येते शमसुखमनन्तं विदधति ।। ६

स यदि तिष्ठन्नासीनः शयानो वा ।
यं यं क्रतुमधीते तेन तेन हास्य ।
क्रतुनेष्टं भवति इति विज्ञायते तस्य ।
द्वावनध्यायौ यदात्माऽशुचिर्यद्देशः ।। ७
यथा चतुर्भिः कनकं परीक्ष्यते ।
तूलाकणच्छेदनतापनेन ।
तथा चतुर्भिर्भृतकः परीक्ष्यते ।
श्रुतेन शीलेन कुलेन कर्मणा ।। ८
आपदां कथितः पन्था इन्द्रियाणामसंयमः ।
तज्जयः सम्पदां मार्गो येनेष्टं तेन गम्यताम् ।। ९
घृष्टं घृष्टं पुनरपि पुनश्चन्दनं चारुगन्धम् ।
छिन्नं छिन्नं पुनरपि पुनः स्वादु चैवेक्षुदण्डम् ।
दग्धं दग्धं पुनरपि पुनः काञ्चनं कान्तवर्णम् ।
प्राणान्तेऽपि प्रकृतिविकृतिर्जायते नोत्तमानाम् ।। १०
पृथिवी वायुराकाशमापोग्निश्चन्द्रमा रविः ।
कपोतोऽजगरः सिन्धुः पतङ्गो मधुकृद्गजः ।। ११
मधुहा हरिणो मीनः पिङ्गला कुररोऽर्भकः ।
कुमारी शरकृत्सर्प ऊर्णनाभिः सुपेशकृत् ।। १२
एते मे गुरवो राजन् चतुर्विंशतिराश्रिताः ।। १३

१८७

(राग पिलू, ताल केरवा)

जन्मा आली वाया गेली भक्ति नाहीं केली ।
माझें माझें म्हणोनिया गुंतोनिया गेली ।। ध्रु० ।।
चल बाई टाक रुका नका करूं बोल ।
गुरुविण मार्ग नाहीं करिसी वलवल ।। १

गळा माळ टिळा टोपी म्हणती आम्हीं साधू ।
दया धर्म नाहीं चित्तीं ते जाणावे भोंदू ॥ २
वाचून पढून शहाणे झाले म्हणती आम्हीं संत ।
परनारी देखोनिया चंचल झालें चित्त ॥ ३
कलियुगीं घरोघरीं संत झाले फार ।
वीतभर पोटासाठी हिंडती दारोदार ॥ ४
संत म्हणती केली निंदा निंदा नोहे पाही ।
तुका शरण अनन्यभावें संताचिया पायीं ॥५

१८८

(राग सोहोनी, ताल त्रिताल)

जब तें अनहत घोर सुनी ॥ टे० ॥
इन्द्री थकित गलित मन हुआ,
आसा सकल भुनी ॥ १
घूमत नैन सिथिल भई काया.
अमल जो सुरत सनी ॥ २
रोम रोम आनन्द उपज करि,
आलस सहज भनी ॥ ३
मतवारे ज्यों सबद समाये,
अन्तर भींज कनी ॥ ४
करम भरमके बन्धन छूटे,
दुविधा बिपति हनी ॥ ५
आपा बिसरि जगत कूं बिसरो,
कित रही पांच जनी ॥ ६

लोक भोग सुधि रही न कोई,
भूले ज्ञान गुनी ।। ७
हो तहँ लीन चरन ही दासा
कह सुकदेव मुनी ।। ८
ऐसा ध्यान भाग सूं पैये,
चढि रहै सिखर अनी ।। ९

१८९

(राग पहाडी, ताल केरवा)

जब से देखी ख्वाबमें, तसबीर सुंदर श्यामकी ।। टे ।।
दिलमें रटना लग गई, बस नाम सीतारामकी ।। १
मोहनी मोहन की छबि ने, दिल को मेरे हर लिया ।
हो मयस्सर अब मुझे, झाँकी श्री घनश्याम की ।। २
ऐ सखी तू ही बता, श्रीकृष्ण मिलने का यतन ।
मैं तो दासी हो गई, बिन दाम सुन्दर शाम की ।। ३
सूर तो ठाढ़े कहे, चरणों में बिनती मेरी ।
बिना भजन भगवान की, जिन्दगी किस काम की ।।४

१९०

(राग भीमपलास, ताल त्रिताल)

जय पांडुरंगा । एनु माडिद्यो मानभंग ।। प. ।।
सूसुव नदियंतोसलु होदरे । ईसु काळु नीरु तोरलिल्ल ।
त्तासु बडिदु किवि केळिसलिल्ल । कैयान गंट कसगोंडेल्ला ।। १

कब्बु सवियु आदरेनु । कब्बिन रुचियु तोरलिल्ल ।
अद्दरसि गद्दरसि मळेयागलिल्ल । मोडागि ओंद्हनिउदरलिल्ल ।। २
नगेगेडायितु नाल्वरोळगे । नुग्गी गिड बुड तग्गिसिदंते ।
तग्गिसिदात बग्गलिल्ल । मुग्गि बिद्देनो मुकुंद कृष्णा ।। ३
मंगनंते आयितु जन्म । लिंग कळकोंड जंगमनंते ।
अंग हरिदु भृंग आदितंते । भृंगदोळगे रंग सिलुकितंते ।। ४
कंड कंड भूमंडल तिरुगि । कंड कल्लिगिन्नु हाय्दरेनु ।
पुंडलिकवरदंते । पुरंदरविठ्ठल ताने बल्ल ।। ५

१९१

(राग मालकंस, ताल त्रिताल)

जाके प्रिय न राम वैदेही ।। टे. ।।
तजिये ताहि कोटी बैरी सम,
जद्यपि परम सनेही ।। १
तजेउ पिता प्रल्हाद, बिभीषन,
बन्धु, भरत महतारी ।
बलि गुरु तजेउ, नाह ब्रज बनितन्ह,
मे जगमङ्गलकारी ।। २
नातो नेह राम के मनियत,
सुहृद सुसेव्य तहाँ लौं ।
अंजन कहा आँखि जेहि फूटइ,
बहुतक कहउँ कहाँ लौं ।। ३
तुलसी सोइ आपनो सकल बिधि,
पुज्य प्रान ते प्यारो ।
जासों होइ सनेह राम सों,
एतो मतो हमारो ।। ४

१९२

(राग नादनामक्रिये, ताल रूपक)

जाग्रदल्लि जागरनागि गुरुविनंघ्रिय ।
शीघ्रदिंद दाटिसुवनो भवद शरधिय ॥ प. ॥
पूर्व पुण्य फलदिंदलि बंदीती देह ।
आह अळिदु मूरु तिळिदु पडेयो गुरुदय ॥ १
घोर संसाराज्ञान बंदु मुसुकितु माया ।
घोर अळियो सार तिळियो तोरुवदु छाया ॥ २
पृथ्वियोळु इंचगेरि सत्य आलय ।
नित्य नित्य भजिसु कंडचा कायो महाराया ॥ ३

१९३

(राग देस, ताल केरवा)

जा दिन मन—पंछी उड़ि जैहैं ॥ टे ॥
ता दिन तेरे तनतरुवर के, सबै पात झर जैहैं ॥ १
या देही का गरब न करिए, स्यार काग गिध खैहैं ॥ २
तीननि मैं तन के विष्ठा, कृमि के खाक उडै है ॥ ३
कहँ वह नीर कहाँ वह सोभा, कहँ रंग-रूप दिखैं है ॥ ४
जिन लोगन सों नेह करत हौ, तेई देखि धिनै है ॥ ५
घर के कहत सबारे काढौ, भूत होइ धरि खैहैं ॥ ६
जिन पुत्रन्हि बहुत प्रतिपाल्यो, देवी देव मनैहै ॥ ७
तेई लै खोपरी बाँस दै, सीस फोरि बिखरैहैं ॥ ८
अजहूँ मूढ़ करहु सतसंगति, संतनि में कछु पैहैं ॥ ९
नर-बपु धारि भजत नहिं हरि कौं, जम की मार सोखैहैं ॥ १०
सूरदास भगवन्त भजन बिनु वृथा सुजनम गँवैहैं ॥ ११

१९४

(राग मालकंस, ताल त्रिताल)

चौपाई :– जिन्हकें रही भावना जैसी
प्रभु मूरति देखी तिन तैसी।
देखहिं भूप महा-रनधीरा,
मनहुँ वीररस धरे सरीरा।
डरे कुटिल नृप प्रभुहिं निहारी,
मनहुँ भयानक मूरति भारी॥
दोहा :– नारि बिलोकहिं हरषि हिय,
निज निज रुचि अनुरूप।
जनु सोहत शृंगार धरि,
मूरति परम अनूप॥
चौपाई :– विदुषन प्रभु विराटमय देखा,
बहु-मुखकरपगलोचनसीसा।
सहित विदेद बिलोकहिं रानी,
सिसुसम प्रीति न जाइ बखानी।
जोगिन्ह परम तत्त्व मय भासा,
सान्त सुद्ध सम सहज प्रकासा॥
हरि भगतन्ह देखे दोउ भ्राता,
इष्ट-देव इव सब सुख दाता॥
रामहिं चितव भाव जेहि सीया,
सो सनेहु सुख तहि कथनीया॥
उर अनुभवति न कहि सक सोऊ,
कवन प्रकार कहइ कवि कोऊ॥

१९५

(राग झिंझोटि, ताल केरवा)

जेहि जय होइ सो स्यन्दन आना ॥ टे. ॥
सौरज धीरज तेहि रथ चाका,
सत्य, सील दृढ ध्वजा पताका ॥ १
बल बिवेक दम पर हित घोरे,
छमा कृपा समता रजु जोरे ॥ २
ईस भजन सारथी सुजाना,
बिरति चर्म सन्तोष कृपाना ॥ ३
दान परसु, बुधि सक्ति प्रचण्डा,
बर बिग्यान कठिन कोदण्डा ॥ ४
अमल अचल मन लोण समाना,
सम जम नियम सिलीमुख नाना ॥ ५
कवच अभेद विप्र-गुरु-पूजा,
एहि सम विजय उपाय न दूजा ॥ ६

१९६

(राग भैरवी, ताल त्रिताल)

जोगी मत जा, मत जा, मत जा,
पाँइ परूँ मैं तेरी ॥ टे ॥
प्रेम भक्ति को पैण्ड़ो हि न्यारो,
हमको गैल लगा जा ॥ १
अगर चन्दन की चिता रचाऊँ,
अपणे हाथ जला जा ॥ २

जल बल भई भस्म की ढेरी,
अपणे अंग लगा जा ॥ ३
मीरा के प्रभु गिरिधर नागर,
ज्योत में ज्योत मिला जा ॥ ४

१९७

(राग मांड, ताल केरवा)

जो पीर मेरा बड़ा औलिया, निशान बतलाया ।
उस से मैं ने गुङग होकर, अपना घर पाया ॥ १
पञ्चतत्व के मकान में, मैं ही बैठा रहा ।
तरह तरह का रंग देख कर, बाजा सुन लिया ॥ २
'ततु त्वं' शब्द का बोल बताया, होशियार मैं हुआ ।
नाद बिन्दु की कला जानकर, हुआ बेपरवा ॥ ३
लाल शून्य के ऊपर सफ़ेद, शून्य दिखलाया ।
उस पर काला तिसरा शून्य, सुषुप्ति कहलाया ॥ ४
चौथे शून्य का बड़ा उजियारा, गुरु ने बतलाया ।
उन्मनि मैंने साँई जगाया, उसे समुझि लिया ॥ ५
आनन्द नहाया बन्दा खुदा, दोनो बिसर गया ।
बेनाम का नाम होकर, रहटाना राहा ॥ ६
और भी यह समझि ले, पूर्णब्रह्म कैसोई ।
समझे लाल सफ़ेद पर काला, जो देखे नीला सोई ॥ ७
कहे मौला ई समझि ले, जो मुरशिद को पाई ।
प्याला लेवे जाते वाहिद, जान पाई ॥ ८

१९८

(राग विहाग, ताल त्रिताल)

झरि लागै महलिया गगन घहराय ।। टे. ।।
खन गरजै खन बिजुरी चमकै ।
लहर उठै शोभा बरनि न जाय ।। १
सुन्न महल में अमृत बरसै ।
प्रेम अनन्द है साधु नहाय ।। २
खुली केवरिया मिटी अँधेरियां ।
धन सतगुरु जिन दिया लखाय ।। ३
धरमदास बिनवै कर जोरी ।
सतगुरु चरन में रहा समाय ।। ४

१९९

(राग पिलू, तार केरवा)

झिलमिल झिलमिल बरसै नूरा, नूर जहूर सदा भरपूरा ।। १
रुनझुन रुनझुन अनहद बाजैं, भँवर गूँजार गगन चढ़ि गाजै ।।२
रिमझिम रिमझिम बरसै मोती, भयो प्रकास निरन्तर जोती ।।३
निर्मल निर्मल निर्मल नामा,कह यारी तहँ लियो विस्रामा ।। ४

२००

(राग जंगला, ताल केरवा)

झीनी झीनी बीनी चदरिया ।। टे. ।।
काहे कै ताना काहे कै भरनी,
कौन तार से बीनी चदरिया ।। १

इड़ा पिंगला ताना भरनी,
सुखमन तार से बीनी चदरिया ॥ २
आठ कँवल दल चरखा डोलै,
पाँच तत्त गुन तीनी चदरिया ॥ ३
साँइ को सियत मास दस लागे,
ठोक ठोक कै बीनी चदरिया ॥ ४
सो चादर सुर नर मुनि ओढ़ी,
ओढ़ि कै मैली कीनी चदरिया ॥ ५
दास कबीर जतन करि ओढ़ी,
ज्यों को त्यों धर दीनी चदरिया ॥ ६

२०१

(राग हिंडोल, ताल त्रिताल)

तत्त हिंडोलवा सतगुरु नावल,
तहँवा मनवा झुलत हमार ॥ १
बिन डोरी बिन खम्भे पौढ़ल,
आठ पहर झनकार ॥ २
गावहु सखी हिंडोलवा हो,
अनुभौ मंगल चार ॥ ३
छुटल जगत कर झुलना हो,
प्रेम पदारथ भइल निनार ॥ ४
अब नहिं अवना जवना हो,
दास गुलाल मिलो है यार ॥ ५

२०२

(राग केदारगौळ, ताल अटताळ)

तनु निन्नदु जीवन निन्नदु रंग ॥ प. ॥
अनुदिनदलि बाह सुखदुःख निन्नदय्य ॥ अ. प. ॥
सवि नुडि वेद पुराण शास्त्रगळु ।
किविर्गियद केळुव स्थिति निन्नदु ॥
नवयौवन मोहनांगियर रुपव ।
एवेयिक्कदे नोडुव नीट निन्नदय्य ॥ १
ओडगूडि गन्ध कस्तूरि परिमळंगळ ।
विडदे लेपिसिकोंबुदु निन्नदु ॥
षड्रसदन्नके नलिदाडुव जिन्हे ।
कडु रुचिगोंबुव सवि निन्नदय्य ॥ २
मायपाशद बलेयोळगे सिलिक तोळलुव ।
काय पंचेंद्रियगति निन्नवु ॥
कायजपित कागिनेलेयादिकेशव - ।
राय नीनल्लदे नरर स्वतंत्रवे ॥ ३

२०३

(राग सौराष्ट्र. ताल गुंडक्रिये)

तनुवेंव गरडियोळनुभवधीररु ॥ प. ॥
घन योग साधने माडिरो ॥ अ. प. ॥
मनुजरोलिव निम्म विनुगु साधनेयिंद ।
जननमरणवंजि ओडुवदे ॥ १

स्थिर बुद्धियेंदेंब समवाद नेलदोळु ।
गुरुबोधेयेंब दंडेगळनोत्ति ॥
परतत्ववेंदेंब बसिगेगळने हाकु - ।
तरिवेंब कोणतवनोत्ति कट्टि ॥ २
नादबिंदुगळेंब संग्रामगळनेत्तु ।
कादि चित्कळेय लोडने तिरुहि ॥
मोददि नडुनाडिगंभद तुदिगेरि ।
भेदिसि ब्रह्मसाधनेगलितु ॥ ३
भरदिंदे यमभटरुगळनु मुरिदोत्ति ।
परिभववेंब वैरियने कोंदु ॥
गुरुसिद्धनेंब चक्रेशन मेच्चिसि ।
वरमुक्ति पदविय पडेयलेंदु ॥ ४

२०४

(राग काफी, ताल केरवा)

तन्न ता तिळिद मेले । इन्नेनिन्नेनु ॥ प. ॥
तन्नंते परर जीवर । मन्निसि मूकाद मेले ॥ अ. प. ॥
ताने पृथ्वी आप तेजा । ताने वायु आकाशात्म ॥
ताने सूर्य चंद्र तारा । नाने ब्रह्मांडाद मेले ॥ १
ताने जिव्हा घ्राण नेत्र । ताने श्रोतृ त्वक् हृदय ॥
ताने काय करण हरण । ताने पिंडांडाद मेले ॥ २
ताने लक्ष साविर नूरु । ताने हतोंबत्तु एंटेळु ॥
ताने आरैदु नाल्कु मूरु । ताने एरडोंदोद मेले ॥ ३
ताने सत्त अत्त होत्त । ताने नित्य सत्यानृत ॥
ताने अरित बेरित मरित । ताने सर्वोदांद मेले ॥ ४
ताने नीनु नीने तानु । तानु इल्ला नीनु इल्ला ॥
ताने महंत ताने तानु । एनो एनोंदाद मेले ॥ ५

२०५

(राग भीमपलास, ताल केरवा)

तरीच जन्मा यावें गे बाई । तें रूप पहावें गे ।।धृ. ।।
चिंतिती हरिहर जें रूप नारद ।
अलक्ष्य अगोचर ।
तेथें मन न्यावें गे ।। १
झांजा झेंगट वाजे अवघड ।
नाद भडाभड होति कडाकड ।
अनुहत त्याचें नांव गे ।। २
उलटपलट कर त्रिकुटशिखर वर ।
अमृत झरझर वाहें निरंतर ।
योगबळानें प्यावें गे ।। ३
निज आनंदें नारायण श्री ।
रंगीं रंगुनि जावेगें ।। ४

२०६

(राग केदारगौळ, ताल झंपा)

तल्लणव गोळ्ळदिरु एले मानवा ।
कोळ्ळु शांतिय स्वामि रक्षिपनु निन्न ।। प. ।।
बेट्टद तुदियल्लि वेळेदिर्द मरगळिगे ।
कट्टेयनु कट्टि नीरेरेदरारो ।।
कल्लोळगे पुट्टि कूगुव कप्पेगळिगेल्ल ।
अल्लल्लिगाहारवित्तवरु यारो ।। १

जननियात्मादि हसुळनिरलु सलहुवरारु ।
अनुनयदोळिल्लद पोरमडिसुतिहरारु ॥
दिन दिनके हेच्चागि बेळेसुतिप्पवरारु ।
बळिकोंडु नेर्वाददलि ॥ २
पुट्टिसिद स्वामि ता होणेगारनागिरलु ।
कोट्टु रक्षिपनिदके संदेह बेड ॥
बल्लिदनु कागिनेलेयादिकेशव स्वामि ।
निल्लदे रक्षिपनु संदेह बेड ॥ ३

२०७

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

ता ब्यारे आगबेकण्णा ।
तन्न ता तिळिद मेल्बैलादीतण्णा ॥ प. ॥
ना नीनेंबुदु एल्ल ओंदे । सुळ्ळे ।
आगि कुंतीदि घनवागि तंदे ॥
देहदोळगे शंभु ओंदे । शंभु ।
बैलिगे बैलागि निंतानो तंदे ॥ १
मनि ब्यारे दीपेल्ल ओंदे ।
घट ब्यारे आत्मन बेळकेल्ल ओंदे ॥
गगनक्के चंद्रेंबुदु ओंदे । नीवु ।
नोडिदरोळगे चाळी बिट्टीरि तंदे ॥ २
जगकेल्ल गुरुमूर्ति ओंदे ।
कन्नडि मनेयोळु कुळितवन मारि ओंदे ॥
एरडंत तिळिबेडो तंदे ।
तुरळि संगमन नोडि अव तानागि होदे ॥ ३

२०८

(राग देस, ताल दादरा)

तिळियबेकु । निज सुखद निलय । सहजानंद ॥ प. ॥
मोदल भक्तिगे । बदलवागदे ॥
मधुरवचनदल्लि मनसु । कदलदेकरूपवागि ॥ १

सुळुवु अरियदे । ओळगे मरेयदे ॥
झळझळाद मनसु ब्रह्म । नळिनदोळगे सत्यवचन ॥ २

गुरुबोधदि अरितु मुददि ॥
परिपरिय विकल्पनळिदु । निरुपाधियागुव कील ॥ ३

२०९

(राग भैरवी, ताल त्रिताल)

तिळियुवदे शिवशरणर महिमे ।
परिपरि पापद नरकुरिगळिगे ॥ प ॥
दुरुळर संगदि सरसवनाडुत ।
परद्रव्यवनपहरिसुववरिगे ॥ १

हेण्णिन रूपव कण्णिले कंडु ।
सण्णागुव ई नरकुरिगळिमे ॥ २

धरेयोळु मेरेयुव परतर अर्थणिय ।
वर शिवयोगियनेनेयदवरिगे ॥ ३

२१०

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

तिळिसुव मातल्ल । तिळिसदे ।
तिळियुव मातल्ल ॥ प. ॥
तिळिसदे तिळियदु । तिळियदे होळेयदु ।
होळेद मेलळियदु । अळिद मेलुळियदु ॥ अ. प. ॥
भेद तिळियबेकु । मनद वि – ।
वाद कळेयबेकु ।
साधु संतर संगव साधिसि
तत्वद हादि हिडियबेकु ॥ १
एच्चरवनु मरेरि । मद मोह ।
मत्सरदोळु बेरेति
अच्च हेसिके देह मुच्चिरुव चर्मक्के ।
निश्चयदिंद अरुवेच्ची करुवे ॥ २
साधि सुखदु मुक्ति । निजानंद ।
बोधदोळगे युक्ति ।
आदिमूर्ति भवतारक देवन
पादव पूजिसदे भजिसदे ॥ ३

२११

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

तीर्थवनु पिडिदवरु त्रिनामधारिगळे ।
जन्म सार्थकविल्लदवरु भागवतरहुदे ।
मूगु हिडिदु जलदोळगे मुळुगि जपवने माडि ।
भागवत शास्त्रादिगळने ओदि ।
बागि परसतियरनु बयसि कण्णिडुवंथ ।
रोगि मानवरेल्ल देव ब्राह्मणरे ॥ १

पट्टिनामव हच्चिच पात्रे कैयलि पिडिदु ।
गुट्टिनलि पूजिसुव गुरुतरियदे ।
केट्ट कूगनु कूगि होट्टेयनु होरुवंथ ।
पट्ट गुडुमरेल्ल परम वैष्णवरे ।। २
लिंगांगदोळगिरुव अनुभवरियदे ।
अंगलिंगद गुरुतु नेलेयागदे ।
जंगमस्थानद होलबनरियदे ।
भंगि मुक्कुवरेल्ल लिंगवंतरहुदे ।। ३
अल्ला खुदानेंब अर्थवनरियदे ।
मूल शास्त्रद होलबु गुरुतागदे ।
सुळ्ळे कूगनु कूगि बायिद बोगळुव ।
कळ्ळरिगे ता वीर स्वर्ग दोरकुवदे ।। ४
आरु चक्रद नेलेयु अष्टांग योगदलि ।
मूरु मूरति मूरु कडेगे निलिसि ।
कारुण्यनिधि कागिनेलेयादिकेशवन
सेरि बदुकुवरिगे मनके ओलवुंटे ।। ५

२१२

(राग पिलू, ताल केरवा)

तुझिये निढळीं कोटि चंद्र प्रकाशे ।
कमलनयन हास्यवदन भासे ।।
कृष्णा हाल कां रे कृष्णा डोल कां रे ।
घडिये घडिये घडिये गुज बोल कां रे ।।
उभा राहोनिया कैसा हालवितो बाहो ।
बाप रखमादेवीवरू विठ्ठलु नाहो ।। १

२१३

(राग नंद, ताल त्रिताल)

तुम पलक उधारो दीनानाथ ।
   मैं हाज़िर नाज़िर कबकी खडी ।। टे. ।।
साहू थे दुस्मन होइ लागे,
   मैं सब को लगू कड़ी ।। १
दिन नहिं चैन रात नहिं निदरा,
   सूखूँ खड़ी खड़ी ।। २
कहा बोझ मीरा कहिये,
   सौ पर एक धड़ी ।। ३
गुरु रैदास मिले मोहिं पूरे,
   धुर से कमल भिड़ी ।। ४
सतगुरु सैन दई जब आके,
   जोत में जोत मिली ।। ५

२१४

(राग आनंदभैरवी, तालदीपचंदी)

तेरेद बागिल सुंकविल्लद पुरवुंटु बंदु नोडि ।
   हरिहरब्रह्मादिगळ कावलिदकुंटु बंदु नोडि ।। प. ।।
पुरकवे मूरोंबत्तु बागिलु बंदु नोडि ।
   एरडु निट्टिगे चंद्रसूर्यर बीदिय बंदु नोडि ।। १
परचौकमध्यदोळिह ॐकारेश्वर बंदु नोडि ।
   करणिकरैवरु करजोडिसिहरल्लि बंदु नोडि ।। २

एळुसुत्तिन कोटेयोळगोंदु गवियुंटु बंदु नोडि ।
एळु लोकंगळनोळकोंडु इहुदल्लि बंदु नोडि ॥ ३
एळु हेडे सर्पवु भोरगुट्टुतलिदे बंदु नोडि ।
एळु हेडे सर्प तलेयोळु रत्नवुंटु बंदु नोडि ॥ ४
एरडु अक्षदोळोंदे पक्षियाडुतलिदे बंदु नोडि ।
एरडु रेक्केयु पुच्च पक्षिगे इल्लवु बंदु नोडि ॥ ५
धरणिजीवर्कळिगाधारवागिदे बंदु नोडि ।
करस्थळदोळगिदे करके सिक्कुवदिल्ल बंदु नोडि ॥ ६
गरुड सर्पगे अति स्नेहवुंटागिदे बंदु नोडि ।
सुररसुररु मित्रभावदोळिर्परु बंदु नोडि ॥ ७
इरुवे सिंहन नुंगि तानोंदे कुळितिदे बंदु नोडि ।
उरु विष अमृतवायितेनेंबेनु बंदु नोडि ॥ ८
चारु भोजन शालेयु तेरेदेदुरिगे बंदु नोडि ।
ऊर जनरु उंडु तणिवरानंददि बंदु नोडि ॥ ९
दूरदोळिल्लवु ज्ञानभंडारवु बंदु नोडि ।
धीर श्रीगुरुमहालिंगनोळगिदे बंदु नोडि ॥ १०

२१५

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

तो भी कच्चा बे कच्चों बे । नहीं गुरूका बच्चा ॥ टे. ॥
दुनिया तजकर खाक लगाई । जाकर बैठा बनमों ॥
खेचरि मुद्रा बज्रासन पर । ध्यान धरत है मन मों ॥ १
गूपित होके परगट होवे । जावे मथुरा कासी ॥
प्राण निकाले सिद्ध भया है । सत्य लोक का बासी ॥ २

तीरथ कर कर उम्मर खोई । जोग जुगतिमें सारी ।।

धन कामिनि को नजर न लावे । जोग कमाया भारी ।। ३

कुण्डलिनी को खूब चढ़ावे । ब्रह्मरन्ध्रमें जावे ।।

चलता है पानीके ऊपर । मुख बोले सो होवे ।। ४

शास्त्रोंमें कुछ रहा न बाकी । पूरा ग्यान कमाया ।।

वेद विधीका मारग चलकर । तन को लकड़ा कीया ।। ५

कहे मच्छेन्द्र सुनुरे गोरख । तीनो ऊपर जाना ।।

किरपा भई जबें सद्गुरुकी । आपहि आप पिछाना ।।

वो ही सच्चा बे सच्चा बे । वहीं गुरू का बच्चा ।। ६

२१६

(राग सारंग, ताल केरवा)

तो मज आठवतो । गुरुराजा ।

प्राणविसावा माझा ।। ध्रु. ।।

श्रवणीं पाजुनिया । अमृत ।

माथां ठेवी हात ।। १

विवेकसिंधूचीं । चिद्रत्नें ।

लेवविलीं मज यत्नें ।। २

अखंड देउनिया । स्मरणासी ।

द्वैतभयातें नाशी ।। ३

अक्षय प्राप्तीचा । सुखदाता ।

केशव म्हणे आतां ।। ४

२१७

(राग पहाडी, ताल केरवा)

तोंवरी तोंवरी डगमगीना कदा ।
देहासी आपदा झाली नाहीं ।।
तोंवरी तोंवरी परमार्थ स्वयंभ ।
जंव पोटीं लोभ आला नाहीं ।।
तोंवरी तोंवरी अत्यंत सद्भाव ।
विशेषें वैभव आलें नाहीं ।।
तोंवरी तोंवरी धीरत्वाची मात ।
प्रपंचीं आघात झाला नाहीं ।।
रामदास म्हणे अवघेचि गावाळी ।
ऐसा विरळा दळी धैर्यवंत ।।

२१८

(राग जंगला, ताल केरवा)

तौक पहिरावौ, पाँव बेड़ी लै भरावौ ।
गाढे बन्धन बँधावो ।
औ खिचाओ काची खाल सों ।। १
विष लै पियावौ, तापै मूठि हु चलावो,
मझधार में डुबावौ, बाँधि पाथर कमाल सों ।। २
बिच्छू लै बिछावौं, तापै मोहि लै सुलावो,
फेरि आगिहू लगावौ, बाँधि कापड़ दुसाल सों ।। ३
गिरि तें गिरावौ, कारे नाग ते डसावो,
प्रीति ता छुड़ावौ गिरिधारी नन्दलाल सों ।। ४

२१९

(राग मालकंस, ताल त्रिताल)

तौ निबहै जन सेवक तेरा ।
  ऐसे दया करि साहिब मेरा ।। १
ज्यूँ हम तोरैं, त्यूँ तू जोरै ।
  हम तोरैं, पै तू नहिं तोरै ।। २
हम बिसरैं, त्यों तू न बिसारै ।
  हम बिगरैं, पै तू न बिगारै ।। ३
हम भूलैं, तू आनि मिलावै ।
  हम बिछुरैं, तू अंग लगावै ।। ४
तू भावै, सो हम में नाहीं ।
  दादू दरसन देहुँ गुसाँई ।। ५

२२०

(राग दुर्गा, ताल केरवा)

त्रिविध तापांसि हारक हे गुरुपाय ।। धृ. ।।
भवसिंधूसि तारक हे गुरुपाय ।।
स्वात्मसुखाचें बीज हो हे गुरुपाय ।।
ज्ञानाचें निज गूज हो हे गुरुपाय ।।
भक्तिपंथासि लाविती हे गुरुपाय ।।
नयनीं रघुवीर दाविती हे गुरुपाय ।।
पूर्ण सुखाचे सागर हे गुरुपाय ।।

सहज शांतीचें आगर हे गुरुपाय ।।
रामदासासि जीवन हे गुरुपाय ।।
सकल जीवांसि पावन हे गुरुपाय ।।

२२१

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

दणीदे मलगिदेनो । ना बलु ।
दणीदे मलगिदेनो ।। प. ।।
मणिदु गुरुविगे । हणिदु शत्रुव ।
हणिसि रक्तव कुणिसि तलेगळ ।।
घणि घणि घणि घणि नादव केळुत ।
मणिमंटपदुन्मनि बँलिगे ना ।। १
हरिसि तापवनु । कालिले ।
ओरिसि ममतेयनु ।।
तरिसि संशय हरिसि दुर्गुण ।
कोरिसि व्यसनव जारिसि मदगळ ।।
सुरि सुरि सुरिदु सुधारसरंजन ।
मेरेव सहस्रदळ मंचद मेले ।। २
ताडियो वायुगळनु । तुंडागि ।
कडियो क्लेशगळनु ।।
मडियो संशय बडियो शत्रुव ।
किडि किडि उदुरिसि मोहाज्ञानगळ ।
बिडि मुत्तुदुरुव हंसतल्पद मेले ।। ३

अळिदे ममतेगळनु । कालिले ।
तुळिदे व्रतगळनु ॥
कळिदे व्यसनव अळिदे सोक्कनु ।
एळदे मायव बळिदे मोहव ॥
थळ थळ थळ थळ बेळदिगलिनोळु ।
बालचिदानंदन बेळकिनलि ॥ ४

२२२

(राग काफी, ताल केरवा)

दरस दिवाना बावला, अलमस्त फकीरा ॥ टे. ॥
एक अकेला ह्वै रहा, अस्मत का धीरा ॥ १
हिरदे में महबूब है, हर दम का प्याला ।
पीवेगा कोई जौहरी, गुरुमुख मतवाला ॥ २
पियत पियाला प्रेम का, सुधरे सब साथी ।
आठ पहर झूमत रहे, जस मैगल हाथी ॥ ३
बन्धन काट मोह का, बैठा निरसंका ।
वाके नजर न आवता, क्या राजा क्या रंका ॥ ४
धरती तो आसन किया तम्बू असमाना ।
चोला पहिरा खाक का, रहा पाकसमाना ॥ ५
सेवक को सतगुरु मिलै, कछु रहि न तबाही ।
कह कबीर निज घर चलौ, जहँ काल न जाही ॥ ६

२२३

(राग पिलू, ताल केरवा)

दशविध नौबत्तागुतदण्णा दशविध नौबत्तागुतदे ।
दुसुमानर एदे इब्बगेयागलु
देसे बिरियलु योगिय किवियेरडलि ।। प. ।।
चिणि चिणि एंब शिंजिणिनादवु चित्कृतियागि चिम्मुतिदे ।
झणकृतवेंब झीयानादवु झेंकारदि झेंकरिसुतिदे ।।
एणिलेयु इल्लले नागस्वर ध्वनि एडदेरपिल्लदे कूगुतिदे ।
धण धण एनिप ताळद नादवु दट्टणेयलि ता तुंबुतिदे ।। १
मृणु मृणुयेनिप मृदंगनादवु मुंकट्टागि नुडियुतिदे ।
तननननवेंब वीणास्वरवदु तंपागेल्लव तुंबुति दे ।। २
घुम् घुम् एनुतलि शंखद नादवु घुम्मेनुतालि भोरेनुतलिदे ।
घण घणयेनुतलि घंटानादवु गट्टियागि घुम्मेनुतलिदे ।। ३
धम धम एन्नुव भेरिय नादवु धांधम धांधम नुडियुतिदे ।
घोर गभीर कार्मोडवु ता अब्बरादिद गुडुगुतिदे ।। ४
मेरेव मेरुविन माणिक मंटपदागुव नादंगळ नुडियु ।
वीर चिदानन्द विस्मयवागलु विचित्रवागि ओळगोदरुतिदे।।५

२२४

(राग पुरिया धनाश्री, ताल दीपचंदी)

दासनेंदरे पुरंदरदासनय्य ।। प. ।।
वासुदेव कृष्णन्न सूसि पूजिसुव ।। अ. प. ।।
ग्रासकिल्लदे योगि परर मनेगळ पोक्कु ।
दासनेंदु तुलसि माले धरिसि ।।
बेसरिल्लदे अवर काडि बेडि बळलिसुत ।
कासु गळिसुव पुरुष हरिदासने ? ।। १

डंभकदि हरिस्मरणे माडि जनर मुंदे ।
संभ्रमदि तानुंब ऊट बयसि ॥
अंबुजोद्भवपितन आगमगळरियदे ।
तंबूरि मीटलव हरिदासने ? ॥ २
यायिवारव माडि विप्ररिगे मृष्टान्न ।
प्रीयदलि तानोंदु कोडद लोभि ॥
माय संसारदलि ममते हेच्चागिट्टु ।
गायनव माडिदव हरिदासने ? ॥ ३
पाठकनतेरनंते पदगळनु ता बोगळि ।
कूटजनर मनव संतोष पडिसि ॥
गूटनामवनिट्टु कोट्टरिये तानेनुत ।
तूटकव माडिदव हरिदासने ? ॥ ४
नीतियेल्लवनरितु निगमवेद्यन नित्य ।
वातसुतनल्लिहन वर्णिसुतलि ॥
गीत नर्तनदिंद कृष्णन्न पूजिसुव ।
पूतात्म पुरंदरदासनिवनध्या ॥ ५

२२५

(राग भीमपलास, ताल त्रिताल)

दासरिगुंटे भय शोक । हरि-। दासरिगुंटे भय शोक ॥ प. ॥
वासुदेवन सदा स्मरियुव ॥ अ. प. ॥
कामधेनु वर कल्पवृक्ष चिंतामणि कैसेरिदंकित ॥
नामत्रयदिंद बप्पा सुखके सुदामने साक्षिदकेंबो ॥ १

रामचंद्र शबरि तिंदेजल अजामिळ माडिद कुकर्मगळ ॥
धूमकेतु भुंजिसुवंददि मेध्यामेध्यव कैकोंब ॥
एनु माडिदपराधव क्षमिसुव एनु कोटदनु कैकोंब ॥
एनु बेडिदिष्टार्थव कोडुव दयानिधि अनुपमनेंब ॥ ३
प्रल्हादवरद प्रगटनागदले एल्लरोळिप्पनु प्रतिदिनदि ॥
बल्लिदरिगे बल्लिद जगन्नाथ विठ्ठल विश्वव्याप्तनेंब॥४

२२६

(राग शंकरा, ताल केरवा)

दिखाया सरीखा नहीं क्या दिखावूँ ।
लिखाया सरीखा नहीं क्या लिखावूँ ॥ १
हमारे गुरू ने अक्ल से बताया ।
निराकार वस्तू उसीमें मिलाया ॥ २
अनहत नगारा हमेशा बजाबे ।
गगन मंडल में गैब ज्योति जगावे ॥३
दिया दस्त पंजा किया मेहरबानी।
कहे सिद्धलिंगा गुरू की निशानी ॥ ४

२२७

(राग मिश्रदेस, ताल केरवा)

दिवाने मन, भजन बिना दुख पैहो ॥ टे. ॥
पहला जनम भूत का पैहो, सात जनम पछितैहौं ।
काँटा पर का पानी पैहौ, प्यासन ही मर जैहौ ॥ १

दूजा जनम सुवा का पैहौ, बाग बसेरा लैहौ ।
टूटे पँख बाज मँडराने, अधफड़ प्रान गँवैहौ ।। २
बाजीगर के बानर होइ हौ, लकड़िन नाच नचैहौ ।
ऊँच नीच से हाथ पसरि हौ, माँगे भीखन पैहौ ।। ३
तेली के घर बैला होइहौ, आँखिन ढाँपि ढँपैहौ ।
कोस पचास घरै माँ चलि हो, बाहर होन न पैहौ ।। ४
पँचवा जनम ऊँट का पैहो, बिन तोलन बोझ लदैहौ ।
बैठे से तो उठन पैहो, खुरच खुरच मरि जैहौं ।। ५
धोबी घरके गदहा होइहौं, कटी घास नहिं पैहौ ।
लादी लाद आपु चढ़ि बैठे, लै घाटे पहुँचैहौ ।। ६
पंछिन माँ तो कौवा होइहौ, करर करर गुहरैहौ ।
उड़ि के जाय बैठि मैले थल, गहिरे चोंच लगैहौ ।। ७
सत्त नाम की हेर न करि हौ, मन ही मग पछितैहौ ।
कहै कबीर सुनो भई साधो, नरक निसेनी पैहौ ।। ८

२२८

(राग दुर्गा, ताल दादरा)

दीनन दुःखहरन देव सन्तन हितकारी ।। टे. ।।
अजामील गीध व्याध, इनमें कहो कौन साध ।
पंछी को पद पढ़ात, गणिकासी तारी ।। १
ध्रुव के सिर छत्र देत, प्रल्हाद को उबार लेत ।
भक्त हेत बान्ध्यो सेत, लंकपुरी जारी ।। २
तंदुल देत रीझ जात, सागपात सों अघात ।
गिनत नहीं झूठे फल, खाटे मीठे खारी ।। ३

गज को जब ग्राह ग्रस्यो, दुःशासन चीर खस्यो ।
सभा बीच कृष्ण कृष्ण, द्रौपदी पुकारी ।। ४
इतने हरि आय गये, बसनन आरूढ भये ।
सुरदास द्वारे ठाढ़ो आँधरो भिखारी ।। ५

२२९

(राग भैरवी, ताल केरवा)

दुड्डीवरी दुड्डी गवळणि साते निघाल्या ।
गोरस म्हणूं विसरल्या ।।
'गोविंद घ्या कोणी दामोदर घ्या' ।
तंव तंव हंसती मथुरेच्या गे ।।
दुडिया माझारी माझा कान्होबा भारी ।
उचंबळे गोरस सांडे बाहेरी ।।
एकाजनार्दनीं सबळ सगौळणि ।
ब्रह्मानंद न समाये मनीं ।।

२३०

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

दृष्टियोळगे दृष्टि निंतितु । नी नोडु सखिये ।।
दृष्टवेल्ल नष्टवायितु ।। प. ।।
कष्टवेल्ल कडेगे ओत्ति । दृष्टवन्नु मीरि नितु ।
सृष्टियोळगे तुष्टिगैदेने । नी नोडु ।। अ. प. ।।
कर्मवेल्ल काणदे होयितु । ई सर्व काल ।
धर्मवेल्ल तूगि निंतितु ।
सर्ववेल्ल इन्नु मत्ते । उर्वियोळगे जनिसलागि ।
पर्वताग्र भूमियिन्नु । निर्विकार तोरितल्ल ।। १ ।।

ऐंदु मंदि कूडि बंदरु । कूडि बंदु ।
ऐंदकैंदु अगलदादरु ॥
ऐंदरोळगे नोडलिन्नु । ऐंदकैंदु ताने एल्ल ।
ऐंदरोळगे बंदु नितेने ॥ २ ॥
हिंदु एंदू कंडिदिल्लदे । इंथ सुखव ।
मुंदे नानु यारिगुसुरले ॥
तंदे गुरुभवतारक पाद । होंदिदवर केळिदेनु ।
एंदिगिंदिगे हीगे अंबुवरे ॥ ३

२३१

(राग त्रिहाग, ताल केरवा)

देखिलागे माये पांडुरंग डोळा ।
चहूवर्णा वेगळा दिसत आहे ॥
आरक्त परकोट मध्ये शुभ्र ग्राम ।
तया मध्यें श्याम गृह एक ॥
तया मध्यें आहे मसूर राउळ ।
पाहतां तेजें नीळ झळकत आहे ॥
तया मध्यें आहे पांडुरंग मूर्ति ।
तोचि तो श्रीपति वर्णातीत ॥
तुका म्हणे घेई अनुभव करोनी ।
वायांचि भ्रमोनी श्रमूं नको ॥

२३२

देखोनि त्याच्या आदरासी । जानकी बोले प्रचीतीसी ।
तूं जाणता भजन धर्मासी । व्रत पाहसी तूं माझे ॥

पारका पायीं राम सांपडे । तरी साधक कां शिणती बापुडे ।
ऐसें सर्वथा न घडे । जें राम सांपडे परके पायीं ।।
प्रवहणावरी यात्रा करीत । यात्रा श्रेय तें पै नेत ।
कर्ता लटकाची वलगत । अभिमान बसत लौकिकीं ।।
श्रीरामाची निज प्राप्ती । प्रवहणाची नलगे गति ।
परपायीं रघुपति । न भेटे निश्चिती कोणाहि ।।
पुढिलांचेगि भोजनें । तृप्ति न पवे निज प्राणे ।
तेंवि जाण परचरणें । रघुनंदन भेटेना ।।
श्रीरामाची अंतरस्थिति । तो केंवि गावे प्रवहण गति ।
म्हणोनिया मुनि पंक्ति । नातळती यानासी ।।

२३३

(भामिनी, पट्पदी)

देवगगेयोळुळ्ळवगे दुरि -।
तावळिगळुंटे विचारिसि ।
पावुगळ भयवुंटे विहगाधिपन मंदिरदि ।।
जीवकर्तृत्ववनु मरेतु प -।
रावरेशने कर्तृवेंदरि - ।
दाव कर्मव माडिदरु लेपिसवु कर्मगळु ।। १
एनु माडुव पुण्यपापग -।
ळाने माडुवेनेंबुवाधम ।
हीन कर्मके पात्र ना पुण्यक्के हरियेंब ।।
मानवनु मध्यमनु द्वंद्वके
श्रीनिवासने कर्तृवेंद स -।
दानुरागदि नेनेदु सुखिसुवरे नरोत्तमरु ।। २

— जगन्नाथदास

२३४

(राग खमाज, ताल दादरा)

देव जवळीं अंतरीं । भेटी नाहीं जन्मवरी ।। १
मूर्ति त्रैलोक्यीं संचली। दृष्टि विश्वाची चुकली।।२
भाग्यें आले संतजन । झालें देवाचें दर्शन ।। ३
रामदासीं योग झाला । देहीं देव प्रगटला ।। ४

२३५

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

देवनल्लवेनु । सद्गुरु महादेवनल्लवेनु ।। प. ।।
आदियोळु सिद्धरु । होद दारिय तोरि ।।
भेदव बिडिसद । साधु मूरुति गुरु ।। अ. प. ।।
नरजन्मदोळगे बंदु । प्रपंचद । कडलमध्यदलि नितु ।
अरितु मरितु ओम्मे । गुरुवेंदु नेनेदरे ।
गुरुतिट्टु अवरिगे । परतत्त्व तोरिद ।। १
आशापाशव बिडिसि । माडिद बहु दोषकर्मव केडिसि ।
न्यास ध्यासद जप । माडेंदु वोधिसि प्र - ।
काश तोरिद । ईशमहेशनु ।। २
भक्ति भावव नोडदे । नंबिदवरिगे । मुक्तिय पालिसुव ।
कर्तृ सद्गुरु भव –। तारक देवनु ।
प्रत्यक्षवादंथ । परब्रह्मरूपनु ।। ३

२३६

(राग मांड, ताल केरवा)

देहु कलाली एक पियाला,
ऐसा अवधू है मतवाला ।। टे ।।
हे रे कलाली तैं क्या किया,
सिरका सा तैं प्याला दिया ।। १
कहै कलाली प्याला देऊँ,
पीवनहारे का सिर लेऊँ ।। २
चन्द सूरज दोउ सन्मुख होई,
पीवै प्याला मरै न कोई ।। ३
सहज सुन्न में भाठी सखै,
पीवै रैदास गुरुमुख दखै ।। ४

२३७

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

धनव गळिसबेकेंथादु । ई । जनरिगे काणिसदंथादु ।।
अनुदिन हरिहरब्रह्मादिकरु । हौदु हौदु अनुवंथादु ।।प. ।।
कोट्टरे तीरदंथादु । तन्न । बिट्टु होरगे होगदंथादु ।।
गंटनु विच्चि बयलोळगिट्टरे । यान्यारू मुट्टदंथादु ।। १
कर्मके वारदंथादु । निज । धर्मके तोरुवंथादु ।।
निर्मलवाद मनसोंदादरे । मलवनु भीरुवंथादु ।। २
मरवने तारदंथादु । निज । अरिविनोळगे इरुवंथादु ।।
गुरुभवतारक भजकर कण्णिगे । तुंबि तुंबि तोरुवंथादु ।। ३

२३८

(राग भैरवी, ताल केरवा)

धन्य कृतकृत्य जालो । विचार घेतां निवालो ।
रघुराजें सोडविलो । आपुलिया ब्रीदासाठीं ।। ध्रु. ।।
श्रवण मनन केलें । नवविधा समजलें ।
आत्मनिवेदन झालें । अंतर विरालें गेलें ।। १
प्रचीतीचें समाधान । पिंडब्रह्मांडशोधन ।
निरंजनीं निरंजन । चंचल गेलें निघोन ।। २
फिटलारे तो संदेहो । जावो अथवा राहो देहो ।
दास म्हणे सदा राहो । रघुनाथाची कृपा ।। ३

२३९

(राग भीमपलास, ताल दादरा)

धन्य सुदिन आजि आह्मी साधु पाहिले ।
उमदीकर महाराज आजि भेटले ।। ध्रु. ।।
नरजन्मा येऊनी मूळ शोधिले ।
गुरुलिंगजंगम हे त्यासि भेटले ।
त्यांचा महिमा वर्णु किती मूढ जाहले ।। १
काम क्रोध लेशभरीं अंतरीं नसे ।
बारा अभंग म्हणुनि त्रिकाळीं भजन होतसे ।
आरति शेजारती करूनि प्रसाद बहु दिले ।। २

चारि प्रहर नेम करुनी निमग्न बैसती ।
सोमवारीं गुरुवारीं नाम ते देती ।
हरिभजना लावुनियां जन उद्धरिले ॥ ३
शांति क्षमा दया दासी हात जोडिती ।
किती संत भक्त महंत चरणिं लोळती ।
अभय करूं देती पहा भाऊराव ते ॥ ४
बयाबाइची भक्ति पाहुनी सद्‌गुरु आले ।
पुण्य नेत्र म्हणुनि आह्मीं सिद्ध पाहिले ।
तन मन धन पंचप्राण त्यांसि अर्पिले ॥ ५
हीन लीन शरण तुला जोडुनी करा ।
माय बाप बंधु देवा तूंचि आसरा ।
लीन पार्वती चरण नमुनि । लीन रुक्मिणी चरण नमुनि
गूण गायिले ॥ ६

२४०

(राग पहाडी, ताल केरवा)

धरिला पंढरीचा चोर ।
लावुनि भावार्थाचा दोर ॥
हृदय बंदिखाना केला ।
आंत विठ्ठल कोंडिला ॥
सोऽहं शब्दाचा मारा केला ।
विठ्ठल काकुळती आला ॥
जनी म्हणे गा विठ्ठला ।
जीवें न सोडी मी तुजला ॥

२४१

(राग पिलू, ताल केरवा)

धांव गंगे बा तूं तुळशी। शरण मी पदारविंदासी ॥ ।धृ ॥

द्रौपदी भगिनी म्हणे कृष्णासी
आजि मी वरिले शबनेसी ॥
दुःशासन हा धरितो केशीं।
आग लागो तुझिया वचनासी ॥ १

कर्ण म्हणे तुम्ही ऐका वहिनी।
सुयोधनाची व्हा राणी।
संतत संपत ज्याच्या सदनी।
सुख भोगिसी तूं मृगनयनी ॥ २

भीम सांगती धृतराष्ट्रासी।
बोध करी तव पुत्रांसी ॥
अनुचित कर्में घडलीं त्यांसी।
प्रळय काळ तव कुळासी ॥ ३

लक्ष्मी पुसते मधुसूदनासी।
काय वाटत जीवासी ॥
सदा सर्वदा चित्त उदासी।
कां बोलाना तुम्ही मजसी ॥ ४

नारायण म्हणे ऐक सुंदरी।
कौरव पांडवांचे वैरी ॥
भक्ता घरीं माझ्या झाली चोरी।
चित्तचि लागेना भारी ॥ ५

दुःशासन गांजतो सतीला ।
कोण पुरवितो वस्त्रें तिजला ।।
विश्वंभर हा पावेल मजला ।
हाचि भरंवसा भक्ताला ।। ६
नेत्र लावुनी द्वारावतीसी ।
मनोदूत हा धाडियला ।।
करुणावचनें श्रवणीं ऐकुनी
ये लवकर गरुडा वरता ।। ७
ध्यान लागलें तव चरणाचें ।
जाणुनि अंतर निज भगिनीचें ।।
वाहन त्यजोनि ही गरुडाचें ।
तेज प्रगटलें स्वरूपाचें ।। ८
चतुर्भुज ती सुंदर मूर्ती ।
पीतांबर नेसवितो हातीं ।।
शामशबल ही पाहुनि मूर्ती ।
चकित पडले दुष्टमती ।। ९
कोणाची कन्या कोणाचे पुत्र ।
व्यर्थ संसारी सूत्र ।।
गोदावरी म्हणे नित्य भजावें ।
कृष्ण करावा तो मंत्र ।। १०

२४२

(राग मांड, ताल केरवा)

धांव घाली विठू आतां चालूं नको मंद ।
बडवे मज मारिति ऐसा कांहीं तरी अपराध ।। १

विठोबाचा हार तुझे कंठीं कसा आला ।
शिव्या देउनी म्हणती महारा देव बाटवीला ॥ २
अहो जी महाराज तुमचे द्वारींचा कुतरा ।
नका जी मोकलूं चक्रपाणी दुजे द्वारां ॥ ३
जोडोनिया कर चोखा विनवितो देवा ।
बोलिला उत्तरीं परि राग नसावा ॥ ४

२४३

(राग भैरव, ताल केरवा)

धोखै हो धोखै डहकायो ।
समुझि न परि विषय रस गीध्यो हरि-हीरा घर माँझ गँवायो ॥टे.॥
ज्यों कुरंग जल देखि अवनिकौं प्यास न गई दसौं दिसि धायो ॥
जनम जनम बहु करम किए है तिनमें आपुन आपु बँधायो ॥ १
ज्यों सुक सेमरफलआसा लगि निसि बासर हठि चित्त लगायो ॥
रीतौ पर्यौ जबै फल चाख्यो उड़ि गयो तूल ताँवरौ आयो ॥ २
ज्यों कपि डोरि बाँधि बाजीगर कनकन कौं चौहटै नचायो ॥
सूरदास भगवंतभजन बिनु काल व्याल पै आपु खवायो ॥ ३

२४४

(राग पहाडी, ताल केरवा)

नको वाजवूं श्रीहरि मुरली । तुझ्या मुरलिनें तहान भूक हरली ध्रु॥
गोपाळगड्यांचा मेळ, हरीसंग खेळ, कुंजवनीं रमली ।
कुंजवनीं रमली ॥ नको० ॥ १

मुरलिच्या नादें देव, ऋषीगण सर्व, समाधी जडली ।
समाधी जडली ।। नको० ।। २
खुंटला वायुचा वेग, वर्षती मेघ, जळें स्थिरावलीं ।
जळें स्थिरावलीं ।। नको० ।। ३
नामा चरणिचा दास, विनवितो आस, आशा नाहीं पुरली ।
आशा नाहीं पुरली ।। नको० ।। ४

२४५

(राग भैरवी (कर्नाटकी), ताल दीपचंदी)

नन्निद नाने जनिसि बंदेने देव ।। प. ।।
निन्न प्रेरणेयिंद नडेदु नुडिद मेले ।
निन्नदे तप्पो ? एन्नदे तप्पो ? परमात्म ।। अ. प ।।
जननिय जठरदि नवमासवु ।
घनतेयिंदलि पोषिसुतिरे नानु ।।
जनिसलारेनेने जनिसेंदिवकळदिंद ।
वनजाक्ष, नूकिदवनु नीनल्लवे, कृष्ण ।। १
अंधन कैयलि कोलित्तु करेदोय्दु ।
हिंदे मुंदाडियु केडहे बीळ्लु ।।
अंधकनदे तप्पो ? मुंदाडिस तप्पो ? ।
हिंदाडबेड तन्नोळु तप्पिल्लवो रंगा ।। २
कंदन तायियु आडिसुतिरे पोगि ।
कंद बाविय नोडि बीळुतिरे ।।
बंदु वेगने तेगेदप्पदिरलु आ ।
कंदन तप्पो ? मातेय तप्पो ? परमात्म ।। ३

भारवु निन्नदो इरु निन्नदो कृष्ण ।
नारि मक्कळु मने निन्नवय्य ॥
क्षीरदोळगे अद्दो, नीरिनोळगे अद्दो ।
हेरनोप्पिसिरलु सुंकवेतरदय्य ॥ ४
न्यायवादरु दुड्कु निन्नदु अ -।
न्यायवादरु पेळुववरारेनगे ।
कायजपित कागिनेलियादिकेशव -।
राय, नी कायय्य तप्पुगळेणिसदे ॥ ५

२४६

(राग सोहोनी, ताल त्रिताल)

नयन बसे रघुबीर । माई मोरे ॥ टे. ॥
एक हाथ सुन्दर धनुख बिराजे,
दूजे हाथ सुन्दर तीर ॥ १
कर शर चाप कमल दल लोचन,
ठाढे भये रणधीर ॥ २
तुलसिदास प्रभु आस चरन पर,
नयनन झरपत नीर ॥ ३

२४७

(राग बागेश्री, ताल त्रिताल)

नरहरि चञ्चल है मति मोरी,
कैसे भगति करूँ मैं तोरी ॥ टे. ॥
तू मोंहि देखैं हौ तोहि देखूँ,
प्रीति परस्पर होई ।
तू मोंहि देखै तोहि न देखूँ,
यह मति सब बुधि खोई ॥ १

सब घट अन्तर रमसि निरन्तर,
मैं देखत नहि जाना ।
गुन सब तोर, मोर सब औगुन,
कृत उपकार न माना ।। २
मैं तैं तोरि मोरि असमझि सों,
कैसे करि निस्तारा ।
कह रैदास कृष्ण करुणामय,
जै जै जगत अधारा ।। ३

२४८

(राग खमाज, ताल केरवा)

चौपाईः– नवधा भगति कहउँ तोहि पाहीं
सावधान सुनु धरु मनमाहीं ।।
प्रथम भगति सन्तन्ह कर सङ्गा ।
दूसरि रति मम कथा प्रसङ्गा ।।

दोहाः– गुरुपदपङ्कजसेवा, तीसरि भगति अमान।
चौथी भगति मम गुणगण, करइ कपट तजि गान ।।

चौपाई :– मन्त्र जाप मम दृढ बिस्वासा ।
पञ्चम भजन सुबेद प्रकासा ।।
छँठ दम सील बिरति बहु करमा ।
निरत निरन्तर सज्जन धरमा ।।
सातवँ सम मोहिमय जग देखा ।
मो ते सन्त अधिक करि लेखा ।।

आठवँ जथा लाभ सन्तोषा।
सपनेहुँ नहिं देखइ परदोषा ।।
नवम सरल सब सन छल हीना ।
मर भरोस हिय हरष न दीना ।।
नव मँह एकउ जिनके होई ।
नारि पुरुष सचराचर कोई ।।
सोइ अतिसय प्रिय सबरी मोरे ।
सकल प्रकार भगति दृढ तोरे ।।

२४९

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

ना इन्नेनु पेळलि, गुरुराया ।। प. ।।
नोड़ नोडुत, आड आडुत ।
कळेदेल्लो माया ।। अ. प. ।।
नरदेह एंबुदु इंथा मरवु ।
नीने ब्रह्मंत तोरिदि अरवु ।। १
तत्त्वमसि महावाक्य केळि ।
हारि होयितु द्वैतद धूळि ।। २
मुत्तु माणिक पेसरायतू लोप ।
तुंबि उळिदितु चिदानंद स्वरूप ।। ३

२५०

(राग मांड, ताल केरवा)

नादव केळुत निद्रेय माडुत ब्रह्मवु तावागि ।।
नादव केळलु नाना गणगळु होदवु तावागि ।। प. ।।
कूडितु दृष्टि परब्रह्मदि ता अनुदिनदलि बागि ।।
मन इंद्रियगळु हुडुकिदरिल्ल होदवु तावागि ।। १

नाना वर्णद छायव नोडुत निद्रेय माडिदेनो ।।
भानुकोटि प्रकाशद बेळकलि नादव केळिदेनो ।।
काणद रूपव काणुतलें ना कामिसि मलगिदेनौं ।।
बोधचिदानंद सद्गुरुनाथन ध्यानद माडिदेनो ।। ३

२५१

(राग गौडपंतु ,ताल त्रिपुट)

ना निनगेनु बेडुवदिल्ल, एन्न ।
हृदयमंटपदोळु निंदिरो कृष्णा ।। प. ।।
शिर निन्न चरणदलेरगलि, एन्न ।
चक्षुगळु निन्न नोडलि ।।
कर्ण गीतंगळ केळलि एन्न ।
नासिक निर्माल्य घ्राणिसलि कृष्णा ।। १
नालिगे निन्न कोंडाडलि, एन्न ।
करगळेरडु निनगे मुगियलि ।।
पाद तीर्थयात्रे माडलि, निन्न ।
ध्यानवेनगे ओंदु कंडचा हरिये ।। २
बुद्धि निन्नोळु कुणिदाडलि, एन्न ।
चित्त निन्नलि नलिदाडलि ।।
भक्त जनरसंग दोरकलि, रंग ।
विठ्ठल निन्नय दयवागलि हरिये ।। ३

२५२

(राग भीमपलास, ताल केरवा)

ना निन्न ध्यानदोळिरुतिरलु सदा ॥ प. ॥
    मिक्क मानवरेनु माडुवरु गोपाला ॥ अ. प. ॥
मत्सरिसिदरेनु माडलापरु एन्न ।
    अच्युत निन्न कृपेयिरलु ॥
नित्यवु निन्नय नामक जपिसलु ।
    किच्चिगे इरुवे मुत्तुववे पेळेलो रंगा ॥ १
गाळियिं कुदुरे ओय्यारदि तिरुगलु ।
    धूळदु ता रविगे मुसुकुवदे ॥
ताळिदवरिगे विरुद्ध लोकदोळुंटे ।
    गाळिगे गिरियु ता नडगुवदे रंगा ॥ २
कन्नडियोळगिन गंटु कंडु कळ्ळ ।
    कन्नविक्कलवन वशवहुदे ॥
निन्न नंबिदे नी एन्न कायबेकु ।
    पन्नंगशयन श्रीपुरंदरविठ्ठल ॥ ३

२५३

(राग भैरवी, ताल केरवा)

नाम तेंचि रूप रूप तेंचि नाम ।
    नामरूपा भिन्न नाहीं नाहीं ॥
आकारला देव नामरूपा आला ।
    म्हणोनि स्थापिलें नाम वेदीं ॥

नामा परता मन्त्र नाहीं हो आणीक ।
सांगती ते मूर्ख ज्ञानहीन ।।
नामा म्हणे नाम केशव केवळ ।
जाणती प्रेमळ भक्त भले ।।

२५४

(राग पहाडी, ताल केरवा)

नामदेव कीर्तन करी पुढें नाचे पांडुरंग ।।
जनी म्हणे ज्ञानदेवा बोला अभंग ।। १
अभंग बोलतां रंग कीर्तनीं भरला ।।
प्रेमें छंदें देव नाचूं डुलूं लागला ।। २
नाचतां उडतां देवाचा गळाला पीतांबर ।।
सावध हो देवा ऐसा बोले कबीर ।। ३
साधू संतांनीं देवाला धरिलें मनगटीं ।।
काय झालें म्हणूनी दचकले जगजेठी ।। ४
ऐसा कीर्तनमहिमा सर्वांमाजि वरिष्ठ ।।
भोळिया भाविका केली सोपी पायवाट ।। ५
नामयाची जनी लोळे संतांचिये पायीं ।।
आवडे प्रेमसुख मजला देईगा विठाई ।। ६

२५५

(राग हिंडोल, त्राल त्रिताल)

नाम रूप दुई ईस उपाधी
अकथ अनादि सुसामुझि साधी ।।
को बड़ छोट कहत अपराधू ।
सुनि गुन भेद समुझिहहिं साधू ।।

रूप विशेष नाम बिन जाने ।
करतल गत न परहिं पहिचाने ।।
सुमिरिय नाम रूप बिन देखे ।
आवत हृदय सनेह बिसेखे ।।
नाम रूप गति अकथ कहानी ।
समुझति सुखद, न परत बखानी ।।
अगुन सगुन बिच नाम सुसाखी ।
उभय प्रबोधक चतुर दुभाखी ।।

२५६

नाम वाचे श्रवणीं कीर्ती
पाउलें चित्तीं समान ।।
काळ सार्थक केला त्यानें
धरिला मनीं विठ्ठल ।।
निळा म्हणे स्वरूपसिद्धि
नित्य समाधि हरिनाम ।।

२५७

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)
नामामृतरसव कुडिदु नोडलिल्ल ।। प. ।।
कामन बलेयोळु सिलुकिदरेल्ल ।।
प्रेमद शाश्वत सुख तिळियलिल्ल ।। अ. प. ।।
ना एंब अहंकार नानु अलियलिल्ल ।
ना एंब निजरूप वस्तु तिळियलिल्ल ।।
नीने नानेंबुव खूनव तिळिसुवंथ ।
ज्ञानि सद्गुरुनाथन शोध माडलिल्ल ।। १

नासिकद कोनेयोळु ध्यास इट्टु नोडलिल्ल ।
बिंदु कळे कंडु ब्रह्म नाद केळलिल्ल ।।
नारायण रूपव प्रत्यक्ष कंडु ।
ज्ञानद नाविनोळु कूतीसाडलिल्ल ।। २
ई नालगीले रामनाम शब्दु नुडियलिल्ल ।
गुरुसेवादोळु मनसु लुब्धवागलिल्ल ।
ई नार्मादिद पावनरादरु महामुनिगळेल्ल ।
गुरु भाउरायर सेवा माडि मोक्ष होंदलिल्ल ।। ३

२५८

(राग यमन, ताल त्रिताल)

नारायण निन्न नाम ओंदिरुतिरे ।
बेरोंदु नामविन्याकय्य ।। प. ।।
बेल्लवु करदोळगिरुतिरे काड - ।
कल्लनु कडियलिन्याकय्य ।। १
हरिवाणदोळगमृतान्नविरुतिरे - ।
तिरुपे कूळनु तिन्नल्याकय्य ।। २
परुषद पाळेगळिरुतिरे बीदि - ।
जरिगल्ल तोळेयलिन्याकय्य ।। ३
नेट्टने दारियु दिट्टियोळिरुतिरे ।
बेट्टव बळसलिन्याकय्य ।। ४
बल्लिद नेलेयादिकेशव निरुतिरे ।
चिल्लरे दैवद हंबलु याकय्य ।। ५

२५९

(राग आनंदभैरवि, ताल अटताल)

नारायण निन्न नामद स्मरणेय ।
सारामृतवेन्न नालिगेगे बरलि ।। प. ।।

कूडुवागलि निताडुववागलि मत्ते ।
हाडुवागलि हरिदाडुवागलि ।।
खोडि विनोददि नोडदे ना बलु ।
माडिद पाप बिट्टोडि होगो हांगे ।। १
उरि बंदागलि चळि बंदागलि ।
मरळि मरळि मत्ते नडगुवागलि ।।
हरि नारायण दुरितनिवारणेंदु ।]
इरुळु हगलु निन्न स्मरणे मरेयधांगे ।। २
संतत हरि निन्न सासिर नामवु ।
अंतरंगद ओळगिरुतिरलि ।।
संतत वरद श्री पुरंदरविठ्ठलन ।
अंत्यकालदल्लि चिंतिसो हांगे ।। ३

२६०

नारी तो हम भी करी,
पाया नहीं विचार ।
जब जानी तब परिहरि,
नारी बड़ा विकार ।। १

अस्थि चर्ममय देह मम,
ता में जैसी प्रीति ।
तैसी जो श्रीराम मँह,
होति न तौ भवभीति ।। २

भक्ती द्राविड ऊपजी,
लाये रामानन्द ।
परगट किया कबीर ने,
सप्त दीप नव खण्ड ।। ३

कबीर कबीर क्या कहे,
जा जमुना के तीर ।
एक गोपि के प्रेम मे,
वह गय कोटि कबीर ।। ४

कित मुरली कित चन्द्रिका
कित गोपिन का साथं ।
अपने जनके कारण,
कृष्ण भयो रघुनाथ ।। ५

क्या छबि बरनो आप की,
भले बनेहो नाथ ।
अपने जन के कारने
आप बने रघुनाथ ।। ६

तुलसी यह जग आय कै,
सबसों मिलिए धाय ।
ना जाने किस वेषमें,
नारायण मिल जाँय ।। ७

सांझ पडी दिन आथ भ्या,
चकवी दीनी रोय।
जल चकवा वा देस को,
दिवस रैन ना होय ॥ ८

घर राखे घर जात है,
घर छाँड़े घर जाय।
तुलसी घर बन बीच रहु,
राम प्रेम पुर छाय॥ ९

बहता पानी निर्मला,
बँधा तो गंदा होय।
जोगी तो रमता भला
दाग न लागै कोय॥ १०

कबिरा खड़ा बजार में,
लिये लुकाठी हाथ।
जो घर फूँके आपना
चले हमारे साथ ॥ ११

रंग लाती है हीना,
पत्थर से पिस जानेके बाद।
सुरखुरु होता है इनसान,
ठोकरे खाने के बाद ॥ १२

चढ़ा मन्सूर सूली पर,
पुकारा इष्कबाज़ों से।
यह उसके बाम का जीना है
आए जिसका जो चाहे ॥ १३

साधु कहावन कठिन है
लम्बा पेड़ खजूर।
चढै तो चाखै प्रेमरस
गिरै तो चकनाचूर ॥ १४

२६१

निज ऊहिसवारदु संपन्न।
अदु वचनके गोचरमल्लेंदु, अदु मानसके विषयमल्लेंदु,
केळु मत्तोंदु अनुविंद पेळु उपदेशिसवेकर्दारिंद सत्य ज्ञान सुखात्मकवेंदु,
नित्य परिपूर्णतेयेंदु, दृश्यविलक्षणवीक्षिसुदेंदु, जानिसि पेळितु
श्रुतिगळ मोत्त ॥

२६२

(राग सारंग, ताल केरवा)

निज गुह्यद मातु ।
साधुरिगल्लदे तिळियदु ॥ प. ॥
कण्णिले कंडु हेळद मातु ।
पुण्यवंतरिगे होळेदीतु ॥
इन्नोब्बरिगेनु तिळिदीतु ।
चिन्मय वस्तु ॥ १
नीतिगे निजवागिह मुकुट ।
मातिगे मुट्टदवने निकट ॥
मतिहीनरिगे वगट ।
यतिजनरिगे प्रगट ॥ २
सोऽहं स्वनद मातनु केळिको ।
गुह्य गुरुतु हेळुव गुरु बळिको ॥
महिपति निन्नोळु नी तिळको ।
सिद्धविदे बलु बेळको ॥ ३

२६३

(राग पिलू, ताल केरवा)

निजल्याने गातां उभा नारायण ।
बैसल्या कीर्तन करितां डोले ।।
उभा राहोनियां मुखीं नाम वदे ।
नाचे हा गोविंद नाना छंदें ।।
मारगीं चालतां मुखीं नाम वाणी ।
उभा चक्रपाणी मागें पुढें ।।
तुका म्हणे यासी कीर्तनाची गोडी ।
प्रेमें घाली उडी नामासाठीं ।।

२६४

(राग भैरवी (कर्नाटकी), ताल दीपचंदी)

निनगारु सरि इल्ल । एनगन्य गतियिल्ल ।
ननगू निनगू न्याय हेळुवरिल्ल ।। प. ।।
ओंदे गूडिनलिद्दु । ओंदु क्षणगलदे ।
एंदेंदिगू निन्न नंबिकोंडिरलु ।।
बंद दुरितंगळिगेन्ननोप्पिसि कोट्टु ।
अंधकनंतिरुवदुचितवेनो रंगा ।। १
परसतिगळुकलु । परम पापिष्ठनेंदु ।
परिपरि नरकक्के सेरिसुवि ।।
परसतियरोलुमे निनगे ओप्पितु देवा ।
दोरेतनकंजि ना शरणेंबेनल्लदे ।। २

निन्न ध्यानवनु ना । निन्न प्रेरणेयिंद ।
अनंत कर्मवनु ना माडिदे ॥
इन्नादरू एन्न दयेयिंद नोडय्य ।
पन्नंगशयन पुरंदरविठ्ठल ॥ ३

२६५

(राग कांबोधि, ताल झंपा)

निन्न दरुशनके बंदवनल्लवो महा ।
पुण्यवंतर दिव्य चरण नोडलु बंदे ॥ प. ॥
एल्लि नोडलु नीने व्याप्तनागिरलिक्के ।
इल्लिगे बाह कारणवावुदो ॥
सोल्लिगे कंभदोळु तोरिद महामहिम ।
अल्लि इल्लेनय्य बल्ल भकुतरिगे ॥ १
करेवागले ओडि बंदोदगुवि देव ।
मरळि गाबुदवेणिसि बरल्यातको ॥
नेरे नंबिदवरिगावल्लियादरे एनो ।
अरितवर मनदल्लि निदाडुव चेल्व ॥ २
ध्यानके सिल्कुवे निन्न काणलि बहुदो ।
ज्ञानिगळु एनितु बरुवरो अल्लिगे ॥
अनंत जनुमदलि जप तप व्रत होम ।
एनु माडिदरिष्टु जन कूडुवदो देव ॥ ३
कठिणवो निन्न भक्तर दरुशनद लाभ ।
सटेयल्ल वेदगळु सारुतिहवेको ॥
वटुवे मोदलाद वैष्णवरंघ्रिगळु लव ।
त्रुटियादरू सोंकलदु गतिगे दारि ॥ ४

नीनिद्द स्थानदलि सर्व पुण्य क्षेत्र ।
नीनिद्द स्थानदलि सकल तीर्थ ॥
नीनिद्द स्थानदलि समस्त तात्विकरु ।
नानित्त बंदद्दु निनगे तिळियदे प्रभुवे ॥ ५
इदने लालिसु जीय निन्नदोंदे मूर्ति ।
निन्न दरुशनवल्लदे मिगिलावुदो ॥
पद पदके मध्वमत पोंदिद सुजनर ।
हृदयदलि ओंदोंदु परि निन्न रूपगळु ॥ ६
भळिरे तिरुमलराय निन्न करुणारसके ।
नेलेगाणे नेलेगाणे नेरेहोरेयलि ॥
ओलिदु भक्तरिगागी मदुवे हवणिसिकोंडे ।
सुलभ देवर देव विजयविठ्ठलरेय ॥ ७

२६६

(राग शंकराभरग, ताल दीपचंदी)

निन्न निजव नीने नीडो । अनुमानिसब्याडो ॥ प. ॥
तनु नेप्पु पोगि । घनसुखवागि ॥
जनन मरण भय नीगि । परब्रह्म तानागि ॥ १
मरळि मरळि हुट्टि । मरविगे मै कोट्टि ॥
गरिगट्टि शरणरोळाडो । अनुभवकें कूडो ॥ २
ओडेय नीरलकेरि । नुडि पंचाक्षरि ॥
ओडेयन ओलिसि ओडगूडो । संसारक केडो ॥ ३

२६७

(वचन)

निम्म नोट परम सुख,
निम्म कूट परम सुखवय्य ।
अष्ट कोटि रोमंगळेल्ल कंगळागि नोडुत्तिद्देनु ।
कूडल संगमदेवय्य ! निम्म नोडि नोडि,
एन्न मनदल्लि रति हुट्टि निर्मिदवेन्न कंगळु

२६८

निरगुन ते एहिं भाँति बड़,
नाम प्रभाव अपार ।
कहेउँ नाम बड राम तें,
निज बिचार अनुसार ।। १
हम लखि लखिहि हमार,
लखि हम हमार के बीच ।
तुलसी 'अलखैं' का लखैं,
राम नाम जप नीच ।। २
एक छत्र एक मुकुटमनि,
सब बरनन पर जोउ ।
तुलसी रघुबर नाम के,
बरन बिराजत दोउ ।। ३
राम नाम सब कोई कहै,
ठग ठाकुर अरु चोर ।
जिस से ध्रुव प्रहलाद तरे,
वह नाम कुल और ।। ४

राम नाम मणि दीप धरु,
जीह देहरी द्वार ।
तुलसी भीतर बाहिर हुँ,
जो चाहसि उजियार ।। ५
नाम रामु को कल्पतरु,
कलि कल्यान निवास ।
जो सुमिरत भयो भाँग ते,
तुलसी तुलसीदास ।। ६
शून्य मरै अजपा मरै,
अनहत हूँ मरि जाय ।
दास कबीरा ना मरै,
राम नाम रट लाय ।। ७

२६९

निर्गुण हमारे पिता लगत हैं,
सगुण है महतारि ।
किसको निंदों किसको बरनों,
दोनों पल्ला भारी ।। १
सगुण की सेवा करो,
निर्गुण का करू ज्ञान ।
निर्गुन सगुन के परे,
तहें हमारा ध्यान ।। २
गुश्ल आता है तायमूं,
न वजू आता है ।
सिजदा कर लेता हूँ,
जब सामने तू आता है ।। ३

जो तन माहै मन धरै,
मन में धरै गुरुभाव ।
साहब के सनमुख रहै,
तौ फिर बालक होय ।। ४
कबिरा धारा अगम की,
सद्गुरु दई लखाय ।
उलटि ताहि सुमिरन करौ,
स्वामी संग मिलाय ।। ५
लाख कोस जो गुरु बसै,
दीजै सुरत पठाय ।
सवद तुरी अप्तवार है,
पल पल आवे जाय ।। ६

२७०

निर्विकल्प निराकार । निरवयव निराधार ।
निष्प्रपंच अपार । सद्गुरुराया ।। १
निरालंब निरंजन । निरपेक्ष निर्गुण ।
निरंतर तूं जाण । सद्गुरुराया ।। २
निःसंग आणि निर्मळ । निष्कलंक आणि निश्चळ ।
अप्रत्यक्ष अढळ । सद्गुरुराया ।। ३
अच्युत अदाह्य अच्छेद्य । अतर्क्य अदृश्य अक्लेद्य ।
अलक्ष तैसेचि आग्र । सद्गुरुराया ।। ४
निर्दोष निर्लेप निरुपम । निरामय आणि अनाम ।
निःशब्द निवृत्ति निष्काम । सद्गुरुराया ।। ५

अक्षय अजन्मा अगणित । निष्कर्म निरुपाधि सत ।
अकर्तव्य अरूप अद्वैत । सद्गुरुराया ।। ६
निराभास तैसे अनंत । ऐशा रूपासि नमस्कारीत ।
अनन्य भावेसी हा नाथ । सद्गुरुराया ।। ७
सप्त्यासी यावें ऐसा हेत । मनी असोनी नोहे पूरित ।
प्रपंची माये मोहित । मुकलों दर्शना ।। ८
जव कृपा होइ सदया । दर्शन त्वरित येईन पाया ।
ऐसा भाव सद्गुरुराया । दासानुदास धरियेला ।। ९
कृष्णाजीपंत अंबुराव । रामभाऊ भीमराव ।
नामधारक रूपें देव । नमस्कारी साष्टांगें ।। १०
सर्व मंडळी नमस्कारूनी । संपूर्ण करी पत्र लेखनी ।
पुन्हां सद्गुरु नमोनी । नाथे आनंद मानिला ।। ११

२७१

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

नीने एल्ल रूप ताळिरुवी । श्रीगुरुवे निन्नय ।
ध्यान माडलु आरिग्हेळिरुवि ।। प. ।।
नीते क्षिति जल अनल मारुत ।
नीने नभ रवि चंद्र आत्मनु ।।
नीने सुर नर पशु मृग द्विज ।
नीने क्रिमि तृण काष्ठ शिलेयु ।। १
पुण्य पाप न्यायद मातु । निन्निंदे हुट्टितु ।
निन्न होरतदु मुन्न एल्लित्तु ।।
नन्ननिन्नदु अन्नुतिहरै भिन्नभेदगळन्नु नीगिसु ।
इन्नु यारिगे शिक्षिसुवि बलु कुन्निमत सुज्ञानवेन्नुत ।। २

काडि बेडुणुववनु नीनिरुति । बेडिद्द अडिगेय ।
माडि नीडुणिसुवनु नीनिरुवि ॥
नीडि हंगिसुवनु नीनु बेडि अपमानागुवनु नी ।
केडु तरुवंथवनु नीनु केडिगीडागुवनु नीने ॥ ३
चन्नकवि हेसरक्षरवु कूडि । बावन्न बीजा - ।
क्षरगळेल्ल नीने इरुतिरुवि ॥
निन्न बैयुव अक्षरगळिवे निन्न स्तुतिगैरवक्षरगळिवे ।
सन्नुतात्मक मल्लिकार्जुन निन्नोळुदिसिद एल्ल विषयनु ॥ ४

२७२

(राग काफी, ताल त्रिताल)

नी याको । निन्न हंग्याको ॥
निन्न नामद बलवोंदिद्दरे साको ॥ प. ॥
करि मकरिगे मिलुकि मोरेयिडुतिरुवाग ।
आदिमूलनेंब नामवे काय्तो ॥ १
प्रल्हादन पित बाधिसुतिरुवाग ।
नरहरियेंबो नामवे काय्तो ॥ २
बालेय सभेयल्लि सीरेय सेळेवाग ।
कृष्ण कृष्णएंब नामवे काय्तो ॥ ३
यमन दूतरु बंदु अजमिळनेळेवाग ।
नारायणनेंब नामवे काय्तो ॥ ४
आ मर ई मर ध्यानिसुतिरुवाग ।
राम रामएंब नामये काय्तो ॥ ५

हसुळे आ ध्रुवराय अडविगे पोपाग ।
वासुदेवनेंब नामवे काय्तो ।। ६
निन्न नामके सरि काणेनु जगदोळु ।
घन्न महिम सिरि पुरंदर विठ्ठल ।। ७

२७३

नूरु मातुगळ्याको । गुरुनाम – ।
स्मरणि ओंदिद्दरे साको । हलवु चिंतिसुवद्याको ।।प.।।
काम क्रोधवनु कळेयो । अति ।
प्रेम मोहवनु अळियो ।।
निज शिवनागि नी होळेयो ।
बेळकिनोळु निजतिळियो ।। १
हलवु हंवलिसबेडो । आत्मन ।
नेले तिळियुवदु बलु पाडो ।।
नेले तिळिसुव गुरुविन कूडो ।
आ पाददि सद्गति नोडो ।। २
पोडविगधिक कडकोळ ।
एन्नोडेय योगि मडिवाळ ।।
बिडपे भजिसो अवनाळ ।
नाळेएंबुवन मनि हाळ ।। ३

२७४

श्लोक

नेतिनेत्यादिनिगमवचनेन,
  निपुणं निषिध्य मूर्तामूर्तराशिम् ॥
यदशक्यनिह्नवं स्वात्मरूपतया,
  जानन्ति कोविदास्तत्त्वमसि तत्त्वम् ॥ १
खाद्यमुत्पाद्य विश्वमनुप्रविश्य,
  गूढमन्नमयादिकोशतुषजाले ॥
कवयो विविच्य युक्त्यवघाततो यत्,
  तण्डुलवदाददति तत्त्वमसि तत्त्वम् ॥ २
विषयविषयेषु सञ्चारिणोऽक्षा--,
  श्वान् दर्शनकशभिघाततः ॥
स्वैरं संनिवर्त्य स्वान्तरश्मिभिर्धीरा,
  बध्नन्ति यत्र तत्त्वमसि तत्त्वम् ॥ ३
व्यावृत्तजागृदारिष्वनुस्यूतं,
  तेभ्योऽन्यदिव पुष्पेभ्य इव सूत्रम् ॥
इति यदौपाधिकत्रयपृथक्त्वेन,
  विदन्ति सूरयस्तत्त्वमसि तत्त्वम् ॥ ४
पुरुष एवेदमित्यादिवेदेषु,
  सर्वकारणतया यस्य सर्वात्म्यम् ॥
हाटकस्येव मुकुटादितादात्म्यं,
  सरसमाम्नायते तत्त्वमसि तत्त्वम् ॥ ५

वेदानुवचनसद्दानमुखधर्मैः,
श्रद्धयाऽनुष्ठितैर्विद्यया युक्तैः ॥
विविदिषन्त्यत्यन्तविमलस्वान्ता,
ब्राह्मणा यद्ब्रह्म तत्त्वमसि तत्त्वम् ॥ ६
शमदमोपरमादिसाधनैर्धीराः,
स्वात्मनाऽऽत्मनि यदन्विष्य कृतकृत्याः ॥
अधिगतामितसच्चिदानन्दरूपा,
न पुनरपि विद्यन्ते तत्त्वमसि तत्त्वम् ॥ ७

२७५

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

नैनहीन को राह दिखा प्रभु,
पग पग ठोकर खाऊँ मैं ॥ टे. ॥
तुमरि नगरिया कि कठिन डगरिया,
चलत चलत गिरि जाऊँ मैं ॥ १
चहूं ओर मेरे घोर अंधेरा,
भूल न जाऊँ द्वार तेरा ॥ २
एक बार प्रभु हाथ पकड़ लो,
मन का दीप जलाऊं मैं ॥ ३

२७६

वचन

नैनेंद्रिय विषयदिंद पतंग केडुवदु दीपद ज्वालेयल्लि ।
घ्राणेंद्रिय विषयदिंद भ्रमरवु केडुवदु संपिगे पुष्पदल्लि ।

रसनेंद्रिय विषयदिंद मत्स्य केडुवदु जालगारन बलेयल्लि ।
श्रवणेंद्रिय विषयदिंद एरळे केडुवदु बेटेगारन सरळिनल्लि ।
त्वगेंद्रिय विषयदिंद गज केडुवदु राजन कृतकदल्लि ।
इंतिष्टु प्राणिगळु ओंदोंदु विषयक्के बंधनक्कोळगादवु ।
इंतप्प पंचेंद्रिय विषयव्यापारदल्लि हुरद्याडुव ।
मंदमतियन्नु एन्ननु सलहिकोळ्ळय्य देव अखंडेश्वर ॥

२७७

(राग शंकराभरण, ताल केरवा)

नोड सखी बेळगुतद परम प्रकाशद ज्योति ।
इडा पिंगळ मध्यदि गुरुकरुणद प्रख्याति ॥ प. ॥
शतकोटि जन्मद सुकृत ओदगि बंतेनगे ।
अति हर्ष चित्तदोळु मथिसि बंदे गुरुमनेगे ।
गतियागुव पथव हेळि कोडुवे बा निनगे ।
मितियिल्लद भवदोळु जनिसि बंदे बा ईग ॥
हृर्तदिंद आसनव मडिगि हिम्मड ओत्तिसद ।
ओत्तिसद ।
चेतरिसि मन पवन एरडु सरि कूडिसद । कूडिसिद ।
शतकोटि रविकिरण बेळक अल्लि तोरसिद ।
तोरसिद ॥
क्षितिगधिक सांबनोळु कूडि बहळ सुखियागु ।
रतिशीलदि केडबेड अतिशय भोगवनीगु ॥ १

नासिकाग्रदल्लि दृष्टिय चलिसदे निल्लिसि ।
कसिविसिय हंब्रल एनु इल्लधांग स्मरिसि ।
मोस मोहव बिडिसि विषयद गुणगळ केडिसि ।
ईशन ध्यानदोळु चलीसदे मनवनु निल्लिसि ।।
एसु पर्यंत हेळलि झननन झंकार नाद । केळु नाद ।
पसरिसितो एनगिन्नु शंख किन्नरि विनोद । विनोद ।
सासिर कमलदोळु मीरिद अमृत स्वाद । केळु स्वाद ।।
विश्वासदि तन्निज तानु तिळिदु नलिदाडि ।
वसुधेगे बारधांग माडिद ब्रह्मन कूडि ।। २
पंच भूतगळेल्लि पंच क्लेशवेनायितु ।
प्रपंचवेंबुवदु इद्दु इल्लद हांगायितु ।
पंच मूर्तिगळेनिसुव कल्पने ताने तानायितु ।
संचरिसुव मर्कट सरिदु ताने सत्तु होयितु ।।
संचित प्रारब्धद श्रुतिय वाक्य सुळ्ळंते । सुळ्ळंते ।
वांछिसिद वेदवनु पाठिसलु गतियिल्लंते । इल्लंते ।
मुंचे हेळुवे केळिरि शास्त्रवु बरि गंटंते । गंटंते ।।
वांछनि इल्लदुन्मनि पीठदोळु संदु ।
पंचानन धरिसिद पंचाक्षरियोळगोंदु ।। ३

२७८

(राग कांबोधि, ताल दीपचंदी)

नोडिरी ब्रह्मनाटव । नीवु ।
नोडबेकादरे माडि गुरुविन सेवा ।। प. ।।
कालिल्लदे नडेवुदु । करविल्लदे हिडिवुदु ।
सर्वेंद्रियगळ सुखिसुवदु ।।
मैयल्ल मुसुकित । मलमूत्र बिडिसितु ।
होय्यलाडुत बंदु । ताने तानादद्दु ।। १

किवियिल्लदे केळुवदु । बायिल्लदे उंबुवदु ।
नयनविल्लदे नीट नोड्डुवदु ॥
तैलविल्लद ज्योति । बैलोळु निंतितु ।
बैलिगे बैलु । निर्बैलु तानाददु ॥ २
नेलविल्लदे भूमि मेले । एलेयिल्लद गिड हुट्टि ।
दोड्डदोंदु अदु हण्णायितु ॥
तलेयु इल्लदे पोद्दु । बेलेयु इल्लदे मारि ।
बाधे तक्कोंडनम्म । कूडलूरेश ॥ ३

२७९

(राग पिलू, ताल केरवा)

नौकरी शरिअत से करना, हुकुम पीर मुरशिद का रखना ॥ टे.॥
मन घोड़े को मार चाबुका, विवेक लगाम लेना ॥
प्रेम क्षेम से रहना बेटा, "सोऽहं" गढ़ लेना ॥ १
कूच दरकूच मुकाम करके, संगम पूजा करना ॥
अखी लगाकर मार निशानी, पीछे मत हटना ॥ २
सिढ़ी पकड़ कर चढ़ना बेटा, धीरजसे गढ लेना ॥
अन्दर का पट खोल लेना, धीरेसे चढ़ना ॥ ३
अजरदेशकी हवा देख ले, अमर कुण्ड मों नहाना ॥
भगवापट की बाँध निशानी पीछे मत हटना ॥ ४
कहत कबीर सुनो भाइ साधो बार बार नहिं आना ॥
जोही गुरु का पूरा होगा, वोही बात पहचाना ॥ ५

२८०

पढ़ पढ़ कर पत्थर भए,
लिख लिख हो गये ईंट ।
ब्रह्म ग्यान की हीय में,
लगी न एकहूँ छीट ॥ १
लिखा पढी की बात नहि
देखा देखी बात ।
दुलहा दुलहिन मिल गए,
फीकी परी बरात ॥ २
तुलसी या संसार को,
भयो मोतियाबिन्द ।
है नियरे सूझे नहीं,
लानत ऐसी जिन्द ॥ ३
हाथ छुड़ाये जात हौ,
निबल जानि के मोहि ।
हिरदयसे जब जाहुगे
सबल बदौंगी तोहि ॥ ४
जो देखे सो कहै नहि,
कहै सो देखै नाहि ।
सुनै सो समुझावै नहीं,
रसना दृग श्रुति काहि ॥ ५
जौ गूँगे के सन को,
गूँगा ही पहिचान ।
त्यों ज्ञानी के सैन को,
ज्ञानी होय सो जान ॥ ६

हीरा तहाँ न खोलिये,
जहँ कुँजरन की हाट ।
सहजहिं गाँठी बाँधि कै,
लगौ आपनी बाट ।। ७
हीरा परा बजारमें,
रहा क्षार लपटाय ।
बहुतक मूरख चलि गये,
पारखि लिया उठाय ।। ८

२८१

(राग देस, ताल दीपचंदी)

(अ इष्टलिंग)

परतर शिवलिंगवेळसि निनगागि ।
करकंजदोळु काणिसितु योगि यजिसु ।। प.।।
मोदल पीठवे बिंदुवागि, मेले निंदे –।
सेद पीठवदु नादवागि, गोमुखवे ।।
सदमळ कळेयागि, सकलातीतने लि – ।
गद निजवागिरलदरोळु ज्वलिप ।। १
तरुविस्तरवनोळकोंडिर्द बीजद ।
परियंतरारध्वगळिंगिबुवडेद ।।
परबोम्मकाश्रयवागिह निजशक्ति ।
बेरसि तनगे तानाधारवागिर्प ।। २

मूरु मंडलवनुच्चळिसि गुण वर्ण ।
मूरनु मीरि बोधमात्रवागि ।।
तोरुव निजगुरु शंभुलिंगवदु ताने ।
बेरेनिसदे निन्न कण्ण मुंदिहुदु ।। ३

(ब) प्राणलिंग

(राग सोहोनी, ताल दीपचंदी)

प्राणलिंगविदनु गुरुविनाणतियोळु केळि नोडि ।
माणदेकचित्तदिंदे जानिपने कृतार्थनु ।। प ।।
अनुवे रवियपानमिदुवेनिपुदवरोळगलदोंदि ।
मिसुप शांत सांतमाद, शैवशक्ति बीजद ।।
बेसुगेयाद, ताणदेकवर्णदखिळवृत्तिमयद ।
पेसरु तळेदु, श्रवणविषयमाद परम नादवे ।। १
मूललिंग नाभिहृदयकंठकूर्चगोत्रमोत्त ।
जालदंबुजाक्षरादि दैवमंत्रशक्तिय ।।
मेळदोडने केंपु मिंचु रत्न चिन्न सोडरु चंच –।
लालताग्नि दीप्तिरूपदोप्प दिव्य बिंदुवे ।। २
पलवु विवरवांत कुंभदोळगणचलदीपदोंदु ।
बेळगु मसगुवंते देहकरणनिकरमुखदोळु ।।
पोळेदु विश्वदृश्यवीथिगळनु बेरे बेरे तोर्के - ।
गोळिप चारु चित्कलापूर्ण शंभुलिंगवे ।। ३

(क) भावलिंग

(राग मालकंस, ताल दीपचंदी)

भावलिंगविदने बिडदे नीनु परि - ।
भाविसु भेदविल्लदे योगि ॥ प॥
गुरुमंत्रशक्तियिंदु दिसदे, योग ।
करणमथनदोळुज्वलिसदे ॥
कर हृदयद हवणेनिसदे, नित्य - ।
परिपूर्णानंदवच्चळियदे ॥ १
दीपवु दीपद किरणव ताने ।
व्यापिसि तोरुव प्रभेयंते ॥
रूपिसि बेळगुविष्टप्राणलिंगा - ।
रोपविल्लद निरुपाधिय ॥ २
सुकरदर्चने ध्यानवेसगलु तोर्प ।
सकलासकल निष्कळंगळ ॥
निकरविषयविकल्पनेगूडदोप्पु - ।
वकलंक नित्य निर्मलवाद ॥ ३
पोरगाळगण नेत्रमानसदिंदे ।
कुरुहुवडेदु वण्ण बगेयागि ॥
बरि बळकेयोंददविरळ दीप्ति ।
करुगोंडु विकृतियोंदिल्लद ॥ ४
स्थूलतत्त्वात्मक जीवनवृत्ति - ।
जाल मंटपद सूक्ष्मांतरदोळु ॥
मेळविसद सदमळ परमानु - ।
कूलदिंदखिळसाक्षिकमाद ॥ ५

नोटद समरति कूटद मेले ।
मीटे निसुव परवशनंते ॥
नाटिसुतिह रूपरुचिगळ मीरि ।
साटिदोरद तृप्तिमयवाद ॥ ६

तरुमूलशाखेयनोळकोंड बीज -।
दिरविनंददोळु षडध्वद ॥
नेरविगे परम कारणवागि।
कार्य कारण कर्मद तोर्कॆवडियद ॥ ७

मंदराचलद चलने निंद सदा ।
सिंधुविनंते बुद्धि वृत्ति - ॥
योंदिल्लदिह कालदोळु नित्य बोधा-।
नंदमुद्रेयोडेयदिर्प ॥ ८

तनु कर्मवनु वायु जयवनु हार - ।
दनुभवमात्रदोळु अपरोक्ष - ॥
वेनिसुव गुरु शंभुलिंगद निज - ।
दनुविन चिन्मात्रवेनिसुव ॥ ९

२८२

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

परमात्मनुनभव नरंरिगे नीडलु ।
सुरलोकदिं वर नाम तंदु ॥
हिरि गुरु तानागि उद्धरिसिद शिष्य - ।
वरर महिमेयन्नु केळिरिदु ॥ १

सिद्धिय बलदि प्रसिद्धिय पडेदांध्र ।
साधु पुरुष 'रघुनाथप्रिय' ॥
बुद्धिय होडेयलु सिद्ध गुरुविनि प्र. - ।
सिद्ध पुरुष नाद प्राणप्रिय ॥ २
गुरुतम नेमदि परतम अनुभाव ।
भाग्यवंत 'भावु' होंदिरुव ॥
मरेयल्लि मेरेयुव हिरि गुरु महिमेय ।
धरेयल्लि मेरेसलु मुंदादव ॥ ३
साधुमुखादि वर साधनवनु पडेदु ।
साधिसिदनु 'दास' परमार्थव ॥
बोधिसि भकुतर दुगुडव बिडिसुत्त ।
सादर वैभव गळिसिरुव ॥ ४
मेलु नामव नित्य बेरळिनिंदेणिसुत ।
कालकालके तानु नेनेयुवनु ॥
कालकमंगळ कालिले ओदेयुव ।
सावळसंगद 'कक्क' तानु ॥ ५
बयसुव भकुतिंयि बयसद भकुतिय - ।
नरित 'बापु' भापु अल्लवेनु ॥
गुरु ग्रंथ ओदुत गुरुसेवे माडुत ।
गुरुविन बळियल्लि नेलेसिहनु ॥ ६
हरिभक्तकुलजनादरु ता 'रघुनाथार्य' ।
हर गुरुविगे शरणु बंदिहनु ॥
परनिंदेयनु जरेदु गुरुबोधदिं नडेदु ।
हिरि वचनव जगके सलिसिहनु ॥ ७

आर्यन वचनदि आर्यादिगळ बेरिसि ।
आर्य ग्रंथव तानु प्रकटिसुव ।।
हिरि गुरुवर्यर बोध 'बाबाचार्य' ।
सर्व जनर कैयोळिरिसिरुव ।। ८
ओलविन छलदिंद काडुव गुरुगळ ।
बलद महिमेयन्ने नोडुतिह ।।
निलिसुत मनेयनु ओलिसुत मनवनु ।
गुरुकाजवनु 'दाजि' माडुतिह ।। ९
चंडियु गुरुगळ कंडंते काडलु ।
गोडतियनु तौडुगोळिसुतिह ।।
पुंड 'पंढरिनाथ' गुरुविन वर शिष्य - ।
मंडलदलि स्थान गळिसुतिह ।। १०
गुरुविन कडे हुट्टु किरिमगनादरु
वर शिष्य तानागि वेळेदिहनु ।।
हरिविठ्ठला ! शिवा ! गुरुवे, जय ! एन्नुत ।
चरिप 'नरसप्प' नदें धन्यनु ।। ११
इंतु 'मनोहर' संतर महिमेय ।
संतर्सादिंदलि पाडुवदु ।।
संतर पावन जीवनदलि मिंदु ।
अंतरंग शुचि माडुवदु ।। १२

२८२

(राग बिहाग, ताल केरवा)

पवित्र तो देह वाणी पुण्यवंत ।
जो वदे अच्युत सर्व काळ ।।

तयाच्या चिंतनें तरतील दोषी ।
जळतील राशी पातकांच्या ॥
देव इच्छी रज चरणोंची माती ।
धांवत चालती मागें मागें ॥
काय त्या उरलें वेगळें आणीक ।
वैकुंठ नायक जया कंठीं ॥
तुका म्हणें देवभक्तांचा संगम ।
तेथें ओघ नाम त्रिवेणीचा ॥

२८४

(राग पिलू, ताल केरवा)

पांडुरंग कांती दिव्य तेज झळकती ।
रत्नकीळा फांकती प्रभा ॥
अगणित लावण्य तेज पुंजाळलें ।
न वर्णवे तेथीची शोभा ॥ १

कानडा हा विठ्ठलु कर्नाटकू ।
येणें मज लावियेला वेधु ॥
खोळ बुंथी घेउनी खुणाची पालवी ।
आळविल्या नेदी सादु ॥ धृ० ॥

शब्देवीण संवादु दुजेवीण अनुवादु ।
हें तव कैसेनि गमे ॥
परेहि परतें बोलणें खुंटलें ।
वैखरी कैसेनि सांगे ॥ २

पायां पडो गेलें तंव पाउलचि न दिसे ॥
उभाचि स्वयंभु असे ॥
समोर कीं पाठीमोरा न कळे ।
ठकचि पडिले कैसें ॥ ३
क्षेमालागि मन उतावळ माझें ।
म्हणवोनि स्फुरताती बाहो ॥
क्षेम देउ गेलें तव मीचि मी एकलो ।
आसावला जीव राहे ॥ ४
बापरखुमादेवीवरु हृदयींचा जाणुनी ।
अनुभव सौरसु केला ॥
दृष्टीचा डोळा पाहो गेलिये ।
तव भीतरु पालटु झाला गे माये ॥ ५

२८५

(राग सारंग, ताल केरवा)

पांडुरंगन नोडुणु नडि, नडि ॥ प ॥
कोडुवनु मुक्तिय पडि पडि ॥ अ. प. ॥
आषाढ कार्तिक यात्रेगे पोगि ।
दरुशनगोळ्ळुणु नडि नडि ॥
वाळवंटियलि कुणिव संतर ।
पादक बीळुणु नडि नडि ॥ १
ई देह शाश्वत अल्लवेंदु तिळुदु ।
मायद मुसुकनु तगि तगि ॥
माय प्रपंचव विट्टु विठ्ठलन ।
नाम गर्जनव नुडि नुडि ॥ २

परम पुरुषन कीर्तिय पोगळुत ।
परगति होंदुणु नडि नडि ।।
पुरंदर विठ्ठलन स्मरणिय माडुत ।
परवशरागुणु नडि नडि ।। ३

२८६

(राग पुरिया धनाश्री, ताल दीपचंदी)

पादपूजेय माडि मुक्तादे । गुर्रुलिंगजंगम ।। प. ।।
पादपूजेय माडि मुक्त - ।
नागि दशविध नादघोषदि ।
वाद भेदवनळिदु चिद्‌धन - ।
बोधमंटपदल्लि कुळितु ।। अ. प. ।।
काय वाच मनसु शुद्धागि । भयविल्लदहागे
माये मोहव एरडु ता नीगि ।।
कायकाशि क्षेत्रदल्लि । राय विश्वनाथ ताने ।
तोय तोयं बेरेसिदंते । न्याय माडुव जंगमन ।। १
इडापिंगळ जोड गूडिसि । नडुनाडिगूडें - ।
देडद हिम्मड दशनदोदगिसि ।।
जडिदु आसन वलिदु कुळितु । ओडने प्राणपानवेरडु ।
हिडिदु एब्बिसिनडेदु त्रिकुटदि । मुळुगि आडुव जंगमन ।। २
पिंडब्रह्मांडेरडु शिरदोलमे । षडजलज मेगिन ।
पुंडरीकन सहस्रदळदोलुमे ।।
कडु तत्सुखवुंडु सुखदि अ - ।
खंड ज्योतिलि बेळगे मुददोळु ।।
कंडु पश्चिम तुदिय बैलोळु ।
मंडिसिद महालिंगरंगन ।। ३

२८७

(राग भूप, ताल केरवा)

पामर जन्मविदु बलु खोट्टि । याकागबारदु गुरुविगे भेट्टि ।। प.।।
सार्थकवेनायितु नी हुट्टि । सुळ्ळे ।
होत्तु दणिदि गाळिय मट्टि ।। अ. प. ।।
रोजविल्लदें सुळ्ळे खटिपिटि । ई ।
गोजिनोळगे बिद्यो उपराटी ।।
मोजिगे मोजिदु प्रतिसृष्टि । निन्न ।
सतिसुतर हितकागि भ्रांतिगेट्टि ।। १
एंटु मंदिय स्नेहव कट्टि । ओळ्ळे ।
भंटनागि अहंकार तोट्टि ।।
आरु मंदिय कूड अनुगेट्टि । निन्न ।
अरवु एंबुदु अळिदिट्टि ।। २
स्थिरवेंदु तिळिदु मनि कट्टि । नीं ।
तिळिदु तिळिदु हंबल तोट्टि ।।
नंब्रिगिडो नी गुरुनिष्ठी । होगि ।
योगिय पाद नी हिडि घट्टि ।। ३

२८८

(राग यमन, ताल केरवा)

पायाचा मी दास विठोबा । अर्जी ऐकावी ।
पतीत पावन दीन दयाळा । लज्जा रक्षावी ।।
विठ्ठल जय जय विठ्ठल ।। १

मोठे मोठे पापी तरले । कीर्ती म्यां ऐकिली ।
म्हणून पायाजवळि विठोबा । आर्जव म्यां केलें ।। विठ्ठल० ।। २
मोठे संकटीं पांडवांचें । रक्षण त्वां केलें ।
माझ्या विषयीं कां रे विठोबा । नेत्र झांकिलें ।। विठ्ठल ० ।। ३
म्लेंच्छ राजा हीन यातिचा । नामें उद्धरिला ।
माझे विषयीं कां रे दयाळा । विसर पडियेला ।। विठ्ठल ० ।।४
त्रैलोक्याचे धनी जाणुनी । आलों मी द्वारा ।
न होशिल दयाळु देवा । जातों माघारा ।। विठ्ठल ० ।। ५
वल्लव म्हणे मनांत येतें । कांहीं न करावें ।
अहोरात्र सोडुनि धंदा । देवा आळवावें ।। विठ्ठल ० ।। ६

२८९

(राग पहाडी, ताल केरवा)

पायो जी, मैने राम रतन धन पायो ।। टे. ।।
वस्तु अमोलिक दी मेरे सतगुरु,
किरपा कर अपनायो ।। १
जनम जनम की पूंजीं पाई,
जग में सभी खोवायो ।। २
खरच न खूटै, चोर न लूटै,
दिन दिन बढ़त सवायो ।। ३
सत की नाव खेवटिया सतगुरु,
भव सागर तरि आयो ।। ४
मीरा के प्रभु गिरिधर नागर,
हरखि हरखि जस गायो ।। ५

२९०

(राग सोहनी, ताल त्रिताल)

पावन जस है माधो तेरा,
तुम दारुन अघमोचन मेरा ॥ टे. ॥
कीरति तेरी पाप बिनासै,
लोग बेद यो गावैं ।
जो हम पाप करत नहिं भूधर,
तौ तू कहा नसावैं ॥ १
जब लग अंग पंक नहिं परसै,
तौ जल कहा पखारै ।
मन मलीन विषयारस लम्पट,
तौ हरिनाम सँभारै ॥ २
जो हम विमल हृदय चित अन्तर,
दोष कौन परिहरि हौ ।
कह रैदास प्रभू दयाल हौ,
अबन्ध मुक्त का करिहौ ॥ ३

२९१

(राग पहाडी, ताल केरवा)

पावन पर्वत वेद पुराना ।
राम कथा रुचिराकर नाना ॥
मर्मी सज्जन सुमति कुदारि ।
ज्ञान बिराग नयन उरगारी ॥

भाव सहित खोजइ जो प्रानी ।
पाव भगति मणि सब सुख खानी ।।
रामभगति चिन्तामणि सुन्दर ।
बसइ गरुड, जाकें उर अन्तर ।।
परम प्रकासरूप दिन राती ।
नहि कछु चहिअ दिआ घृत बाती ।।
मोह दरिद्र निकट नहिं आवा ।
लोभ बात नहिं ताहि बुझावा ।।
प्रवल अविद्या तम मिट जाई ।
हारहि सकल सलभ समुदाई ।।
खल कामादि निकट नहिं जाहीं ।
बसई भगति जाके उर माहीं ।।
गरल सुधा सम अरि हित होई ।
तेहि मणि बिनु सुख पावन कोई ।।
राम भगति मणि उर बस जाके ।
दुख लवलेश न सपनेहु ताके ।।
चतुर सिरोमणि तेइ जग माहीं ।
जे मणि लागि सुयतन कराहीं ।।
सो मणि जदपि प्रगट जग अहई ।
रामकृपा बिनु नहिं कोउ लहई ।।

२९२

(राग पहाडी, ताल केरवा)

पाहाणेंची पाहासी काय पाहाणें तेथें नाहीं ।
पाहाणेंचि पाही पाहाणें रया ।। १

खुंटलें बोलणें बोलीं बोला ।
बोलूचि मौन्यें ठेलो मौन्यामाजी ।। धृ० ।।
बापरखुमादेवीवरा विठ्ठलाचिये खुणें ।
अनुभविया बोलणें पारुखलें ।। २

२९३

(राग यमन, ताल केरवा)

पूर्णप्रतापा भक्तवत्सला ज्ञानरूप ताता ।
नित्य निरंजन गुरुलिंगजंगम तत्वबोधवंता ।। ध्रु. ।।
मुमुक्षु लोकां तारक नौका जगदाधार होसी ।
ब्रह्मानंदीं मग्न तयातें शरण आलिया करिसी ।।
सौख्य तें पावतें अक्षय गुण गातां ।
नामामृत तें सदा पाजुनी रक्षण तुम्हीं करितां ।।१
परम पावना ब्रह्मानंदा ध्येय ध्यान ध्याता ।
एकचि ऐसें बोध करोनी देसी गुणवंता ।।
मूढ ते सिद्ध ते करिसी बलवंता ।
अगाध महिमा करुनी यापरि गुप्तचि रक्षीता ।। २
निंबरगिग्रामीं जनन तुमचें झालें गुरुस्वामी ।
अखंड ध्यातां नाम तुमचें नेत मुक्ति धामीं ।।
सत्य तें वाटतें गुरुलिंगनाथा ।
दास लक्ष्मण शरण तुम्हांतें, ठेवित पदिं माथा ।। ३

२९४

(राग भीमपलास, ताल केरवा)

पूर्वजन्मीं सुकृतें थोर केलीं । तीं मज आजि फळास आलीं ।। १

परमानंदु आजि मानसीं । भेटी जाली या संतांसी ॥ २
मायबाप बंधु सखे सोयरे । यांते भेटावया मन न धरे ॥ ३
एक एका तीर्थाहुनि आगळें । तयामाजी परब्रह्म सांवळें ॥ ४
निर्धनासि धनलाभ जाला । जैसा अचेतनीं प्राण प्रगटला ॥ ५
वत्स विघडलियां धेनु भेटली । जैसी कुरंगिणी पाडसा मीनली ॥ ६
हें पीयुषापरतें गोड वाटत । पंढरीरायाचे भक्त भेटत ॥ ७
बापरखमादेवीवर विठ्ठले । संत भेटतां भवदुःख फिटलें ॥ ८

२९५

(राग काफी, ताळ दादरा)

पेळल्ळवें स्वानुभवद सुखव मानिनी ।
भानुकोटि प्रभेगे मिगिलु कंडे कामिनी ॥ प.॥
मूलद्वार भेद्दि मूल कोनेगे एरिते ।
मेलु मंटप आदिमूल मूर्ति होळदिते ॥
लीलेयिंद भ्रमर स्वनवु नाद नुडिदिते ।
मोलविल्लदंथ स्वानंदवायिते ॥ १
नाददोळु सूसु नाद एद्दु दिम्मिते ।
बोधदिंद ब्रह्मदोळगे ऐक्यवादिते ॥
सौख्यनुंडु सुखके मेच्चिच मैय मरेदिते ।
आदि अनादियागि ताने निंतिते ॥ २
उणदे उडदे उदर तुंबि उक्कलेरिते ।
उक्कलेरि इंद्रियगळ उलवु अडगिते ॥
उलवु अडगि सूसु गाळि सुम्म निंतिते ।
ओळगे होरगे ओंदेयागि कलम बेळगिते ॥ ३

२९६

(राग मांड, ताल केरवा)

पंचकरण सिद्धांत देख कर । मैं जोगी हुवा ॥
समझ सगुण मों अलख जगाकर । निर्गुण को पाया ॥टे. ॥
यजुर्वेद ऋग्वेद अथरबन । साम समझलिया ॥
खेचरि भूचरि साचरि । अगोचर का घड किया ॥ १
पुराण अठरा षट्शास्त्रका । भेद मैं लिया ॥
चार वेद का वैरम हो कर । मैं ने चल लिया ॥ २
काला पीला सफेद नीला । गुरु ने बतलाया ॥
बात बात से रंग उसमें । मेरा दिल रमाया ॥ ३
गुरुजी साहेब बड़े अवलिया । मुझे वल्ली किया ॥
अनुहात से सिर पर मेरा । कबीर पद हुवा ॥ ४

२९७

(राग कांवोधि, ताल दीपचंदी)

पंचलक्षणपूर्ण परब्रह्मस्वरूपने ।
पंचदृष्टिदलेन्न सलहबेकय्य ॥ प. ॥
जनिसिदागले जीवक्के हेदरदे ।
अन्यराश्रयव एनू बयसदे ॥
मरिय स्मरणेयन्नु मात्र गैदु ।
तन्न कुवरन पोरेव मत्स्यदृष्टिद ॥ १

घोरवाद नीरिगंजदुदरदेतन।
एनु माडदे प्रेम नोर्टिदद नोडि ॥
तन्न मरिगळ पोरेव करुणि कूर्मदृष्टि -।
यिदलेन्ननु संततवु नीनु सहलय्य ॥ २
तन्न प्रेमदोळु प्रीतिजीवि जनिसलु ।
उन्नतेतनगैदु जन्य गुणवित्तु ॥
उरुतर निरालंब वैराग्य भरदिंद ।
मेरेव मार्जारदृष्टियिंदलेन्न ॥ ३
तन्नोळु उदिसिद अति मोहद हसुळनु ।
अगलदे तन्नय एदेगप्पिकोंडु ॥
घोर समयदोळु पारगैदुरुतर।
स्थानदोळु मेरेव मर्कटदृष्टियिंद ॥ ४
अरुपदंडक्के अंगसंस्कारदि ।
तन्न स्वरूपवित्तु निस्तनदि पोरेयल्के ॥
वैरि बंदेसगलु सर्वेकरूपागि।
कुशलदिंदिरुव कुक्कुटदृष्टियिंदेन्न ॥ ५
सृष्टियोळु अति श्रेष्ठ निजपुष्ट ब्रह्मनिष्ठ ।
परमेष्ठि ऐदु दृष्टि समष्टि ॥
कष्ट निवारिसो निष्ठेयिंद बेडुवे ।
गुरु भाउराय निन्नचल कृपादृष्टिद ॥ ६

२९८

(राग मांड, ताल केरवा)

प्रभु मेरे औगुन चित न धरो ॥ टे. ॥
समदरसी प्रभु नाम तिहारो अपने पनहि करो ॥ १

इक लोहा पूजा में राखत इक घर बधिक परो ॥
यह दुविधा पारस नहिं जानत कच्चन करत खरो॥२
एक नदिया एक नार कहावत मैलो नीर भरो ॥
जब मिलि कै दोउ एक बरन भए सुरसरि नाम परी॥ ३
एक जीव इक ब्रह्म कहावत सूरस्याम झगरो ॥
अबकी बेर मोहिं पार उतारो नहिं पन जात टरो॥४

२९९

(राग भूप, ताल त्रिताल)

प्रलय पयोधिजले धृतवानसि वेदं ।
विहितवहित्र चरित्रमखेदं ।
केशवधृत मीनशरीर ।
जय जगदीश हरे ॥ १
क्षितिरतिविपुलतरे तव तिष्ठति पृष्ठे।
धरणिधरणकिणचक्रगरिष्ठे ।
केशवधृत कच्छपरूप ।
जय जगदीश हरे ॥ २
वसति दशनशिखरे धरणी तव लग्ना ।
शशिनि कलङ्क कलेव निमग्ना ।
केशवधृत सूकररूप ।
जय जगदीश हरे ॥ ३
तव करकमलवरे नखमद्भुतशृङ्गं ।
दलितहिरण्यकशिपुतनुभृङ्गं ।
केशवधृत नरहरिरूप ।
जय जगदीश हरे ॥ ४

छलयसि विक्रमणे बलिमद्भुतवामन ।
पदनखनीरजनित जनपावन ।
केशवधृत वामनरूप ।
जय जगदीश हरे ।। ५

क्षत्रियरुधिरमये जगदपगतपापं ।
स्नपयसि पयसि शमित भवतापं ।
केशवधृत भृगुपतिरूप ।
जय जगदीश हरे ।। ६

वितरसि दिक्षु रणे दिक्पतिकमनीयं ।
पौलस्त्यमौलिबलिं रमणीयं ।
केशवधृत भृगुपतिरूप ।
जय जगदीश हरे ।। ७

वहसि वपुषि विशदे वसनं जलदाभं ।
हलहतिभीतिमिलित यमुनाभं ।
केशवधृत हलधररूप ।
जय जगदीश हरे ।। ८

निन्दसि यज्ञविधेरहह श्रुतिजातं ।
सदयहृदयदर्शित पशुघातं ।
केशवधृत बुद्धशरीर ।
जय जगदीश हरे ।। ९

म्लेच्छनिवहनिधने कलयसि करवालं ।
धूमकेतुमिव किमपि करालं ।
केशवधृत कल्किशरीर
जय जगदीश हरे ।। १०

श्रीजयदेव कवेरिदमुदितमुदारं ।
  शृणु सुखदं शुभदं भवसारं ।
केशवधृत दशविधरूप
  जय जगदीश हरे ॥ ११
वेदानुद्धरते जगन्निवहते भूगोलमुद्बिभ्रते ।
  दैत्यं दारयते बलिं छलयते क्षत्रक्षयं कुर्वते ॥
पौलस्त्यं जयते हलं कलयते कारुण्यमातन्वते ।
  म्लेच्छान्मूर्छयते दशाकृतिकृते कृष्णाय तुभ्यं नमः ॥ १२

३००

प्राप्यस्य ब्रह्मणो रूपं प्राप्तुश्च प्रत्यगात्मनः ।
  प्राप्त्युपायं फलं चैव तथा प्राप्तेर्विरोधि च ।
  ज्ञातव्यमेतदर्थस्य पञ्चकं योगवित्तमैः ॥ १
न साम रक्षःसु गुणाय कल्पते ।
  न दानमर्थोपचितेषु युज्यते ।
न भेदसाध्या बलदर्पिता जनाः ।
  पराक्रमस्त्वेव ममेह रोचते ॥ २
यद्बालानां बलं श्रेष्ठं तत्प्रज्ञाबलमुच्यते ।
  नास्त्यसिद्धं बलवतां सर्वं बलवतां शुचि ॥ ३
सर्वं बलवतां पथ्यं सर्वं बलवतां शुचि ।
  सर्वं बलवतां धर्मः सर्वं बलवतां स्वकम् ॥ ४

धिग्बलं क्षत्रियबलं ब्रह्मतेजोबलं बलम् ॥
बलाबले विनिश्चित्य तप एव परं बलम् ॥ ५
महीमूलाधारे कमपि मणिपूरे हुतवहम् ।
स्थितं स्वाधिष्ठाने हृदि मरुतमाकाशमुपरि ।
मनोऽपि भ्रूमध्ये सकलमपि भित्वा कुलपथम् ।
सहस्रारे पद्मे सहरहसि पत्या विहरसि ॥ ६
समाधौ क्रियमाणे तु विघ्नान्यायान्ति वै बलात् ।
अनुसंधानराहित्यमालस्यं भोगलालसम् ।
लयस्तमश्च विक्षेपो रसास्वादश्च शून्यता ॥ ७
दृष्टिः स्थिरा यस्य विनैव दृश्यात् ।
वायुः स्थिरो यस्य विना निरोधात् ।
चित्तं स्थिरं यस्य विनावलम्बात् ।
स एव योगी स गुरुः स सेव्यः ॥ ८
अर्धोन्मीलितलोचनः स्थिरमना नासाग्रदत्तेक्षण – ।
श्चन्द्रार्कावपि लीनतामुपनयन्निष्पन्दभावेन यः ॥
ज्योतीरूपमशेषबीजमखिलं देदीप्यमानं परम् ।
तत्त्वं तत्पदमेति वस्तु परमं वाच्यं किमत्राधिकम् ॥ ९
वृत्तेः साक्षितया वृत्तिप्रागभावस्य च स्थितः ।
बुभुत्सायास्तथा ज्ञोऽस्मीत्यापातज्ञानवस्तुनः ॥ १०
ते स्तम्भस्वेदरोमाञ्चाः स्वरभङ्गोऽथ वेपथुः ।
वैवर्णमश्रुप्रलय इत्यष्टौ सात्त्विकाः स्मृताः ॥ ११
स्मितं गीतं कुयक्षश्च भुजक्षेपश्च हुङ्कृतिः ।
तनुमोढनजृम्भादिश्चानुभावः प्रकीर्त्यते ॥ १२

३०१

(राग पिलू, ताल केरवा)

प्रीति लगी तुव नाम की।
पल बिसरै नाहीं ।। टे. ।।
नज़द करौ अब मेहर की।
मोहिं मिलौ गुसाँई ।। १
बिरह सतावै हाय अब।
जिव तड़पै मेरा ।।
तुम देखन को चाव है।
प्रभु मिलौ सबेरा ।। २
नैना तरसै दरस को।
पल पलक न लागै ।।
दर बन्द दीदार का।
निसि-बासर जागै ।। ३
जो अब के प्रीतम मिले।
करूँ निमिष न न्यारा ।।
अब कबीर गुरु पाइया।
मिला प्रान पियारा ।। ४

३०२

(राग काफीहोरी, ताल त्रिताल)

फाल्गुन के दिन चार रे,
होरी खेल मना रे ।। टे. ।।
बिनि करताल पखावज बाजै,
अणहद की झणकार रे ।। १

बिनि सुर राग छतीसूँ गावै,
रोम रोम रँग सार रे ॥ २
सील सन्तोख का केसर घोला,
प्रेम प्रीति पिचकार रे ॥ ३
उड़त गुलाल लाल भरो अम्बर,
बरसत रंग अपार रे ॥ ४
घट के सब पट खोल दिये हैं,
लोकलाज सब डाररे ॥ ५
होरी खेलि पीव घर आये,
सोइ प्यारी प्रिय प्यार रे ॥ ६
मीरा के प्रभु गिरिधर नागर,
चरण कँवल बलिहारि रे ॥ ७

३०३

(राग पहाडी, ताल दादरा)

बन्धनोंकी श्रृंखलाको, तोडकर यह पार आया ।
मुक्त हो बैठा पुजारी, जागरण का श्वास पाया ॥ १
सम्पुटों सें त्राण पाते, ही भ्रमर गुञ्जारता है ।
पंख फैलाकर दिशाओं, में उडानें चाहता है ॥ २
वह अपिरिमित हो चुका, अब क्यों रहे सीमित सदन में ।
आज जी भर कर उड़ेगा, यह पखेरू चिद्गगन में ॥ ३
जो त्वचा के आवरण में, अस्थिपञ्जर बस गया है ।
परम पावन रूप निज लख, भूम सागर रम रहा है ॥४
कला बिन्दु नाद का, आधार अब जीवन सफल है ।
ताल स्वर आरोह में, सीमित नहीं वह सम विमल है ॥५

आप अपने में मगन कुछ, आप वाणी गा उठी है।
भावना होकर सुहागिनि, बात प्रिय से कह उठी है ॥ ६
स्वयं प्रतिमा बन पुजारी, इस जगत में पुज रहा है।
मौन होकर साधना का भेद पूरा कह रहा है ॥ ७
पद्मशतदल खिल गए पर, गन्ध दादुरको न आई।
भाग्यशाली ने बिना ही, याचना, सम्पति पाई ॥ ८
सफल तरु परमार्थ पथ पर, आप नीचे झुक गया है।
आ गया जो छाँह में वह, भाग्य से फल पागया है ॥ ९
आज पाहन के प्रतीकों, तक चलां है नेह इसका।
जगमगाता है क्षितिज के, पार तक आलोक उसका॥१०

३०४

(राग भैरवी, ताल केरवा)

बहुत हैरान हूँ भगवन तुम्हे कैसे रिझाऊँ मैं ॥ टे. ॥
कोई वस्तु नहीं ऐसी जिसे सेवा में लाऊँ मैं ॥ १
तुम ही मूर्ती में भी तुम ही व्यापक हो फूलों में।
भला भगवान को भगवान घर कैसे चढाऊँ मैं ॥ २
आवाहन करूँ कैसे कि तुम मौजुद हो हर जो।
निरादर है बुलाने में अगर घण्टी बजाऊँ मैं ॥ ३
लगाना भोग का भगवन एक अपमान करना है।
खिलाता है जो सब जग को उसे कैसे खिलाऊँ मैं ॥ ४
जिसकी ज्योति से रोशन सूरज चन्द्रमा तारे।
बडा अन्धेर है स्वामी अगर दीपक दिखाऊँ मैं ॥ ५
भुजाएं है न गरदन है न सुरत है न पेशानी।
तुम हो निर्लेप नारायण कहाँ चन्दन लगाऊँ मैं ॥ ६

३०५

(राग भैरवी (क.), ताल दादारा)

बहुदोड्डदी जन्म बहु दोड्डदी जन्म ।। प. ।।
जंबुद्वीपांतरदि भाळाक्षहरन स्तुति
बिडदे कोंडादिदरे ।। अ. प. ।।
मृडल दिक्किनोळु मृडित्तु इ चिक्कि ।
नाडेल्ल बेळगादितो तम्मा ।।
एडबल मध्यदि नडुवे नोभिसि कंडु इदु ।
पडेदु बंदवरिगो तम्मा ।। १
ऐदरोळगैदु हुदुगिकोंडिहुदु ।
ऐदरोळगैदु कलसो तम्मा ।।
कायविरहितनागि प्रभुमहिमेयोळगे सिलुकि ।
लयवागबेको तम्मा ।। २
पश्चिमदिक्किनलि मिंचि केंडव करेदु ।
किच्चेद्दु अडगितल्लो तम्मा ।।
सच्चिदानंद ध्यानदोळु इरलिक्के ।
निश्चितनागबेको तम्मा ।। ३
हसरु हळदि केंपु हसनागि तोरुत ।
ऋषिगिरियिंद उदुरितल्लो तम्मा ।।
सुसुव मन ओब्बुळियागी गुरु -।
घोषदोळगे लयवागबेको तम्मा ।। ४
बैलिगे बैलु निर्बैलु तोरुतलि अदे ।
अदु मूलब्रह्म तिळियबेको तम्मा ।।
रेवगिपुरद सिद्धलिंगेशनंत ।
अनिसबेको तम्मा ।। ५

३०६

(राग देस, ताल त्रिताल)

बहुरि नहिं आवना या देस ।। टे ०।।
जो जो गए बहुरि नहिं आए, पठवत नाहिं सँदेस ।। १
सुर नर मुनि अरु पीर औलिया, देवी देव गनेस ।। २
धरि धरि जनम सबै भरमे हैं, ब्रह्मा विष्णु महेस ।। ३
जोगी जङ्गम और संन्यासी, दीगम्बर दरवेस ।। ४
चुण्डि मुण्डि पण्डि लोई, सरग रसातल सेस ।। ५
ज्ञानी, गुनी, चतुर अरु कविता, राजा रंक नरेस ।। ६
कोइ राम कोइ रहिम बखानै, कोइ कहै आदेस ।। ७
नाना भेष बनाय सबै मिलि, ढूँढ़ि फिरे चहुं देस ।। ८
कहै कबीर अन्त ना पैहै, बिन सतगुरु उपदेस ।। ९

३०७

(राग पहाडी, ताल केरवा)

बा उभा ठेउनि कर कटीं । राहशिल उगा ।
तरी सांग कुणाच्या गळां । जाउनि आम्हीं पडुंगा ।। धृ ०।।
तूं माझा असूनि श्रीपति । न बोलसी रे वाया ।
तें तुझें रूप गोजिरें । मजसि दावाया । मजसि दावाया ।
आजि कठिण बहुत मन केलें रे पंढरिराया ।। १
काय केला कांबळा काळा । अहो घननीळा । अहो जगपाळा ।
जो पांघरला त्या वेळां ।। २

काय केली काळी काठी । अहो जगजेठी । अहो जगजेठी ।
कुठें तशी तुझी लंगोटी ।। ३
काय केला काळा दोरा । अहो सुकुमारा । नंदकुमारा ।
गोपीजनचित्तचकोरा ।। ४
काय केल्या आपुल्या वहाणा । अहो श्रीरमणा । गोपिकारमणा
महाराचा केला बहाणा ।।५
नृपतीस दिलें दर्शन । असूनि तो यवन । अहो तो यवन ।
दरबारी लवविली मान ।। ६
माझाचि काय अभिमान । धरिला म्हणून । धरिला म्हणून ।
तूं असा करिसी अनुमान ।। ७
तव चरणीं हांसडुनी मान । देइन मी प्राण । देइन मी प्राण ।
ब्रीदासि हानी ही जाण ।। ८

३०८

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

वाट पकड़ो सीधा ।
न लगे तूते बाधा ।। प. ।।
इदुवे निजगुरु बोधा ।
सन्मत सुखवादा ।। अ. प. ।।
जान बूझकर चलना भाई ।
लक्ष लावुनि गुरुपायिं ।।
एल्लरिगू इदु तिळियद न्यायि ।
समझे बिरला कोइ ।। १

बंदगी करितां कलि एक झूटा ।
तिळियदो निज घनदाटा ॥
वर्म न कळता खोटा ।
केळिसि गुरुविन नेटा ॥ २
तिळिदु नोडु सद्‌गुरुविन कृपेयिंद ।
हुवा खुदा का बंदा ॥
महिपतिगायितु बहु आनंद ।
हरि म्हणा गोविंदा ॥ ३

३०९

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

बात करो दिन रात प्रभु कीं ॥ टे. ॥
काका भाई बाप लगाई ।
कोइ नहिं आये साथ ॥ १
हत्ती घोडा माल खजीना ।
सम्पत मारो लाथ ॥ २
कहत कबीर सुन भाई साधो ।
रामभजो दिनरात ॥ ३

३१०

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

बा बा बा एन्न मोहद मनस ॥ प. ॥
यति मुनीश्वरिगे गतिगे हच्चुव कूस ॥ अ. प. ॥
निंदु नी तिळियलो हटमारि कूस ॥
निंदु नी तिळिदरे नीने राजहंस ॥ १

चौऱ्यांशी जन्म तिरुगि दणिदेल्लो मनस ॥
भोग माडि त्यागियागि नीगि नित कूस ॥ २
हर गुरुविन ओलिसुवदु त्रिरिअल्लो मनस ॥
नीनोलिदरे मूरु लोक ओलिपुव कूस ॥ ३
करुण गुरुविन शरण होगि मरण नोगु मनस ॥
मूल गुरुविन मेले नोडि कील तिळि कूस ॥ ४
मूल सालि बीजमंत्र ओदु कलि मनस ॥
आदि अनादि आचिक्किन सुद्दि कद्दु हेळु कूस ॥ ५
साधन माडि नाद बिंदु कळे तिळियुव मनस ॥
नील मनेयोळु मेलु भंटपदि लोल्याडु कूस ॥ ६
अरितु अमृत गटगट कुडियुव मनस ॥
वट्ट बैल तोट्टिलोळु मलगुस कूस ॥ ७
उरिउंड कर्पूरदंते बेळगुव मनस ॥
संग लिंग अंग सहित नुंगुव कूस ॥ ८

३११

(राग काफी, ताल त्रिताल)

बालन बिन्नहवनु अलिसै श्रीहरिये ।
अपराध साविर सरसिनिंदपहरिसो सागर ॥ प. ॥
होट्टेय किच्चिर्गनिंद, बिट्टु ना निन्न बंदे ।
श्रेष्ठवाद धिट्ट गुरु श्रीवेंकटेशने ॥ १
कंदन हणियोळु कुंदण हरळिट्टि ।
सुंदरवाद गोंबेय आडेंदु कोट्टि ॥ २
नन्न शरीर विच्चि मच्चि निन्न पादके ।
इडलिच्छिसुवे ना उमदिदेवेशने ॥ ३

३१२

(राग जंगला, ताल केरवा)

बाहर ढुंढ़न जा मत सजनी
पिया घर बीच बिराज रहेरी ॥ १
गगन मण्डल में सेज बिछी है ।
अनहद बाजे बाज रहेरी ॥ २
अमृत बरसै बिजली चमके ।
घुमट घुमट घन गाज रहेरी ॥ ३
परम मनोहर तेज पिया के ।
रविशशिमण्डल लाज रहेरी ॥ ४
ब्रह्मानंद निरखि छबि सुन्दर ।
आनंद मण्डल छाज रहेरी ॥ ५

३१३

(राग पिलू, ताल केरवा)

बाहुबळें तुवां काढिलें अमृत ।
ठेवी बा तो हात शिरावरी ॥ ध्रु. ॥
देवा बैसवोनि सुधेतें वाटीत । ठेवी बा. ॥ १
घेऊनियां चक्र परीक्षिता रक्षीत । ठेवी बा. ॥ २
कवटाळलें जेव्हा ध्रुवासी वनांत । ठेवी बा. ॥ ३
विदुराच्या घरीं कण्या जो भक्षीत । ठेवी बा. ॥ ४
नामा म्हणे युद्धीं रक्षियेला पार्थ । ठेवी बा. ॥ ५

३१४

(राग विभास, ताल दादरा)

बिट्टु हिंगे इरलारे परब्रह्मनय्य ।
श्रेष्ठ वचन तोरिसिद गुरु शिवनय्य ।।
एळु जन्मद सुकृत नेलेगोळिसिदय्य ।
भाललोचन निन्न मोरे होक्केनय्य ।।
आदि अनादिगळ नेलेगाणदय्य ।
वेदशास्त्रव पोगळि भंडादेनय्य ।।
साधिसुव साधकरु बेरगादरय्य ।
भेदिसि नोडिदरे दयदोरितय्य ।।
गुरुसिद्धगिरियय्य गुरु ओडेयय्य ।
हरकरुण काडेश सेरि नुडिदरय्य ।।

३१५

(राग मालकंस, ताल त्रिताल)

बिनु पग चलै सुनै बिनु काना ।
बिनु कर करम करे विधि नाना ।।
आनन रहित सकल रस भोगी ।
बिनु बाणी बकता बड़ जोगी ।।
तनु बिनु परस नयन बिनु देखा ।
गहै घ्राण बिगु बास असेखा ।।
अस सब भाँति अलौकिक करणी ।
महिमा तासु जाय नहिं बरणी ।।

३१६

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

बिन्नहके बायिल्लवय्य ।
एन्नल्लि अपराधकेणेयिल्लवय्य ।। प. ।।
शिशुमोह सतिमोह, जननि जनकर मोह ।
रसिक मित्रर मोह राजमोह ।।
पशुमोह, बहु मोह, बंधु वर्गद मोह ।
असुरारि इवुगळि निन्न मरेतिहेनु ।। १
अन्नमद, अर्थमद, अखिल वैभवद मद ।
घन्न प्रायद रूप बलद मदवु ।।
इन्नु सत्त्वद मदवु, धात्रि वशवाद मद ।
चन्न तनु विधुरविल्लेंतेंब मदवु ।। २
अष्टु दोरकिदरे इन्नष्टरासे ।।
कष्ट बेडेंबासे कडु सुखव कांबासे ।
नष्ट जीवनदासे पुरंदरविठ्ठल ।। ३

३१७

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

बिल्वपत्रिय धरिसबेकण्ण । अण्णण्ण केळो ।। प. ।।
बिल्वपत्रिय धरिसबेको । मल्लिकार्जुन पूजेगिन्नु ।
सोल्लिनल्लि इरुव शिवन । मेल्लनागि नोडबेकु ।।अ. प. ।।
मूरु दळद बिल्वपत्रियु । अदनेरि नोडलु ।
सारि शिवन बेळकु तोरुवदु ।।

वारिजोद्भव तानु आगि । घोर पातक दूर माडि ।
भोरनेंबुव नाददल्लि । धीरनागि निल्लबेकु ॥ १
मत्ते सासिर दळद कमलवनु । अदन हत्ति नोडलु ।
सुत्तुमुत्तलु बेळकु तोरुवदु ॥
सत्‌चित्तानंदनागि । कर्तृवन्नु नेनिसिकोंडु ।
मर्त्यदोळु चरिसुवंथ । नित्य निर्मलनागबेकु ॥ २
धरेय भोगव बयसबेडण्ण । नी मरेयदंते ।
गुरुविनंघ्रिय भजिसबेकण्ण ॥
उरगगिरिनिलयनाद । हरनु पार्वतिरमणनेंदु ।
चरणसेवेयन्नु माडि । करुणेयन्नु पडेयबेकु ॥ ३

३१८

(राग शंकरा, ताल त्रिताल)

बिसर गई सब आप-पराई ॥ टे. ॥
जब ते साधू संगत पाई ॥ १ ॥
ना कोउ बैरी नहिं बेगाना ।
सकल संग हमरी बन आई ॥ २
जो प्रभु कीनो सो भल मानो ।
यहै सुमति साधू ते पाई ॥ ३
सब में रम रहा प्रभु एकाकी ।
पेखि पेखि नानक बिहँसाई ॥ ४

३१९

बिस्लोळगे बिद्द मोसळेय – ।
नसुवळियद ह्रागे तंदु नीरोळु बिडलु ॥
मोसळेयु मरुळवन नुंगितु
पिसुणंगुपकार माडे तप्पदु केडु ॥ १
नीनारेंबरिवागे साकु सिरिये दारिद्रचमें ग्राममें ।
तानें पालुणिसें कदन्नदुणिसें निर्बंधमें राज्यमें ॥
ई नाना विधि कनसिवं कोंडनो निन्नेन्न सं - ।
धानं नित्य सुखैकविन्नुळिदुदे रत्नाकराधीश्वर ॥ १

३२०

(राग पहाडी, ताल केरवा)

बृन्दावन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढचो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो अयोध्या ।
तबो न मिले राम ॥ १
बृन्दावन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढचो ।
ढूँढत ढूँढ़त पहुँचो गोकुल ।
तबो न मिले राम ।
तबो न मिले मुरारी ॥ २
बृन्दाबन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढ़चो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो काशी ।
तबो न मिले राम ॥ ३

बृन्दाबन ढूँढ़्यो मथुराबन ढूँढ़्यो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो गयाजी ।
तबो न मिले राम ॥ ४
बृन्दाबन ढूँढ़्यो मथुराबन ढूँढ़्यो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो सरजू ।
तबो न मिले राम ॥ ५
बृन्दाबन ढूँढ़्यो मथुराबन ढूँढ़्यो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो गंगासागर ॥
तबो न मिले राम ॥ ६
बृन्दाबन ढूँढ़्यो मथुराबन ढूँढ़्यो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचे चित्रकूट ।
तबो न मिले राम ॥ ७
बृन्दाबन ढूँढ़्यो मथुराबन ढूँढ़्यो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो रामेसर ।
तबो न मिले राम ॥ ८
तबो न मिले रामजी ।
तबो न मिले रामचंद्र ।
तबो न मिले रामलचमन ।
तबो न मिली माताजानकी ॥ ९
बृन्दाबन ढूँढ़्यो मथुराबन ढूँढ़्यो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो द्वारका ।
तबो न मिले कृष्णजी ।
तबो न मिले कृष्णमुरारी ॥ १०
बृन्दाबन ढूँढ़्यो मथुराबन ढूँढ़्यो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो हरिद्वार
तबो न मिले राम ॥ ११

बृन्दाबन ढूँढ़चो मथुरावन ढूँढ़चो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुचो वैजनाथ ।
तबो न मिले राम ॥ १२
बृन्दाबन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढ़चो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो जगन्नाथ ।
तबो न मिले राम ॥ १३
बृन्दाबन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढचो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो बदरीनाथ ।
तबो न मिले राम ॥ १४
बृन्दाबन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढ़चो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो कैलासनाथ ।
तबो न मिले राम ॥ १५
बृन्दाबन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढ़चो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो चारोधाम ।
तबो न मिले राम ॥ १६
बृन्दाबन ढूँढ़चो मथुराबन ढूँढ़चो ।
ढूँढ़त ढूँढ़त पहुँचो बारोधाम ।
तबो न मिले राम ॥ १७
जंगल ढूँढ़चो मंगल ढूँढ़चो ।
मस्जिद ढूँढ़चो शिवालय ढूँढ़चो ।
गिरजा ढूँढ़चो मक्का ढूँढचो ।
तबो न मिले राम ॥
अंदर मिले रामजी ।
दिल ही में मिले राम ॥ १८

३२१

(वचन)

बेट्टद मेलोंदु मनेय माडि मृगंगळिगे अंजिदडेंतय्य ?
समुद्रद तडियल्लि मनेय माडि नोरेतेरेगळिगंजिदडेंतय्य ?
संतेयोळगोंदु मनेय माडि शब्दक्के नाचिदडेंतय्य ?
चन्नमल्लिकार्जुनदेव, केळय्य, लोकदोळगे हुट्टिद बळिक
स्तुतिनिंदेगळु बंदडे मनदल्लि कोपव ताळदे समाधानियागिरबेकु ॥

३२२

(राग दरबारी, ताल दीपचंदी)

बेरेयबारदे तिळिदु बेरेयबारदे ॥ प. ॥
मरेदु बाह्यवनु तन्न ।
करदखंड तेजदोडने ॥ अ. प. ॥
तिळिवेनिसुव सुरभिगूडि ।
नळिनळिसुव विकच हृदय ॥
नळिनदमल कर्णिकेयोळु ।
बेळगुविष्टलिंगदोडने ॥ १
परिव गंगे यमुनेयेरडु ।
बेरेद संगमस्थळदोळ - ॥
गिरुव गगन गिरिय तुदियो - ।
ळिरुव प्राणलिंगदोडने ॥ २
महिपति श्रीगुरुसिद्धनोलिदु ।
विहरिसुर सुषुम्न नाडि ॥
कुहरचक्रदचलसरसि - ।
रुहदभावलिंगदोडने ॥ ३

३२३

(अ)

(राग दुर्गा, ताल दीपचंदी)

बेडिकोंबुवेनी । श्री गुरुवे निन्ननु मरेयलारेनु ॥ प. ॥
बेडिकोंबुवेनय्य नानु । गाढ पदविय नीडु एनगे ॥
रूढियोळु गुरु महा । दयाळेंदु शरग ओड्डि ॥ अ. प. ॥
मोदलु एन्ननु । बदियल्लि करेदु । मुददि नोडिन्नु ।
आदरदि निन्न मतियोळेरगुवेनु ॥
चदुर निन्न मोदल प्रणम । हृदयकमलदल्लि बेरिसि ।
सदमल संतोषदिंद । सलहु एन्न सांब शिवने ॥ १
आरु पुरगळु । मेलिरुव वस्तु । मीरिद स्थळगळु ।
आ मूलपीठवनेरि नोडलु ॥
सारि कूगुवंथ नाद सर्व संप केळुतिरलु ।
धीर निन्न मूल दृष्टि । तारकंगळलिट्टु नोडो ॥ २
गंगे यमुनेयु । नडु रंगमंटप । तुंगभद्रेयु ।
काळिग मडद कडल दादियु ॥
चंद्रसूर्यरोडने ब्रह्मरंध्रदल्लि तोरुतिर्प ।
जंगमय्य निन्न रूप । जाग्रदिंदे तोरो एनगे ॥ ३
अंबराग्रदि । तुंबिरुव कुंभ । कोणे मध्यदि ।
संभ्रमदिंद जंबूद्वीपदि ॥
शंभो निन्न दिव्य चरण । नंबि हिंबाल्हत्ति बंदे ।
गंगाधरने एन्न भवगळु । एंदिगिल्लद हांगे माडो ॥ ४
धरेयोळेन्नन्नु । दारिद्र्य दोष । हरिवु पदवियनु ।
श्री गुरुवे निन्ननु मरेयलारेनु ॥
धरेयोळु हेम्मडगि पुरद । मेरेव प्रभुदेव निम्म ।
तरळनेंदु करव पिडिदु । भरदि मुक्ति कोडु एनगे ॥ ५

(ब)

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

बेडिकोंबुवद्याको सेरगोड्डि । बडताने इल्ल ।। प. ।।
बेडिकोंबुवद्याको नीनु । नोडिकोळो निन्नलिल हान ।।
कंगळेत्ति नोडुतिरलु जंगमैय कांबुतान ।। अ. प. ।।
अष्ट ऐश्वर्यदकेनु कडिमिल्ल । दृष्टिट्टु नोडो ।
सृष्टि तुंब बेळकु अवंदेल्ला ।।
अष्टमदगळळियलिल्ल । आत्मस्वरूपवु तिळियलिल्ल ।।
दुष्ट व्यसनदलिल सेरि । केट्ट होयितु मानव जन्म ।। १
तडवु माडलु बेड नी इन्नु । हिडि गुरुचरण ।
बिडदे माडो नित्यनेमवनु ।।
अत्तु इत्तु मनसु चरिसदे । चित्त इट्टु नोडुतिरलु ।।
चिदानंदरूप नीने । अन्य देवरु बेरे इल्ल ।। २
सृष्टिगधिक हिंचगेरी क्षेत्र । हिडियो हादि ।
गुरुभाउरायर चरण पिडिदु । कडियो भवबाधि ।।
इंदु नाळे एंदु मनदोळु । संदेहव तरले बेड ।
बंदु यमदूतरु एळेदोय्युवाग । अंद निन्न उळिसोऱ्यारु ।। ३

३२४

(राग सोहोनी, ताल दीपचंदी)

बैलिगे बैलादितु बैलोळगे ।। प. ।।
सूत्रद बोंबेय माडि । हरिसुत्रोंदद कुणिस्याडि ।।
सूत्र कडियितु बोंबे मुरियुतु आट नितितु केळो मनुजा ।। १

चंदागि ज्योतियु बेळगि । एण्णेयु बत्तियु हाकि
एण्णे मुगियितु बत्ति कडियितु कत्तलायितु केळो मनुजा ।।२
नेंटरिष्टरु कूडि । अवरु संतेगोस्करहोगि ।।
संते मुगियितु चिंते हत्तितु भ्रांति आयितु केळो मनुजा ।। ३
बाले ओब्बळु कूडि । अवळु नीरिगोस्कर पोगि ।।
नीरु तुंबितु कालु जारितु कोडवु ओडेयितु केळो मनुजा ।। ४
परिपरि विधदलि नानु । परमात्मन स्तुतिय माडि ।।
परम मूरुति, पुरंदरविठ्ठलन, करुणिसो (पालिसो)
परम दयाळु ।। ५

३२५

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

बोधिसेन्ननु गुरुवे । निन्नय दिव्य पादव नंबिरुवे ।। प. ।।
वेदांतदोळु गौप्यवाद तत्त्ववनु सं -।
पादिसि मन विनोदिसि सुखिसेंदु ।। अ. प. ।।
आदि अंत्यव भेदिसि । निर्गुणवाद-। नादि ब्रह्मव साधिसि ।।
हादि नाल्कर नडुवे । वेदिकेयोळु कुळितु ।
मोददि दश विध नादव केळेंदु ।। १
मूल कुंडिलियनेत्ति । अग्नियद । मेलण नेलेगे हत्ति ।।
सालिट्टु सुरितिर्प । हालनु सविदुंडु ।
नील ज्योतिय दिव्य ज्वालेयोळु बेळगेंदु ।। २
रविशशिगळ तडेदु । सुषुम्नद । नव मार्गदोळु नडेदु ।।
जवदि पश्चिम दिक्कि-। नबनियोळिरुतिर्प ।
नव मोक्ष सुखदनुभवदि मै मरें एंदु ।। ३

परिपूर्णानंदभावा । तारकरूप । गुरुसिद्ध देवदेवा ।।
अरिदेनेंबिरवनु । मरेंदु एन्नोळु नीनु ।
करुहेनु तोरदे । बेरदेकवागेंदु ।। ४

३२६

(राग झिंझोटी, ताल केरवा)

बोलमा बोलमा बोलमा रे ।
राधाकृष्ण बिना बीजु बोलमा ।। ध्रु. ।।
साकर शेलडीनो स्वाद तजीने ।
कडवो ते लिमडो घोळमा रे ।। १
चंदासूरजनुं तेज तजीने ।
आगिया संगाते प्रीत जोडमा रे ।। २
हीरा माणेक झवेर तजीने ।
कथीर संगाते मणि तोळमा रे ।। ३
मीरा कहे प्रभु गिरिधर नागर ।
शरीर आप्युं सम तोलमा रे ।। ४

३२७

(राग आनंदभैरवीं, ताल दीपचंदी)

ब्रह्म बेरे परब्रह्म बेरे क्रियाकर्म बेरे ।। प. ।।
ब्रह्मदोळगे किया कर्मविल्ल कर्म ब्रह्मवल्ल ।। अ. प. ।।
बीजदोळु नोडलु वृक्षवेल्ल वृक्ष बीजवल्ल ।
बीजवृक्षद फलवु स्वादवेल्ल मेद्दात बल्ल ।। १

शिवनोळु नोडलु जगवेल्ल जग शिवनल्ल ।
शिवनु जगवु एंब मातु एल्ल आदात बल्ल ॥ २
पामर नरनु भवतारकन भक्तनल्ल ।
भवतारकन भक्त नरनल्ल गुरुनाथ बल्ल ॥ ३

३२८

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

ब्रह्मानंदद सभेयोळगल्लि । सुम्मने इरुतिहुदेनय्य ॥ प. ॥
मूडदु उण्णदु कूडदु माणदु । काडदु बेडदु कंगेडदु ॥
नाड मातुगळ बल्लुदु आड्दु । रूढियोळिरुतिहुदेनय्य ॥ १
पोडविगधिकवेंबवरिगे बल्लदु । कडमोदलिल्लद ओडलिहुदु ॥
बेडगनरिवेनेंबवरिगगोचर । पोडवियोळगण भक्तर बल्लुदु ॥
निल्लदु निलुकदु एल्लिगे पोगदु । बल्लेनेंबवरिगळवडदु ॥
वल्लिद नम्म पुरंदरविठ्ठल । गल्लदे तिळियदु मूजगदोळगे॥२

३२९

(राग दरबारी, ताल दीपचंदी)

ब्रह्मानंदद सुखेवनु निनगे । सुम्मनिद्दरे ह्यांगागुवदरुवे ॥प.॥
द्वारगळोंबत्तु मुच्चुव तनक ।
परम प्रकाशद कद तेरेयुतनक ॥
हरिव त्रिनदि संगम दाटुव तनक ।
एरडु दारिय बिट्टु नडु होगुव तनक ॥ १

रंग मंटप पोक्कु स्थिरवागुव तनक ।
हिंगद रविकोटिप्रभे काणुव तनक ।।
कंगोळिसुवनार्भट केळुव तनक ।
कंगळल्लि कण्ण कंडु बरेगागुव तनक ।। २
घन महालिंगन पूजि आगुव तनक ।
अनहतदिंद मैमरेदिरुव तनक ।।
मनसिन मैलिगे तोळेंदु होगुव तनक
दिनकरबसवन दयवागुव तनक ।। ३

३३०

(राग मांड, ताल केरवा)

ब्राह्मणनेंदरे ब्रह्मन तिळिदव,
अवनीग ब्राह्मणनु ।। प. ।।
ब्रह्मभेदवेंदु जगवनु कंडव,
अवनीग ब्राह्मणनु ।। अ. प. ।।
मूगलि वायुव तुंबि एळेयुव,
अननीग ब्राह्मणनु ।
नागस्वरध्वनि किवियलि केळुव,
अवनीग ब्राह्मणनु ।।
बेगने नेले नेले आरनु अडरुव,
अवनीग ब्राह्मणनु ।
वेगदि चंद्रमंडलदमृतवनु,
उंडव ब्राह्मणनु ।। १

मुत्तिनंददि मळेहनि उदुरुवाग,
तोय्यदव ब्राह्मणनु ।
एत्तेत्त नोडलु सूसुबेळदिगळ,
काणुव ब्राह्मणनु ॥
मत्ते द्विदळद सिंहासनलि,
कुळतिव ब्राह्मणनु ।
उत्तम सहस्रकमलगिरकिर्यालि,
सेरुव ब्राह्मणनु ॥ २
थळथळिसुव ब्रह्मरंध्रदि सुखदिद,
मलगुव ब्राह्मणनु ।
बलु रविशतकोटि शुंशुमारदलि,
सेरुव ब्राह्मणनु ।
कलियुगदलि हरिनामामृतवनु,
उंडव ब्राह्मणनु ।
सुलभदि पुरंदरविठ्ठलरायन,
सेरुव ब्राह्मणनु ॥ ३

३३१

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

ब्राह्मण सो जो ब्रह्म पिछानै ॥ टे. ॥
बाहर जाता भीतर आनै ॥ १
पांचों बस करि, झूठ न भाखै,
दया जनेऊ अन्तर राखै ॥ २
आतमविद्या पढै पढावै,
परमातम में ध्यान लगावै ॥ ३

काम क्रोध मन लोभ न होई,
चरनदास कहे ब्राह्मण सोई ॥ ४

३३२

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

भक्तनेंदरे भक्त शुद्ध उद्धवनु
मिक्क भक्तरु एल्ल भक्तवररेनु ॥ प. ॥
भंगियलि तुलसियोळु जनिसि हरियने भजिसि ।
हरिगागिये कष्टराशि सहिसि ॥
तंदेयनु कायेंदु कोनेगे वर बेडुतिह ।
प्रल्हादनेंतु हरिभकुत तानु ॥ १
मलतायि मोर्सादिदळिये अरसोत्तिगेयु ।
बलित कोपदि काननवनु सेरि ॥
अळियदिह अरसुतन गळिसे हरियनु नेनेव ।
एळेय ध्रुवनेंतु ता भकुतवरनहनु ? ॥ २
वीणेयिनिसरदल्लि गानवनु बेरेसुतलि ।
हरिय होगळुत अलेव ब्रह्मकुवर ॥
कलहवनु मोळेसि बेळेसुवदरलि निलियुतिह ।
भकुत बिरुदनु पडेवे अर्हनेनु ? ॥ ३
नूरारु कथेगळि नूरारु ग्रन्थगळ ।
बरेदु पुरुषार्थगळ महिमेयन्नु ॥
सार्व हव्यासदलि तुंब मुळुगिद व्यास ।
भकुति शांतियनेंतु होंदुतिहनु ॥ ४
ज्ञानकर्मद बेरके मेलेंदु बगेददर ।
हिरिमेयनु बित्तरिप ग्रंथदल्लि ॥
ज्ञान कर्मदि इंतु शिष्टनाद वसिष्ठ ।
भकुतरलि श्रेष्ठनेंतागुतिहनु ॥ ५

ज्ञानदिंदले भुक्ति, ज्ञानदिंदले मुक्ति ।
ज्ञानवे चिर सुखव पडेव युक्ति ॥
ज्ञान शक्तियनिनितु तुंब होगळुव शुकनु ।
परम भक्तन पदव पडेय बहुदे ? ॥ ६
अरसुतनदैसिरिगे सोतु न्यायव मरेतु ।
दुरुळरूळिगदल्लि बाळुतिरलु ॥
शरो शय्येयल्लि कोनगे हरिय नेनेदरे भीष्म ।
वर भकुतनेंतवनु एनिसुतिहनु ॥ ७
हरि सखनु तानेंदु हिरितनद हेम्मेयल्लि ।
हरिय हिरिमेय मरेतु दंडिसुतिरुव ॥
हरियेदुरु तन्न मति महिमेयने मेरेसुतिह ।
नरगे वरभकुति सुख दोरेयबहुदे ?॥ ८
घोर पापवु जरिये वीर रामन नेनेदु ।
हुत्त होत्तरु मुनिय तपसिंनिंद ॥
ईरुळ्ळे बेयिसिद बेळ्ळि कलशवु कूड ।
बेळ्ळगादरु गंध तळ्ळबहुदे ? ॥ ९
रामनिगे सेवकनु, कामनिगे पावकनु ।
कामविरहित दास्य कुशलनिहनु ॥
प्रेमयुतनादरू कुलद चापल बिडद ।
भीम भकुताग्रणियदेंतु तानु ॥ १०
हरिय बगेबगेयिंद भजिपरिवरेल्लेमगे ।
भकुति भावव सलिसि वन्द्यरहरु ॥
हरिगागिये हरिय नलिवुनोबुगळल्लि ।
भजिप उद्धवनेमगे वन्द्यतमनु ॥ ११

३३३

भक्तीनें जल पत्र पुष्प फल कीं कांहीं दुजें अर्पिलें ।
तें मातें प्रिय तेवि जे नर सदा मत्कीर्तनीं रंगले ॥
पार्था तें मुख धन्य ज्या मुखि वसे मन्नामसंकीर्तन ।
विष्णो कृष्ण मुकुंद माधव हरे गोविंद नारायण ॥ १

३३४

वचन

भक्तेयानप्पेनय्य, कर्तृभृत्यत्वव नानरियें ।
माहेश्वरियानप्पेनय्य, व्रत नेमव नानरियें ।
प्रसादियानप्पेनय्य, अर्पित अनर्पितवेंब
भेदव नानरियें ।
प्राणलिंगियानप्पेनय्य, अनुभावद गमनव
नानरियें ।
शरणेयानप्पेनय्य, शरण सति लिंग पति
एंब भावव नानरियें ।
ऐक्यळानप्पेनय्य, बेरसि भेदव नानरियें ।
चन्नमल्लिकार्जुनय्य, षट्स्थलदल्लि
निःस्थलवागिप्पेनु ॥

३३५

(राग नंद, ताल त्रिताल)

भज मन तुलसी राम कहो रे ॥ टें. ॥
साँझ भई दिन गयो भवन को,
लै सोटा ससुरार चलो रे ॥ १

जमुनाजी अति विषम बहत है
मुर्दा जात बहो रे ।। २
नाव समझकर बैठे तुलसी,
मुर्दा पर तो पार गये रे ।। ३
जमुना पार गयो जब तुलसी,
मारग घर का नहीं मिलो रे ।। ४
खिरकिन पर सर्प टँग रह्यो,
ताहि पकरि के भवन गयो रे ।। ५
जितना हेत कियो तुम हम से,
उतना हरि से करो रे ।। ६
चले जात्यों वैकुण्ठ धाम को,
जहाँ ठाकुर दरबार लगो रे ।। ७
तुम तो हो मेरी धर्म की माता,
हम को ग्यान दियो रे ।। ८
जाता हुँ प्रभु भजन करन कूं,
अब तिरिया तेरी सेज न चलो रे ।। ९
तुलसिदास भजो भगवान,
हरसे रङ्ग मिलो रे ।। १०

३३६

(राग तिलककामोद, ताल त्रिताल)

भज मन राम चरन सुखदाई ।। टे० ।।
जिहि चरनन से निकसी सुरसरी, सङ्कर जटा समाई ।
जटा सङ्गरी नाम पर्‌यो है, त्रिभुवन तारन आई ।। १

जिन चरनन की चरन पादुका, भरत रह्यो लव लाई ।
सोइ चरन केवट धोइ लीने तब हरि नाव चलाई ॥ २
सोइ चरन सन्त जन सेवत, सदा रहत सुखदाई ।
सोइ चरन गौतमऋषिनारि, परसि परम पद पाई ॥ ३
सिव सनकादिक अरु ब्रह्मादिक सेष सहसमुख गाई ।
तुलसिदास मारुतसुत की प्रभु निज मुख करत बडाई ॥ ४

३३७

(राग मांड, ताल केरवा)

भजो रे भैया राम गोविन्द हरि ॥ टे. ॥
जप तप साधन कछु नहिं लागत ।
खरचत नहिं गठरी ॥ १
सन्तत सम्पत दुख के कारण ।
जासों भूल परी ॥ २
कहत कबीर राम न जा मुख ।
ता मुख धूल भरी ॥ ३

३३८

(राग झिंझोटि, ताल केरवा)

भाई काहेकु लड़ते,
लड़ते सो पडते भाई ॥ धृ ॥
एक जमीन एक हि पानी,
एक आतश असमान ॥
एकमेहु आलम चलाता,
एक चंद सुभान ॥ १

गैबी सोई हक़ इलाई,
पंच भूत भूत खाना ॥
अजब मजहब इस में है रे,
यो तो सब कुफराना ॥ २
बंदा कमिन्न हक़ बोलता,
सुर हो ख़ातिर ल्यावो ॥
अल्ला बिन एक जरा नहिं,
ग़ैबी बारसु जावो ॥ ३

३३९

(राग मिश्रदेस, ताल केरवा)

भूले मन समझ के लाद लदनिया ॥ टे. ॥
टाण्डा लाद कहाँ को लै जैयो ।
आगे मुलुक बिरनिया ॥ १
सौदा करे तो यहि जुग करले ।
आगे हाट न बनिया ॥ २
पानी पिये तो रतन कुएँका ।
आगे घाट न पनिया ॥ ३
कहे है कबीर सुनो भाइ साधो ।
यह पद है निरबनिया ॥ ४

३४०

(भामिनी षट्पदी)

मक्कळाडिसुवाग मडदियो - ।
ळक्करदि नलिवाग हय प - ।
ल्लविक गज मोदलाद वाहनवेरि मेरेवाग ॥

बिक्कुवागाकळिसुतलि दे -।
वक्कितनयन नेनव नर ता।
सिक्कनेमइतरिगे आवावल्लि नोडिदरू ॥ १
— जगन्नाथदास

३४१

(राग पिलू, ताल केरवा)

मगा हुट्टिदव्वा। एनगोब्ब। मगा हुट्टिदव्वा॥ प.॥
मगा हुट्टि यन्न मायवनळिसि।
जगा बिडिसि एन्न जन्मव कडिसिद॥ अ. प.॥
नव्व तिंगळव्वा। मैयेल्ल। नोव तिंदेनव्वा।
देहके हत्तद मायके निलुकद मोसगारनव्वा॥ १॥
मगा हुट्टिदाग। मनेयल्ल। बेळक कंडेनव्वा।
राळज्योतिगळु हूवुबाणगळु बहळ कंडेनव्वा ॥ २
आसे अळिसिदव्वा। आरु। मूरु सुडिसिदव्वा।
घोरबट्टु एन्न पुरद ओळगे सूर्य हुट्टिदव्वा॥ ३
घट्टि तोट्टिलव्वा। आत -। गागि कट्टिनव्वा।
पंचवर्णदव्वा। प्रभुविन। तूगु तोट्टिलव्वा।
तोट्टिलदोळगे धिट्टन मलगिसि मुट्टि तूगिनव्वा॥ ४
हेसर इट्टेनव्वा। कुशलद। वस्तु रंगनव्वा।
अगाध गुरुविन तूगुत नानु जोगुळ हाडिदेनव्वा॥ ५
यार पुण्यनव्वा। निंबरगी। गुरु तंदीदव्वा।
चंदागि आतन पादक होंदि कंदन हडेदेनव्वा॥ ६

३४२

मज़हब नहीं सिखाता आपस में बैर रखना।
हिन्दी हैं हम, वतन यह हिन्दोस्ताँ हमारा ॥ १
'मीर' के दीनों मज़हब को तुम पूछते क्या हो उसने तो।
कइका खींचा दैर में बैठा, कब का तर्क इस्लाम किया॥ २
नथा कुछ तो खुदा था, कुछ न होता तो खुदा होता।
डुबोया मुझ को होनेने, न होता मैं तो क्या होता ॥ ३

३४३

(राग विहाग, ताल त्रिताल)

मन मस्त हुआ तब क्यों बोले ॥ टे० ॥
हीरा पाय गाँठि गँठियायो, बार बार वाको क्यों खोलैं ॥
हलकी थी जब चढ़ी तराज़ू, पूरी भइ तब क्यों तोलैं ॥१
सुरत कलारी भइ मतवारी, मदवा पी गइ बिन तोलैं ॥
हंसा पाए मानसरोवर, ताल तलेया क्यों डोलैं ॥ २
तेरा साहिब है घटभीतर बाहर नैना क्यों खोलैं ॥
कहे कबीर सुनो भाइ साधो, साहिब मिल गए तिल ओलैं ॥३

३४४

(राग काफी, ताल त्रिताल)

मन रे! परस हरिके चरन ॥ टे. ॥
सुभग सीतल कमल-कोमल
त्रिविध ज्वालाहरन ॥ १

जे चरन प्रल्हाद परसे
इन्द्र पदवी धरन ॥ २
जिन चरन ध्रुव अटल कीन्हो
राखि अपने सरन ॥ ३
जिन चरन ब्रह्मांड भेट्यो
नखसिखौ श्री भरन ॥ ४
जिन चरन प्रभु परसि लीन्हे
तरी गौतमघरन ॥ ५
जिन चरन काली ही नाथ्यो
गोपलीला करन ॥ ६
जिन चरन धार्यो गोवर्धन
गरब मघवा हरन ॥ ७
दासि मीरा लाल गिरिधर
अगम तारन तरन ॥ ८

३४५

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

मन लागो यार फकीरी में ॥ टे. ॥
जो सुख पावो राम भजन में,
सो सुख नाहिं अमीरी में ॥ १
भला बुरा सब को सुनि लीजै,
करि गुजरान गरीबी में ॥ २
प्रेमनगर में रहनि हमारी,
भलि बनि आई सबूरी में ॥ ३

हाथ में कूँडी, बगल में सोटा,
चारों दिसा जगीरी में ॥ ४
आखिर यह तन खाक मिलेगा,
कहा फिरत मगरूरी में ॥ ५
कहत कबीर सुनो भाइ साधो,
साहब मिलै सबूरी में ॥ ६

३४६

मनसु पूजकरु मण्णु पालादारु ।
निटिल भ्रूमध्यदोळु आदिगळु नीरादारु ।
नादवे ब्रह्मनेंदवरु वादिगळादारु ।
कण्णु मुच्चि जप माडुवरेल्ल द्रोहिगळादारु ।
सिडि मिडि व्रत नेमगळन्नु माडुवरेल्ल किच्चु पालादारु ।
वायु धारण माडुवरेल्ल प्रळयक्कोळगादारु ।
वायिले ब्रह्मनेंदुवरु ब्रह्मेतिनादारु ।
आतने ब्रह्मनेंदवरु अडविय सेरिदरु ।
रुद्रपशुपतिगळु भवब्धियोळु बिद्दारु ।
अनादि प्रमथ गणधीश राद शरणरिगे ।
ई शाम्भवि मुद्रा असाध्य ॥ १

ह्यागंदरे—
परशिव परब्रह्मव छलनुडियदिद्दात ।
भाववके बयसदिद्दात, जनक्के निलुकदिद्दात ।
नोरजीवनागि अति सूक्ष्म कळेयागि, शून्यवागि, ।
ज्योतिरूपवागि काळना प्रकाशवागि, ।
कोटि मिंचिन प्रभेगे सरियागि, ।
दीपदा तुदिय चिक्किय हांगे प्रमाणनागि ।
दर्पण बिबद हागे अखिल प्रकाशक्के निलुकबारदिद्दात
सुखदायकनाद, सुख परम कळेयाद ।
काणलद पडेवुदु शिवयोगि ॥ २

एल्लेंदरे —

नील मध्य मनि समीरदल्लि मुप्पिन गण मिंचिन ।
प्रकाशवागि, आकाशवे स्वरूपनागि, बाल ।
स्वरूपनागि, पीतवर्णनागि, अत्यंतवागि गुणरूपवागि, ।
सुर्यचन्द्रनक्षत्र्विबदाकारवागि, ।
ओंदिन मूळकाणल्द पडेवुदु आत्मयोगि ।। ३
सर्पवे आकारवाद सुवर्णतारक मध्यदल्लि, ।
गुरुवे स्वरूपनाद आगम ज्योतियनु कमलदोळुआकारवाद, ।
हिरण्य तारक वत्सलनागि, अंगमय ज्योतियन्नु, ।
धातु धवल कुम्भनीलवर्णद तारकवन्नु मुच्चितु, ।
त्रिकोण मध्यदल्लि ओप्पुव चंद काशि तारक, ।
आ तारकद मध्यदल्लि पंचमुखदिंद ओप्पिद,।
सम्हेर साम्य विमल परंज्योतियन्नु, ।
ई रीति वर्णद तारकवन्नु मुच्चितो ।।

अल्लदे —

षट्तारकव त्रिलिंग अंग लिंग संगम ।
समरिसि ई शाम्भवि योगि ।। ४

३४७

(राग पिलू, ताल केरवा)

मना भजले श्री भगवन्ता ।
तेरा हरि बिन कोई नही मितारे ।। टे० ।।
राम नाम की खूटि गाढ कर। चांदसूरज का तंता ।।
अर्ध ध्यान हरि से रखो । भूलो नहि गुणवन्तारे ।। १
कर से काम करो हरि से ध्यान धरो । मकड़ी के जालमें तंता ।।
चढ़ते उतरते दम की खबर रखो । भूलो नहि गुणवन्ता रे ।। २

हरि बोलो हरि बोलो हरि से मनुवा। क्यों फिरत है गमता ॥
यह जिंदगी है दोही दिन की। फिर नहिं आनावंता रे ॥ ३
सांई का मारग दूर कठिन है। राह बाट नहिं मिलता ॥
कहत कबीर सुनो भाई साधो। पहुचेगा सन्तमहन्ता रे ॥ ४

३४८

(राग झिझोटि, ताल केरवा)

ममता तू न गई मेरे मन तें ॥ टे० ॥
पाके केस जनमके साथी,
लाज गई लोकन तें ॥ १
तन थाके, कर कम्पन लागे,
ज्योति गई नयनन तें ॥ २
सरवन बचन न सुनत काहु के,
बल गये सब इन्द्रिन तें ॥ ३
टूटे दसन बचन नहिं आवत,
सोभा गई मुखन तें ॥ ४
कफ पित बात कण्ठपर बैठे,
सुतहि बुलावत कर तें ॥ ५
भाइ बन्धु सब परम पियारे,
नारि निकारत घर तें ॥ ६
जै शशिमण्डल बिच स्याही,
छुटै न कोटि जतन तें ॥ ७
तुलसिदास बलि जाऊँ चरन तें,
लोभ पराए धन तें ॥ ८

३४९

(अ) भामिनी षट्पदि

मलगि परमादरदि पाडलु ।
कुळितु केळुव कुळितु पाडलु ।
निलुव नितरे नलिव नलिदरे ओलिवे निमगेंब ।
सुलभनो हरि तन्नवरनरे –।
गळिगे बिट्टगलनु रमाधव –।
नोलिसलरियदे पामररु बळलुवरु भवदोळगे ।। १

——जगन्नाथदास

(ब) उगाभोग

मलगि पाडिदरे कुळितु केळुव ।
कुळितु पाडिदरे नितु केळुव ।
नितु पाडिदरे नलिदु केळुव ।
नलिदु पाडिदरे स्वर्ग सूरे बिट्टेनेंब पुरंदरविठ्ठल ।। १

३५०

(राग बागेश्री, ताल त्रिताल)

महरम होय सौ जानै साधो,
ऐसा देस हमारा ।। टे. ।।
वेद किताब पार नहिं पावत,
कहत सुनन से न्यारा ।। १
सुन्न महल में नौबत बाजै,
किंगरी बीन सितारा ।। २

बिन बादर जहँ बिजुरी चमकै,
बिन सूरज उँजियारा ।। ३
बिना सीप जहँ मोती उपजै,
बिन सुर सबद उचारा ।। ४
ज्योति लजाय ब्रह्म जहँ दरसै,
आगे अगम अपारा ।। ५
कह कबीर वहँ रहनि हमारी,
बूझै गुरुमूख प्यारा ।। ६

३५१

(राग पिलू, ताल केरवा)

माई री मैं ने लियो गोविन्दो मोल ।। टे० ।।
कोई कहे छाने, कोई कहे चौड़े ।
लियो री बजन्ता ढोल ।। १
कोई कहे मुंहधो, कोई कहे सुंहंघो ।
लियो री अमोलक मोल ।। २
कोई कहे खोले, कोई कहे मून्दे ।
लियो री नयन बिना कोल ।। ३

३५२

(राग पिलू, ताल केरवा)

माझे जीवींची सांगात ।
भेटी घडो अकस्मात ।।

पावत तो रे आठवतो रे ।
गळत ढळत अश्रुपात ।
कोण तयाला भेटवी त्याला ।
विकळ मनें प्रणिपात ॥
दास उदासीन करीत चिंतन ।
पावन ते गुण गात ॥

३५३

(राग पिलू, ताल केरवा)

माझें दैवत सद्‌गुरुराज । एकचि मी जाणें ॥ धृ० ॥
ज्याचा नाहीं पारावार । ऐसा असतांही संसार ॥
सहज मला केलें पार । रान तरींत बसवुनी ॥ १
भेदुनि हृदयग्रंथी मूळ । केले संशय ते निर्मूळ ॥
जाळुनि टाकी कर्मकूळ । दावूनि ब्रह्म अपरोक्ष ॥ २
मुळींच खोटें हें अज्ञान । सुखदुःखादि त्यांतील भान ॥
केलें त्यांचें निःसंतान । असंग बोध देउनिया ॥ ३
मिथ्या केलें पुण्यपाप । घालवि सर्वही ते त्रिताप ॥
घालुनि पदरीं अनुभवमाप । हें तो सर्व काल्पनिक ॥ ४
जें जें दृष्टीस भासे द्वैत । तें तें सर्वहि अद्वैत ॥
आपण द्वैताद्वैतातीत । ऐसा बोध मज केला ॥ ५
खुंटती सर्व ही जेथें बोल । सहज स्थिति ते अति सखोल ॥
माधव भक्तीची जेथें ओल । तेथें पूर्ण सर्वही ॥ ६

३५४

माझ्या सद्‌गुरुचा अगाध महिमा कैंचा शके दीन मी ।
वर्णाया श्रुति शेष जेथ थकले तेथें मतीमंद मी ।।
पाहोनी निरपेक्ष प्रेम इतुकें लोटे सदा नीरही ।
ओंवाळुनि तयावरीहि अमुच्या प्राणासि टाकूं आम्हीं ।। १
ज्याहीं देउनि बीजमंत्र मजला संसारिं या तारिलें ।
मोक्षाची मज जाण वाट बरवी दावूनिया सोडिलें ।।
जन्माची सगळी मुळी खणुनिया दूरावली ती पहा ।
ऐसा सद्‌गुरुराज मी नमितसें आतां असो लोभ हा ।। २

३५५

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

मातुमातिगे शंकरा । श्री गुरवे । सर्वोत्तमेनबारदे ।। प. ।।
ज्योतिसंगदि उरिदु होगुव कर्पुरदंते ।
पातक राशियु उरिदु होगुवदागि ।। अ. प. ।।
स्नान माडुवाग । नेमदि आत्मध्यान माडुवाग ।
पानमाडुव कालक्के । नीनु जाणतनदि उंडु अमृतव मनवे ।। १
बेट्टवनेरुवाग । कालूरिदल्लि । थट्टने बीळुवाग ।
चळिज्वर केम्मु उब्बस रोग बंदाग ।
मळे गाळि सिडिलिन आर्भटदल्लि मनवे ।। २
बिसजाक्षि नोडुवाग । नित्यवु नीनु ओलिदु माताडुवाग ।
अष्ट भोगदि नित्य लोलुपते पडेवाग ।
नष्ट दारिद्र्य बंदागलु मनवे ।। ३

सुलियुव कळ्ळनु बंदाग । घोरारण्यदि व्याघ्र हरियुवाग ।
गुरुवे गुरुवे कल्पतरुवे पालिसु एंदु ।
गुरुमहालिंगन नेनेयल्लो मनवे ।। ४

३५६

(राग खमाज, ताल दीपचंदी)

माधव निन्न मूरुतियनु निल्लिसो ।। प. ।।
एळेतुळसीवनमालेयु कोरळोळु ।
होळेव पीतांबरदिंदलोप्पुव निन्न ।। १
मुत्तिनसर नवरत्नद उंगुर ।
मत्ते श्रीलकुमिय हृदयदि नलियुव ।। २
भक्तर कामधेनु वर कल्पतरुवेंब ।
मुक्तिदायक नम्म पुरंदरविठ्ठल निन्न ।। ३

३५७

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

मानवजन्म दोड्डु ।। प. ।।
हानि माडबेडि हुच्चप्पगळिरा ।। अ. प. ।।
कण्णु कैकालु किवि नालिगेयिरलिक्के ।
मण्णु मुक्कि मरुळागुवरे ।।
होन्नु हेण्णिगे मेच्चि हरिनामामृत ।
उण्णदे उपवास माडुवरे ।। १

कालन दूतरु कर पिडिदेळेयुवाग ।
ताळु ताळेंदरे ताळुवरे ॥
दाळि बारद मुन्न धर्मव कैकोळ्ळि ।
सुळ्ळल्लो संसार सुळिगाळियंते ॥ २
एनु कारण नम्म यदुपतिय मरेतिरि ।
धनधान्यपुत्ररु कायुवरे ॥
इन्नु आदरु एकोभावदि पूजिसि ।
उन्नत पुरंदरविठ्ठलन भजिसि ॥ ३

३५८

(राग पहाडी, ताल केरवा)

मीचि मज व्यालों । पोटा आपुलिया आलों ॥
आतां पुरले नवस । निरसोनि गेली आस ॥
झालों बरा बळी । गेलों मरोनि ते काळीं ॥
दोहींकडे पाहे । तुका आहे तैसा आहे ॥

३५९

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

मुत्तु कोळ्ळिरो । जनरु मुत्तु कोळ्ळिरो ॥ प. ॥
मुत्तु बंदिदे कोळ्ळि सच्चिदानंद दिव्य ॥ अ. प. ॥
ज्ञानवेंबो दारदल्लि पोणिसिद दिव्य मुत्तु ॥
ध्यानदिंद कोंबुदिदनु दीनराद भक्तजनरु ॥ १
कट्टलागदु मूगिनल्लि इट्टु मेरेयलागदिदु ॥
भ्रष्ट जनके काणिसदथ, कृष्णनेंबो आणिमुत्तु ॥ २
हिडियलिक्के सिलुकददु कडेकाणदेंदूबेलेयु ॥
पोडविगेल्ल पुरंदरविठ्ठल ओडेयनेंबो दिव्य मुत्त्तु ॥ ३

३६०

(राग विलावल, ताल दीपचंदी)

मुत्तु बंदिदे कोळ्ळिरण्णा । अदके ।
एज्जिल्लेनिल्ल बेलेयागदण्णा ॥ प. ॥
थळथळ होळेयुतदण्णा । अदु ।
बल्ल जाणरिगिन्नु बयलोळगण्णा ॥
कूदल एळींकित सण्णा । अदु ।
बण्णबण्णद ब्रह्मलोकण्णा ॥ १
तनुवेंब तराज पिडिदु । आदि — ।
शरणरु तूग्यारु वासर कळेदु ॥
मनवेंब मणिदार पिडिदु । शोक ।
होगहे तूग्यारु योग माडि अवरु ॥ २
मुत्तिन महिमे मुंदद । इदर ।
गोत्तु तिळियदे मंदि सत्तु होगेद ॥
सुत्तुमुत्तलु सुळिवुतलद । गुरु ।
चिदानंदन चित्तदोळगद ॥ ३

३६१

(राग भैरवी (कर्नाटकी), ताल दीपचंदी)

मुय्यक्के मुय्य तीरितु । जग — ।
दय्य विजयसहाया पंढरिराया ॥ प. ॥
सण्णवनेंदु ना नीरु तारेंदरे ।
बेण्णेगळ्ळ कृष्ण मरुळु माडि ॥
चिन्नद गिंडिलि नीर तंदित्तरे ।
कण्णु काणदे ना ठोणदे पंढरिराया ॥ १

एन्न पेसरु माडि सूळेगे कंकण – ।
वन्नु नीने कोट्टु निजव माडि ॥
एन्न पीडिसि परम भंडन्न माडि ।
निन्न मुय्यक्के मुय्य तीरिसिकोंडय्या ॥ २
भक्तवत्सलनेंब बिरुदु बेकादरे ।
भक्तराधीननागिरबेडवे ॥
युक्तियलि निन्नंथ देवर ना काणे ।
मुक्तीश पुरंदरविठ्ठल पंढरिराया ॥ ३

३६२

(राग पिलू, ताल केरवा)

मुसाफिर सोता है बेहोस ।
नैन में भरा नींद का रोस ॥ टे. ॥
पूँजी पास बहुत तू लाया ।
इस नगरी में जब तू आया ।
कहीं न ठग ले जावे, खोंस ॥ १
जिस कारज को जो तू आया ।
सौदा वह कुछ कर ना पाया ।
यही बड़ा अफ़सोस ॥ २
झूँठे सुख की निंदिया सोया ।
बिना विचार माल सब खोया ।
दीजे सबको दोस ॥ ३
कृष्णानन्द जान लो हरिको ।
जाना है जो अपने घरको ।
प्रभुपद कर सन्तोस ॥ ४

३६३

गुरुगळु:-मूडण देसेयोळु कुंकुम कांतियु ।
तळेदिहनावनु बालकरे ।। १
हुडुगुरु:-गुरुगळे, पेळ्वेवु आतन पेसरनु ।
रवियेंदेन्नुवरातनिगे ।। २
गुरुगळु:- ईगिन सूर्यनु मत्तेयु काणलु ।
आवदु समयवु पेळुविरा ।। ३
हुडुगुरु:- गुरुगळे, पोळेवो रविकांतियनु ।
नाळेगे नोळ्पेवु बेळगिनोळु ।। ४
गुरुगळु:-ई परि कळेयुव कालवनु ।
'दिन' पेसरिं जन करेयुवरु ।। ५
दिनवेंबुदने 'वार'विदु ।
एनुतलि करेदरु बल्लवरु ।। ६
इंतिह वारगळेळेंदु ।
क्रमदि सले पेळुवरु ।। ७
'रवि' 'सोम' गळिवु ओंदेरडु ।
मूरनेयदु ता 'मंगळवुं' ।। ८
'बुध' 'गुरु' गळु सले 'शुक्र' वु कूडि ।
नाल्कैदारेंदेनिसुववु ।। ९
'शनि' यहुदेळने वारवदु ।
मक्कळे केळिरि मुर्दादद ।। १०
एळू हेसरिन मुंगडेगे ।
हेळिरि वारव केळ्वरिगे ।। ११

३६४

(राग कांबोधि, ताल झपताल)

मेरेयदिरु मेरेयदिरु एले मानवा ।। प. ।।
गरुवक्यातको निनगे एले मंकु जीवा ।।अ. प.।।
रूपदलि मन्मथने शापदलि गौतमने ।
कोपदलि दूर्वास मुनियेनु नीनु ।।
तपदल्लि वसिष्ठने कृपेयल्लि बलीन्द्रने ।
निपुणत्वदलि नारद मुनियेनु नीनु ।। १
बाणदलि रामने त्राणदलि भीमने ।
जाणतनदलि शिशुपालनेनो नीनु ।।
रणदल्लि शल्यने गुणदल्लि सुधन्वने ।
आनुगुण्यवाददलि नरपतियेनु नीनु ।। २
छलदल्लि रावणने बलदल्लि वालिये ।
निलुगडिय मनदल्लि द्रोणने नीनु ।।
कुलदल्लि वसिष्ठने, गेलुविनलि पार्थने ।
बिल्लु बिद्येयलि परशुरामने नीनु ।। ३
कोडुवदके कर्णने । नडतियलि धर्मजने ।
दृढ भक्तियलि रुक्मांगदनेनो नीनु ।।
पोडवियळ् कौरवने नुडियल्लि गांगेयने ।
मडदियर भोगक्के देवेंद्रनेनो नीनु ।। ४
शक्तियलि हनुमने भक्तियलि विभीषणने ।
मुक्त मार्गके प्रल्हादनेनो नीनु ।।
आर्तियलि शुकमुनिये स्फूर्तियलि सूर्यने ।
कीर्तियलि हरिश्चंद्ररायनेनो नीनु ।। ५

अंगदालि अजमिळने । श्रृंगदलि मारुतिये ।
कंगेडकुतनदल्लि कामसुतनेनो नीनु ।।
अंगनेयररस कागिनेलेयादि केशवन ।
हिंगदे भजिसि सुखियागो मनुजा ।। ६

३६५

(राग मालकंस, ताल त्रिताल)
मेरी सुरत गगन में जाय रही ।
ऐ जी जाय रही अरु धाय रही ।। टे. ।।
त्रिकुटी महल में चढ़कर देखा ।
जगमग ज्योत जगाय रही ।। १
अमृत बरसे बादल गरजे ।
बिजली चमक मन भाय रही ।। २
दसवें महल में सेज पिया की ।
चुन चुन फूल बिछाय रही ।। ३
ब्रम्हानन्द देह सुध बिसरी ।
सहजस्वरूप समाय रही ।। ४

३६६

(राग सारंग, ताल केरवा)

मेरे काने गुंजेसे कान्हा ब्रह्मबांसरी ।। ध्रु. ।।
एवा सादे सादे । एवा नादे नादे ।
एवा गीन ईन् ।। १

मेरा आत्माना फस् । मेरा आत्मनीना फस् ।
एवा गीन् ईन् ।। २
एवा हंगू डोले । एवा चितडू चोडे ।
एवा गीन ईन् ।। ३
झांझलियाँ झमक झमक । बिजलियाँ चमक चमक
बादलियाँ गरज गरज था था ।। ४

३६७

(राग पिलू, ताल केरवा)

मेरो मन अनत कहाँ सुख पावै ।। टे ।।
जैसे उड़ि जहाज कौ पच्छी,
फिरि जहाज पर आवै ।। १
कमलनैन कौ छाँड़ि महातम,
और देव कौं ध्यावै ।।
परम-गंग कौ छाँड़ि पियासो,
दुरमति कूप खनावै ।। २
जिहि मधुकर अम्बुजरस चाख्यौ,
क्यों करील फल भावै ।।
सूरदास प्रभु कामधेनु तजि,
छेरी कौन दुहावै ।। ३

३६८

(राग झिंझोटी, ताल केरवा)

मैं पंथी एक अपार के मन और न भावै ।
सोई पंथी पावै पीव का जिस आप लखावैं ।। १

को पंथी हिंदु तुरक को काहु राता।
को पंथी सोफी सेवडे को संन्यासी माता ॥ २
को पंथी जोगी जंगम को शक्ति पन्थ धावै।
को पंथी कमड़े कामड़ी को बहुत मनावै ॥ ३
को पंथी काहू के चलै मै और जानौ।
दादू जिन सिरजिया ताही कौं मानौ ॥ ४

३६९

(राग भीमपलास, ताल केरवा)

मैं मझधारा का माँझी हूँ।
तुम भवसागर के केवट हो ॥
जब कृपा नजर मुझ दास परहो।
तब नैया गंगा के तट हो ॥ १
मैं सुरसरि पार उतार दिया।
भवसागर पार लगा देना ॥
जिस जोनिमें जन्म लिवूं भगवन्।
तुम अपना दास बना लेना ॥ २

३७०

(राग तिलंग, ताल केरवा)

मोह्यो मृग देखि बन अन्धा ॥ टे. ॥
सूझत नहीं काल के अन्धा ॥ १
फूल्यो फिरत सकल बन मांहीं।
सिर साधे सर सूझत नाहीं ॥ २

उनमद मातौ बन के ठाठ ।
छाँडि चल्यौ सत बारह बाट ।। ३
फध्यो न जानै बन के चाइ ।
दादू स्वाद बन्धानौ आई ।। ४

३७१

(राग भैरवी (कर्नाटकी), ताल दीपचंदी)

याके दय माडवल्लि । श्रीहरिये ।
मूकनागुवरे हीगे ।। प. ।।
लोकवनु रक्षिप लक्ष्मीकान्तनु नीनु ।
वाक्य मोरेगळ केळि नीने दय माडो हरिये ।। अ. प. ।।
मनसिनोळिद्द चिंति । श्रीहरिये ।
पेळुवे ना निनगे ।।
अन्यदेवतेगळिगे पेळलारेनु देवा ।
दानवांतक रंग नीने दय माडों कृष्णा ।। १
अर्थविल्लद बाळ्वेयु । श्रीहरिये ।
व्यर्थवादिदु जन्मवु ।।
कर्तु निन्नय नानु काडि बेडुवनल्ल ।
तुर्तदलि दय माडो तुलसीदलप्रिय रंग ।। २
मूरु लोकद कर्ता नी । श्रीहरिये ।
सारुवे ना निनगे ।।
कारुण्यनिधि नम्म पुरंदरविट्ठलने ।
दीनमनोहर पूर्णसहायकारि ।। ३

३७२

(राग कांबोधि, ताल दादरा)

याकेन्न ई राज्यकेळतंदे हरिये ।
साकलारदे याके पुट्टिसिदि एन्न ।। प. ।।
एन्न कुलदवरिल्ल एनगोब्ब हितरिल्ल ।
मन्निसुव दोरेयिल्ल मनके जयविल्ल ।।
होन्नुरन्नगळिल्ल करुणे तोरुवरिल्ल ।
इन्निल्लि तरवल्ल इंदिरेशने बल्ल ।। १
देश परिचयविल्ल वेसरकळेवरिल्ल ।
परमात्मनल्लदे परगतियु इल्ल ।।
हरणदलि हुरुडिल्ल करणदलि दृढविल्ल ।
दोरे पुरंदरविट्ठल ताने बल्ल ।। २

३७३

श्लोक

याचेऽहं करुणासिन्धो यावज्जीवमिदं तव ।
अदैन्यं देहदार्ढ्यं च त्वत्पादाम्बुजसद्गतिम् ।। १
अनाद्यनन्तकालेषु भृत्योऽहं त्वं हि मे प्रभुः ।
त्वं तुष्टो वाऽथ रुष्टो वा त्वां विना मे गतिर्नहि ।। २
तुष्टोऽसि त्वं दयासिन्धो किमन्यैर्मम रक्षणे ।
रुष्टोऽसि त्वं दयासिन्धो किमन्यैर्मम रक्षणे ।। ३
दोषाणां च सहिष्णुत्वे त्वत्समो नास्ति भूतले ।
मत्समो नहि देवेश कृतघ्नो वञ्चकोऽपि वा ।। ४

ईशस्याखिलवीर्यस्य किमसाध्यं वदाच्युत ।
ममेष्टं च कियन्मात्रं किमेतावद्विलम्बनम् ।। ५
जगत्स्वामी कृपापूर्णः सम्भवेन्निर्दयापरः ।
का तदा गतिरस्माकं गरदायां स्वमातरि ।। ६
त्वमेवैको जगत्त्राता दाता ज्ञाता दयान्वितः ।
त्वां विना कः पुमान् कर्ता ह्यस्माकं तु मनोरथम् ।। ७
आर्तबन्धुरिति ज्ञात्वा त्वामहं शरणं गतः
रक्षमामथवा सम्यक् त्वं यशो मुञ्च शाश्वतम् ।। ८
दीनबन्धो दयासिन्धो हृद्बन्धो जगत्पते ।
संसारार्णवमग्नं मां कारुण्येश समुद्धर ।। ९
निर्गुणेष्वपि सत्त्वेषु दयां कुर्वन्ति साधवः ।
नहि संहरते ज्योत्स्नां चन्द्रश्चाण्डालवेश्मनि ।। १०
प्रसीद मे श्रियः कान्त सुप्रसीद दयानिधे
पुनः पुनः प्रसीद त्वं प्रसीद वरदो भव ।। ११

३७४

(राग जोनपुरी, ताल दीपचंदी)

यार्तारदलि मार्डलि । आत्मन पूजे ।। प. ।।
नित्य निर्मल नी निरंजन निर्गुण ।
अत्यधिकानंत परिपूर्ण ब्रह्मनु ।। अ. प. ।।
तनु करण मोदलागिह । तत्वगळ ।
इनितु परिपालिसुव ।।
घन चैतन्यात्मक मूरुति तानाद ।
मनके निलुकद वस्तु परिपूर्ण ब्रह्मनु ।। १

अणुरेणु तृण काष्ठदि । भरितवागि ।
एणिकेगे मीरिहुदु ॥
गणितके भ्रमेयागि तोरुव गुरु ।
गुणके निलुकद वस्तु निर्गुण ब्रह्मनु ॥ २
नानु माडेनेंदरे । तन्ननु बिडिसि ।
ताने तानिरुतिहुदु ॥
नाना परियल्ले संदु इल्लद हागे ।
ज्ञान मूरुति गुरु कूडलुरेशनु ॥ ३

३७५

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

यादव नी बा यदुकुलनंदन ।
माधव मधुसूदन बारो ॥ प. ॥
शंखचक्रगळ तोळलि होळेयुत ।
बिकद गोवळ नी बारो ॥
अकलंक महिमने आदिनारायण ।
किंकरनिहेनु नी बारो ॥ १
कणकालंदुगे झणझणरेनुतिरे ।
तननन वेणुव नुडिसुतलि ॥ २
खगवाहनने बगेबगेरूपने ।
नगेमोगदरसने नी बारो ॥
जगदोळु निन्नय महिमेय पोगळुवे ।
पुरंदर विठ्ठलने नी बारो ॥ ३

३७६

(राग दरबारी, ताल केरवा)

या परी त्रिवेणी नित्य माघस्नान ।
माधवी दर्शन महायोग हो ।। धृ० ।।
बोध अरुणोदय स्वानंद मज्जन ।
अर्ध मात्रा अर्ध बिंदु अर्घ्यदान हो ।। १
गुरुकृपा भागीरथी यमुना निजशांति ।
स्वानुभव सरस्वति गुप्त वाहे हो ।। २
क्षय नव्हे तीची अक्षय हा वट ।
सकळ जन्माचा शेवट ।। ३
क्षय नव्हे तीची अक्षय ही प्राप्ती ।
माधवी महापूजा वृत्ती निवृत्ती हो ।। ४
सर्वांभूतीं भगवद्भाव पै आपण ।
देव ऋषि पितृ आब्रह्म तर्पण ।। ५
व्रत उद्यापन वंशपात्रदान ।
एका जनार्दनी पूर्ण माघस्नान ।। ६

३७७

(राग बिलहरि, ताल अटताल)

यारिगे यारिल्ल एरविन संसार ।
नीर मेलण गुळिळ निजवल्ल हरिये ।। प. ।।
वायारितु एंदु बाविनीरिगे पोदे ।
बाविलि जल बत्ति बरिदाय्तु हरिये ।। १

बिसिलु गाळिगागि मरद नेरळिगे पोदे।
मर बग्गि शिरद मेलोरगितु हरिये ।। २
अडवियोळ्मने माडि गिडके तोट्टिल कट्टि।
तोट्टिलिन शिशु मायवायितु हरिये ।। ३
तंदे श्रीपुरंदरविठ्ठल नारायण।
ना सायु होत्तिगे नी कायो हरिये ।। ४

३७८

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

यारु कै बिट्टरू नी कैय विडबेड नारायण ।।
स्वामि नी बिट्टरे मुंदिन्यारु काय्यर काणे नारायण।। १
मुंदे नोडिदरे हेब्बावु नुंगुतलिदे नारायण ।।
स्वामी! हिंदे नोडिदरे हेब्बुलि बायिबडुतिदे नारायण ।। २
नंबि ना पिडिदरे कोंबेल्ल मुरिदावु नारायण ।।
स्वामि! तुंबिद होळेयल्लि हरगोलनेरिदे नारायण ।। ३
यिषद काळिगन मडुव धुमुकुवे नारायण ।।
स्वामि वसुधेयोळधिक पुरंदर विठ्ठलने नारायण ।। ४

३७९

श्लोक

यावत् क्षणं क्षणार्धं भवत्त्या निजरूपचिन्तनं क्रियते ।
तावद्दक्षिणकर्णे अनाहतः श्रूयते शब्दः ।। १
सिद्ध्यारम्भस्थिरताविश्रमविश्वासबीजशुद्धीनाम् ।
उपलक्षणं हि मनसः परमं नादानुसन्धानम् ।। २

भेरीमृदङ्गशंखाद्याहतनादे मनः क्षणं रमते ।
किं पुनरनाहतेऽस्मिन्मधुमधुरेऽखण्डिते स्वच्छे ।। ३
चित्तं विषयोपरमाद्यथा यथा याति नैश्चल्यम् ।
वेणोरिव दीर्घतरस्तथा तथा श्रूयते नादः ।। ४
नादाभ्यन्तर्वर्तिज्योतिर्यद्वर्तते हि चिरम् ।
तत्र मनो लीनं चेन्न पुनः संसारबन्धाय ।। ५
परमानन्दानुभवात्सुचिरं नादानुसन्धानात् ।
श्रेष्ठश्चित्तलयोऽयं सत्स्वन्यलयेष्वनेकेषु ।। ६

३८०

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

याव देशद हूविद्दाव । इवु नम्म ।। प. ।।
हूवु अंदरे हूवु अल्ल । ई देशद हूवु अल्ल ।।
सूर्य वर्णद शुद्ध हूवु । सूरि सूरि आगताव । १
चिक्कि वर्णद हूव नोड । केंपू वर्णद हूव नोड ।।
बिळिय हूवु कळेय तुंबि । कण्ण मुंदे सूरियुताव ।। २
कुशल कुंदल हूव नोड । एसळ मल्लिगि वास नोड ।।
हरुष आत्मन पाददल्लि । सुरिसि सुरिसि बीळताव ।। ३
छंद छंद बेळक नोड ।। चंद्रज्योति हूव नोड
सुंदरात्मन पाददल्लि । तुंबि तुंबि सुरियुताव ।। ४
देवेंद्रन सभेय नोड । देवलोकद हूव नोड ।।
भाव बलिसिद प्राणिगळिगे । बदियलागु ऐसिरि नोड ।।५
देशदोळग अधिकवाद । वास उमदी गुरुदेव ।।
ईशन मुखदल्लि । पुट्टिद गिडद हूव नोड ।। ६

३८१

(राग भैरव, ताल दीपचंदी)

या विधि मन को लगावै,
मन के लगाए प्रभु पद पावै ॥ टे. ॥

जैसे नटवा चढत बाँसपर,
ढोलीया ढोल बजावै ॥
अपना बोझ धरें सर ऊपर,
सुरति बरत पर लावै ॥ १

जैसे भुवंगम चरत बर्नाहि में,
ओस चाटने आवै ॥
कबहुँ चाटै कबहूँ मनि चितवै,
मनि तजि प्रान गँवावै ॥ २

जैसे सती चढ़ी सत ऊपर,
अपनी काय जरावै ॥
मात पिता सब कुटुम्ब तियागै,
सुरति पिया पर लावै ॥ ३

धूप दीप नैवेद्य अरगजा,
ज्ञान कि आरत लावै ॥
कहै कबीर सुनो भाइ साधो,
फेर जनम नहिं पावै ॥ ४

३८२

(राग पुरीयाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

योगिगळ लीले पथविदु । हे शिवशंभो ।
योगानंद सार सुखविदु ।। प. ।।
भ्रांतियळिदु चिते मरेदु, मंत्र मूल मोदले तिळिदु ।
अंतरगदल्लि कोलु, निंतु तानु नोडुतिरलु ।
अंतकालद मरण तिळियुवदु । आ ब्रह्मबोधे ।
मंत्रमूर्तियागि निल्लुवदु ।
कांतहरन पाददल्लि, अनंतकाल बाळुवदु ।। १
आदि स्वादि मध्यदल्लि, भेदविल्लदे हिम्मडनोत्ति ।
ऐदु वदन पवनदल्लि, सुरुळिगोंडु रंध्रदिंदे ।
नादवेद्दु कूगि मेरेयुवदु । आ ब्रह्मन्यास ।
ओदिकोंडु जपवु माळ्पुदु ।
आदि अंत इल्लद हांगे, ब्रह्मनोळु बेरेयुवदु ।। २
मंद मारुत गगनदल्लि, चंद्रसूर्यरोंदुगूडि ।
चंद्रसिद्धपीठ तानु, चंद्रगिरियनेरि कांबुवदु ।
आ मुद्रे–लक्षण । ओळगे होरगे बेळक सुरिवुदु ।
चंद्रधरन पाददल्लि, अनंत काल बाळुवुदु ।। ३
उत्तर बागिलल्लि चिन्नद, चित्रशाले तेरेदु नोडि ।
मुत्तु रत्नद हवळ छाया, रत्नगिरियनेरि कांबुवदु ।
आ चंद्रसूर्यरु । मत्ते कोटि प्रभेय तोर्परु ।
सत्तु हुट्टि बारद हांगे, ब्रह्मनोळु बेरेयुवदु ।। ४
हत्तु नडुवे हादियोळगे, सत्त हेणद सुळव कंडे ।
नित्य नित्य गंगा यमुना सप्तसागरेद्दु मेरेवुदु ।
आ स्थळव पोक्कु । कत्तलेसेदु बेळकु सुरिवुदु ।
मत्ते नागलिंगनोळु ब्रह्मवागि बेरेयुदु ।। ५

३८३

(राग काफी, ताल दादरा)

योगि बंदनो शिवयोगि बंदनो ॥ प ॥
भोग सुखव त्याग माडि ।
आगमोक्तदिंद नडेव ॥ अ. प ॥
तत्वमसि महावाक्य ।
मत्ते तिळिसि माय मोह -
कत्तलि कडिदु चित्त ।
नित्यदल्लि निल्लिसुवंथ ॥ १
तम्म तावु मरेतु जनरु ।
हम्मिनोळगे बिद्दरिवरु ॥
कर्मवन्नु कडिद पर- ।
ब्रह्मव तोरिसुवंथ ॥ २
तंदे भवतारकन पाद ।
होंदिदवगे परम आ- ॥
नंद पदवि कोट्टु दया-
सिंधुवागि मुक्ति कोडुव ॥ ३

३८४

(राग बिलावल, ताल दीपचंदी)

योगिय मार्गविदम्मा । कण्णु ।
मूगिन कोनेयलि इट्टु नोडम्मा ॥ प, ॥
मूरु बण्णद मनियम्मा । अदु ।
दारिगे तिळियदु बलु कष्टवम्मा ॥
तोरितु बहु बेळकम्मा । कंडु ।
सेरितु गुरुपाददोळगे नोडम्मा ॥ १

पंचवर्णद रूपेळम्मा । तानु ।
 चंचल गुणवुळ्ळ शिवनु काणम्मा ॥
हिंचु मुंचुगळिल्लमा । मुत्तिन ।
 गोंचल फलदोळु शिवन काणम्मा ॥ २
बट्ट बयलोळु ब्रह्मनम्मा । तानु ।
 इष्टलिंग प्राण भाव काणम्मा ॥
निष्ठेयिंदलि नोडम्मा । तानु ।
 श्रेष्ठ पर्वतमूर्ति शिवनु काणम्मा ॥ ३

३८५

(राग पिलू, ताल केरवा)

रघुवर तुमको मेरी लाज ॥ टे० ॥
सदा सदा मैं सरन तिहारो,
 तुम बड़े गरीब निवाज ॥ १
पतित उधारण विरद तुम्हारो,
 स्रवनन सुनी आवाज ॥ २
हौं तो पतित पुरातन कहिये,
 पार उतारो जहाज ॥ ३
अघखण्डन दुखभंजन जनके,
 यही तिहारो काज ॥ ४
तुलसिदासपर किरपा कीजै,
 भक्ति दान दो आज ॥ ५

३८६

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

रत्न बंददे नोडिरो । उन्नत जीव । रत्न बंददे नोडिरो ॥ प. ॥
पृथ्विगधिक ब्रह्मपुरदिंद बंददे ।
रत्न परीक्षेय वल्ल सत्पुरुषरे ॥ अ. प. ।
शिरदोळु अडगि अदे । यावागलू । करदल्लि काणुतदे ॥
पर चंद्र सूर्य बीदिगळोळगिट्टदे ।
दुरित कर्मगळळिदवगे काणुतदे ॥ १
अष्ट दळगळिदे । आ रत्नवु । दिटवागिहुदरिंदे ॥
दृष्टियनगलदे नोडिद पुरुषनु ।
नष्टपातकनागि श्रेष्टनागुवनंते ॥ २
कळ्ळर भयविल्लवो । आ रत्नक्के । सुळ्ळर सुळिविल्लवो ॥
एल्लेल्लि नोडलु अल्ले कांबुदु तानु ।
ओल्लेनेंदरे बिडदेदुरिगे निलुवदु ॥ ३
शिरदोळु रत्नवन्नु । धरिसिदंथ उरगन हृदयवन्नु ॥
उरगभूषणपक्षिहंसवाहनमुख्य ।
सुरमुनिहृदयदि नित्य बेळगुवंथ ॥ ४
दोरे देसुायिगळल्लियू । नवकोटी । नरनारायणनल्लियू ॥
नेरे चक्रवर्तिबोक्कसदोळगिल्ल श्री ।
गुरुमहालिंगरंगन भांडारदोळिह ॥५

३८७

(राग पिलू, ताल केरवा)

रमैयाकि दुलहिनि लूटल बजार ॥ टे० ॥
सुरपुर लूट नागपूर लूटा, तीन लोक मच हाहाकार ॥१
ब्रह्मा लूट महादेव लूटा, नारद मुनिके परी पिछार ॥ २

स्त्रिगी की निगी करि डारि, परासर के उदर बिदार ।। ३
कन फूँका चिदकासी लूटे लूटे जोगेसर करत बिचार ।। ४
हम तो बचिगे साहब दया से, सब्द डोर गहि उतरे पार ।।५
कहत कबीर सुनो भइ साधो, इस ठगनी से रहो हुशियार ।।६

३८८

(राग सोहनी, ताल त्रिताल)

रस गगन गुफा में अजर झरै ।। टे० ।।
बिन बाजा झनकार उठै जहँ । समुझि परै जब ध्यान धरै ।। १
बिना ताल जहँ कमल फुलाने । तेहि चढ़ि हंसा केलि करै ।। २
बिन चन्दा उजियारी दरसै । जहँ तहँ हंसा नजर परै ।। ३
दसवें द्वारे ताली लागी । अलग पुरुख जाको ध्यान धरै ।।४
काल कराल निकट नहिं आवै । काम क्रोध मद लोभ जरै ।।५
जुगन जुगन की तृषा बुझाती । करम भरम अघ ब्याधि टरै ।।६
कहै कबीर सुनो भइ साधो । अमर होय कबहूँ न मरै ।।७

३८९

(राग जोनपुरी, ताल त्रिताल)

रहना नहिं देस बिराना है ।। टे० ।।
यह संसार कागद की पुड़िया,
बूंद पड़े घुल जाना है ।। १
यह संसार कांट की बाड़ी,
उलझ पुलझ मरि जाना है ।। २
यह संसार झाड औ झाँखर,
आग लगे बरि जाना है ।। ३
कहत कबीर सुनो भई साधो,
सतगुरुनाम ठिकाना है ।। ४

३९०

(राग पिलू, ताल केरवा)

राम कथा रस पी पी प्राण्या ।। धृ ।।
राम कथा रस सेविसि जरि तरि
काळ म्हणेल तुज जी जी प्राण्या ।। १
संतति संपति जाय जिणें हें
ममता धरणें छी छी प्राण्या ।। २
मध्वमुनीश्वर सांगतसे तुज
दुष्ट जना प्रति भी भी प्राण्या ।। ३

३९१

(राग झिंझोटि, ताल केरवा)

रामजी के नाम जिन्हे लियो बारो बारा ।
उनकें पौमें मेरे तनकें पँजारा ।। १
हासत खेलत चालत बाटा ।
खाना खाईत सोईत खाटा ।। २
जाती में कुछ नहिं मुझे नहीं प्यारा ।
हिन्दुमुसलमीन धेड चम्हारा ।। ३
कहत कबीर मैं दास तुम्हारा ।
रामजीके चरणों में मैं बलिहारा ।। ४

३९२

राम नाम सब कोइ कहे
ठगठाकुर अरु चोर ।
बिना प्रेम रीझत नहीं
तुलसी नन्द किसोर ।। १
सकल कामनाहीन जे
राम भगति रस लीन।
नाम सुप्रेम पियूष हृदि
तिनहु किये मन मीन ।। २
सर सूखै पञ्छी उडै,
औरन सरन समाहिं ।
दीन मीन बिन पुच्छके,
कहु रहीम कहँ जाहिं ।। ३
बार बराबर बारि है,
ता पर बहै बयार ।
रघुबर पार उतार हू,
हमरी ओर निहार ।। ४
एक भरोसो, एक बल,
एक आस बिस्वास ।
एक राम घनश्याम हित,
चातक तुलसीदास ।। ५
बरसि परुष पाहन पयद,
पंख करौ टूक टूक ।
तुलसी परी न चाहिए,
चतुर चातकहिं चूक ।। ६

उपल बरसि गरजत तरजि,
डारत कुलिस कठोर ।
चितव कि चातक मेघ ताजि,
कबहुँ दूसरी ओर ।। ७
बध्यौ बधिक पर्‍यौ पुन्यजल
उलटि उठाई चोंच ।
तुलसि चातक-प्रेम-पट,
मरतहु लगी न खोंच ।। ८

३९३

(राग पहाडी, ताल दादरा)

रामरस मीठा रे, कोइ, पीवै साधु सुजाण ।। टे. ।।
सदा रस पीवै प्रेम सों, सो अविनासी प्राण ।। १
इति रस राते नागदेव, पीपा अरु रैदास ।
पिवत कबीरा ना थक्या, अजहूँ प्रेम पियास ।। २
सिधि साधक जोगी जती, सती सबै सुकदेव ।
पीवत अन्त न आवई, ऐसा अलख अभेव ।। ३
यहु रस मीठा जिन पिया, सो रसही रहा समाय ।
मीठे मीठा मिलि रहा, दादू अनत न जाइ ।। ४

३९४

(राग तिलंग, ताल केरवा)

चौपाईः रामराज बैठे त्रैलोका ।
हरषित भए गए सब सोका ।।
बयरु न कर काहू सन कोई ।
रामप्रताप विषमता खोई ।। १

दोहा: बरनास्रम निज निज धरम, तिरन बेद पथ लोग।
चलहिं सदा पावहिं सुख, नहिं भय सोक न रोग ।।२

चौपाई: दैहिक दैविक भौतिक तापा ।
रामराज नहिं काहुहि व्यापा ।।
सब नर करहिं परस्पर प्रीति ।
चलहिं स्वधर्म निरत स्रुतिनीति ।। ३
चारिउ चरन धरम जगमाहीं ।
पूरि रहा सपनेहुँ अघ नाहीं ।।
रामभगति रत नर अरु नारी ।
सकल परमगति के अधिकारी ।। ४
अल्पमृत्यु नहिं कवनिउँ पीरा ।
सब सुन्दर सब बिरुज सरीरा ।।
नहिं दरिद्र कोउ दुखी न दीना ।
नहिं कोउ अबुध न लच्छनहीना ।। ५
सब निर्दम्भ धर्मरत पुनी ।
नर अरु नारि चतुर सब गुनी
सब गुनग्य पण्डित सब ग्यानी ।
सब कृतग्य नहिं कपट सयानी ।। ६

दोहा: रामराज नभगेस सुनु, सचराचर जग माहिं ।
कालकर्म सुभाव गुन कृत दुख काहुहि नाहिं ।। ७

चौपाई: भूपि सप्तसागर मेखला ।
एक भूप रघुपति कोसला ।।
भुवन अनेक रोम प्रति जासु ।
यह प्रभुता करु बहुत न तासु ।। ८

सो महिमा समुझत प्रभु केरी।
यह बरतन हीनता घनेरी ॥
सोउ महिमा खगेस, जिन्ह जानि।
फिरि एहि चरित तिन्हहुँ रति मानी ॥ ९
सोउ जाने कर फल यह लीला।
कहहिं मुनिबर दमसीला ॥
रामराज कर सुखसम्पदा।
बरनि न सकई फनीस सारदा ॥ १०
सब उदार सब परउपकारी।
विप्रवरनसेवक नर नारी ॥
एकनारिब्रत रत सब झारी।
ते मन बच क्रम पतिहितकारी ॥ ११
दोहा: दण्ड जतिन्ह कर भेद जहँ, नर्तक नृत्य समाज।
जीतहु मनहि सुनिअ अस, रामचन्द्रके राज ॥ १२
चौपाई: फूलहिं फरहि सदा तरु कानन।
रहहिं एक सँग गज पञ्चानन ॥
खग मृग सहज बयरु बिसराई।
सबहि परस्पर प्रीति बढाई ॥ १३
कूजहिं खग मृग नाना बृन्दा।
अभय चरहिं बन करहिं अनन्दा ॥
सीतल सुरभि पवन बह मन्दा।
गुञ्जत अलि लै चलि मकरन्दा ॥ १४
लता बिटप माँगे मधु चवहीं।
मन भावतो धेनु पय स्रवहीं।
ससि सम्पन्न सदा रह धरनी।
त्रेतां भइ कृतजुग कै करनी ॥ १५

प्रगटि गिरिन्ह विविध मनि खानी ।
जगदातमा भूप जग जानी ॥
सरिता सकल बहहिं बर बारी ।
सीतल अमल स्वादु सुखकारी ॥ १६
सागर निज मरजादा रहहीं ।
डारहिं रत्न तटन्हि नर लहहीं ॥
सरसिज सङुकल सकल तडागा ।
अति प्रसन्न दस दिसा बिभागा ॥ १७
दोहाः बिधु महि पुर मयूखन्हि, रबि तप जेतनेही काज।
मागे बारिद देहिं जल, रामचन्द्रके राज ॥ १८

३९५

(राग झिंझोटी, ताल केरवा)

राम राम राम । अवघेचि ह्मणती ।
कोणी न जाणती । आत्माराम ॥
राम हा कालचा । सुत दशरथाचा ।
अनंत युगाचा । आत्माराम ॥
श्रीरामासी हा राम । जरी ठावे असता ।
तरी कां शरण जातां । वसिष्ठासी ॥
तुका म्हणे राम । तुझा तुज पासीं
विचारोनी घेसी । गुरुमुखें ॥

३९६

(राग जंगला, ताल केरवा)

राम राम राम सीताराम एन्निरो ।
प्रेमदिंद भजिसि नीवु मुक्ति पडेयिरो ॥ प. ॥
भरदि यमन भटरु बंदु । होरडु एंदु मेट्टि तुळियै ॥
कोरळिगात्म सेरुवाग । हरिय ध्यान ओदगदय्य ॥ १

इंद्रियगळेल्ल कूडि । बंदु तनुव मुसुकुवाग ॥
सिंधुसुतेय पतिय नाम । अंदिगोदगि बारदय्य ॥ २
वातपित्त एरडु कंठ- । देशदल्लि नेरळि बळलि ॥
वासुदेव हरिये एंदु । आ समयके ओदगदय्य ॥ ३
शृंगाराद देहवेल्ल । अंग मुरिदु बीळुवाग ॥
कंगळ कै सेरुवाग । रंगन ध्यान ओदगदय्य ॥ ४
केडु जन्मदल्लि हुट्टि । दुष्ट कर्म माडि देह ॥
बिट्टु होगुवाग पुरंदर । विठ्ठलन्न नेनेयदय्य ॥५

३९७

(राग कालिंगडा, ताल केरवा)

रे दिल गाफ़िल गफ़लत मत कर
एक दिना जम आवेगा ॥ टे. ॥
सौदा करने या जग आया,
पूँजी लाया मूल गँवाया,
प्रेमनगर का अन्त न पाया,
ज्यों आया त्यों जावेगा ॥ १
सुन मेरे साजन, सुन मेरे मीता,
या जीवन में क्या क्या कीता,
सिर पाहन का बोझा लीता,
आगे कौन छुड़ावेगा ॥ २
परलि पार तेरा मीता खड़िया,
उस मिलने का ध्यान न धरिया,
टूटी नाव ऊपर जा बैठा,
गाफ़िल गोता खावेगा ॥ ३

दास कबीर कहै समुझाई,
अन्तसमय तेरा कौन सहाई,
चला अकेला संग न कोई,
किया आपना पावेगा ॥ ४

३९८

(राग जौनपुरी, ताल त्रिताल)

रे मन जनम अकारथ जात ॥ टे. ॥
बिछुरे मिलन बहुरि नहिं होवे, ज्यों तरुवर के पात ॥ १
सन्निपात कफ कण्ठ विरोधी, रसना टूटी जात ॥
प्रान लिए जम जात, मूढमति, देखत जननी तात ॥ २
छिन इक माहि कोटि जुग बीतत, फेरि नरककी बात ॥
यह जग प्रीति सुआ सेमरकी, चाखत ही उड़ि जात ॥ ३
जम के फन्द नाहिं पडु बौरे, चरनन चित्त लगात ॥
कहत सूर बिरथा यह देही, अन्तर क्यों इतरात ॥ ४

३९९

(राग काफी, ताल त्रिताल)

रे मन राम सों करि हेत ॥ टे. ॥
हरि भजन की बारि करि लै,
उबरौ तेरौ खेत ॥ १
मन सुवा, तन पींजरा, तिहि,
माँझ राखौ चेत ॥ २

काल फिरत बिलार तनु धरि,
अब धरी तेहि लेत ॥ ३
सकल बिषय विकार तजि तू,
उतरि सागर सेत ॥ ४
सूर भजु गोविन्द गुन तू,
गुर बताए देत ॥ ५

४००

(राग झिंझोटी, ताल दादरा)

रंग कोळलनूदलागि।
रंगय्य कोळलनूदलु ॥ प. ॥
मंगलमयवायितु धरे ज –।
गंगळु जीवरु चैतन्य मरेदु ।
रंगध्यानपररादरु ॥ अ. प. ॥
बाडिद बळ्ळि मर कोनेयोडेदु ।
तीडुव मंद मारुतन कूडि तू –।
ग्याडुव वल्लरि फलद गोंचल ।
पाडलाल्लवळिकुलंगळु ॥
हेडिगोंडवु जाणक्कि गिळियु मा – ।
ताडदे कळेगुंदिदवु कोकिले
ओडचाट वैराट बिट्टु मृग पक्षि ।
गाढ निद्रेवशवादवु ॥ १

तेळगिनुदक उक्केरि बंदवु ।
तुळुकि चल्लाडि नितळु यमुने ।
मेले माडोड्डि मेघाळि धारिट्टवु ।
कल्लु करगि नीरादवु ॥
नळिन चंपक नाग पुन्नाग पा –।
टल शावंतिगे कुंद बकुलवु ॥
मालति जाजिय परिमळ गूडि ।
नीलांगनंघ्रिगेरगिदवु ॥ २
केच्चलु बिगिदु तोरेद मोलेय ।
वत्स ओडलासेयं तोरदु एळे हुल्लु ।
कच्चि अल्लिगल्लिगे नितवु ।
पुच्छव नेगहि नोंटिसि ॥
अच्युतनाकृति नोडलु सुररि –।
गच्चरियाय्तु आवु कंडेवेंदु ।
मेच्चि मुकुंदन लीला विनोदके ।
अच्च कुसुमव सुरिदरु ॥ ३
मुद्दु मोहनन मंजुळ संगीत ।
सद्दनालिसि गोपांगनेरेल्लरु ।
बुद्धि सून्याडि अंगजशरक्के ।
बिद्दु परवशरादरु ॥
सिद्ध मुनिजनरिद्द समाधियो –।
ळेद्देद्दु कुणिदु एदे तावरेय ।
गद्दिगेयरसनोलिसिकोंडरु ।
गेद्दरु भवसमुद्रव ॥ ४

श्रीमनोहर मूरुति गोपालनु ।
आ मधु कुंज वनदि त्रिभंगिलि ।
हेमांबरुट्टु गोरुगंध कस्तूरिय ।
नाम कुण्डलद बेळकिलि ।।
दाम वनमालि रतनाभरण ।
स्वामि श्री प्रसन्नवेंकट कृष्णनु ।
नामक्रि गुंडक्रि मेघराघव माडि ।
सामवेद नमो नमो एन्ने ।। ५

४०१

(राग भूप, ताल केरवा)

रंग पाहतां रंगुनि जा जा रंगुनि नयनीं बरा ।
पंगु करा मन गुरुच्या चरणीं श्रीरंगासी वरा ।। ध्रु.।।
लाल रंग या पृथ्वीवरता श्वेत आपरूप ठसा ।
श्याम रंग वर्तुळाकार त्या तेजामध्यें बसा ।।
महाकारणीं वायुस्फुरणीं नील भासतो कसा ।
आकाशगर्भीं प्रकाश झळके सुनील तारा जसा ।।
सुनील वरती रेषा पाहा अर्धचन्द्र साजिरा ।
पंगु करा मन० ।। १
पिवळी चमक हो ज्योती सुंदर सुवर्णमय पाहसी ।
लक्ष असूं दे क्षणांत अनुभव मग येइल तुजसी ।।
कोटि सूर्य उगवती रंग मावळती बुडोनि जासी ।
पाहणें सरेल बापा श्रीरंग तुझा तूंचि होसी ।।
नाहिं नाहिं या परतें कांहीं सत्य वचन हें धरा ।
पंगु करा मन० ।। २

आकाशाचे पोटीं नवरंग पेटी उघडी आहे ।
पेटीमध्यें जगजेठी बसला दृष्टि न्याहाळुनि पाहे ।।
कपाट माया लागुनि भ्रांति कुलुपचि पडुनी जाये ।
सद्‌गुरु हातीं किल्ली दिधली ऐसी श्रुति गर्जताहे ।।
गरज असेल तरि सत्वर जाउनि पाय गुरूचे धरा ।
पंगु करा मन० ।। ३

गुरुची किल्ली गुरूच जाणे होइल गुरुची कृपा ।
हातीं देव धरुनी देती मार्ग दाविती सोपा ।।
सद्‌गुरुप्राप्ति झाल्या सहजचि चुकती जन्मखेपा ।
नरहरि सांगे महिपतिनाथ निशिदिनीं हृदयीं धरा।।
सर्वहि साधन मिथ्या मानुनि दृढ गुरुभक्ति करा ।
पंगु करा मन० ।। ४

४०२

(राग पुरियाधनाश्री, ताल दीपचंदी)

लिंगपूजे आगतदण्णा । यावाग नोडलु ।।
लिंगपूजे आगतदण्णा ।। प. ।।
लिंगपूजे आगतद । अंग एंबो गुडिय ओळगे ।
लिंगदंथ मनसु तन्न । कंगळिगे काणुतद ।। अ.प. ।।
आरु मूरु कट्टबेकण्णा : आ लिंगपूजेगे ।
आरु मूरु केडिसबेकण्णा ।।
आरु मनिय दाटबेकु । मूरु नदिय नट्ट नडुवे ।
एरि शिखरदल्लि नोडलु । भेरिगुट्टि कूगुतद ।। १

नाल्कु हादि उंटु नोडण्णा । आ लिंग पूजेगे ।
मेल्क एरिसि निल्लबेकण्णा ।।
काकबुद्धि कळियबेकु । नूकबेको मदगळेल्ल वि - ।
वेकनागि नोडलु अ —। नेक बेळक काणुतद ।। २
योगि उन्मनिवास नोडण्णा । आ नंबिदवरिगे ।
चिन्मय रूप होळियुतदण्णा ।।
आग ईग एंबो देह । सागि निन्न होगुतद ।
होगुवाग गंगाधरन बेग नीवु बल्लिरय्या ।। ३

४०३

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

लिंगपूजेय माडिरो । निम्मोळु प्राण ।
लिंगपूजेय माडिरो ।। प. ।।
गंगेयमुनेगळ संगमदोळु मिंदु ।
शृंगाटकदुपरि रंग मंटपदोळु ।। अ. प. ।।
वर भक्ति जलव नीडि । मज्जनगैदु ।
विरति गंधवने नीडि ।।
करण इंद्रिय एंब मिरुगुर्वक्षतेयिट्टु ।
अरिवेंब निर्मल सरस पुष्पव सूडि ।। १
हर्षवेंबुव धूपव । समर्पिसि ।
परबिंदु रुचि दीपव — ।।
निरदेत्ति परिपूर्ण नैवेद्यवने माडि ।
मेरेव त्रिगुणवेंब वर तांबूलव कोट्टु ।। २
करदिष्टलिंगविदे । शरीरदल्लि ।
परवस्तु तानागिदे ।।
होरगोळगेरडेन्नदरिदरिवने मीरि ।
गुरुसिद्धनंघ्रियोळ् बेरेदेकमयवागि ।। ३

४०४

(राग यमन, ताल त्रिताल)

वन्दऊँ श्री हरिपद सुखदायि ।। टे. ।।
जाकी कृपा पंगु गिरि लंघै,
अंधें कूँ सब कछु दरसाई ।। १
बहिरो सुनै गुंग पुनि बोलै,
रंक चलै सिर छत्र धराई ।। २
सूरदास स्वामी करुणामय
बारबार वन्दऊँ तिहि पाई ।। ३

४०५

(राग कालंगडा, ताल धुमाळी)

वस्तु अल्लिल्ल इल्लिल्ल ।
ठाव ठिकाणिने इल्ल ।। प. ।।
केळगे मेल्लिल्ल नडुविल्ल ।
नोडिदवनु नोडिल्ल ।। १
रक्त श्वेतल्ल श्यामल्ल ।
नीलवर्ण अदु अल्ल ।। २
माणिक पसरल्ल कुसुरल्ल ।
अनुविल्ल ताने बल्ल ।। ३

४०६

(राग दुर्गा, ताल दीपचंदी)

वस्तु कंडेनो ओंदु । कर्तृ सद्गुरुविन दर्यादिद ।। प. ।।
तेज:पुंजद रूप । मूजगदोळगिदु अपरूप ।।
निज निर्विकल्प । सज्जन हृदयदि चिद्घन दीप ।। १

रूपके नेलेयिल्ल । व्यापकवायितु मूजगवेल्ल ।।
गुप्त ज्ञानिये बल्ल । जपतपगळिगिदु सिलुकुवदल्ल ।।२
बैलिगे निर्बैल । भाविक बल्ल इदर होयिल ।।
महिपतिगनुकूल जीवन्मुक्तिगिदेमूल ।। ३

४०७

(राग खमाज, ताल केरवा)

वाचे बोला राम, राम, राम, राम, राम,
निजसुखधाम, भक्तकामकल्पद्रुम । पूर्णकाम राम ।।ध्रु.।
वाचे वदत वाल्हा कोळी । अपसव्य नाम ।।
त्याचें पाप जळोनिया । पावला विश्राम ।। १
अवचित घेतां मुखीं । रघुपति नाम ।।
महाकाल माथा वंदी । होउनी गुलाम ।। २
अहो माधवात्मजाचा । हाचि एक नेम ।।
नामस्मृतिवांचोनिया । नाहीं कांहीं काम ।। ३

४०८

(राग भैरवी, ताल केरवा)

विठ्ठल विठ्ठल गजरीं,
अवघी दुमदुमली पंढरी ।। ध्रु. ।।
होतो नामाचा गजर,
दिंड्या पताकांचा भार ।। १
निवृत्ति, ज्ञानदेव, सोपान,
अपार वैष्णव ते जाण ।। २
हरिकीर्तनाची दाटी,
तेथें चोखा घाली मिठी ।। ३

४०९

विद्या मद औ गुनहुं मद,
राजमद्द उनमद्द ।
इतने मद को रद करै
तब पावै अनहद्द ।। १
गुण इन्द्री सहजै गए,
सतगुरु करी सहाय ।
घट में नाम प्रगट भया,
बकि बकि मरै बलाय ।। २
हाड़ सूखि पिंजर भए,
रगैं सूखि भईं तार ।
रोम रोम सुर उठत है,
बाजत नाम तिहार ।। ३
सब बाजे हिरदे बजैं,
प्रेम पखावज तार ।
मन्दिर ढूँढ़त को फिरै,
मिल्यो बजावनहार ।। ४
अलख पुरुष निर्बाण है,
वाको लखै न कोय ।
वाको तो वाही लखै,
जो उस घर कां होय ।। ५
घर का भया तो क्या भया,
तख़्त तरे का होय ।
तख़्त तरे का सूरमा,
सबद सनेही सोय ।। ६

सबद सबद का अन्तरा,
सबद सबद का सीर।
सबद सबद का खोजना,
सबद सबद का पीर॥ ७

मकड़ी चढ़ती तार से,
चढ़कै उतरी जाय।
सन्त चढ़त है शब्द से,
चढ़त चढ़त चढ़ जाय॥ ८

बूँद समानी बूँद में,
सो जाने सब कोइ।
बूँद समानी सबद में,
जानै बिरला कोइ॥ ९

हरि दरिया सूभर भरा,
साधो का घट सीप।
ता में मोती नीपजै,
चढ़ै देसावर दीप॥ १०

सुन्न मण्डल में घर किया,
बाजै शब्द रसाल।
रोम रोम दीपक भया,
प्रगटे दीन दयाल॥ ११

जब मैं था तब हरि नहीं,
जब हरि हैं मैं नांहि।
सब अँधियारा मिट गया,
दीपक देख्या माहि॥ १२

गगन गरजि बरसे अमी,
बादल गहिर गंभीर ।
चहुँ दिसि दमके दामिनी,
भीजत दास कबीर ॥ १३

धरनी पलक परै नहीं,
पिय की झलक सुहाय ।
पुनि पुनि पीवत परम रस,
तबहूं प्यास न जाय ॥ १४

पिञ्जर प्रेम प्रकासिया,
अन्तर भया उजास ।
सुख करि सूती महल में,
बानी फूटी बास ॥ १५

४१०

विबुद्धतत्त्वस्यापि च यथेष्टाचरणं यदि ।
शुनां तत्त्वदृशां चैव को भेदोऽशुचि भक्षणे ॥ १

दृष्टाऽनुयान्तमृषिमात्मजमप्यनग्नम् ।
देव्यो स्त्रिया परिदधु र्न सुतस्य चित्तम् ॥
तद्वीक्ष्य पृच्छति मुनौ जगदुस्तवासीत् ।
स्त्री-पुं-भिदा न तु सुतस्य विविक्तदृष्टेः ॥ २

देहं च नश्वरमवस्थितमुत्थितं वा ।
सिद्धो न पश्यति युतोऽध्यगमत्स्वरूपम् ।।
दैवादपेतमुत दैववशादुपेतं ।
वासो यथा परिकृतं मदिरामदान्धः ।। ३

उन्मत्तवत्सञ्चरतीह शिष्य —।
स्तवेति लोकस्य वचांसि शृण्वन् ।
खिद्यन्नुवाचास्य गुरुः पुराहो ।
ह्युन्मत्तता मे नहि तादृशीति ।। ४

यं प्रव्रजन्तमनुपेतमपेतकृत्यं ।
द्वैपायनो विरहकातर आजुहाव ।।
पुत्रेति तन्मयतया तरवोभिनेदुः ।
तं सर्वभूतहृदयं मुनिमानतोऽस्मि ।। ५

४११

(राग पिलू, ताल केरवा)

वैद्य भेटला सुखदाता
रोग पालट झाला आतां ।। ध्रु. ।।
रस ओतिला कानांत
येवुनि झोंबला नयनांत ।। १
रस भरला सांदो सांदी
देही पालट झाली बुद्धी ।। २
दिव्य देहीं ओतिला रस
गुरु न्याहाळी रामदास ।। ३

४१२

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

वैष्णव जन तो तेने कहिये,
जे पीड पराई जाणे रे।
परदुःखे उपकार करे तोये,
मन अभिमान न आणे रे ॥ धृ. ॥
सकळ लोकमां सहुने वंदे,
निंदा न करे केनी रे।
वाच काछ मन निश्चळ राखे,
धन धन जननी तेनी रे ॥ १
समदृष्टीने तृष्णा त्यागि,
पर स्त्री जेने मात रे।
जिव्हा थकीं असत्य न बोले,
परधन नव झाले हाथ रे ॥ २
मोह माया व्यापे नहि जेने,
दृढ वैराग्य जेना मनमां रे।
रामनामशुं ताळी लागी,
सकळ तीरथ तेना तनमां रे ॥ ३
वण लोभी ने कपटरहित छे,
काम क्रोध निवार्या रे।
भणे नरसैंयो तेनुं दरसन करता,
कुळ एकोतेर तार्या रे ॥ ४

४१३

(राग बागेश्री, ताल त्रिताल)

कोई सतगुरु सन्त कहावै, नैनन अलख लखावै ।। टे० ।।
डोलत डिगैं न बोलत बिसरैं, जब उपदेश दृढ़ावै ।।
प्रानपूज्य किरिया ते न्यारा, सहज समाधि सिखावै ।। १
द्वार न रूँधै पवन न रोकै, नहिं अनहद अरुझावै ।।
यह मन जाय जहाँ जग जब हीं, परमातम दरसावै ।। २
करम करै निहकरम रहै जो, ऐसी जुगत दिखावै ।।
सदा विलास त्रास नहिं मन में, भोग में जोग जगावै ।। ३
धरती त्यागि अकासुहूँ त्यागै, अधर मड़ैया छावै ।।
सुन्न सिखरकी सार सिला पर, आसन अचल जमावै ।। ४
भीतर रहा सो बाहिर देखै, दूजा दृष्टि न आवै ।।
कहत कबीर बसावे हंसा, आवागमन मिटावै ।। ५

४१४

(राग खमाज, ताल केरवा)

वंदू श्री गुरुला सद्‌गुरु भाउराजयाला ।। धृ ।।
पट्टशिष्य श्रीअंबुराव त्या नमितों पदकमला ।।
दास हा नमितो पदकमला ।। १
शिवलिंगव्वा पूर्ण मिळविती आत्मज्ञानाला ।।
श्रेष्ठ त्या आत्मज्ञानाला ।। २
शंकरेप्पा हे ककमरि ग्रामीं साधिति भक्तीला ।।
निर्भय साधिति भक्तीला ।। ३

गंगाबाई पूर्ण सवाई रचिती कवनाला ॥
प्रासादिक रचिती कवनाला ॥ ४
तुकाराम नंदेप्पा दोनी करिती सेवेला ॥
अहर्निशि झटति सेवेला ॥ ५
ब्रह्मचारि श्रीरामभाऊ ते तत्पर आज्ञेला ॥
गुरुच्या तत्पर आज्ञेला ॥ ६
आईसाहेब पटवर्धन त्या करिति मंडपाला ॥
सुशोभित करिति मंडपाला ॥ ७
निंबरगीमहाराजपौत्र श्रीनागप्पा सकलां ॥
वंद्य ते नागप्पा सकला ॥ ८
गिरमल्लाप्पा भक्तीनें त्या बांधिति शिखराला ॥
सजविती सद्‍गुरुनाथाला ॥ ९
शेट्टेप्पा हे महाराजांच्या रक्षिति अश्वाला ॥
पावती आत्मप्रचीतीला ॥ १०
अल्लपा श्रीकबीर नामें चिम्मड स्थानाला ॥
शोभति चिम्मड स्थानाला ॥ ११
नरहरराव जिज्ञासू असुनि इच्छिति ज्ञानाला ॥
खरोखर इच्छिति ज्ञानाला ॥ १२
सोलापुरि श्रीबयाबाई त्या धरिती निष्ठेला ॥
गुरूंच्या धरिती निष्ठेला ॥ १३
तेरदाळ श्रीजीतमल्ल ते पूर्ण विरक्तीला ॥
पावले पूर्ण विरक्तीला ॥ १४
भाविक श्रीईरप्पा ठेवी नासिक दृष्टीला ॥
सदोदित नासिक दृष्टीला ॥ १५

विष्णुपंत नेमावलि रचुनि वाढवि भक्तीला ।
गुरुंच्या वाढवि भक्तीला ॥ १६
बहू परि हें अल्प बोलिलों भक्तसमूहाला ॥
अज्ञ मी भक्तसमूहाला ॥१७
महादेवसुत सोमनाथ हा रचितो ही माला ॥
अल्पमति रचितो ही माला ॥ १८

४१५

(राग तिलंग, ताल केरवा)

शङ्कर रामरूप अनुरागे ॥ टे. ॥
नयन पञ्चदश अतिप्रिय लागे ॥ १
निरखि रामछबि बिधि हरषाने ।
आठहि नयन जानि पछिताने । २
सुरसेनप उर बहुत उछाहू ।
बिधि ते डेवढ़ लोचन लाहू ॥ ३
रामहि चितव सुरेस सुजाना ।
गौतम शाप परमहित माना ॥ ४
देव सकल सुरपतिहि सिहाहीं ।
आजु पुरन्दर सम कोउ नाहीं ॥ ५

४१६

(राग पहाडी, ताल केरवा)

शब्दांचीं पै रत्नें करुनी अलंकार ।
तेणें विश्वंभर पूजियेला ॥
भावाचे उपचारें करुनि भोजन ।
तेणें नारायण जेवविला ॥

संसारा हातीं दिलें आंचवण ।
मुखशुद्धी मन समर्पिलें ।।
रंगलीं इंद्रियें सुरंग तांबूल ।
माथां तुळसीदळ समर्पिलें ।।
एक भाव दीप करुनि निरांजन ।
देऊनि आसन देहाचें या ।।
न बोलोनी तुका करी चरणसेवा ।
निजविलें देवा माजघरीं ।।

४१७

(राग यमन, ताल त्रिताल)

शरण आतम की जब आवै,
भरमना सकल मिट जावै ।। टे. ।।
जैसे सुनरा अंचन तावै,
गुरु मन मैल जरावै ।।
वाणी सत्य सुनाय ज्ञान को,
सिगरो खोट मिटावै ।। १
जैसे धुबिया बस्तर धोव,
दाग रहन ना पावै ।।
मन के दाग सतगुरु मेटे,
साबुन सत्य लगावै ।। २
गुरु की सीख मान अन्दर में,
तापर निश्चय लावै ।।
दृढ करि प्राणी करनी ठानै,
सोई अभय पद पावै ।। ३

ब्रह्मस्वरूप पाइके जो जन,
उर अंतर लौ लावै ॥
कृष्णानंद मिलै आतम में,
जीव का भाव मिटावै ॥ ४

४१८

(राग पहाडी, ताल केरवा)

शरण तुम्हां हा गधडा ।
पढवा मज जड मूढा ॥ सद्‌गुरुजी ॥ ध्रु. ॥
गुणनिर्गुणीचा नाहीं उलगडा ।
तरंग नाना करिती झगडा ॥ १
फोडा फोडा या नरदगडा ।
सद्‌गुरुजी शरण तुम्हां हा गधडा ॥ २
हरी बाळ हा हीन उघडा ।
गुरुचे पाईचा जोडा ॥ ३

४१९

(राग कांबोधि, ताल दीपचंदी)

शरीरवेंबुव होलन हसन माडि ।
परतत्त्व बेळेयनु बेळेदुण्णिरो ॥ प. ॥
शम दम एंदेंब एरडेत्तुगळ हूडि ।
विमल मानसव नेगिलने माडि ॥
ममकारवेंदेंब करिकेय कळेदिट्टु ।
समते एंदेंब गोब्बरव चल्लि ॥ १

गुरुवरनुपदेशवेंब बीजव बित्ति ।
मेरेव संस्कार वृष्टिय बलदि ।।
अरिवेंब पैरु बेळेयदंते मुसुकिर्द ।
दुरित दुर्गुणवेंब कळेय कित्ति ।। २
स्थिरमुक्ति एंदेंब ध्यानव बेळेदुंडु ।
परमानंददोळु दण्णने दणिदु ।।
गुरुसिद्धनडिगेरगुत्ते भववेंब ।
बरवनु तम्म सीमेगे कळिसो ।। ३

४२०

(राग पिलू, ताल केरवा)

शिंक जांभई खोकला । तितुका काळ व्यर्थ गेला ।। १
आतां ऐसें न करावें । नाम जीवीं तें धरावें ।। २
श्वास उश्वास निघतो । तितुका काळ व्यर्थ जातो ।। ३
पात्या पातें न लागत । तितुकें वय व्यर्थ जात ।। ४
लागे अवचित उचकी । तितुकें वय काळ लेखी ।। ५
म्हणे रामी रामदास । होतो आयुष्याचा नाश ।। ६

४२१

(राग जोनपुरी, ताल दीपचंदी)

शिवशिव एनबारदे । हे मनवे ।
हर हर एनबारदे ।। प. ।।
शिव एंब सैतान भवशरधियनु दाटि ।

अविरळ पदवि कैसेरितेंबुद केळि ।। अ. प. ।।
नाचिकिल्लद मनवे । केळिरय्या ।
नीच कूळ्ळनु दीपव ।।
चाचिद फलदिंदे कंचनाद्रिगे पोगि ।
पंचाक्षरि कैसेरितेंबुद केळि ।। १
मरण बरुव कालक्के । सुतनन्नु करेदु ।
हरगेंदु पेळिदनु ।।
हरगेंदु पेळलु हरगण पदवित्तु ।
दुरुळ काल गेद्दु निर्मळागो मनवे ।। २
स्थिरविल्लद कायनोडो । तीरिद संति ।
हरिदु होगुवदु कंडय्या ।।
परम पावन मूर्ति गुरुशंभुलिंगन ।
चरणकमल पिडिदु मुक्तिय पडेबेकु ।। ३

४२२

(राग यमन, ताल दादरा)

शिव सांब सांब सांब सांब ।
वद वद वद वद रसने ।। ध्रु. ।।
विश्वेश बद्रिनाथ महांकाल सोमनाथ ।
ॐकार घृष्णेश्वर त्र्यंबकेश मृड शूली ।
जगदंब अंब अंब अंब ।। १
भीमाशंकर महेश वैजनाथ नागेश ।
रामेश्वर मल्लेश द्वादश लिंग ।
स्मरुन अंब अंब अंब ।। २

४२३

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

शून्य शिखर में सुरत लगाय देखो, निज मे अलख बसाय बस्ती ।
ताल मृदंग पवपवली बजत हैं, हर दम पर नौबत झड़ती ।। १
इड़ा पिंगला चवर डुलावे, सुखमनिया सेवा करती ।
चंद्र सुरज दोउ दीवटि जलते सत्त सुकृत दोउ फिरे गश्ती ।। २
सप्त सागर धनो करे असनान, जहँ मोतियन की वरषा झड़ती ।
विरला सन्त कोइ पहुँच गया, निगुरे की मिले नहीं गिनती ।। ३
नाथ मछिन्दर दास तुम्हारो, गोरख गरीब मेरी कौन गिनती ।
सबद सबद में आप बिराजे, तुझ बिन दुजी न देखे सुरती ।। ४

४२४

(राग भूप, ताल केरवा)

श्रवणीं पेरिलें नयनीं उगवलें नाना रूपें जसें ।
जिकडें पहावें तिकडें अवघें ब्रह्मचि भरलें असे ।।
काय करूं मज कांहीं सुचेना जीवा लागलें पिसें ।
तटस्थ होऊनी तन्मय पाहतां दुसरें कांहीं नसे ।।
अनाहताचीं वाद्यें वाजतीं, कडकडकडका झाला ।
वरद हस्त मस्तकीं ठेवितां अनुभव देहीं आला ।। १
नव द्वारासीं घालुनी कुलुपें दहावा उघडा केला ।
अंजन घालुनी सद्गुरुनाथें मज मी दाखविला ।।
श्वास उडाला, स्वार्थ बुडाला, उगीच वेडावला ।
थर थर थर थर कंप सुटला टकमक पाहूं लागला ।।
ज्ञानज्योतिची वृत्ती पडली प्रकाश जो पाहिला ।
वरद हस्त मस्तकीं ठेवितां अनुभव देहीं आला ।। २

भृकुटीवरी त्रिकूट, श्रीहाट गोल्हाटाची बरी ।
औट पीठ मूळ पीठ माथ्याची अवघड वाट खरी ।।
चढतां बहु मी कष्टी झालो गुरुनीं धरिलें करीं ।
बहुजन्माचें सुकृत होतें माझें हें पदरीं ।।
इडा पिंगळा मार्ग सुषुम्ना त्रिवेणी संगम झाला ।
वरद हस्त मस्तकीं ठेवितां अनुभव देहीं आला ।। ३
निःसंग होउनी प्रवेश करितां मागिल अवघा गेला ।
परपुरुषाचो संगत घडली, अहा काय जाहला ।।
चिन्मय मुद्रा लागुनी गेली तन्मय होउनी गेला ।
काय होऊं उतराई शिवदिनीं शिर पायीं ठेविला ।।
शिवदिन केसरी उरला नाहीं तद्रूप होउनि गेला ।
वरद हस्त मस्तकीं ठेवितां अनुभव देहीं आला ।। ४

४२५

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

श्रीगिरिय सुक्षेत्रकिंदू । होगि यात्रेय माडि बंदे ।। प. ।।
श्रीगिरिसु शरीरदोळगुंटु । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ।।
योगि जनर मर्म बेरुंटु ।। अ. प. ।।
आरु बेट्टव दाटि नडेदु । मूरु कोळ्ळद नूलकिळिदु ।।
एरिदनो कैलास द्वारव । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ।।
सारि बडगल गुडिय कंडेनु ।। १
एळु सुत्तिन कोटेयोळगे । नीलदुप्परिगेगळ नुडुवे ।।
ताळ मद्दलि गंटे भेरिगळु । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ।।
वेळे वेळेगे तावु नुडियुववो ।। २

ओंभत्तु बागिलगळदरोळु । इंबाद बीदिगळु नाल्कु ॥
तुंबि सूसुव ओळगळेळुंटु । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ॥
स्तंभवेरडु शिखरवोदुंटो ॥ ३.

पाताळगंगेयोळु मिंदु । ओतु शिखरेश्वरनिगेरि ॥
ज्योतिर्लिंगके दृष्टियनिट्टिहेनो । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ॥
ज्योतिर्लिंगवु करदि काणिसितो ॥ ४.

बरुव कोणगळेंट बडिदे । हिरिय हुलिगळनार तडेदे ॥
मेरेव सर्पद हेडिय मेट्टिदेनो । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ॥
चरिप कपियनु हिडिदु कट्टिदेनो ॥ ५.

सप्त नदिय संगम दाटि । गुप्त कदळी बनदल्लि सुळिद – ॥
लिप्प गुहेयोळगोब्बनें पोक्किदेनो । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ॥
सप्त वर्णद लिंग कंडिहेनो ॥ ६.

इद्र दिक्किनोळेद्दु सूर्य । चंद्र गुप्त पुरदोळु मुळुगि ॥
चंद चंदद बेळकु तोरुवदु । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ॥
निंदु नोडलु बर्यालिगे बयलायितो ॥ ७.

गिरिशिखरकग्निमुखदो – । ळिरुव अर्केश्वरन हिंदे ॥
सुरियुवमृतपंचधारेयदु । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ॥
अरितु सेविसे मरणविल्लवो ॥ ८.

इंतु श्रीशैलद घनव । भ्रांतियळिदु तिरुगि नोडि ॥
अंतरंगद गुडिय होक्केनो । ॐ श्रीगुरुसिद्धा ॥
शांतमल्लनु ताने तानादनो ॥ ९.

४२६

(राग जोनपुरी, ताल केरवा)

श्रीगुरुवे निम्म चरणकमलदल्लि बेरेतेना ।। प. ।।
पंच तत्त्व देहविदनु तोळेदु माडिदेनु हसन ।
पंच पक्वान्नडिगेय माडि निमगिन्नुणिसुवे ।। १
आरु मदव अळिदु, आनंद रूप निजव तिळिदु ।
आ निर्गुण त्राविय नीर तंदु तोळेयुवे निम्म चरण ।।२
ओंकार मूलमंत्र हगलिरुळु मरेयदे निम्मनु ।
आ ज्ञानद बेळकिले तुंबि तुळिकि तोरि चंद्रन ।। ३
मनसेंब मानिनियन्नु निमगे कोट्टु लग्नव माडि ।
भक्तियेंब कार्यव मुगिसि मुक्तनादेना ।। ४
इंचगेरि ग्रामदल्लि गुरुविन ध्यानदल्लि ।
आ उमदीश्वरन चरणकमलदल्लि बेरेते ना ।। ५

४२७

(राग विहाग, ताल केरवा)

श्रीगुरु सारिखा असतां पाठीराखा ।
इतरांचा लेखा कोण करी ।।
राजयाची कांता काय भीक मागे ।
मनाचिया जोगे सिद्धि पावे ।।
कल्पतरूतळवटीं जो कोणी बैसला ।
काय वाणी त्याला सांगीजोजी ।।
ज्ञानदेव म्हणे तरलो तरलो ।
आतां उद्धरलों गुरुकृपें ।।

४२८

श्लोक

श्रीमन्मध्वमते हरिः परतरः सत्यं जगत्तत्त्वतः ।
जीवा भिन्नगणा हरेरनुचरा नीचोच्चभावङ्गताः ।।
मुक्तिर्नैजसुखानुभूतिरमला भक्तिश्च तत्साधनं ।
अक्षादि त्रतयं प्रमाणमखिलाम्नायैकवेद्यो हरिः ।। १

मार्गे रामानुजीये सकलचिदचितश्चांशशेषाः शरीरम् ।
शेषो नारायणश्चानवधिगुणयुक् ब्रह्मलक्ष्मीविशिष्टः ।।
जीवा भिन्नाणुरूपाः परमसमतया दिव्यवैकुण्ठलोके ।
मुक्तिर्भक्त्या प्रपत्त्या भवति च नियतं ज्ञानकर्मोभयेन ।।२

अद्वैते ब्रह्म सत्यं जगदिदमनृतं मायया भासमानम् ।
जीवो ब्रह्मस्वरूपोऽप्यहमिति मम चेत्यस्ति देहाभिमानः।।
श्रुत्या ब्रह्माहमस्मीत्यनुभव उदिते नष्टकर्माभिमानः ।
माया संसारमुक्तेरिह भवति सदा सच्चिदानन्दरूपः ।। ३

वेदान्तार्थविभासकाय गुरवे शान्ताय संन्यासिने ।
नानावादिनगेन्द्रसन्धपवये योगीन्द्रवन्द्याय च ।।
मोहध्वान्तदिवाकराय भगवत्पादाभिदां बिभ्रते ।
तस्मै भाष्यकृते नमोऽस्तु सततं पूर्णाय बोधात्मने ।। ४

त्रयी साङ्ख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति ।
प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमदः पथ्यमिति च ।
रुचीनां वैचित्र्यादृजुकुटिलनानापथजुषां ।
नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ।। ५

यो विश्वं वेदवेद्यं जननजलनिधेर्भङ्गिनः पारदश्वा ।
पौर्वापर्याविरुद्धं वचनमनुपमं निष्कलङ्कं यदीयम् ॥
तं वन्दे साधुवन्द्यं सकलगुणनिधिं ध्वस्तदोषद्विषन्तम् ।
बुद्धं वा वर्धमानं शतदलनिलयं केशवं वा शिवं वा ॥ ६
अनिर्वाच्या विद्या द्वितियसचिवस्य प्रभवतो ।
विवर्ता यस्यैते वियदनिलतेजो वार्यवनयः ॥
यतश्चाभूद्विश्वं चरमचरमुच्चावचभिदं ।
नमामस्तद्ब्रह्मापरिमितसुखज्ञानममृतम् ॥ ७
जन्माद्यस्य यतोऽन्वयादितरतश्चार्थेष्वभिज्ञः स्वराट् ।
तेने ब्रह्म हृदा य आदिकवये मुह्यन्ति यत्सूरयः ॥
तेजोवारिमृदां यथा विनिमयो यत्र त्रिसर्गो मृषा ।
धाम्नास्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥ ८
तदेतदक्षरं ब्रह्म स प्राणस्तदु वाङ्मनः ।
तदेतत्सत्यं तदमृतं तद्वेद्धव्यं सौम्य विद्धि ॥ ९
धनुर्गृहीत्वौपनिषदं महास्त्रम् ।
शरं ह्युपासानिशितं सन्दधीत ॥
आयम्यतद्भावगतेन चेतसा ।
लक्ष्यं तदेवाक्षरं सौम्य विद्धि ॥ १०

४२९

(राग देस, ताल दादरा)

श्रीरामनाम नुडियबारदे ॥ प. ॥
नुडियबारदेनु हितदि । पडेयबारदेनु ध्यान ।
पिडिदु धैर्य पडेदु पदव । पडेद परर छडियन्नामा ॥अ.प.॥
सत्यवल्लवे ई संसारद भृत्यनल्लवे । ई मायममता दुःखवल्लवे ।
एकमेवाद्वितीय ब्रह्म । श्रुतिय वाक्य सारुतिरलु ।
लोकदोळगैक्यवाद । शोक बिट्टु सौख्यदिंद ॥ १

मूर्खरादरु ई जनरु तिळियदे शोक पडुवरु ।
ई विषद गाळि ताकि बीळुवरु ॥
अंतरंग शुद्धवागि । शांतिसीमि सुजनरंते ।
संतरलिल पंथ नडिसि । कंतुपितन अनंत नाम ॥२॥
ताने तानेलो तन्नंते नीने नीनेलो ।
निन्नोळगे नोडो ज्ञान सन्मनदोळु ॥
आनंदांदद उन्मनि दाटि । चिन्मयांदद कृष्णहरिय ।
जनमनदोळगे मुळुगि नोडलु । जनके तोरुवमौनविट्टु ॥३

४३०

श्रीरामेवीण जें अन्न । तें केवळ विष्टाभोजन ।
तांबूल तें रुधिरपान । साचार जाण सुग्रीवा ॥
श्रीरामावीण उदकपान । तें मरणप्रद विष दारुण ।
जीवन त्यातें म्हणें कोण । सत्य जाण सुग्रीवा ॥
श्रीरामवासावांचून । इतर वास परिधान ।
नेणें व्यभिचार घडला पूर्ण । व्यभिचारिणी ते नारी ॥
श्रीरामतेजाहून इतर । अलंकार जे रत्नाकार ।
शरीरी केवळ तो भार । खदिरांगार तसे ते ॥
सुमनमाळा परिकर । ते माळा नव्हती सूचिकाग्र ।
अभ्यंग चंदन परिकर । ते लेप साचार विष्ठेचे ॥

४३१

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

श्रेय धेनु बंतु मनेगे ।
दय करुणादिंदोलिदु सर्वार्थगरेयुतलि ॥ प. ॥
तन्निद तानोलिदु चन्नागि तोरुविळिदु ।
भिन्नविल्लदे नोडि हंबरिसुत ॥
उन्नतोन्नत मोह मोलेयोळमृत तुंबि ।
पुण्य धारिंदोदगि भोरिडुत करेयुतलि ॥ १
सुरस सारायदनुभव बेरिसि ता ।
वर महा कृपे घनदोलविनिंद ॥
धरेयोळानंद सुख सार नीडुत पूर्ण ।
इरुळु हगलेन्नदे सर्व परियिंद हर्षगरेव ॥ २
बेळगि तन्नदु बेश्रिसलागि सद्वस्तु ता ।
तिळिदु श्रेयधेनागि बंदु गळगे ॥
कळवळिसि करुणाकटाक्षदिंदलि नोडि ।
एळेगरुव सहिपतिगमृतवनुणिसि ॥ ३

४३२

(राग पहाडी, ताल केरवा)

सगुणं चरित्रें परम पवित्रें सादर वर्णावीं ।
सज्जनवृंदें मनोभावें आधीं वंदावीं ॥ ध्रु. ॥
संतसंगें अंतररंगें नाम बोलावें ।
कीर्तनरंगीं देवासन्निध सुखें डोलावें ॥ १

भक्तिज्ञानाविरहित गोष्टी इतरा न कराव्या ।
प्रेमभरें वैराग्याच्या युक्ती विवराव्या ।। २
जेणें करुनि मूर्ति ठसावें अंतरिं श्रीहरिची ।
ऐसी कीर्तन मर्यादा हे संतांच्या घरची ।। ३
अद्वय भजनें अखंड स्मरणें वाजवि करटाळी ।
एका जनार्दनी मुक्ति होय तात्काळीं ।। ४

४३३

(राग पहाडी, ताल केरवा)

सगुण रूप नयनीं । नयनीं आधीं दावा । मग तुम्हीं वेदान्त गावा ।ध्रु ।।
तुम्ही तरी म्हणतां । महाराज । हरि हा हृदयस्थ ।
हें तव जाणती समस्त ।।
नव्हे आम्ही योगी । महाराज । राहूं ध्यानस्थ ।
रिकामा वाढवुनी प्रस्थ ।
भक्तीविण ज्ञान । महाराज । हा निर्फळ मानावा ।
मग तुम्ही वेदान्त गावा ।। १
दहि दुधाचि । दुधाचि, करितो चोरी । ठकविल्या गवळांच्या पोरी ।
चटक लाविली । लाविली, लहान थोरा । यशोदा बांधिति ज्या दोरा ।
दामोदर तो । दर तो आणावा । मग तुम्ही वेदान्त गावा ।। २
यमुना तीरीं । तीरीं वाजवी वेणू । संगे गोपाळ चारु धेनू ।
ब्रह्मादिक जे । वंदिती पदरेणु । दर्शन सुकृतफल नेणूं ।
सहकाराचा । आनंद मानावा । मग तुम्ही वेदान्त गावा ।। ३
रासक्रीडेचें । सुख फार । हृदयीं आठवें वारंवार ।
सुंदर रूपडें । रूपडें सुकुमार । मूर्ति लावण्य रतिसार ।
माणिकप्रभु तो । महाराज । नेत्रीं वसवावा ।।
मग तुम्ही वेदान्त गावा ।। ४

४३४

श्लोक

सञ्चिन्तयेद्‌भगवतश्चरणारविन्दं
वज्राङ्कुशध्वजसरोरुहलाञ्छनाढ्यम् ॥
उत्तुङ्गरक्तविलसन्नखचक्रवाल-।
ज्योत्स्नाभिराहतमहद्‌हृदयान्धकारम् ॥ १
यच्छौचनिःसृतसरित्प्रवरोदकेन ।
तीर्थेन मूर्ध्न्यधिकृतेन शिवः शिवोऽभूत् ॥
धातुर्मनः शबलशैलनिसृष्टवज्रं ।
ध्यायेच्चिरं भगवतश्चरणारविन्दम् ॥ २
जानुद्वय जलजलोचनया जनन्या ।
लक्ष्म्याखिलस्य सुरवन्दितया विधातुः ॥
ऊर्वो निधाय करपल्लवरोचिषा यत् ।
संलालितं हृदि विभोरभवस्य कुर्यात् ॥ ३
ऊरू सुपर्णभुजयोरधिशोभमाना -।
वोजोनिधी अतिसिकाकुसुमावभासौ ॥
व्यालम्बिपीतवरवाससि वर्तमान-।
काञ्चीकलापपरिरम्भिनितम्बबिम्बम् ॥ ४
नाभिह्रदं भुवनकोशगुहोदरस्थं ।
यत्रात्मयोनिधिषणाखिललोकपद्मम् ॥
व्यूढं हरिन्मणिवृजस्तनयोरमुष्य ।
ध्यानेद्द्वयम् विशदहारमयूखगौरम् ॥ ५

वक्षोधिवासमृषभस्य महाविभूतेः ।
पुंसा मनोनयननिर्वृतिमादधानम् ।।
कण्ठं च कौस्तुभमणेरधिभूषणार्थं ।
कुर्यान्मनस्यखिललोकनमस्कृतस्य ।। ६
बाहूंश्च मन्दरगिरेः परिवर्तनेन ।
निर्णिक्तबाहुवलयानधिलोकपालान् ।।
संञ्चिन्तयेद्दशशतारमसह्यतेजः ।
शंखं च तत्करसरोरुहराजहंसम् ।। ७
कौमोदकीं भगवतो दयितां स्मरेत ।
दिग्धामरारातिभटशोणितकर्दमेन ।।
मालां मधुव्रतवरूथगिरोपघुष्टां ।
चैतस्य तत्त्वममलं मणिमस्य कण्ठे ।। ८
भृत्यानुकम्पितधियेह गृहीतमूर्तेः ।
सञ्चिन्तयेद्भगवतो वदनारविन्दम् ।।
यद्विस्फुरन्मकरकुण्डलवल्गितेन ।
विद्योतितामलकपोलमुदारनासम ।। ९
यच्छ्रीनिकेतमलिभिः परिसेव्यमानम् ।
भूत्या स्वया कुटिलकुन्तलवृन्दजुष्टम् ।।
मीनद्वयाश्रयमधिक्षिपदब्जनेत्रं ।
ध्यायेन्मनोमयमतन्द्रित उल्लसद्भ्रु ।। १०
तस्यावलोकमधिकं कृपयातिघोर–।
तापत्रयोपशमनाय विसृष्टमक्ष्णोः ।।
स्निग्धस्मितानुगुणितं विपुलप्रसादं ।
ध्यायेच्चिरं विपुलभावनया गुहायाम् ।। ११

हासं हरेरवनताखिललोकतीव्र ।
शोकाश्रुसागरविशोषणमत्युदारम् ।।
सम्मोहनाय रचितं निजमाययास्य ।
भ्रूमण्डलं मुनिकृते मकरध्वजस्य ।। १२
ध्यानायनं प्रहसितं बहुलाधरोष्ठ-।
भासारुणायिततनुद्विजकुन्दपङ्क्ति ।।
ध्यायेत्स्वदेहकुहरेऽवसितस्य विष्णो-।
र्भक्त्यार्द्रयार्पितमना न पृथक्दिदृक्षेत् ।। १३
एवं हरौ भगवति प्रतिलब्धभावो ।
भक्त्याद्रवद्हृदय उत्पलकः प्रमोदात् ।।
औत्कण्ठ्यबाष्पकलया मुहुरर्द्यमानः ।
तच्चापि चित्तबडिशं शनकैर्वियुङ्क्ते ।। १४

४३५

सत है, दिन रात है, पुनः तात है, साथ है,
रहता है, जाता है, आता है, फिरता है, सोता है ।
ध्यान करे तो अल्ला मिलता है ।। १
थाट है, अभाट है, नोट है, धीट है, धाट है ।
सब पाट हैं, जग झूट है, उमदीकरका भाट है ।। २
मात मिले, पुनः तात मिले ।
साथ मिले, युवती सुखदायी ।
राज्य मिले, गजा मिले, साज मिले ।
साधु समागम दुर्लभ भाई ।। ३

४३६

(गझल, ताल केरवा)

सत्तर बरस तक घर बनाया
तैयार जब यह घर हुवा ॥ टे. ॥
मौत का डंका बजा बेहद दिल में डर हुआ ॥ १
मौत ने आकर कहा – "उठ, सोता है क्यों बेखबर?।
वक्त तेरा आगया है, चल जरा देरी न कर" ॥ २
मौत से मैं ने कहा – "दो तीन हैं मेरे सवाल ।
मेरे चले जाने के पीछे होगा क्या इस घर का हाल?॥३
होगा मुझे जाना कहा? करना पडेगा कौन काम?।
खाने पीने रहने का क्या है वहाँ पर इंतजाम? " ॥ ४
मौत ने हँसकर कहा – "तू छोड़ दे घर की फिकर ।
होगा क्या मरने के पीछे इस का तू कर मत दिकर ॥ ५
लाखों दफे घर को बनाकर दुनिया के धंधे में फँसा ।
लाखों दफे पंजे में मेरे आनकर तू चल बसा ॥ ६
भोगना दुनिया के सुख दुख यही तेरा काम है ।
पैदा होना और मरना जिंदगी का नाम है" ॥ ७
मैंने कहा – "दुख भोगना यदि जिंदगी का सार है ।
तो फिर ऐसे जिंदगी को सो दफा धिक्कार है ॥ ८
आवागमन के जाल से क्या छूट सकता हूँ कभी? "।
मौत ने हँसकर कहा – "तू छूट सकता है अभी । ९
जान ले तू कौन है, और क्या संसार है ।
किस ने बनाया है तुझे, बस फिर तो बेड़ा पार है" ॥ १०

४३७

सदा नगारा कूच का,
बाजत आठों जाम ।
रहिमन या जग आइके
को करि सका मुकाम ।। १
पाती झडती देखते,
हँसतीं कोपलियाँ ।
हम चलीं तुम भी चलिये,
धीमी बावलियाँ ।। २
फिर भी पाती यूँ कहे,
सुन तरुवर एक बाँत ।
सैंया ऐसा सिरजियाँ,
एक आवत एक जात ।। ३
कच्चेमें नीका लगै,
गदरे बहुत मिठाय ।
इक फल है ऐसा सखी,
पाकि गए कडुवाय ।। ४
कहँ जावे, कह ऊपने,
कहाँ लडाए लाड ।
कहाँ बिराजै राज सों,
कौन खाड़ में हाड़ ।। ५
माता कहे मेरा पुत्र जन्मा,
बहन कहे मेरा वीरा ।
मौत न मानी सर पर गरजी,
कहे वो यह खाना मेरा ।। ६

हाड जरै ज्यों लाकडी,
केस जरैं ज्यों घास ।
जगत पजरता देखि कै,
कबिरा भया उदास ॥ ७
रहिमन निज मन की व्यथा,
मन हीं राखो गोय ।
सुनि ऊठिजैहै लोक सब,
बाटि न लै है कोय ॥ ८
दुःख में सुमिरन सब करै,
सुख में करे न कोय।
सुख में जब सुमिरन करै,
तो दुख काहे होय ॥ ९
एक न भूला दोइ न भूला,
भूला सब संसार ।
एक ना भूला दास कबीरा,
जाकें राम अधार॥ १०

४३८

(राग पहाडी, ताल केरवा)

सदा माझे डोळां । जडो तुझी मूर्ति ॥
रुक्मिणीच्या पति । सोयरिया ॥ १
गोड तुझें रूप । गोड तुझें नाम ॥
देइ मज प्रेम । सर्वकाळ ॥ २
विठू माउलीये । हाचि वर देई ॥
येउनिया राही । हृदयामाजीं ॥ ३
तुका म्हणे आतां । न मागों आणिक ॥
तुझें पायीं सुख । सर्व आहे ॥ ४

४३९

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

सद्गुरु एल्लि हान एल्लि हान । एल्लरोळगे तुंबि हान ॥ प. ॥
कनसुमनसिनल्लि हान । नेनसिदरंतरंगदल्लि हान ॥ १
निष्ठेवंतरल्लि हान । दुष्टर हिंसे माडुवल्लि हान ॥ २
तंदे त्रिमल्लेशन । कंदन ज्ञानदल्लि वेरेतान ॥ ३

४४०

(राग पहाडी, ताल केरवा)

सद्गुरु चरण वंदुनि शिरीं ।
सद्गुरु कृपा दृढ धरी ।
मज दाखविले गुरुदेव हरी ॥ ध्रु. ॥
नामस्मरण ठरवुनि मनीं ।
झण झण झण झण वाजे हरी ॥ १
अंतरीं ध्यान बाहेरीं रूप ।
हृदयातीत दिसे हरी ॥ २
ज्योति प्रकाशें नाचत असे ।
भानुप्रकाशें खेळे हरी ॥ ३
माझ्या द्वारीं नवल ग झालें ।
झगमग झगमग डोले हरी ॥ ४
सगुण मूर्ति समदृष्टि ।
भक्ताची वाट पाहे हरी ॥ ५
विठ्ठल रखुमाई स्थापुनि मूर्ती ।
उमदीवासी भजन करी ॥ ६

४४१

(राग जोनपुरी, ताल केरवा)

सद्गुरु निम्म मायके मरुळादे ।
श्रीगुरु निम्म मायके मरुळादे ।। प. ।।
आरु चक्रवनेरि मीरिदुन्मनि सेरि ।
नेलमंटपदोळु लोल्याडु गुरुविन ।। १
तत्त्व तिळिसि एन्न सत्त हागे माडिद ।
मिक्किद मदगळ चोक्क माडिद गुरु ।, २
बुद्धि कोट्ट गुरुविन निद्रेयलि मलगि ।
कण्णिनोळु कण्णु पुट्टि सण्ण सूरुतियाद ।। ३
धरेयोळु हेग्गडगि मेरेयुव प्रभुदेव ।
चरणकमलदलि स्मरणेय माडुत ।। ४

४४२

(राग जोनपुरी, ताल केरवा)

सद्गुरुविगे नानिन्नेनु माडि उद्धारागुवे ।। प. ।।
देहातीतनागि चरणकमलक्केरगुवे ।।अ. प. ।।
तारक मंत्र उपदेश कर्णदोळिट्टु ।
माया मोहद वेडिय कडिदु भ्रांतिय सुट्टु ।। १
नेत्तिय मेले करवनिट्टु निजवे नीनेंद ।
अंतरंगव तोरिसिकोट्टु भवभय बिडिसिद ।। २
सद्गुरुनाथ भृंगवळ्ळिवास आतन दयदिन्द ।
सगुणरूपवागि मेरेव सहजानंद ।। ३

४४३

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

सद्गुरुविन चिंतियल्लिरुवदु पुण्य धन्य इदु धन्य ।
सतियळु करकर माडुतिरलि ।
सुतहितरेल्लरु भोन्याडुतिरलि ।।
अतिहितरेल्लरु कोपदिंदिरलि ।
मतिसुतदने हांगे कुंड्रिसलि ।। १
मनिमंद्येल्ल रोगदिंदिरलि ।
दिनदिनक अशन सिगधांगागलि ।।
कोट्ट सालगाररु केळुतिरलि ।
कोडु हांग अनुकूल आगदिरलि ।। २
मदुवेय संभ्रम मनेयोळगिरलि ।
मदिमगगे हांगहींगागुतिरलि ।।
अष्टरोळगे मनिगे बेंकि हत्तलि ।
चिदानंदन चिंतियोळु चित्तविरलि ।। ३

४४४

(राग मांड, ताल केरवा)

सद्गुरु साकिद मद्दामे बरुतिदे ।
एद्दु होगिरि इद्द निंदकरु ।। प. ।।
बिद्दु भवदोळु होरळाडु जनरन्नु ।
उद्धार माडुत बरुतलिदे ।। अ. प. ।।
आकाश नोडुत वायुव नुंगुत ।
झेंकरिसुतलदु बरुतलिदे ।।
ॐ शील हिडिदु चौक पीठदि बंदु ।
आनंदभरितागि बरुतलिदे ।।

अष्टमदगळेंबो दुष्ट नीचर नीगि ।
सिट्टिले सीळि हाकि बरुतलिदे ॥
हुट्टु सावुगळेंबो हादिबट्टेय कट्टि ।
मुट्टु काम क्रोध बरुतलिदे ॥
प्रणवस्वरूपव अनुदिन नोडुत ।
घन सुखदल्लिदु वरुतलिदे ।
प्रणयि कल्मेशानोळु मनव मग्न माडि ।
चिनुमयात्मने आगि बरुतलिदे ॥

४४५

सन्त सन्त सब एक हैं,
जस पोहता का खेत ।
कोइ कुदरती लाल है,
और सेत के सेत ॥ १
सिहों के लेंहड़े नहीं,
हंसों की नहि पाँत।
लालों की नहि बोरियाँ,
साधु न चलै जमात ॥ २
हरिको ढूंढ़न में चला,|
जा पहुंचा हरिद्वार ।
हरि मिले ना पग थके,
हरि बे अपने द्वार ॥ ३

तुलसी मूरति राम की,
घट घट रही समाय ।
ज्यों मेहँदी के पात में,
लाली लखी न जाय ।। ४

कस्तूरी कुण्डल बसै,
मृग ढूँढ़ै बनमाँहि ।
ऐसै घट घट राम है,
दुनिया ढूँढन जाहि ।। ५

चलति चक्की देखके,
दिया कबीरा रोय ।
दो पाटन के बीच में,
साबित बचा न कोय ।। ६

चक्की चक्की सब कहे,
खीला कहै न कोय ।
कीला से जो लगा रहै,
साबित बचता सोय ।। ७

सौ हजार गज बल घटे,
दस गज घटे न चीर ।
लाखो वैरी क्या करे,
जो सहाय रघुबीर ।। ८

कबीर कूता राम का,
मुतिया मेरा नाउँ ।
गले नाम की जेवड़ी,
जित खेंचे तित जाउँ ।। ९

४४६

(राग खमाज, ताल केरवा)

साईं अलख पलखमें झलके । लहलहाट बिजली चमके ।
गन गरक् हुआ, मन गरक् ॥
गुरु साईंनाथ आज पाया । मुझे पकड़ दस्त बैठाया ।
दो अच्छर बीज पढ़ाया । मेरे सिरपर हाथ चढ़ाया ॥
अब तू सच्चा गुरुका बच्चा, देख परीच्छा ।
छइ बदन जुगुतसे जखड़ ।
मत डरी जोर से पकड़ । जो आवे उसे दे छकड़ ॥
आगे पीछे मोर की पाँखें । लहलहाट बिजली चमके ॥ १
नीचे धरनि ऊपर असमाना । दोऊ छोड़ बीच में जाना ।
चल सरक, आगे चल सरक ॥
प्यारे उलट पुलटसे चलना । साहबसे जुगुत से मिलना ॥
भृकुटी ऊपर, त्रिकुटी शीखर, ध्यान लगाकर ।
खूप देत नजर से अभी ।
रज सोना बिखरा सभी । मूल माया की जो छबी ॥
छोड माया स्वरूप परखे । लहलहाट बिजली चमके ॥ २
मोतियन का मेह बरसता । दो ब्रह्मा ज्ञान विधाता ।
खूप घटा, बनी खूप घटा ॥
तारा सो बिसन रूप सजाता । पालन वाला भरमस्ता ॥
गोल गुण्डाला, चक्कर उजाला शिव मतवाला ।
ये रूप तीनों का हुआ ।
चल आगे और कुछ हुआ । बडी लहर बहर बेनवा ॥
मन उन्मन होके मरके । लहलहाट बिजली चमके ॥ ३

नरहरिनाथ गुरु मेरा । मैं महिपत गुलाम तेरा ।

क्या कहूँ, अब क्या कहुँ ।।

जाको बेद न जाने डेरा । वो मेरे नयनन सो हेरा ।

सच्चा साईं, गुरु गोसाईं, राह बताई ।

जिससे सकल भरमना मिटी ।

डोरी जनन मरन की टूटी । कोठडी करम की फूटी ।।

लागी लगनमगन दिल हरके । लहलहाट बिजली चमके ।। ४

४४७

(राग तिलक कामोद, ताल त्रिताल)

चौपाई:– सात्त्विक श्रद्धा धेनु सुहाई ।

जो हरिकृपा हृदय बस आई ।।

जपतपव्रत जम नियम अपारा ।

जे श्रुति कह सुभ धर्म अचारा ।।

तेइ तृण हरित चरै जब गाई ।

भाव बच्छ सिसु पाइ पन्हाई ।।

परस धर्ममय पय दुहि भाई ।

अँवटै अनल अकाम बनाई ।।

तोष मरुत तब छमा जुड़ावै ।

धृति सम जावनु दही जमावै ।।

मुदिता मथै बिचार मथानी ।

दम अधार रजु सत्य सुबानी ।।

तब मथि काढ़ि लेइ नवनीता ।

बिमल विराग सुभग सुपुनीता ।।

दोहा:– जोग अगिनि करि प्रगट तव, कर्म सुभासुभ लाइ।
बुद्धि सिरावै ज्ञान घृत, ममता मल जरि जाइ ॥
तब बिग्यान निरूपिणी, बुद्धि बिसद घृत पाइ।
चित्त दिया भरि धैर दृढ, समता दिअटि बनाइ ॥
तीन अवस्था तीन गुण, तेहि कपास ते काढ़ि।
तूल तुरीअ सँवारि पुनि, बाती करै सुगाढ़ि ॥
सोरठा:– यहि बिधि लेसै दीप, तेजरासि बिज्ञानमय।
जातहिं जासु समीप, जरहिं मदादिक सलभ सब ॥
चौपाई:– सोऽहमस्मि इति वृत्ति अखण्डा।
दीपसिखा सोइ परम प्रचण्डा ॥
आतम-अनुभव सुख सुप्रकासा।
तब भवमूल भेद-भ्रम नासा ॥

४४८

(राग पिलू, ताल केरवा)

साधु कि संगत पाई रे, जाकी पूर्ण कमाईरे ॥ टे. ॥
साधु कि संगत गुरुजी की सेवा, बनत बनत बनि आई रे ॥
जाकी पूर्ण कमाई रे ॥ १
सुमरे नामा और कबीरा, तीसर मुक्ताबाई रे ॥
जाकी पुर्ण कमाई रे ॥ २
मीरा के प्रभु गिरिधर नागर, जोत में जोत मिलाई रे ॥
जाकी पूर्ण कमाई रे ॥ ३

४४९

साधू ऐसा चाहिए,
जैसा सूप सुभाय ।
सार सार को गहि रहै,।
थोथा देइ उड़ाय ।। १
रहिमन यह तन सूप है,
लीजै जगत पछोर ।
हलुकन को उड़ि जान दै,
गरुए राखि बटोर ।। २
क्षीर रूप सत नाम है,
नीर रूप बेवहार ।
हंस रूप कोइ साध है,
तत् का छाननहार ।। ३
गुरु तो वही सराहिए,
जो सिकलीगर होय ।
जनम जनम का मोरचा,
छण मे डाले धोय ।। ४
गुरु कुम्हार सिख कुम्भ है,
गढ़ गढ़ काढै खोट ।
अन्तर हाथ सहार दै,
बाहर बाहै चोट ।। ५
कनफूँका गुरु हद्द को,
वेहद का गुरु और ।
बेहद का गुरु जब मिलै,
लहै ठिकाना ठौर ।। ६

गुरु गोविन्द दोउ खडे,
का के लागूँ पाँय।
बलिहारी गुरु आप की,
जिन गोविन्द दिया दिखाय॥ ७
इक लख चन्दा आनि धर,
सूरज कोहि मिलाय।
बिना सबद गुरुदेव के,
कबहूँ तिमिर न जाय॥ ८

४५०

(राग तिलंग, ताल त्रिताल)

साधो सहज समाधि भली॥ टे.॥
गुरु प्रताप जा दिन से जागी,
दिन दिन अधिक चली॥ १
आँख न मूंदौ कान न रूंधौं,
तनिक कष्ट नहिं धारौं।
खुले नैन पहिचानौं हँसि हँसि,
सुन्दर रूप निहारौं॥ २
सबद निरन्तर से मन लागा,
मलिन वासना त्यागी।
ऊठत बैठत कबहु न छूटै,
ऐसी तारी लागी॥ ३
कह कबीर यह उन्मनि रहनी,
सो परगट करि गाई।
दुख सुख से कोइ परे परमपद,
तेहि पद रहा समाई॥ ४

४५१

(राग तिलंग, ताल त्रिताल)

साधो सो सदगुरु मोंहि भावै ।। टे. ।।
सत्तनाम का भर भर प्याला, आप पिए मोंहि प्यावै ।। १
मेले जाय न महन्त कहावै, पूजा भेट न लावै ।। २
परदा दूर करै आँखिन का, निज दरसन दिखलावै ।। ३
जाके दरसन साहब दरसै, अनहद सब्द सुनावै ।। ४
मायाके सुख दुःख करि जानै, संग न सुपन चलावै ।। ५
निसदिन सतसंगत में राँचै, शब्द में सुरत समावै ।। ६
कह कबीर ताको भय नाहीं, निरभय पद सरसावै ।। ७

४५२

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

सारिगे होगुणु बन्निरि
शिव शरणरेल्लरू कूडिरि ।। प. ।।
धर्मवेंब वनगळ काय्दु
कर्मवेंब कुरिगळ कडिदु ।। अ. प. ।।
आडु आनिगे तिंदित्तु
माड गोडेय नुंगित्तु ।
रूढियोळगे कूडि बंद
पारन्न पोरि नुंगित्तु ।। १

हावु हद्दिगे तिंदित्तु
 बेक्कु सुद्दिय तंदित्तु ।
बुद्धियुळ्ळंथ इलियु बंदु
 बेक्किन गुद्दि कोंदित्तु ।। २
ओंटि गोणु मुरिदित्तु
 घंटि नाद हिडिदित्तु ।
एंटु नामद सार्वडिशन
 भंट चिक्कय्यग तिळिदित्तु ।। ३

४५३

(राग दुर्गा, ताल त्रिताल)

सारि चल्लिदे मुकुति । गुरु ।
 तोरिसदल्लदे काणिसदण्णा ।। प. ।।
वेदद मोदलिन मूलविदु ।
 मेदिनियोळु ता तुंबिहुदु ।।
हादि हादिगे बित्तिहुदु । इदु ।
 साधक जनरिगे काणुवदण्णा ।। १
एत्त नोडलु परब्रह्मविदु ।
 सत्तुमुत्तलु सुळियुवदु ।।
मत्ते मत्ते आगि कांबुवदु । गुरु–।
 पुत्ररिगल्लदे काणिसदण्णा ।। २
हिंदे नोडलु बंदिहुदु ।
 मुंदे नोडलु निंतिहुदु ।।
संदुसंदिगे जडिदिहुदु । आ – ।
 आनंद गुहेश्वर लिंग तानण्णा ।। ३

४५४

(राग आनंदभैरवी, ताल दीपचंदी)

सावधनागि माडेलो गुरुभक्ति ।
काव करणाळु तोरे निजमुक्ति ॥ प. ॥
गुरुनामस्मरणि अनुदिन ।
गुरुमूर्तिय माडो निज ध्यान ॥
गुरुचरण पूजिसु निदान ।
गुरुनमदि हाकि लोटांगण ॥ १
गुरुभक्तर संगव माडि ।
गुरुवाक्य प्रसादव बेडि ॥
गुरुकरुणद महिमेय पाडि ।
गुरु अभवय कोंडु नलिदाडि ॥ २
गुरुविनल्लि हिडियदे नरभाव ।
गुरुविर्गापिसु तन मन धन जीव ॥
गुरुदयदि गेलिदु भव बंधनव ।
गुरु महिपति बालनागिरुव ॥ ३

४५५

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

सुखविल्ल आत्मके ई देहदिंद ।
सुखव पडेवुदु देह ई आत्मदिंद ॥ प. ।
कर्मदोळु जनिसि बंद्दु ईद्दु देह ॥
कर्मक्के अनुकूलवागुवदु ई देह ॥
कर्मवनु कडे तनक माडूतिरुवदु देह ॥ १

नामरूपदल्लि निलिसुवदु ई देह।
नेमनीतियन्नु नडेसुवदु ई देह ॥
कामक्रोधदल्लि कुंदि कुंदि बेंदु।
प्रेमदलि वैराग्य तोरेतोरेदु ॥ २
हिंदे बंदिद्दु ई देह मुंदे निंतिद्दु ई देह ।
एंदेंदु बिडदु जीवनु ई देह॥
तंदे गुरुभवतारकन पादारविंदव ।
होंदिदवरिगे इल्लो ई नाल्कु देह ॥ ३

४५६

(राग जोनपुरी, ताल त्रिताल)

चौपाईः– सुनु गिरिजा हरिचरित सुहाये ।
बिपुल विशद निगमागम गाये ॥
हरि अवतार हेतु जस होई ।
इदमित्थं कहि जाइ न सोई ॥
राम अतर्क्य बुद्धि मन वानी ।
मत हमार अस सुनहु सयानी ॥
तदपि सन्त मुनि बेद पुराना ।
जस कछु कहहि स्वमति अनुमाना ॥
तस मैं सुमुखि सुनावउँ तोही ।
समुझि परइ जस कारन मोही ॥
जब जब होइ धरम कै हानी ।
बाढहिं असुर अधम अभिमानी ॥

दोहाः— असुर मारि थापहिं सुरन्ह,
राखहिं निजस्रुति सेतु ।
जग बिस्तारहिं बिषद जस,
राम जनम कर हेतु ॥
सोइ जस गाइ भगत भव तरहीं ।
कृपासिन्धु जन हित तनु धरहीं ॥
राम जनम कै हेतु अनेका ।
परम बिचित्र एकते एका ॥

४५७

(राग बागेश्री, ताल केरवा)

सुनु मुनि तोहिं कहऊँ सहरोसा ।
भजहिं जे मोहिं तजि सकल भरोसा ॥
करऊँ सदा तिन्हकै रखवारी ।
जिमि बालक राखइ महतारी ॥
गह सिसु बच्छ अनल अहि धाई ।
तहँ राखइ जननी अरगाई ॥
प्रौढ भए तेहि सुत पर माता ।
प्रीति करइ, नहिं पाछिलि बाता ॥
मोरे प्रौढ़ तनय सम ज्ञानी ।
बालक सुत सम दास अमानी ॥
जिनहिं मोर बल निज बल ताही ।
दुहुँ कहँ काम, क्रोध, रिपु आहीं ॥
यह बिचारि पण्डित मोहिं भजहीं ।
पाएहुँ ज्ञान भगति नहिं तजहीं ॥

४५८

(राग पिलू, ताल केरवा)

सुना रे मैंने निर्बल के बल राम ।। टे. ।।
पिछले साख भरूँ सन्तन की, अड़े सँवारे काम ।। १
जब लगि गज बल अपनो बरत्यो, नेकु सर्‍यो नहिं काम।।
निरबल है, बल राम पुकार्‍यो, आए आधे नाम ।। २
अपबल, तपबल और बाहुबल, चौथो है बल दाम ।।
सूर किसोर-कृपा तें सब बल, हारे को हरिनाम ।।३

४५९

सुन्न सहज मन सुमिरते,
पगट भई इक ज्योत ।
ताहि पुरुष, बलिहार मैं,
निरलम्ब जो होत ।। १
लागी लागी सब कहैं,
लागी बड़ी बलाय ।
लागी वही सराहिये,
आरपार हो जाय ।। २
हृदया भीतर आरसी,
मुख तो देखे नाहि ।
मुख तो तब ही देखिहौ,
दिल की दुबिधा जाहि ।। ३

पिय को हेरन मैं गई,
हेरत गई हेराय ।
पिय को पहिचाना नहीं,
पिय घट में गया समाय ॥ ४

मनुवा मेरो मरि गयो,
दुर्बल भयो शरीर ।
पीछे पीछे हरि फिरैं,
कहत कबीर कबीर ॥ ५

कबिरा देखा एक अंग,
महिमा कही न जाय ।
तेजपुञ्ज परसा धनी,
नैनो रहा समाय ॥ ६

जो चेतन कहँ जड़ करइ,
जड़ हि करइ चैतन्य ।
अस समर्थ रघुनायकहि,
भजहि जीव ते धन्य ॥ ७

सुरत उड़ानी गगन को,
चरन विलम्बी जाय ।
सुख पाया, साहेब मिला,
आनन्द उर न समाय ॥ ८

बड़ा लुफ़्त है यार इश्क में,
मार भी है और प्यार भी है ।
सूली पर मन्सूर खड़ा है.
दार भी है दीदार भी है ॥ ९

दी गई मन्सूर को सूली,
अदब के तर्क पर।
था अनल हक़ हक़ मगर,
यक लफ़्ते गुस्तख़ाना था ॥ १०

रहिमन बात अगम्य की,
कहन सुनन की नांहि।
जे जानत ते कहत नांहि,
कहत ते जानत नांहि ॥ ११

कबिरा जब हम गावते,
तब जाना गुरु नांहि।
अब गुरु दिल में देखिया,
गावन को कछु नांहि ॥ १२

भीतर तो भेद्यो नहीं,
बाहर कथै अनेक।
जो पै भीतर लखि परै,
भीतर बाहर एक ॥ १३

बड़े बड़ाई ना करै,
बड़ो न बोलें बोल।
रहिमन हीरा कब कहै,
लाख मेरो मोल ॥ १४

कबिरा खड़ा बज़ार में,
दोनों दीनकी ख़ैर।
ना काहू से दोस्ती,
ना काहूसे बैर ॥ १५

मेरा मुझमें कुछ नहीं,
जो कुछ है सो तोर।
तेरा तुझ को सौंपते,
क्या लागत है मोर ॥ १६
तरुवर फल नहिं खात हैं,
सरवर पियहिं न पान।
कह रहीम पर काज हित,
सम्पति सँचहि सुजान ॥ १७
कबिरा हम गुरुरस पिया,
बाकी रही न छाक।
पाका कलस कुम्हार का,
बहुरि न चढ़सी चाक ॥ १८
नोन गला पानी मिला,
बहुरि न भरि हैं गौन।
सुरत शब्द मेला भया,
काल रहा गहि मौन ॥ १९
हद हद पर सब ही गया,
बेहद गया न कोय।
बेहद के मैदान मैं,
रमै कबीरा सोय।। २०

४६०

(राग पिलू, ताल केरवा)

सुमिरन कर ले मेरे मना।
तेरी बीति जाति उमर हरिनाम विना ॥ टे. ॥
कूप नीर बिनु, धेनु छीर बिनु, मन्दिर दीप बिना।
जैसे तरुवर फल बिन हीना, तैसे प्राणी हरिनाम बिना ॥ १

देह नैन बिन, रैन चंद्रबिन, धरती मेह बिना ।
जैसे पण्डित बेद विहीना, तैसे प्राणी हरिनाम बिना ॥ २
काम क्रोध मद लोभ निहारो छाँड़ दे अब सन्त जना ।
कहै सुन नानकशा, भगवन्ता या जग में नांहि कोइ अपना ॥ ३

४६१

(राग जोनपुरी, ताल झपताल)

सुम्मनिरु नालिगे, सुम्मनिरु नालिगे ।
साक्षात नालिगे सुम्मनिरु ॥ प ॥
सुम्मनिद्दरे नीनु ब्रह्मनागुवे ।
सुम्मनिद्देनेंब हम्मवनळिदु ॥ अ. प. ॥
परर निंदिसबेड, पर वस्तु मरेयबेड ।
परतरानंदवनु बिडलु बेड ॥
पररु एन्नवरेंदु भेद माडलु बेड ।
परके परतरवाद पर वस्तु नीनु ॥ १
कोप तापवु बेड, कोपदवरेनबेड ।
कोपदवर कूड सहवास बेड ॥
कोप तापव मीरि, सोपानव एरि ।
भूप चिद्रूपनु ताने तानागि ॥ २
शांतगुरुविन होंदि, शांतगणदोळगाडि ।
शांतनागिद्दरे शांति अहुदु ॥
शांति निरुपाधियोळु, कांतियलि मन मुळुगि ।
शांतनागि सर्वांतर्यामियागि ॥ ३

४६२

सुरतिय नरतिय नागतिय,
सह वेदन सब कोइ ।
गर्व सहित हुलसी फिरै,
सो सुत तुलसी होय ॥ १
तुलसी तुलसी ना कहो,
तुलसी बन की घास ।
कृपा भई रघुनाथ की,
हो गये तुलसीदास ॥ २
घर घर माँगे टूक पुनि,
भूपति पूजे पाय ।
ते तुलसि तब राम बिनु,
ते अब राम सहाय ॥ ३
चित्रकूट के घाट पर,
भइ सन्तन की भीर ।
तुलसिदास चन्दन घिसै,
तिलक देत रघुवीर ॥ ४
पीछे माँगै चाकरो,
पहिले महिना देय ।
ता साहब सिर सौंपते,
क्यों, खसकाता देह ॥ ५
चलो सखी तहँ जाइए,
जहाँ बसत ब्रजराज ।
गोरस बेचत हरि मिलें,
एक पन्थ दो काज ॥ ६

जो चाहै आकार तू,
साधू परतछ देव ।
निराकार निजरूप है,
प्रेम प्रीति से सेव ।। ७
तात· स्वर्ग अपवर्ग सुख,
धरिय तुला एक अङ्ग ।
तूल न ताहि सकल मिलि.
जो सुख लव सतसङ्ग ।। ८
निराकार की आरसी,
साधो ही की देह ।
लखा जो चाहै अलख को,
इस ही में लखि लेह ।। ९
हिरदे कठोर मऱ्या बनारसी,
नरक न बंच्या जाई ।
हरि को दास मरै जो मगहर,
सेन्या सकल तिराई ।। १०
भजन भरोसे राम के,
मगहर तज्यो सरीर ।
अविनाशीकी गोद में,
खेलत दास कबीर ।। ११

४६३

(राग भूप, ताल केरवा)

सै शाबास गबरु दरोडे बरतद । अबब नोडिदर अर्भाट ।
सबब ऎतिदु साधुर पुण्या । शुभ नुडियतद शकुनद हक्कि ।। प. ।।
ऎदु मंदि नेलेगळ्ळरु कूडि । ऊर आत्मदलि सेरुवरु ।।
ऎक्यादिद श्रीगुरुविन नेनेदरे । ऎदु मंदि बिट्टोडुवरु ।। १

एंटु हत्तु मंदि बंटरु कूडि । मुत्तिगे हाकि निन्न केंडहुवरु ॥
सत्यनाद श्रीगुरुविन नेनेदरे । हत्तु मंदि बिट्टोडुवरु ॥ २
नोडि ओगियो निन्न काडुव हुलिगळ । बेडिद पदार्थ दोरकुवदु ॥
कूडि भजिसो श्री चिदानंदन । मूलमंत्रप्राण दोरकुवदु ॥ ३

४६४

(राग दुर्गा, ताल केरवा)

सै सद्गुरुविन दये निन्नगादरे ।
जय जय जय जयवागुतदे मगळे ॥ ध. ॥
मूरु लोकक्के गुरुवे अधिक ।
बिडुगडे आगुदु अर्वानिदे दुःख ।
हरिगोडबेड मुरि मनसिन सोक्क ।
जन्मजन्मदोळु हच्चिचदि ठक्क ॥
परम पावन मूर्ति चरणव पिडिदु ।
तिरुगि बारद हांगे माडिकोंडरे ॥ जय जय ॥ १
उळिदरोळगे तुसु वंचने बेड ।
तनु मन धन कोट्टु गुरुविन कूडु ।
पाप पुण्य एरडु आतन पादक नीडु ।
हाडि हरिसि आतन स्तोत्रव माडु ।
सदा श्रुतियोळु इरुवदु अदु बलु पाडु ।
गति कोट्ट गुरुविन अति कोंडाडु ।
केट्ट गुणगळेल्ल कुट्टि ईडचाडु - ॥
मंगळूर महालिंगपूरेशन
संगिनोळगे नी बेरेतुकोंडरे ॥ जय जय. ॥ २

४६५

(राग पिलू, ताल केरवा)

सैं सैं सद्‌गुरुविन दर्यादिदलल मैं मरेतेने ।। प. ।।
ऐ ऐ इदु एनु कारण मैं मरेतु मत्तुळिदेने ।
कैं कैं तले मेले इडलु वैराग्य पडेदेने ।
थैं थैं थैं अंते कुणिसि तन्नंते ता माडिदने ।। अ. प. ।।
नानु नीनेन्नुवेदेरडू ताने तानादने ।
मान अपमान एरडू पान माडिदने ।।
ज्ञानमार्गव तोरि ध्यान हेळिदने ।
खून तोरिसि विनोद माडिदने ।। १
नाद शब्ददलि मनसु लुब्ध माडिदने ।।
वादि विवादि कूड कादि गोलिसिदने ।।
भेद भेदकरु अरियद हादि तोरिदने ।
ईद हुलियंथ मनसु साद माडिदने ।। २
भृकुटि मध्यदल्लि वस्तु प्रगट माडिदने ।
नासिकाग्रद कोनेय मेले भानु प्रकाश तोरिदने ।।
आसन बलिदु पीठवनिक्कि सासिरनाम गेलिदने ।
ईशनु दत्त महेश दिगंबर घोषदोळगे मन निलिसिदने।। ३

४६६

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

सैं सैं सैं कुंतिदेने । कुंत जागदा गेल्लरने ।। प. ।।
एल्लर मुखव कंडेने । अल्लि । सभेयोळगे शिवन नोडिदेने ।।अ.प.।।
साधु संतर सभा कंडेने । योगि जोगियिरुवुदु नोडिदेने ।।
सागरदल्लि सांबन कंडेने । ई । योग माडिकोंडव धन्यने ।। १

सभादोळगिन अर्थेन हेळलि । गुलाल झुम्मर हारितरि ॥
सुत्तेल्ल तारक वर्णदरी । इदु । तिळिदवरिगे वैकुंठदरि ॥ २
हसरु हळदि कुशलदोंदु । शेषन वर्ण तोरुवदु ॥
ईशन रूपवु ओंदोंदु । एनु । हेळलि आ चंदु ॥ ३
एंथ सुलभनिद्दानो देव । अल्लि । एरि माडि आतन धावा ॥
द्वार तेरेदु नोडुवे अवन । पर । नाददिम्मदोळु मुळुगुवे ॥ ४
इष्ट अर्थवु एल्लि अद । फणि । नेत्रमध्यद नडुवद ॥
मूरु मीरिदगे तोरेद । गुरु । सारि हेळिदगे तिळिदद ॥ ५
आत्मन अनुभव बल्लवरु । गुरु । निंबरगि महाराज साधूरु ॥
योगद मार्ग तिळिदवरु । गुरु -। लिंगजंगम कूडिदवरु ॥ ६

४६७

(राग जंगला, ताल केरवा)

चौपाई :— सोइ सच्चिदानन्दघन रामा ।
अज विज्ञानरूप गुनधामा ॥
व्यापक व्याप्य अखण्ड अनन्ता ।
अखिल अमोघ शक्ति भगवन्ता ॥
अगुन अदभ्र गिरा- गोऽतीता ।
सब दरसी अनवद्य अतीता ॥
निर्मल निराकार निर्मोहा ।
नित्य निरंजन सुख सन्दोहा ॥
इहां मोह का कारन नाहीं ।
रबि सनमुख तम कबहुँ कि जाहीं ॥

दोहा : – भगत हेतु भगवान प्रभु, राम धरेउ तनु भूप ।
किए चरित पावन परम, प्राकृत नर अनुरूप ।।
निर्गुन रूप सुलभ अति, सगुन न जानहिं कोइ ।
सुगम अगम नाना चरित, सुनि मुनि मन भ्रम होइ ।।

४६८

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

सो काफ़िर जो बोलै काफ़ ।। टे. ।।
दिल अपणा नहिं राखै साफ ।। १
साईं का फ़रमान न माने,
'कहाँ पीव' ऐसा करि जानै ।। २
मन आपणे में समझत नाहीं,
निरखत चलै आपणी छाहीं ।। ३
जोर जुल्म करि कुटुम्ब सूँ खाई,
कपट कूड़ सब उस ही माहीं ।। ४
जोर करै, मिसकीन सतावै,
दिल उसके में दरद न आवे ।। ५
साईं को पहिचानै नाहीं,
सो काफ़िर दोजख में जाहीं ।। ६

४६९

(राग पिलू, ताल त्रिताल)

सोच समझ नादान पियारे,
आशक होकर सोना क्या रे ।।टे.।।
रूखे सूखे गमके टुकडे,
फीका और सलोना क्या रे ।। १

जो नैनों में नींद घनी रे,
तकिया और बिछौना क्या रे ।। २
जिस नगरी में दया धरम नहिं,
उस नगरी में रहना क्या रे ।।३
प्रेम गली में आन फँसो है,
सीस दिया फिर रोना क्या रे ।। ४
कहत कबीर दया सद्गुरु की,
जादू ऊपर टोना क्या रे ।। ५

४७०

(राग विहाग, ताल केरवा)

संतचरणरज लागतां सहज ।
वासनेचें बीज जळोन जाय ।। १
मग रामनामीं उपजे आवडी ।
सुख घडोंघडीं वाढों लागे ।। २
कंठी प्रेम दाटे नयनीं नीर लोटें ।
हृदयीं प्रगटें रामरूप ।। ३
नामा म्हणे साधन सुलभ गोमटें ।
परी उपतिष्ठे पूर्वपुण्यें ।। ४

४७१

(राग कल्याणि, ताल अटताल)

स्थिर मुक्तिसंपदके । श्रीगुरु कोट्ट ।
एरडक्षरगळे साकु ।। प. ।।
निरुत निरक्षर कुक्षेंदुपेक्षिसि ।
वर मोक्षलक्ष्मि क बिड्डवळे अवन ।। अ. प. ।।

निश्चलनागि कुळितु । कंगळ अरे - ।
मुच्चिदुन्नत खेचरि ॥
मिचिनोळु मनसिन चंचलवडगिसि ।
संचित कळेदु निश्चितनागुवंथ ॥ १

अक्षरवेरडरितु । आडुव हंस ।
पक्षिय काल्मुरिदु ॥
लक्षवु चदरदे ईक्षिसलाक्षण ।
नक्षत्रमळे तन्न कुक्षियोळ् सुरिवंथ ॥ २

भेद भेदगळळिदु । तारक ब्रह्म - ।
बोधे तन्नोळु तिळिदु ॥
भोदर्दि कळे बिंदु नाददोळ्ळमुळुगुत्त ।
आदि श्रीगुरुमहालिंगनागिरुवंथ ॥ ३

४७२

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

स्मरणेयोंदे सालदे । गोविंदन ।
नामवोंदे सालदे ॥ प. ॥
परम पुरुषनन्नु नेरे नंबिदवरिगे ।
दुरितद बाधेयु गुरुतु तोरुवदे ॥ अ. प. ॥

कडु मूर्खनादरेनु । दुष्कर्मदि ।
तोडेदातनादरेनु ॥
जडनादरेनल्पजातियादरेनु ॥
बिडदे प्रल्हादन सलुहिद हरिय ॥ १

पातकियादरेनु सर्व प्राण -।
घातकियादरेनु ॥
नीतिय बिडुते दुष्कर्मियादरेनु ।
आतुरदि अजामिळन सलुहिद हरिय ॥ २
सकल तीर्थ यात्रेय । माडिदंथ ।
निखिल पुण्यद फलवु ॥
भकुतिपूर्वकवागि बिडदनुदिनदल्लि ।
प्रकट श्रीपुरंदरविठ्ठलन नामद ॥ ३

४७३

(राग सोहोनी, ताल त्रिताल)

हम ऐसा देखा सतगुरु सन्त सिपाही ॥ टे. ॥
सुरति सिगडी साज समझ का तन बन्दूक बनाई ।
दाम दारू और सहज का सीसा ज्ञान की गज ढनकाई ॥१
मान मवेशी गड़ का राजा तिमिर है जाकी खाई ।
निद्रा नीर मेरे अति घैरै सन्तोष की सुरङ्ग लगाई ॥ २
साचै सूर घैसै घट भीतर पकरि लयी मन राई ।
पकरो खान जान नहिं पावै घेरी ममता माई ॥ ३
सत्य लोक का मिला परगुना अभय जगीरी पाई ।
साहेब **कबीर** चढ़े गढ़ ऊपर अनहद बम्ब बजाई ॥ ४

४७४

(राग भैरवी, ताल केरवा)

हमन है इश्क मस्ताना । हमन को होशियारी क्या ?॥
रहैं आज़ाद या जग में । हमन दुनिया से यारी क्या ? ॥ १
जो बिछुडे हैं पियारे से । भटकते दर बदर फिरते ?॥
हमारा यार है हममें । हमन को इन्तज़ारी क्या ? ॥ २

ख़लक सब नाम अपने को । बहुत कर सर पटकता है ।।
हमन हरिनाम राँचा हैं । हमन दुनियासे यारी क्या ?।।३
न पल बिछुड़े पिया हम से । न हम बिछुडे पियारे से ।।
उन्ही से नेह लागा है । हमन को बेकरारी क्या ?।। ४
कबीरा इश्क का माता । दुई को दूर कर दिल से ।।
जो चलना राह नाज़ुक है । हमन सर बोझ भारी क्या?।। ५

४७५

वचन

हरनीव कालक्के सिरियु बेन्नलि बक्कु ।
हरिदु हेद्दोरेयु केरे तुंबिदंतय्य ।
नेरेयद वस्तु नेरेवुदु नोडय्य ।
अरसु परिवार कैवार नोडय्य ।
परम निरंजननु मरेव कालक्के,
तुंबिद हरविय कल्लु कोंडते कूडलसंगमदेवा ।।

४७६

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

हरिदासर संग दोरकितु एनगीग इन्नेनिन्नेनु ।
वर गुरु उपदेश नेरवाय्तु एनगीग इन्नेनिन्नेनु ।। प. ।।
मायद संसार ममकार तग्गितु इन्नेनिन्नेनु ।
तोयजाक्षन ध्यान हृदयदोळु नेलिसितु इन्नेनिन्नेनु ।। १
हलवु दैवगळेंब हंबल बिडिसितु इन्नेनिन्नेनु ।
जलजनाभन नाम जिव्हेयोळु नेलिसितु इन्नेनिन्नेनु ।। २

तंदे तायि मुचकुंदवरदनाद इन्नेनिन्नेनु ।
संदेहविल्ल मुकुंद दय माडिद इन्नेनिन्नेनु ॥ ३
एनेंदु हेळलि आनंदसंभ्रम इन्नेनिन्नेनु ।
आनंदकंदन ओलुमेय गळिसिदे इन्नेनिन्नेनु ॥ ४
एन्न वंशगळेल्ल पावनवादवु इन्नेनिन्नेनु ।
चिन्मय पुरंदरविठ्ठलय्य दोरकिद इन्नेनिन्नेनु ॥ ५

४७७

(राग विहाग, ताल केरवा)

हरिनारायण गुरु नारायण । हरिनारायण एनु मनवे ॥ प. ॥
नारायणनेंब नामद बीजव । नारद बित्तिद धरयोळेगे ॥ अ. प. ॥

तरळ ध्रुवनिंदंकुरिसितु अदु ।
वर प्रल्हादनिंद मोळिक्यायितु ॥
धरणिप रुक्मांगदनिंद चिगुरितु ।
कुरुपितामहनिंद हूवायितु ॥ १
विजयन सतियिंद कायायितु अदु ।
गजराजनिंद डोरे हण्णायितु ॥
श्रीशुकमुनियिंद परिपक्ववायितु ।
अजामिळ तानुंडु रस सविद ॥ २
कामित फलवीव नामवोंदिरलिक्के ।
होम नेम जप तपव्याके ॥
स्वामि श्रीपुरंदरविठ्ठलन नामव ।
नेमदिंदलि नेने मनवे ॥ ३

४७८

(राग खमाज, ताल केरवा)

हरिनो मारग छे शूरांनो ।
नहि कायरनु काम जो ने ।। ध्रु. ।।
परथम पहेलूँ मस्तक मूकी ।
वळती लेवुं नाम जो ने ।।
सुत वित दारा शीस समरपे ।
ते पामे रस पीवा जो ने ।। १
सिन्धु मध्ये मोती लेवा ।
माहि पडचा मरजीवा जो ने ।।
मरण आगळे ते भरि मूठी ।
दिलनी दुग्धा वामे जो ने ।।
तीरे ऊभो जुए तमासो ।
ते कोडी नव पाने जो ने ।। २
प्रेमपन्थ पावकनी ज्वाला ।
भाळी पाछा भागे जो ने ।।
माहि पडचा ते महासुख माणे ।
देखनारा दाझे जो ने ।। ३
राम अमलमां राता माता ।
पूरा प्रेमी परखे जो ने ।।
प्रीतमना स्वामिनी लीला ।
ते रजनी दिन नरखे जो ने ।। ४

४७९

(राग भैरवी, ताल दीपचंदी)

हरियेंदु मनदोळु मरेदोम्मे नेनेदरे ।
दुरित बाधेगळ खंडिपुदु वज्रदंते ॥ प. ॥
शतकोटि गोदानव माडलु । नित्य ।
व्रतनेम अनुदिन आचरिसलु ।
श्रुति पुराणगळ पठिसलु । लक्ष्मी –।
पति नामस्मरणेगे । सरि एन्नबहुदे ॥ १
मेरु सुवर्ण दानव माडिद पुण्य ।
भूरि कन्यादानव माडलु ॥
धारुणियेल्ल धारेयनेरेयलु । नारायण ।
स्मरणेगे सरि एन्नबहुदे ॥ २
गंगे यमुने गोदावरी तुंग –।
भद्रे कावेरियोळु स्नान माडलु ॥
मंगळ महिम श्रीपुरंदर विठ्ठलन ।
रंगन स्मरणेगे सरि एन्नबहुदे ॥ ३

४८०

(राग काफी, ताल केरवा)

हरि से कोई नहिं बड़ा । दिवाना क्यों गफ़लत में पड़ा ॥ टे. ॥
प्रल्हाद बेटा हरि से लपटा । जब खाम्ब कड़कड़ा ॥ १
गोपीचंद ने बचन सुनकर । महाल मुलुख सब छोड़ा ॥ २
हनुमंता ने सेवा कीन्ही । द्रोणागिरि ले उड़ा ॥ ३
पुंडलीक ने सेवा कीन्ही । विठ्ठल ईंट पर खड़ा ॥ ४
कहत कबीर सुनो भाई साधो । हरि चरन चित्त जड़ा ॥ ५

४८१

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

हरिस्मरण विस्मरण तरि तुझें काय जिणें रे असून ॥ धृ० ॥
स्वार्थच साधिसि सार्थक नेणसि कोणासि पहा तरि पुसून ।
पुढें नाहिं गति मलिन झालि मति साधुचि संगति नसून ॥ १
रती विलासीं लंपट होसी मानस गेलें डसून ।
लवकर सरकीं पडशिल नरकीं फुकट मरशिल कुसून ॥ २
आळशि कामा उगा रिकामा थट्टाचि करिसि बसून ।
कुकर्माच्या कांहि वर्माच्या गोष्टी सांगसी किसून ॥ ३
शरीर फिरवी तुजला मिरवी देव असे रे रुसून ।
जवळि असून तुझें हृदयिं वसून भगवंत नये रे दिसून ॥ ४
म्हणे सोहिरा गुरुनाथ हा माझ्या हृदयीं घुसून ।
जनांसि उद्धरावयाकारणें वचन सांगतों ठसून ॥ ५

४८२

वचन

हादिय कूडि होगु अण्ण नम्म
देवर कंडरे बर हेळो ।
निम्म देवर खूल गुरुत
नमगे हेळलि बेकल्ल ॥ १
केंगरगण्णु धुंगुर मीशी
नुंगुवंथ बहुळवतार ।
नुंगुवंथ बहळवतारदव नम्म
निंगन कंडरे बर हेळो ॥ २

बट्टल मारि भगरी गड्डु
नेट्टन मूगिनचेलुवनु ।
नेट्टन मूगिन चलुव चन्नंग नम्म
धिट्टन कंडरे बर हेळो ।। ३
उद्दनवनु उरिमुखदवनु
तिद्दिद होन्न मीशवनो ।
तिद्दिद होन्न मीशवनो नम्म
रुद्रन कंडरे बर हेळो ।। ४
करिय कंबळि वरविन वेत्त नम्म
गुरुविन कंडरे बर हेळो
गुरुविन कंडरे बर हेळो नम्म
स्वामिय कंडरे बर हेळो ।। ५

४८३

वचन

हाविन हेडेय कोंडु केन्नेय तुरिसि कोंबंते,
उरिव कोळ्ळेय कोंडु सिक्कमंडेय बिडिसि कोंबंते,
हुलिय मीशेय हिडिदु अणकवाडुवंते,
मरेतु कूडलसंगमन शरणरोडने अणकवाडिदरे
ओडलल्लि सुण्णव कल्लु तुंबिकोंडु मडुविनोळु विद्दंतागदिद्दीते ।।

४८४

(राग देस, ताल केरवा)

हावु कच्चितम्मा । दारिगे तिळियदिदर महिमा ।। प. ।।
हाविन विषवु एनगेरितम्मा ।
देवर करुणेयिंद नानुळिदेनम्मा ।। अ. प. ।।

मीरिद हावम्मा । मूरु लोक नुंगितम्मा ।
व्यासरिल्लदे माडच्यान ब्रह्मा ।
नेनपादरे मै अंबुदु जुम्मा ।। १
मूरु मळद हुत्तु । ओंबत्तु रंध्रदलि अडगित्तु ।
याव रंध्रदलि हावु सेरितु ।
ओळगिन गोरलि एत्त होयितु ।। २
बाल मेलकेत्ति । झोरेंब शब्द नुडितैति ।
मणिपुर कमलदलि मलगि कोंडैति ।
बेलेयिल्लद रत्न अदर हेडेयोळैति ।। ३
गोल्लन हुडुकम्मा । गोल्लनु मंत्र हेळुव प्रणमा ।
गोल्लन मंत्रके अंजुवदु हावा ।
विषद कोळवि तोळेदु होदितो कर्मा ।। ४
सण्ण गोरलि बंतु । हाविन हुत्तु सहित तिंतु ।
याव स्थानदलि आ गोरलित्तु ।
मूल प्रणव बल्लवगे गोत्तु ।। ५
गोरलि हाविगे नुंगि । धरेयोळु मेरेयुव सिरसंगि ।
दोरे श्री गुरु बलभीम योगि । आतन ।
चरणकेरगिदरे स्वर्गके सागी ।। ६

४८५

(राग तोडी (कर्नाटकी), ताल दादरा)

हावु तुळिदेने मानिनि ।। प० ।।
हावु तुळिदु हारि निंते ।
जीव कळवळ गोंडिते गेळति ।।
भाव स्मृतियु तप्पि मनदि ।
देव नीने गतियु एंदे ।। १

हरिगे हासिगे आद हावु ।
हरन कोरळोळिरुव हावु ॥
धरेय होत्तु मेरेव हाविन ।
शिरव मेट्टिवे शिवन दयदि ॥ २
बोधानंददिंद वरुव ।
हादियल्लि मलगि इरुव ॥
नाददिंद ध्वनिय कोडुव ।
वेदरूप बोधरूप ॥ ३

४८६

(राग भैरवी, ताल अटताल)

हिग्गुवि एतको ई देहक्के हिग्गुवि एतको ॥ प. ॥
हिग्गुव तग्गुव मुग्गुव कुग्गुव ।
अग्नियोळगे बिद्दु दग्धागु देहक्के ॥ अ. प. ॥
सतिपुरुषरु कूडि रतिक्रीडेगळ माडि ।
पतनदिंद्रिय प्रतिमेय देहक्के ॥ १
आगु भोगगळन्नु आगुमाडितलिद्दु ।
रोग बंदरे बिद्दु होगुव देहक्के ॥ २
परर सेवेय माडि नरकभाजननागि ।
मरळि मरळि बिद्दु उरुळुव देहक्के ॥ ३
सोरुवदोंबत्तु द्वारदिंदलि मल ।
नीरिल्लदिद्दरे नारुव देहक्के ॥ ४
पुरंदरविठ्ठलन चरणकमलक्के ।
एरगदे इरुतिह गरुवद देहक्के ॥ ५

४८७

(राग दुर्गा, ताल त्रिताल)

हिडि हिडि भावदलि गुरुपाद ॥ प. ॥
घोर संसारद बलेयनु हरिसुव ।
बीरुव स्वानंद बोध ॥ १
मनसिन कल्पने हारिसि तोरुव ।
चिनुमय निज सुखवाद ॥ २
गुरुवर महिपति प्रभुदयदिंदलि ।
दोरेवुदु परम प्रसाद ॥ ३

४८८

(राग भैरव, ताल दीपचंदी)

हिंदिल्ल स्वामि मुंदिल्ल गो – ।
विंद निनल्लदे इहपरविल्ल ॥ प. ॥
अनुवु तणि मन तल्लणिसुवाग ।
वनजनाभ नीनल्लदे यारिल्ल ॥अ. प. ॥
परर बेडिप्पंते गतियायितल्ल ।
नरर स्तुतिसि नालिगे बरडायितल्ल ॥
इहविल्ल परविल्ल नर जन्म स्थिरविल्ल ।
नरगे पामरगे पापद पंजरगे ॥ १
सतिपुत्रबांधवरु सं ।
प्रीतियोळिरलु मन्निपरै ॥
कातरनागि यम कोंडोय्युवाग सं – ।
गात इन्यारय्य पुरंदरविठ्ठल ॥ २

४८९

(राग मिश्रकाफी, ताल केरवा)

हुच्चु हिडियितु एनगे हुच्चु हिडियितु ।
अच्युतन नामवेंब मेच्चु मद्दु तलेगे एरि ।। प.
वासुदेव हरिये एंदु वदनदिंद ओदरुवे । माय–।
पाशवेंब अंगियन्नु हरिदु हरिदु हाकुवे ।। १
केशवगेरिसिद हुव मुडिदु कुणिदु आडुवे । केट्ट–।
दोषवेंब गोडेयन्नु केदरि केदरि हाकुवे ।। २
कृष्णनंघ्रिकमलदल्लि सोरगि कोरगि बीळुवे । भव–।
कष्ठवेंब कुंभवन्नु ओडेदु ओडेदु हाकुवे ।। ३
निष्ठरन्नु कंडु अवर हिंदे हिंदे तिरुगुवे । कडु –।
दुष्टरन्नु कंडु कल्लु कल्लिनिंद बीसुवे ।। ४
बंधु बळगदवरोळुदासीननागि बाळुवे । एन्न –।
तंदे पुरंदरविठ्ठलन्न नेदेदु कुणिदु हाडुवे ।। ५

४९०

वचन

हुट्टिसुवात ब्रह्मनेंबरु ।
रक्षिसुवात विष्णुवेंबरु ।
ब्रह्म तन्न शिरवन्नेके हुट्टिसलार ?
विष्णु तन्न मगनन्नेके रक्षिसलार ?
दुष्टनिग्रह शिष्टपरिपालक नम्म कूडलसंगमदेव ।।

४९१

(राग शंकरा, ताल केरवा)

हुरमुजी रंगाची उंच मूर्ती जाणा ।
रामदासें बाणा या रंगाचा ।।
पीतवर्ण कांती तेज अघटित ।
आवाळू शोभत । भृकुटीमाजी ।।
रामनाम मुद्रा द्वादश हे टिळे ।
पुच्छ ते वळवळे । कटीमाजीं ।।
काष्ठाच्या पादुका स्वामींच्या पायांत ।
स्मरणी हातांत । तुळसीची ।
कृष्णातटाकासी जाहलें दर्शन ।
वंदिले चरण तुका म्हणे ।।

४९२

(राग भूप, ताल केरवा)

हुसेनि साहेबर बदियलि होगि । हसनागि नावु बंदेवु ।।अ. प.।।
मसूतियोळगिन मूलव तिळिदु । दीन दयाळन नेनेदेवु ।।अ. प.।।
लाड बंदनव लाडिय कट्टि । ओडचाडु पंजेय हिडिदेवो ।
सूर्यचंद्ररु एंदिगे इल्ल । अंदोब्ब पीरन कंडेवो ।। १
हसरु हळदि बिळिदु केंपु । कुशलद चौकिय कंडेवो ।
मुसलर कूड फकीररागि । सवि सवि प्रसाद उंडेवो ।। २
खतालवेंदो कत्तलेयोळगे । सुत्तेल्ल ज्योतिय कंडेवो ।
उत्तर पश्चिम नवबाज वाद्यव । अदर भ्रमि नावुगोंडेवो ।। ३
खालियेंबुव डोलिय मुरिदु । ओळगिन मूलव तिळिदेवो ।
कलबुरगिय सिद्धेश्वरन बालरागि पडकोडेवो ।। ४

४९३

(राग जंगला, ताल केरवा)

हेगिद्दरू चंद ज्ञानियु ॥ प. ॥

जन्मरोगवनळिदु । ब्रह्मानंदनागिरे ॥ अ. प. ॥

योगदोळिरे चंद । भोगदोळिरे चंद । योगवनरियदिद्दरे चंद ॥
त्यागियादरू । बहु लुब्धनादरू । रागियादरू विरागियादरू ॥ १

मनेयोळिद्दरू चंद । मठदोळिद्दरू चंद ।
मनेमठदाशेयनळिदरू चंद ॥
धनबंतनागिरे । धनहीननागिरे ।
जनसंगदोळिद्दरे, जनसंगवु अळिदरे ॥ २

ओदुतलिरे चंद । बरेयुतलिरे चंद ।
ओददे बरेयदलिद्दरू चंद ॥
वादिसुतिद्दरू । वादवनळिदरू ।
वेदांतियादरू सिद्धांतियादरू ॥ ३

कुलदोळिद्दरू चंद । कुलव बिट्टरू चंद ।
सले कर्म नडेसलु बिडलु चंद ॥
बलु शूरनादरू । रणहेडियादरू ।
इळेयाण्मनादरू सले भंडनादरू ॥ ४

तिरिदुण्णुतिरे चंद । करेदिक्कुतिरे चंद ।
गिरिगुहांतरवासियादरू चंद ॥
गुरुभक्तनादरू । गुरुशिष्यनादरू ।
गुरुमहालिंगन ताने आगिद्दरे ॥ ५

४९४

(राग विलावल, ताल त्रिताल)

हेगे तीरीतु निम्मुपकार ।
इदु अपरंपार ।। प. ।।
हेगे हिंगिसलि जन्मद अवतार ।
गुरुराय गंभीरा ।। अ. प. ।।
भूत पंचके धैर्यवनु कलिसि ।
नूतन तनु तोडिसि ।
दात ऐदक्षरवनु कलिसि ।
चित्तव तानोलिसि ।
इतर भयव परिहरिसि ।
प्रारब्धवनोरिसि ।। १
सकल स्वरूप तानागि ।
नानेंबुवदु नीगि ।
मुकुरानंदन शोधिसलागि ।
निखिला निःसंगि ।
मुक्तांगिय मदिव्यागि ।
संतरिगे सिर बागि ।। २
धरेयोळु कडकोळ क्षेत्र ।
उपमे अरियेनु मात्र ।
सुरनर लोक विचित्र ।
करुणारसनेत्र ।
मिक्कि मीरिद विचित्र ।
माडिदनु पवित्र ।। ३

४९५

(राग दरबारी, ताल त्रिताल)

है कोइ सन्त सहज सुख उपजै,
जप तप देउँ दलाली ॥ टे. ॥
एक बूँद भरि देइ राम-रस,
ज्यूँ भरि देइ कलाली ॥ १
काय कलाली लाहनि करिहूँ,
गुहु सबद गुड़ कीन्हा ।
कामौ क्रोध मोह मद मत्सर,
काटि काटि कस दीन्हा ॥ २
भुवन चतुरदस भाटि पुरई,
ब्रह्म अगिनि परजारी !
मूँदे मदन सहज धुनि उपजी,
सुखमन पोतनहारी ॥ ३
नीझर झरै असीरस निकसै,
तिहि मदिरावल छाका ।
कह कबीर यह वास बिकट अति,
ज्ञान गुरू ले बाँका ॥ ४

४९६

वचन

होळेव केंजडेगळ, मणि मुकुट ओप्पुव, सुलिपल्ल,
नगे मोगद, कंगळ कांतिय, ईरेळु भुवनमं बेळगुव,
दिव्य स्वरूपन कंडे नानु । कंडेन्न कंगळ बर हिंगित्तिदु ।

जगदादि शक्तियोळु बेरिसि ओडनाडुव परम गुरु
चन्नमल्लिकार्जुनन ।
नलिव कंडु वदुकिदेनु ।

४९७

(राग जयजयवंती, ताल केरवा)

हो तो कोई पिये राम-रस प्यासा ।। टे. ।।
मृग तृष्णा-जल छाँड़ि बावरे,
करो सुधा रस आसा ।। १
ध्रुव पिया प्रल्हाद हुँ पीया,
और पिया रैदासा ।। २
गोरख पिया मछन्दर पीया,
मीरा भरि भरि कासा ।। ३
गुरुमुख होइ सो भर भर पीवे,
मनमुख जात निरासा ।। ४
कहत कबीर सुनो हो सन्तो
और पियनकी आसा ।। ५

४९८

(राग मिश्रकाफी, ताल दादरा)

हौदप्पा हौदप्पा हौदु देवर ।
निदु नी तिळिदरे इल्लप्पा दूर ।। प. ।।
तंबाकिल्लदे बत्ति सेदिरबेकु ।
दारू कुडियदे निशा आगिरबेकु ।।

यब्बडतेब्बड इल्दे नालिगे होगिरबेकु ।
झोलि होगि गुरुपादके होंदिरबेकु ॥ १
नीरु इल्लदे जळक माडिरबेकु ।
अरिवि इल्लदे मडि उट्टिरबेकु ॥
उण्णदे होट्टि तुंबिरबेकु ।
एच्चरदोळग निद्दि हत्तिरबेकु ॥ २
चित्याग संतोष आगिरबेकु ।
भ्रांति बडिदु ब्रह्म दोरकिरबेकु ॥
ई जनरिगे हुच्चन्हांग काणिसबेकु ।
हिंदु मुंदिन सुद्दि तिळिदिरबेकु ॥ ३
सूर्यचंद्रर कळे बंदिरबेकु ।
सज्जनर मंगदलि बरेतिरबेकु ॥
कुंदु इल्लदे मुक्ति दोरकिरबेकु ।
निरुपाधिगे मग हुट्टि हीगिरबेकु ॥ ४

४९९

(राग भूप, ताल दीपचंदी)

ह्यागे इरबेकु संसारदल्लि ।
ह्यागे बरेदिदे प्राचीनदल्लि ॥ प. ॥
पक्षि अंगळदल्लि बंदु कूतंते ।
आ क्षणदल्लि हारि होदंते ॥ १
नाना परियल्लि संते नेरेदंते ।
नाना पंथव हिडिदु होदंते ॥ २
मक्कळाडि मने कट्टिदंते ।
आट साकेंदु अळिसि पोदंते ॥ ३

वसतिकारनु वसति कंडंते ।
होत्तातेंदु होरटु होदंते ।। ४
संसारपाशव नीने बिडिसय्य
कंसारि पुरंदरविठ्ठलराया ।। ५

५००

(राग काफी, ताल त्रिताल)

हृचागे मरेयली । गुरविन ॥ प० ।।
हृचागे नानु मरेयलनव । शरीरदाशेय बिडिसिदवन ।।
परिपरियिंद तिळिसि एन्नोळु । परब्रह्म तोरिसि कोट्ट ।। अ.प. ।।
मूढतनदि नानु बलु हेडि । आदेनो बलु खोडि ।
मनसिन बेन्नु हत्ति । केडु माडिकोंडेनल्ल ।
बाडिगि एत्तिनंते दुडिदु दुडिदु । काड जन्मव तिरुगि केट्टे ।। १
मूरु मंदि प्रीती । गेळेयर मोह बिडिसिद ।
आरु मंदि वैरिगळनु । ऊर दाटिसि होरगे हाकि ।
परमार्थ तत्त्वदोळु मन । स्थिरवागि निल्लिसि बिट्ट ॥ २
एंटु मंदि बंटरनु होडेदु । सोंट मुरिसिद ।
एळु मंदि पाळेगारर । गुळेव कट्टी गोळ हिडिसि ।
काळ कत्तले मनेयोळगे । कोट मिंचिन बेळक तोरिद ।। ३
ओंबत्तु बगिलगळिगेल्ल । ओम्मे कीलि हाकिद ।
सुत्तु मुत्तु एत्त नोडलु । चित्तु चिदानंददोळु बेरेसि ।
मत्ते ई भवके बरदंते माडिद ।। ४

५०१

(राग देस, ताल दीपचंदी)

क्षणद संसारकागि जाण नी केडबेड ।
अणुमात्र सुखविल्लवो ॥ प० ॥
दुडिदु हणवु गळिसि तंदु ।
मडदि मक्कळ कैयलिट्टरे ॥
मणिदु मातनु आडि निन्न ।
वर्णिसुत उंबवरु ॥ १
तारदिद्दरे नीनु बारद हादिगे पोगु ।
यारिगे बेकागिल्लवो ॥
भरदि निन्न मरणक हरके ।
भरदि नित्य बेडुतिहरु ।
बेरकि मनुजरु हिंदे निन्न ।
कुंदनिंदेगळाडुतिहरु ॥ २
निश्चय आत्मनोळु इच्छिसि तिळकोंडु ।
तुच्छिसो भवसुखव ॥
हुच्च नीनु एच्चर इल्लदे ।
गच्चिन मनेगे मेचच बेड ॥
नुच्चु उंडवर इच्छे नुडिदु ।
मच्चिले होडिसि कोळ्ळबेड ॥ ३
सति सुतरनु नंबि खतियोळु मुळुगुवि ।
मतिहीन निनगिदु उचितवे ॥
हेत्त माते पुत्र मोदलु बंधुबळगदवरु एल्ल ।
होत्तु बंदकालिकेत्ति ओगेदु मत्ते नोडरय्य ॥ ४

श्रेष्ठनु मनुज नी इष्टयाके केट्टिरुवि ।
अष्टैश्वर्यद सुखवु निजबे ॥
धिट्ट निन्न उट्ट बट्टेय कळेदु बट्ट बत्तले माडि ।
मेट्टि मण्णु कोट्टु बरुवाग ।
घट्टि सौख्यवु एल्लि उंटु ॥ ५
नाळिन गतियनु तिळियदे नडेदेल्ल ।
बाळ्वेगेडि मनुज नी ॥
सुळ्ळे हाळ मनि न्यायव । माडि कळ्ळनु एनिसिकोंडि ।
मळ्ळनंते हळ्ळद हरि नोडि ।
मनसिनोळु हिग्गबेड ॥ ६
धरेयोळु मेरेयुव वर पुर माशाळ ।
पोरे एन्न करिबसव ॥
स्थिरदि आतन नामवन्नु ।
स्मरिसि मुक्ति पडेदुकोंडु ।
सरुष हरुषवागि आतन ।
पादक होगि एरगु मुन्न ॥ ७

भूपाळया

१

उठा जी मायबाप । उठ की जी मायबाप ॥ धृ. ॥
कशी लागली झोंप ।
हुजुर जाउनिया । येवढी चुकवा खेप ॥ १
रात्रंदिवस तुम्हीं सावध असा ।
तुमच्या नगरीचा । आम्हां नाहिं भरंवसा ।
उजेड पडतांना । गळा पडेल फांसा ॥ २
हिंडता दिशांतरीं लक्ष चौऱ्यांशी चारी ।
अजूनि सांपडेना । तुम्हां सुवाट बरी ।
कोणतें हित केलें । सांगा बाप लवकरी ॥ ३
तुमची नांदणुक आम्हां दिसेना बरी ।
तुमच्या शेजारी । दोन लोभिष्ट नारी ।
त्यांच्या योगें दुःख । तुमच्या नगरांत भारी ॥ ४
मागल्या ठेवण्याचा कांही ऐवज काढा ।
त्याच्या सत्तेनें । आम्हीं बोलूं घडघडा ।
एका जनार्दनी धरा बळकट मेंढा ।
चाकर हुजूराचा । अवघा घेतो झाड़ा ॥ ५

२

(भूपाळी, ताल धुमाळी)

एळय्या आत्मारामा ।
यति मुनिजन प्रेमा ।
एळय्या घनश्यामा !
एन्न पालिसै गुणधामा ॥ प. ॥

गुरुकरुणोदयदल्लि
बोधसूर्यनु बरलु ।
मरविन कत्तलि तेरळि
बेळगायितु मनदल्लि ॥ १

वाद तारेगळडगि
विकसित हृत्कमलागि ।
साधन पक्षिगळोदगि
कलकलिसुतिवे बहुवागि ॥ २

शमदमवे निस्सीम
बिभिषण सुग्रीव नेम ।
सुमति श्रद्धा परमा
इदो वंदरु जांबुव हनुमा ॥ ३

शांति सीतेयु ओलिदु
नितिहळै कै मुगिदु ।
संचितार्थवने कोडु
महिपतिसुतगोलिदु ॥ ४

३

(भूपाळी, ताल दादरा)

एळु सद्गुरुनाथ एळु करुणानिधे ।
एळु नी उमदीश जगदीशनय्या ।। प. ।।
जगदोळगे दृश्य अवतारवनु धरिसिदि ।
सर्व धर्मद मर्म तिळिसिकोट्टि ।।
वेदके निलकद दर्शनव तोरिदि ।
गुरुदेव नी एन्ननु धन्य माडिदि ।। १
गुरुविनिंदले भक्ति गुरुविनिंदले मुक्ति ।
गुरुविनिंदले सहज परमेशप्राप्ति ।।
गुरुदेव निन्न होरत अन्यदेवरु याके ।
गुरुविन दय ओंदु इद्दरे साके ।। २
धन्य गुरुदेवने, धन्य उमदीशने ।
धन्य नी सद्धर्मप्रतिपालकने ।।
धन्य निन्न भक्तरु आरुतिय बेळगुवरु ।
भक्ततारक गुरुवे बेगनेळय्या ।। ३

४

(राग दुर्गा, ताल दादरा)

जागिए रघुनाथ कुँवर पंछी बन बोले ।। टे ० ।।
चन्दकिरन सीतल भइ चकई पिय मिलन गई ।
त्रिबिध मन्द चलत पवन पल्लव द्रुम डोले ।। १
प्रात भानु प्रगट भयो रजनी को तिमिर गयो ।
भृङग करत गुञ्जगान कमलन दल खोले ।। २
ब्रह्मादिक धरत ध्यान सुर नर मुनि करत गान ।
जागन की बेर भई नयन पलक खोले ।। ३
तुलसिदास अति अनन्द निरखि के मुखारविंद ।
दीनन को देत दान भूषण बहु मोले ।। ४

आरत्या

१

(राग पिलू, ताल केरवा)

आरति बेळगुवेनु । आ योगिगे ।
  आरति बेळगुवेनु ।। प ।।
आरति बेळगुवे परमार्थदोळु ।
  सारव तिळिदु तारक ब्रह्मगे ।। अ. प. ।।
गुह्य गुह्यगळोत्ति ।
  मेल्लगे चतुरतनदि हत्ति ।।
सदरिन मनेयोळु नजरिट्टु नोडलु ।
  एदुरिगे कांबुव सदमल ब्रह्मगे ।। १
इडेयन्नु तडेदु ।
  पिंगळ नाडिद्वारव बिगिदु ।।
कूडिसि श्वासदि नोडलु अडगिद ।
  गुडियोळु मूडिद तारक ब्रह्मगे ।। २
चंद्रसूर्यर तंदु ।
  कूडिसि ओंदे स्थळ इंदु ।।
कंद हरनिगे मंदप्रकाशगे ।
  आनंद ब्रह्मगे आरति बेळगुवे ।। ३

२

आरती उमदीशा । तूंचि स्वयंप्रकाशा ।।
करुणाघन जगदीशा । पुरविसि भक्तमनीषा ।। धृ ।।
स्मरता तव नाम । नामीं जडलें प्रेम ।।
प्रगटला आत्माराम ।। नामीं रंगलें मन ।। १
असंख्य तव भक्ता । संरक्षिसि अनंता ।।
तूं तव निजरूपा । दाविसि समर्था ।। २
देवाधिनिजदेव । प्रगटसी स्वभाव ।।
घेतां तव भाव । ऐसा सद्गुरु तूं देव ।। ३

३

(राग दुर्गा, ताल त्रिताल)

आरती कहाँ लौं जोवै ।
सेवक दास अचम्भो होवै ।।टे
बावन काञ्चन दीप धरावै ।
जड़ वैरागी दृष्टि न आवै ।। १
कोटि भानु जाकी सोभा रोमे ।
कहा आरती अगनी होमै ।। २
पाँच तत्त्व तिरगुनी माया ।
जो देखे सो सकल समाया ।। ३
कह रैदास देखा हम माहीं ।
सकल ज्योति रोम सम नाहीं ।। ४

४

ऐसी आरति त्रिभुवन तारै,
तेजपुंज तहँ प्रान उतारै ।। १
पाती पंच पुहुप करि पूजा,
देव निरंजन और न दूजा ।। २
तन मन सीस समरपन कीन्हा,
प्रगट ज्योति तहँ आतमलीना ।। ३
दीपक ग्यान सबद धुनि घंटा,
परम पुरिख तहँ देव अनंता ।। ४
परम प्रकास सकल उजियारा,
कहै कबीर मैं दास तुम्हारा ।। ५

५

(राग दुर्गा, ताल दीपचंदी)

कर्पुरारतियन्नु बेळगुवेनु ।। प. ।।
जिगजण्णिजीयगे ।। अ. प.।।
कर्पुरारतियन्नु बेळगुवे ।
निर्मलांतःकरण यतिगे ।।
निर्मलत्वद मान्य मूर्तिगे ।
निर्गुणद निर्बयल कीर्तिगे ।। १

नंबिकेये अंबरदि बंदिहुदो ।
उद्धारकार्यके ।
तपवे तोळगुत इळेयोळिळिदिहुदो ॥
तन्न हिरितनवन्नु मरेयुव ।
धन्य गुरुविन महिमे सारुव ।
चिन्मयद चिन्नाद बीरुव ।
देवरायन दिव्य कोळलिगे ॥ २
कर्पुरवु तानुरिय सेरुतलि ।
अदु उरियुतुरियुत ।
उरियोळगे अळिदुळियुबंददलि ॥
गुरुविनल्लिये तानु बेरेयुव ।
अवर हिरितनदल्लि मेरेयुव ।
हिरिय आनंदवनु करेयुव ।
भाउरायर भव्य भकुतगे ॥ ३

६

काकडारती उजळू कृष्णा सबाह्या ।
माझ्या रामा सबाह्या ॥
चराचर मोहरलें तेजोमूर्ति पहावया ॥ ध्रु० ॥
सहस्रदीपें दीप कैसी प्रकाशली प्रभा ।
कैसी प्रकाशली प्रभा ॥
उजळल्या दाही दिशा गगना आलीसे शोभा ॥ १
कोंदलें निज तेज प्रभा झालीसे एक ।
प्रभा झालीसे एक ॥
नित्य नवा आनंद ओवाळितां श्रीमुख ॥ २
आरती पाहतां तेज प्रकाशलें नयनीं ।
तेज प्रकाशलें नयनीं ॥
तेणें तेजें मीनला एका एकी जनार्दनी ॥ ३

७

(राग बागेश्री, ताल केरवा)

काकडारती माझ्या पंढरिनाथा ।
दोनी कर जोडुनी चरणीं ठेविला माथा ।। धृ. ।।
भक्तीचिया पोटीं । बोध काकडा ज्योति ।।
पंच प्राण दिवटी भावें । उजळली आरती ।। १
काय महिमा वर्णूं । आतां सांगणें तें किती ।।
कोटि ब्रह्महत्या मुख पाहतां जाती ।। २
विटेसहित पाय । जीवें भावें ओवाळी ।।
कोटि रवि शशि दिव्य उगवला हेळी ।। ३
एकीकडे राही । एकीकडे रखुमाई ।।
मयूरपिच्छचामरें ढळें ठाईंच्या ठाईं ।। ४
तुका म्हणे दीप । घेउनि उन्मनीत शोभा ।।
विटेवरि उभा दिसे । लावण्याचा गाभा ।। ५

८

(राग पहाडी, ताल केरवा)

जय जय गुरुलिंग, सच्चित्सुख कंदा ।
तव पदि शरण येतां हरसी भवबंधा ।। जय जय ।। धृ.।।
जगद्रूप तूं असली असलो निजयोगी ।
जनन स्थान तुमचें धाम निंबरगी ।। १

ब्रह्मनिद्रे माजीं, माजीं तूं रमसि ।
परमार्थाची किल्ली निजदासा देसी ।। २
तव पदयुगलरजाचा, लागत मधुवारा ।
माया भरुनी वारुनि देसी सुखसारा ।। ३
नारायण गुरु चरणीं, चरणीं अनन्य ।
प्रेमें आरति करितां दास म्हणें धन्य ।। ४

९

जय देव जय देव जय जय मल्लेशा ।
जय मत्स्यगिरिवास जय जय मल्लेशा ।। प. ।।
कैलासदिंद सुरगणसहित बंदे ।
मणिमल्लासुररेंब दैत्यरनु कोंदे ।।
त्रैलोक्यदोळगे पेसराद नेलिगोंदि ।। १
मुळ्ळिन आविगे मेट्टि, मेलु घंटिय कट्टि ।
ओळ्ळे कंबळि पट्टि, हुलिचर्मव तोट्टि ।।
बेळ्ळिय पट्टि सरपळि बिरदिन जगजट्टि ।
एल्ला भक्तरिगे श्रीभंडारवनिट्टि ।। २
नीलद कुदुरियनेरि निन्न सत्यव तोरि ।
करियालद मरदल्लि बहुकाल सेरि ।।
पालिसु निन्न भक्तरिगे लालिसु ओय्यारि ।
भाळनेत्रदिंद पातक संहारि ।। ३

करिचर्मांबरधरने, कप्पिन कोरळवने ।
सुगरण सेविसु नम्मनु परिपालिसु नीने ॥
धरेयोळु तेंकणकोटि देशवनाळुवने ।
हर हर शंकर श्रीगिरिमल्लेश्वर नीने ॥ ४
धरेयोळमलभक्तस्नेहितने ।
पुरमूरनु गेद्द परंज्योतियु नीने ॥
करेकरेदु वरगळ कोडुव परिपूर्ण ज्ञानि ।
दोरेये मैलारलिंग परमेश्वर नीने ॥ ५

१०

जय देव जय देव जय जय सोपानदेवा ।
शरण मी आलो तवपदिं घेई मम सेवा ॥ धृ ॥
पुण्यरूप या भारत भूवर संवत्सर क्षेत्र ।
सास्वडनामें प्रसिद्ध मुक्तिदायक पवित्र ॥
कमलोद्भवें अद्‌भुत तेथें दाविलें चरित्र ।
मानववेषें प्रगटुनि पावन केलें धरित्र ॥ १
निवृत्ति ज्ञानेश्वर ज्याचे ज्येष्ठ सहोदर ।
जे त्रैलोक्यीं वंद्य असती हरि हर अवतार ॥
त्यांच्या सेवेलागीं असे जो निशिदिनिं सादर ।
मुक्ताबाई भगिनि जयाची चिद्‌गंगालहर ॥ २
जगदोद्धारालागीं अवतरले सर्व ।
निंदक दुर्जन अभक्त यांचा परिहरिला गर्व ॥
श्रुतिसम्मत गुह्यज्ञानाचें उघडिलें पर्व ।
वैदिक पंडित यांची केली विफळ रवरव ॥ ३

श्रीसद्‌गुरुप्रसादें रचिली गीतेवरी टीका ।
श्रीसोपानदेवी म्हणुनी दिधली या लोकां ।।
श्रवणें स्वबोधलाभे सहजचि तत्पर भाविकां ।
जणूं मोक्षा लागि सोपानचि तो वाजविला डंका ।।४

समाधी समयीं आले पंढरिराव ।
नारद तुंबर वैष्णव मुनिजन अवघा समुदाव ।।
शिवगणगंधर्वादि हि येती पाहावया माव ।
म्हणती भाग्याचा हा खचितचि श्रीसोपानदेव ।। ५

इंद्रनीळगिरिसंनिध देवें दिधली समाधी ।
श्री अंबेचें स्थान जवळचि सहित महासिद्धि ।।
क्षेत्रपाळ मलहारी देतसे सकळां सुबुद्धि ।
त्रिवेणि संगम कऱ्हेंत होउनि करि पातक शुद्धि ।। ६

बाराशे एकोणीस अब्दीं मार्गशीर्ष मासीं ।
वद्य त्रयोदशीसो मध्याह्नाचे वेळेसी ।।
श्रीसोपानदेव वटेश्वर बसति समाधीसी ।
वंदुनि सर्वां होती समरस व्यापक रूपासीं ।। ७

प्रतिवर्षी अद्यापि होतसे पुण्यतिथी सोहळा ।
कौतुक वाटे पाहुनि प्रचंड तो मेळा ।।
अखंड कीर्तन नामस्मरणें करिती गदरोळा ।
गोसावी गोविंदादिक बंधू नमिती या सकळा ।। ८

११

जय देव जय देव जय श्री उमदीशा।
भक्ता लागि तिष्ठसि इंचगेरिवासा ॥ धृ.॥

सतरासे पासष्टी घेउनि अवतार।
अंजनिसुत पूजोनि तप केलें फार॥
साधू रघुनाथप्रिय भेटुनि सत्वर।
अनुग्रहीत होवुनि तरला संसार॥ १

आत्मज्ञान जीर्ण जर्जर हें जाहलें।
पाहुनिया तव मन अतिशय गहिंवरलें॥
गुरुलिंगजंगमस्थापित मार्ग अनुसरले।
इंचगेरी क्षेत्रीं पीठ स्थापन पै केलें॥ २

भूमीवरि संचरोनि श्रीमद्हृषिकेशी।
ज्ञानामृत पाजविलें अनन्य भक्तासी॥
गुरुची कीर्ति गर्जूनी कर्नाटक देशीं।
अठरासे पस्तीसी ज्योतिर्मय होसी॥ ३

आत्मज्ञान लावुनि जडमूढ उद्धरिले।
भक्तवत्सल ऐसें ब्रीद मिरवीलें॥
अगाध महिमा तव हे वेद श्रुति बोले।
चंद्रशेखर तनय वंदी पाउलें॥ ४

१२

जय देव जय देव जय सद्गुरु रामा । गुरुदेवा रामा ॥
आरती ओवाळूं तुज आत्मारामा ॥ ध्रु. ॥

जंबूखंडी ग्रामीं कर्नाटक देशीं ।
रामेश्वर वरदानें अवतार घेशी ।
उमदीशानुग्रह तुज लाभे बाल्यदशीं ।
साधनयोगें कैवल्याचा प्रभु होशी ॥ १

गुरुलिगजंगमप्रभुचा तूं नव अवतार ।
सद्गुरु उमदीशाचा शिष्योत्तम थोर ।
भक्तिपथाचा प्रेषित सिद्ध महोदार ।
साक्षात्काराचा तूं महाभाष्यकार ॥ २

निंबाळाश्रम तव हें मुक्तीचें तीर्थ ।
परमार्थाचें मंदिर अध्यात्मपीठ।
नामाची नेमाची ही साधनपेठ ।
भक्तजनांना वाटे भूवरि वैकुंठ ॥ ३

भक्तीची फल्गुनदी पुनरपि प्रकटाया ।
जडजीवां ताराया अवतार घ्यावा।
भक्तजनांचें वांछित पुरवा गुरुदेवा।
लक्ष्मीसुत प्रार्थितसे धरुनि नम्रभावा ॥ ४

जयदेव जयदेव ॥

१३

जय जय श्रीगुरुदेवा । वाढवि सद्भावा ।
भक्तजनांना दावा । अक्षय निज ठेवा ।। ध्रु. ।।
नवयुगिचा वर संत । अभिनव हृदयांत ।
नवजीवनमूल्यांना । फुलविसि गा त्वरित ।। १
विज्ञानात्मज्ञान । पूरक जाणोन ।
तेणें करण्या कथिसी । जीवन परिपूर्ण ।। २
आत्मज्ञानाचार्या । साक्षाच्चित्सूर्या ।
आत्मप्रभा दावुनिया । धन्य करिसि आर्या ।। ३
स्वानंदास्तव येत । भाविकजन आर्त ।
नाम-सुधा सेवुनिया । होती कृतार्थ ।। ४
आरति मनोहर । मंगलमय थोर ।
ओंवाळी प्रेमभरें । करी जय जयकार ।। ५

१४

जय देव जय देव जय सदानंदा, जय पूर्णानंदा ।
आरती ओवाळूं परात्पर सिद्धा ।। धृ.।।
पंच प्राणांचें करूं नीरांजन ।
पंचतत्त्व वाति परिपूर्ण भरून ।।
मोह अविद्या घृत वो निधान ।
उजळूं ज्ञानज्योति तन मन त्रिभुवन ।। १
आधारापासूनि त्रिकुटापर्यंत ।
उमजोनि न पाहतां जन झाले भ्रांत ।।
त्याहुनि परिस तूझें स्वरूप गुप्त ।
सहस्र प्रभावळी निजगुण झळकत ।। २
तेंथें पाहतां अगोचर रूप ।
न कळे मी कोण हें होय तद्रूप ।।
ऐसे पाहोनि निज निर्विकल्प ।
तिरुमल मुक्त झाला सद्गुरुप्रताप ।। ३

प्रार्थना

(१)

(राग केदार, ताल झपताल)

देव हिरि गुरुराय तिळियदै निन माय ।
सेळेयदिरलेन्न मन जगद वैभववु ।। प. ।।

भाव बलियलि ध्यानदलि बेरेयलेन्न मन ।
देन तोरलि तन्न दिव्य वैभवन्न ।। अ. प. ।।

निन्न नामव मनवु नित्य नेनेयुतलिरलि ।
नाम सुधेयने सतत सवेयुतिरलि ।।
मतियु होळेयलि नाथ ! तोळगलेन्नय मातु ।
कृतियु बेळगलि निन्न बेळकिनल्लि ।। १

निन्न ओलविन सेलेयु तोरदे सुधयेनु सुरिदु ।
संततेनन्नु पोरेदु बेळेंसुतिरलि ।।
निन्न करुणवे अन्न निन्न करुणवे नीरु ।
निन्न करुणवे उसिरु एनगागलि ।। २

ओडने नुडिदा मातु मिंचिनैसिरि तळेदु ।
संचरिसि बेळकु बल नीडुतिरलि ।।
अंतरंगद नुडियु सिडिलिना आर्भटदि ।
गुडुगि एदेयिं दैन्य दूडुतिरलि ।। ३

२

(राग सारंग, ताल केरवा)

पांडुरंगगे मंगळं । पंढरिनाथ गे मंगळं ॥
पुंडलीकगे मंगळं । पंढरिनाथगे मंगळं ॥ प. ॥
वृंदनंदन मंगळं । नवनीतचार मंगळं।
वूँदावनदि पोंगोळलूदुव । सुंदरांगगे मंगळं ॥ १
देवदेवगे मंगळं । देवकितनयगे मंगळं ।
देवाधिदेव मंगळं । दिव्यचरित मंगळं ॥ २
अंतरात्म मंगळं अ-। नंतमूरुति मंगळं ॥
परम भक्तर पोरेयुतिरिव । पांडुरगगे मंगळं ॥ ३

३

(राग खमाज, ताल केरवा)

मंगलवागिहुदे । सद्गुरुविगे । मंगलवागिहुदे ॥ प. ॥
कंगळ कोनेयलि थळथळ होळेयुव ।
तिगळ बेळकिन तिळिरस उक्कुव ॥ अ. प. ॥
आरु चक्रव मीरि । सूक्ष्म - ।
द्वारदोळगे सेरि ॥
एरि सासिरदळपद्मसिहासनदि ।
भूरि ब्रह्मानंद पदविय सेरुव ॥ १
विरतियेंबुव बत्ति । भवित ।
एरकवेंबुव सुघृत ॥
एरडु ओंदागलु अरिवेंब ज्योतियु ।
उरियलु तामस कत्तले कळेदु ॥ २

रविशशिगळ तेरदि । बेळगुव ।
प्रविमळ चित्कळेय ।।
ओळहोरगेरडेंबुवदनु अरियदे ।
अविरळ गुरुलिंगजंगम तेजवु ।। ३

४

(राग पिलू, ताल केरवा)

सदा बेळगुतद । ज्योति । सदा बेळगुतद ।। प. ।।
सदा बेळगुतद हृदयकमलदोळु । अकों इदे इल्याद
नोडु सखि ।। अ. प. ।।

ताने तानु कुळितु । तन्नोळु । एनु कळेय तुंबि ।।
एनु हेळलि स्वानुभवद । खून तोरिसिद ज्ञानमूरुति ।।
सदा बेळगुतद ।। १

तन्न ताने बेरिदु । निजसुखदल्लि मै मरेदु ।।
अल्ल हौदु इल्ले उंटु । बल्ल जाणरिगे सोल्ल सूक्ष्मविदु।।
सदा बेळगुतद।। २

नित्य निरुपाधिगे । हत्तदे मेरेवुदु बयलोळगे ।।
सत्तु चित्तु आनंदवागि । एत्त नोडलदु कर्तृ मूरुति ।।
सदा बेळगुतद ।। ३

भारुडें

१

अजब हैं चित्रकूट का घाट।
ज्योत लगी घनदाट।
ढूँढ़ लेना वो ही बात।
पलख ज्योत लगी ॥ १

उडवत चवरङग गुलाल।
झमक रहे ज्योत हिलाल।
महाकारण महाल।
बीच में लाल चमकत है ॥ २

चमक लगी दिनरात।
नहीं कछु आदि अन्त।
समझ लेना वोही बात।
सहज सङ बतावे ॥ ३

खिजमत कर ले कछु काम।
आज मन पाओगे राम।
भ्रमर गुफा में राम।
राम नाम सुमर ले ॥ ४

सुमर लेना यही मंत्र।
छाँड़ दे सब तंत्र।
अनुहात जंत्र।
धिमकिट मृदङ्ग बजावे ॥ ५

बजावे धन् धन् स्वर का बीन ।
भजन कर ले सङ्गीत ।
नयन जागे रात दीन ।
ब्रह्मा ताल लगावे ।। ६
लगावे तो है तयार ।
कर ले दिल मों करार ।
हो जा भव चल पार ।
येरे सद्‌गुरु साहबकी ।। ७
साहब सद्‌गुरु ।
जनार्दन के प्रतिपाल ।
एकनाथ तुम्हारे ।
फिकर में रहता है ।। ८

२

आदि पुरुष निर्गुण निराकार की याद कर । मेरे गुरु परवरदिगार की याद कर । जिस ने माया अजब बनाई, उस उस्ताद की याद कर। ग़ैबो ख़ज़ाना हम को दिया, उस साहब की याद कर। सन्त महन्त की याद कर। गुनी गुनवन्त की याद कर । श्री भगवन्त की याद कर। जोग जुगुत क बान्धा तोड़ा । शम दम का सम्बला सिरपर छोड़ा । ममता सोही सुहावे तुरा । गुरु गारुडी बीर पुरा । नैन चीर के पहनी मुद्रा । कान फाड़ के खाये निद्रा । अनहत धुनि मुख बजावे । नागसुर धुनि गरजे । चल, चल, चल, निरञ्जन चल, चल जङ्गल के जीव रे । खेलना होय तो खेल । उलट दृष्टी से

खेल । अभी करूंगा फैल। तेरी मुण्डी काटूंगा । सांपसे भले बिच्छू, कीड परपंच काटि पर आनकर पड़े । बड़े बड़े जनावर पाले । हरे, लाले जरदे, उजले, काले पीले । भला बे भला अभिमान जीव रे झूठमूठ बिन चोरटे नहीं । कहूँ तो ब्रह्माण्ड काटने दौड़े । देखो मियां, हाय हाय । डंक मारा बे डंक मारा । सो बड़े बड़ेसे नहीं उतरा । जगद्गुरु ग्यान का लगाया मोहरा । जहर उतारा। मियां, बाजीगरी विद्या खेल । हुंडीबाग, बड़ा अलबेला । हाथ हलावे, पाय हलावे, भोले भोले लोक भुलावे । अबे हुंडीबाग, बाप बड़ा क्या बेटा बड़ा? बेटे आगे बाप खड़ा । गुरु बड़ा क्या चेला बड़ा? चेले आगे गुरु खड़ा । चेला तो प्रेम महल पर चढा । धनी बड़ा क्या चाकर बड़ा ? चाकर आगे धनी खड़ा । सास बड़ी क्या बहू बड़ी? बहू आगे सास खड़ी । बीबी बड़ी क्या बांदी बड़ी? बांदी आगे बीबी खड़ी । निराधार की लेके छड़ी । बीबी खसम के छाती पर चढ़ी । तैं बड़ा क्या मैं बड़ा? मेरे आगे तैं खड़ा। तै नहीं अमल छायाही। ग्यानी कुं ग्यान लगाऊँ । लोभी कुं अंधे कुं उडाऊँ । फूक मारूं तो जा, जा, जा । बोधके पहाड पर जा वे जा। जहँ आना नहीं तहँ जा। मेरे सद्गुरु दाता की शरण जा। मेरे सद्गुरु दाता की इत्तीसी लकरी । भूल मन्तर हाथ में पकरी। जिधर दवड़ा उधर दवड़ी । फेर देखा, तो मेरी मेरे साथ । अभी करूंगा कबूतर का तमासा । बिन पर उड़ता है खासा । देखें तो अविद्या के खलिते में घुसा। तो बाहर कैसे आवेगा। आव बे आव बाहर आव । जिसे नहीं गांव ना ठाव । जिसे नहीं रूप रेखा ना भाव । ना कछु नही । धीरे धीरे

तेरे भी मन्तर खोलूं । लिङ्ग देह की गांठ खोलूं । एक बार ऐसे खेल खेलूं । सो मैं बड़े खेल खेले थे, । हा, तो एक, एक के दो, दो के तीन, तीन के चार, चारके पांच, पांच के पचीस, पचीस के छत्तीस, छत्तीस का एक फिर एक, इक्कीस नहीं तहँ एका जनार्दन देख ॥

३

सर्प चावला मज सर्प चावला ॥ धृ. ॥

वासुकी सर्प मोठा दारुण । क्रोधें बैसे बिळीं जाऊन ।
तमोगुण घातलें सारवण । तेथें आला धांवून ॥ १

मजवर झडप घातली जाण । अबबब ...
अततत ... अरेरेरे .... अयोयोयो ॥ २

याची जात मोठी कठीण । माया काली पडली येऊन ।
गरगर गिरकी आली दारुण । माझें जडावलें मन ॥ ३

या गिरकीचें भय नाहीं । मी केलें सहस्त्र अन्यायी ।
तोंचि तडफडत हातपाय । मज वाचवील गुरुमाय ॥ ४

माझा देवावरि हवाला । प्राण जाऊनी माघारीं आला ।
एका जनार्दनीं म्हणे भला । आजचा दिवस गोड झाला ॥ ५

कवींचें सूचिपत्र

(पदांचे क्रमांक कवींच्या नांवांपुढे दिले आहेत.)

भूपाळी

आरत्या

प्रार्थना

भारुडें